

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ

SHIKSHAN SOUDHA A Quarterly Education and Research Journal

Listed in U.G.C. Care List

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ
ಯುವ ಜನರು

ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು

ಕಣ್ಣರಿಯದ ವಿಜ್ಞಾನ,
ಈ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪತ್ರಿಕೆ

U.G.C. Care Listed Journal

7ನೇ ತರಗತಿ 1ನೇ ಭಾಗ : 1ನೇ ಭಾಗ : 4

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

Shikshan Soudha

A Quarterly Education and Research Journal

VIDYANIDHI PRAKASHANA®

SRI SIVAKUMAR AGENCY®

Station Road, Near Mahendrakar Circle,

GADAG-582 101 Dist. : Gadag

Karnataka State (India)

Phone : 08372-200527

email : shikshansoudha@gmail.com

The views expressed in the articles side are the individual opinions of the authors and they in no way represent or reflect the opinion of SHIKSHAN Soudha nor does SHIKSHAN Soudha subscribe to these views in no way. All disputes are subject to the jurisdiction of Gadag court only.

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ ಪತ್ರಿಕೆ

Inside

ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ (Articles)

- 06 ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮಹತ್ವ - ಬಂಡೀ ರಂಗನಾಥ ಆರ್.
- 08 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು - ಒಂದು ಅವಲೋಕನ - ಭೀಮಪ್ಪ ರಂಗಣ್ಣವರ, ನಾಗರಾಜ ವೈ.
- 11 ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನರು : ಸಾಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸವಾಲುಗಳು - ಡಾ. ಶರಣಪ್ಪ ಸೈದಾಪೂರ
- 15 ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಾಗಿ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ - ಲೋಕೇಶ್ ಕೆ.ಆರ್.
- 17 ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗದ್ಯ ಕಥನಗಳು - ಡಾ. ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಸೊಬಟಿ
- 20 ಪಂಪ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧ : ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಸೋಲು - ಡಾ. ಜಿ.ಈ. ಅಜ್ಜಪ್ಪ
- 23 ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು - ಸರೋಜಾ ಸಂತಿ
- 27 ಚೋಳರ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳು - ಡಾ. ಸಿ.ವಿ. ಬಡಿಗೇರ
- 29 ಎಚ್.ಆರ್. ಸುಜಾತ ಅವರ ಕಾವ್ಯ : ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆ - ಡಾ. ದೊರೇಶ
- 33 ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ್ 'ತುಘಲಕ್' ನಾಟಕದ ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ - ಮಂಜುಳಾ ಜಿ. ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ
- 36 ಸರಳತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಸವಿನೆನಪು - ಡಾ. ಫಕೀರನಾಯ್ಕ ದುಂಡಪ್ಪ ಗಡ್ಡಿಗೌಡರ
- 39 ಕಾರಂತರ ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ - ಡಾ. ಪ್ರೇಮ ಪಲ್ಲವಿ
- 42 ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳು : ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ - ಡಾ. ವಿವೇಕಾನಂದ ಸಜ್ಜನ
- 45 ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸೌದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ 'ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು : ಒಂದು ಭಾಷಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' - ಡಾ. ಕೆ.ವಿ.ಜಯಪ್ಪ
- 46 ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮ - ಡಾ. ಅಯ್ಯಪ್ಪಯ್ಯ ಹಲಗಲಿಮಠ
- 49 ಕಣ್ಣಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನ, ಈ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ - ಡಾ. ವಾದಿರಾಜ ಭೀ.ತಂಗೋಡ
- 52 ಮಹಿಳಾ ಆತ್ಮ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ನೆಲೆಗಳು - ಅಕ್ಷತ ಕೆ.
- 58 ಬೇಂದ್ರೆ : ಕಾವ್ಯದರ್ಶನ - ಉಷಾ ಜಿ.ಎನ್.
- 62 ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ : ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ - ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿ ಕೆ.
- 65 ತೇಜಸ್ವಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ - ಡಾ. ಶಂಕರೇಗೌಡ ಎನ್.ಎಸ್.
- 67 ವೀರಶೈವದ ವೀರಜ್ಯೋತಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ - ಡಾ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಬಿ. ರೊಟ್ಟಿಗವಾಡ
- 70 21ನೇ ಶತಮಾನ : ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸವಾಲುಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ - ಒಂದು ಅವಲೋಕನ - ವೀರೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ ವಾಲಿ ಎಸ್.
- 73 ಕತೆಗಾರ್ತಿ; ನೇಮಿಚಂದ್ರ - ಡಾ. ಸೀತಾ ಹೆಚ್.ಎಸ್., ಡಾ. ಮಹದೇವ ಪ್ರಸಾದ್
- 75 ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು - ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಭಗವತಿ, ಡಾ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಮೇಲಿನಮನಿ

ಸಂಶೋಧನೆ (Reserch)

- 77 ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ ಹಿರೇಜಂಬೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನ್ವೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ - ಕೋಟೀರಾಜ್ ಆರ್., ಡಾ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್

ಸಂವಾದಕೀರ್ಯ

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಧಿತ ವಾಸ್ತವತೆಯ (Augmented Reality) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

(Augmented) ವರ್ಧಿತ ಪದವು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು, ಇದರರ್ಥ “ಸೇರಿಸುವುದು” ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ, AR ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪಂಚದ ನೈಜ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

AR ಎನ್ನುವುದು ನೈಜ ಪರಿಸರದ ಸಮಯ ಬಳಕೆದಾರರೊಂದಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಏಕೀಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು (VR) ಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃತಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. AR ಬಳಕೆದಾರರು ನೈಜ ಪರಿಸರದ/ಪ್ರಪಂಚದ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. AR ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಜನರೇಟ್ ವರ್ಚುವಲ್ ವಿಷಯವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾಗಿದ್ದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್-ರಚಿತ ನೈಜ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. AR ಅದರ ಸುತ್ತಲಿನ ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ Animation ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ. AR ನ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯಲು/ ಬಳಸಲು ದುಬಾರಿ ವಿದ್ಯೂನ್ಮಾನ ಸಾಧನಗಳ (Electronic Gadgets) ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು Smartphone ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು Phone ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. AR ಯಾವುದೇ ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿಷಯ/ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿ, ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. AR Animated ಬೋಧನೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದು, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. AR ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಹೊರೆ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. AR ಬೋಧನಾ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು AR ನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇದೆ.

- ಡಾ. ಎಸ್.ಬಿ. ಯಾದವಾಡ
ಸಂಪಾದಕರು

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮಹತ್ವ

ಜ ಬಂಡೀ ರಂಗನಾಥ ಆರ್., ಆಯ್ಕೆ ಶ್ರೇಣಿ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬಡವನಹಳ್ಳಿ, ಮಧುಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್, ತುಮಕೂರು.

ಪೀಠಿಕೆ

ಮಾಹಿತಿಯು ಮೂಲ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿಯು ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಮಾಜದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಮಾಹಿತಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು, ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಮಾಹಿತಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಗರಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂಘಟಿಸಿ, ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಓದುಗರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಹೇರಳವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು, ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಕೌಶಲ್ಯವು ನಾವು ಮಾಹಿತಿ ಅಥವಾ ಡೇಟಾವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ಹುಡುಕುವ, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮಾಹಿತಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಕೌಶಲಗಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯದ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಅಂತೆಯೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಸಹಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಒಂದು ನಿರಂತರವಾದ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಇತಿಹಾಸ

“ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ” ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮೊದಲು ಜುಕೋರ್ವ್

(ಎನ್.ಡಿ.) ರವರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1974 ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗದ ಪರವಾಗಿ ರಚಿಸಿದರು. ಮಾಹಿತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಆಜೀವ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ಜೀವನದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರು ಕಲಿಕಾ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ತಜ್ಞರ ಭಾಗವಾಗಿ ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರೊಂದಿಗೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಸಂಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ

“ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬೇಕು, ಯಾವಾಗ ಮತ್ತು ಏಕೆ ನಿಮಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಬೇಕು ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು, ಬಳಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮಾಡುವುದು.” (CILIP, 2005) ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರರಾಗಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಆಳವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಎಂದರೆ “ಒಂದು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ, ಸಂಘಟಿಸುವ, ಬಳಸುವ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಧಾರದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಿಭಿನ್ನ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿ ಅಪರೂಪದ ಅಗತ್ಯತೆ ಜ್ಞಾನದ ತಯಾರಿಕೆ, ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ, ಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಣ” ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. (https://en.wikipedia.org/wiki/Information_literacy)

ಅಮೇರಿಕಾದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಬರಾಕ್ ಓಬಾಮಾರವರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳನ್ನು “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಅರಿವು ಮಾಸ” ಅನ್ನಾಗಿ ಅಚರಿಸಲು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾಹಿತಿ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಬದುಕಲು ಅಗತ್ಯ ವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ‘ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ’ (ಮರೈಸ್, 1992) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದವು ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲದೆ ತರಬೇತಿ ಪಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅವನ/ಅವಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು (ಬೆಹ್ರನ್, 1994) ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಮೂರು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ (Traylor, 2001) ಅವುಗಳೆಂದರೆ - ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ,

ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವು, ಅವುಗಳ ಸ್ಥಳದ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು, ಇವುಗಳು ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ -

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಅಗತ್ಯವು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು.

- ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡ.
- ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಹಕಾರ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಷಯಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ.
- ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ತ್ವರಿತ ರೂಪಾಂತರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾರ್ಗ, ಮೊಬೈಲ್ ಆಧಾರಿತ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.
- ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಕೌಶಲಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಜೀವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹುಡುಕಲು, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಮಾಡಲು ಫಿಲ್ಟರ್ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಆಧರಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮಾಹಿತಿ ಮರುಪಡೆಯುವಿಕೆ ಕೌಶಲಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಕೌಶಲಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸಲು ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಇರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಮಾಹಿತಿಯು ಮೂಲ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿಯು ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಮಾಜದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಬದಲಾವಣೆಯು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಮಾಹಿತಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು, ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಗರಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

- ಇದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯದ ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಲೇಖಕರ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ
- ಸಂಭಾವ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು.

- ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು.
- ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಮಾಹಿತಿ ಬಡವ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
- ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಸ್ವರೂಪದ ಮಾಹಿತಿಯ ಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮೇಲೆ ICT ಯ ಪ್ರಭಾವ

ಅಭೂತ ಪೂರ್ವ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ (ಐಟಿ) ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು, ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಸುಲಭವಾಗಿ (ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್‌ಲೈನ್) ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಬಳಕೆದಾರರು ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

- ಇದು ಗೊಂದಲ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಭಾವನೆ, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಕೊರತೆ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ
- ಯಾವುದೇ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಮಾಹಿತಿಯು ಸಂಘಟಿತವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹುಡುಕಾಟ ತಂತ್ರಗಳು, ಎಂಜಿನ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ವಿಷಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹುಡುಕಾಟದ ಜ್ಞಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- ಬಳಕೆದಾರರು ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿಯು ಅವನ/ಅವಳ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಮಟ್ಟವು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸುಲಭವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ, ನಿಖರತೆ, ಸಮಯೋಚಿತತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮತ್ತು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬಳಕೆದಾರರಲ್ಲಿ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಘಟಕಗಳು

1. ಮೂಲಭೂತ ಸಾಕ್ಷರತೆ
2. ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಾಕ್ಷರತೆ
3. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ ಸಾಕ್ಷರತೆ
4. ಐಟಿಐ ಸಾಕ್ಷರತೆ
5. ಮಾಧ್ಯಮ ಸಾಕ್ಷರತೆ
6. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಾಕ್ಷರತೆ

- 10ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳು – ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

✍ ಭೀಮಪ್ಪ ರಂಗಣ್ಣವರ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ತಮಿಳುನಾಡು ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ನೀಲಕುಡಿ, ತಿರುವರುರ, ತಮಿಳುನಾಡು.

✍ ನಾಗರಾಜ ವೈ., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ದೈಹಿಕಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ವಿಭಾಗ, ತಮಿಳುನಾಡು ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ನೀಲಕುಡಿ, ತಿರುವರುರ, ತಮಿಳುನಾಡು.

ಮಾನವನು ಅತೀ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಸದಾ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆ, ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಂದಾಗಿ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವನು ತನ್ನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡ, ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಂಕೋಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಕೋಚಿತತೆ ಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಅವನು ಕ್ರೀಡೆ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಾವು ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಹ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ದೈಹಿಕ ಕಸರತ್ತು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಸದಾ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರಿಕೆಟ್, ಪುಟ್‌ಬಾಲ್, ವಾಲಿಬಾಲ್, ಹಾಕಿ, ಟೆನ್ನಿಸ್, ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್, ಕುಸ್ತಿ (wrestling), ಕಬಡ್ಡಿ, ಖೋಖೋ, ಚೆಸ್, Badminton, Cycling ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಭಾರತವು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ Asian Games, cricket world cup, Hockey world Cup, Common Wealth games, SAF Games ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರೆಮಿಯರ್ ಲೀಗ್‌ಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ (Status of Sportspersons in India)

Status ಎಂಬ ಪದವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಾಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಅವರು ಹೊಂದಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆರಂಭಿಸಿ ವಯೋಮಾನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯಲು ಸದಾ ಕಾತುರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ ಹಾಗೂ ಅವರಿಗಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯು ಅವರುಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದರ ಜೊತೆ-ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ನಿವೃತ್ತಿ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳು ಅವರುಗಳು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ನಿವೃತ್ತಿ ನಂತರದ ಜೀವನದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯು ಶೋಚನೀಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ಟಿ. ವಿ. ಮಾಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅಂತಹವರನ್ನು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರತಂದು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವಾಲಯ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಯಕಲ್ಪ ನೀಡಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ, ದೈಹಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಮತೋಲನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಒಂದು ಅಂಶವಾದರೆ, ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ಗೌರವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಬೆಳೆಸುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಅಂಶಗಳಿಂದಲೂ ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಅವರು ಸದಾ ಧನಾತ್ಮಕವಾದ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಕ್ರೀಡಾ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ, ತರಬೇತಿದಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಗೌರವ ತರುವಲ್ಲಿ ಸದಾ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತವು ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನ ಹಾಗೂ ಗೌರವ ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕ್ರೀಡಾ ಸಾಧನೆಗೆ ರಾಜೀವ್‌ಗಾಂಧಿ ಖೇಲ್‌ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅರ್ಜುನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಜೀವಮಾನ

ಕ್ರೀಡಾ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಧ್ಯಾನಚಂದ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಕ್ರೀಡಾ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ದೋಣಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಸಹ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಏಕಲವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕ್ರೀಡಾರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ.

ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ

ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯಯುತ ದೇಶ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ನಿರಂತರವಾದ ಕ್ರೀಡಾ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯ. ಅಂದರೆ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತದ್ದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿಯಮಿತವಾದ ಕ್ರೀಡಾ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂಶಗಳು ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕ್ರೀಡಾ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಂಶಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ ಮೊದಲ ಆಧ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ಎಂದರೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಎಂಬುದು ಸಂಕುಚಿತಾರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ನೀಡುವುದು ಮೂಲ ತಿರುಳಾಗಿದೆ. ಅದು ಶಾಶ್ವತ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರೀಡಾಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಅವಕಾಶಗಳು ತಳಹಂತದ ಕ್ರೀಡಾ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಬಹುತೇಕ ಕ್ರೀಡಾಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳು ಉನ್ನತ ಸಾಧನೆಗೈದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಇತರ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು ಇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ರೈಲ್ವೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಎಲ್.ಐ.ಸಿ., ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆ, ಪೊಲೀಸ್, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

ಕ್ರೀಡಾ ನಿವೃತ್ತಿ

ನಿವೃತ್ತಿ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಿಪರ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಎದುರಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ನಿರಂತರವಾದ ಕ್ರೀಡಾ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸಹಜವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾದ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಹೊರಬರುವುದು ಎಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಇದು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇತರರು ನಿವೃತ್ತಿ ನಂತರ ಸಂಭವಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು, ಆತಂಕಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು

ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ನಿವೃತ್ತಿ ಎಂಬುದು ಬಹುಬೇಗ ಬರುವ ಅಥವಾ ಜರುಗುವ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಇದು ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಮನೋಸ್ಥೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರೀಡಾ ಸಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯವನ್ನು ಕ್ರೀಡೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ತಮ್ಮ ನೈಜ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯುತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತವಾದ ಸಾಧನೆಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಕ್ರೀಡಾ ವೃತ್ತಿ ನಿರತ ಧನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ಸೋಲು-ಗೆಲುವು ಇವುಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ನಿವೃತ್ತಿಯು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಜೀವನದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಘಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯ ಘಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕ್ರೀಡಾ ನಿವೃತ್ತಿ ನಂತರದ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಎಂಬುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಕ್ರೀಡಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವುದು ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ, ತರಬೇತಿದಾರರ, ಪೋಷಕರ ಹಾಗೂ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರೀಡಾ ನಿವೃತ್ತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ಯೋಗದ ನಿವೃತ್ತಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ಯೋಗದ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಭದ್ರತೆಯು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಕ್ರೀಡಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆರಂಭಿಸಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರೀಡಾ ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಪಟುವು ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕ್ರೀಡಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೀಡಾನೀತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜೀವನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

- ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಪದಕ ವಿಜೇತ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಯೋಜನೆ.
- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ Grade promotion ಅವಕಾಶ.
- ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪದಕ ವಿಜೇತರಿಗೆ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಲು Complementary pass ಸೌಲಭ್ಯ.
- ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ Insurance scheme.
- ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗೈದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ನಿವೇಶನ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ.
- 'Right to employment to medal winners' ಯೋಜನೆ.
- 40 ವರ್ಷದಾಚಿರದ ಉನ್ನತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಮಾಸಿಕ ವೇತನ ನೀಡುವುದು.

■ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿ 3% ಮೀಸಲಾತಿ

ಸಮಗ್ರ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ವೃತ್ತಿ ನಿರತ ಬದುಕು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ನಂತರದ ಬದುಕಿನ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಿತ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ಕ್ರೀಡಾ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಇತರರಂತೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸವಾಲಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

■

- 7ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

7. ದೃಶ್ಯ ಸಾಕ್ಷರತೆ
8. ಸಲಕರಣೆಗಳ ಸಾಕ್ಷರತೆ
9. ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಕ್ಷರತೆ
10. ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಚನಾ ಸಾಕ್ಷರತೆ
11. ಸಂಶೋಧನಾ ಸಾಕ್ಷರತೆ
12. ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಾಕ್ಷರತೆ
13. ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಾಕ್ಷರತೆ
14. ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಾಕ್ಷರತೆ

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿಧಾನಗಳು

ಮಾಹಿತಿಯ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಈ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ -

- ವಿವಿಧ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿವೇಶನ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ಬಳಕೆದಾರರಿಗಾಗಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವೆ ಸಂವಹನ.
- ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
- ಬಳಕೆದಾರರು ಅಗತ್ಯವಿರುವಾಗ ಹುಡುಕಲು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಧಾನ ಅವುಗಳೆಂದರೆ -
- ಮುದ್ರಣ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ, ಪ್ರಚಾರ ಕರಪತ್ರಗಳು, ಜಾಹೀರಾತು ಫಲಕಗಳು, ದತ್ತ ಸಂಚಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಬಳಕೆದಾರರ ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಆಂತರ್ ಜಾಲ ಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕೋರ್ಸ್/ವಿತರಕರು, ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಡೆ

ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳು

- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲ.

- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕಲೆ, ಉತ್ತೇಜಿತ ಮಾಹಿತಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕೊರತೆ.
- ವೃತ್ತಿಪರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಡುವೆ ಸಹಕಾರದ ಕೊರತೆ.
- ಬೋಧಕರ-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.
- ದುಬಾರಿ ದೂರ ಸಂಪರ್ಕದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೇವೆಗಳು.
- ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ.
- ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ನಕ್ಷೆ, ಮಾಹಿತಿಯ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಅದರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ, ಮಾಹಿತಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ, ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

21 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಮಾಹಿತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು, ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು ಆಳವಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- https://www.academia.edu/69610956/Importance_of_Information_Literacy
- IFLA. (2006). Guidelines on Information Literacy for Lifelong Learning
- https://www.researchgate.net/publication/351776553_The_Important_of_Information_Literacy_Skills_in_Today%27s_Society
- M.MuniyaNaik, and Padmini(2014),IMPORTANCE OF INFORMATION LITERACY,International Journal of Digital Library Services, vol-4,issue-3 july-sep 2014,
- American Library Association Presidential Committee on Information Literacy. Final report. Chicago. Author. (ED 315 028)
- https://en.wikipedia.org/wiki/Information_literacy

■

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನರು : ಸಾಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸವಾಲುಗಳು

ಡಾ. ಶರಣಪ್ಪ ಸೈದಾಪೂರ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಚಿತ್ತಾಪೂರ. ಬಿ. ಕಲಬುರಗಿ (ಕರ್ನಾಟಕ).

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಒಂದು ದೇಶದ ನಿಜವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಯುವ ಜನಾಂಗ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಂತೂ ಯುವ ಜನಾಂಗದ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು. ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನಾಂಗ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜರಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ.

ಭಾರತದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ತತ್ವನಿಷ್ಠ ರಾಜಕಾರಣಿ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಹಾಗೂ ಈ ನೆಲದ ನೈಜ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಾಜಾ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ ರಾಮ ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ, ಶೋಷಿತ ನೆಲೆಯ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಆಶ್ರಯಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರಂಥ ಹಲವರು ಯುವ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಸದಾ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸುವ ಆಶಾಕಿರಣ ಅಲ್ಲಿನ ಯುವ ಜನಾಂಗ ಅನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಯುವ ಧ್ವನಿ ನಿರ್ಲಿಪ್ತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಯುವ ಸಮೂಹ ಇದೆ.ಅವರು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭವಿಷ್ಯ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ತರುವ ಸಂಜೀವಿನಿ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಯುವಕರಿಗಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸಶಕ್ತ ಭಾರತದ ಬೆನ್ನಲುಬು ಇಲ್ಲಿನ ಯುವಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಶಕ್ತಿಯ ಕೊಡುಗೆ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು. ಅದು ಅಲ್ಲಿಯ ಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಳಕೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯ.

ಇಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕೂಡ ಈ ಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಸಶಕ್ತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿವೆ. ದೇಶದ ಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅದ್ಭುತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಿಂದೆ ಯುವ ಜನರ ಸಾಧನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆದು ನಿಂತು ದೇಶವನ್ನು ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು, ಸುಖದೇವ, ಸುಭಾಷಚಂದ್ರ ಬೋಸ್, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಮೊದಲಾದ ಯುವಕರ ಸಮರಧೀರ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ನಡೆಸಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥ ಯುವ ಶಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯುವಜನರು ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಹಿಸಿದ ಮತ್ತು ವಹಿಸಬಹುದಾದ ಪಾತ್ರ, ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅವರಿಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ

ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಪಾತ್ರ, ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಜನರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯುವಜನತೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಪಾತ್ರ

ಇಂದು ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಯುವಜನರಿದ್ದಾರೆ. 1991ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 83.85 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅದರಲ್ಲಿ ಯುವಜನತೆಯ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 26.56ರಷ್ಟು, ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಸುಮಾರು 22.27 ಕೋಟಿ ಇತ್ತು.ಆದರೆ 2011ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನತೆಯ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 28 ರಷ್ಟು ಇತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಯುವಜನತೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಾರರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 45 ರಷ್ಟಿದ್ದ ಈ ಪ್ರಮಾಣ 2011ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50 ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಮುಂದಿರುವುದು ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಯುವ-ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪಾಲಿನಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 1991ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಜನರ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 27.33 ರಷ್ಟು ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣ 2011ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 27.72ರಷ್ಟಾಗಿತ್ತು. 15-45ರ ವರೆಗೆ ವಯೋಮಾನವಿರುವ ಯುವಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದರೆ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 62 ರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಭಾರತವನ್ನು ಯುವ ಭಾರತ (ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನತೆಯ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು.ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಯುವಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡಿದೆ. ಈ ಡೆಮೋಗ್ರಾಫಿಕ್ ಡಿವಿಡೆಂಟ್‌ನ್ನು ಎಕಾನೊಮಿಕ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇಶ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಯುವಕರನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸದ್ಭಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ದೇಶ ಸಸ್‌ನೇಬಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯ. ಭಾರತದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೊಂದು ವರದಾನವೇ ಆಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪೈಕಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೆರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಚೀನಾದ ನಂತರ ಭಾರತವು 2ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡರೂ, ವಯೋಮಾನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ರಚನೆ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೂ ವಯಸ್ಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಅಂಶ ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ಸತ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಯುವಕರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಳವಿದ್ದರೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳ

ಮೇಲೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಸರಕಾರ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಇದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಭಾರತಕ್ಕಿದೆ.

ಯುವಶಕ್ತಿ ದೇಶದ ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಯುವಕರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸುಪ್ತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೇಶದ ಯುವಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಇದ್ದು, ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸದ್ಭಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಯುವ ಜನಾಂಗದ ಸಾಧನೆಯೇನು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಾದ ಮಹಾ ಕ್ರಾಂತಿಗಳು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು, ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು, ಹೊಸತನದ ಹುಡುಕಾಟಗಳು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಇವರ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಸಗಳೇ ದೇಶದ ನೈಜ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಯುವಕರೇ ದೇಶದ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಿ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿ, ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತಾಗುವರು. ಯುವಕರು ಇಡುವ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲೂ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯ ಅಡಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟಕದಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ, ಉತ್ಸಾಹಿ ಚೇತನ ಯುಕ್ತ ಯುವ ಜನರಿಂದಲೇ ನಾಡು-ನುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಯುವಜನತೆ ಇಂದು ವರ್ಷವಿಡಿ ಹರಿವ ಹೊಳೆಯಂತಿದ್ದಾರೆ. ದೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಸಹವಾಸ, ಅಭ್ಯಾಸ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವೇ ಯುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಂಡು-ಕೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಕಾಲ, ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಧಿಯೂ ಹೌದು. ಅನ್ಯಾಯ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅಪಮಾನದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ವಯಸ್ಸು ಯುವಕರದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅನ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಅಸಮಾನತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೋಗೆಯುವುದೇ ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಮಹಾನ್ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಕಣ್ಮಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಭಗತಸಿಂಗ್ ಗುಡುಗಿದರು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಕಬ್ಬಿಣದಂತಹ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿನಂಥ ನರ ನಾಡಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಆದರ್ಶವೊಂದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಧೈಯವಾದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ಯುವಜನರನ್ನು ಕೊಡಿ ನಾನು ಜಗತ್ತಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ-ಬರೆಯುತ್ತೇನೆಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಉಚಿತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

'ಏಳಿ ಎದ್ದೇಳಿ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಡಿ' ಎನ್ನುವ ವಿವೇಕರ ವಾಣಿಯನ್ನು (Arise awake and stop not till the goal is not reached) ಹಾಗೂ ನಮಗೆ ರಕ್ತ ಕೊಡಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದ ಘನ ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ದೇಶಭಿಮಾನಿ ಸುಭಾಸಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ರಂತಹ ಆದರ್ಶ ಯುವಕರ ತತ್ವಾದರ್ಶಗಳನ್ನು ಸದಾ ಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪ್ರಮಾಣೀತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಯುವಕರು ದೇಶದ ಬೆನ್ನಲುಬು (Youth is backbone of every Country), ಯುವಕರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧನ (Youths are harbingers of society), ಯುವಕರು ದೇಶದ ಶಕ್ತಿಯ ಸುಪ್ರೀಂ ಸಂಕೇತ (Youth in every Country is the supreme

symbol of strength and youths are assets of Nation), ಯುವಕರು ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗ (Youths are cream of the society), ಯುವಕರು ಗುಡುಗಿದರೆ ವಿಧಾನಸೌಧ ನಡುಗುವುದು. ಯುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಶಕ್ತಿ (Youth Power is nation Power), 'ಯುವಕರು ಬರುತ್ತಾರೆ ದಾರಿ ಬಿಡಿ ಯುವಕರ ಕೈಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಿ' ಎನ್ನುವ ಮುಂತಾದ ನಾಣ್ಯಡಿಗಳು ಯುವಶಕ್ತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಜನರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯು (ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್) ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸೇವೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು 'ನಾನು ನನಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ನಿಮಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲರಿಗಾಗಿ' (Not me But you) ಎನ್ನುವ ಧೈಯೋದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ 1969 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24 ರಂದು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರೂ ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರೂ ಆದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಡಾ.ವಿ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ರಾವ್ ಅವರು ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ 'ಜೀವಿಸು ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಜೀವಿಸಲು ಬಿಡು' ಎನ್ನುವ ತತ್ವದಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವ, ಶಿಸ್ತು, ಸಂಯಮ, ಸೌಹಾರ್ದತೆ, ಸಹಬಾಳೆ, ಸಹೋದರತ್ವ, ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ಕಾಯಕತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. 'ಪಕ್ಕತೆಯಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವತೆಯೆಡೆಗೆ' ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಇದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕನಸಿನ ಕೂಸು (It is brain child of Gandhi), 'ಜನ ಸೇವೆಯೇ ಜನಾರ್ದನ ಸೇವೆ' (Service to mankind is true worship of god), ಸರಳ ಜೀವನ ಉನ್ನತ ವಿಚಾರಗಳು ಎನ್ನುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ' (ಜಗತ್ತೇ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ), ಆನೋ ಭದ್ರಃ ಕೃತವೋ ಯಂತು ವಿಶ್ವಃ (Noble thoughts come to us from every sides) ಅಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಚಾರಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಹರಿದು ಬರಲಿ ಎನ್ನುವುದು ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ. ಈ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮಾರ್ಗ ಸಹಕಾರ ತತ್ವವೇ ಆಗಿತ್ತು. 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯ ಮೂಲ ಆಶಯವೇ 'ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ ನಾನು, ನನಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ' ಎನ್ನುವುದು. ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣು. ಅವಲಂಬಿತನಾಗಿ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಇತರರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೆಗಲು ನೀಡು. ಪರಸ್ಪರ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಆಸ್ಪದ ಮಾಡಿಕೊಡದೆ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನ ತಿರುಳಾಗಿದೆ. ದೇಶ ನನಗಾಗಿ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಾನು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಕಡೆಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ 'ವೃಷ್ಟಿ ಹಿತಕ್ಕಿಂತ ಸಮಷ್ಟಿ ಹಿತವೇ ಮುಖ್ಯ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ (work is worship) ಬದಲಾಗಿ ಕಾಯಕವೇ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ (Work is wealth). ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಆಸೆಯಿಂದ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯವು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ

ಬಾಳು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಜೊತೆಗೆ ಬದಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿದೆ. ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ನಂತರ ಗ್ರಾಮ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಯುವಕರಿಗೆ ಕರೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರೂ ಸಹ ಯುವಕರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಯುವಕರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಅರಿವು (ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್) ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ 'ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಕಡೆಗೆ' (College to Community or Campus to community) ಸಾಗುವುದಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಹೊರತು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲ (Education for life not for employment). ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಜೀವನಾನುಭವ ಪಡೆಯಬೇಕು (Education through experience). ಅಂದರೆ ವಿದ್ಯೆಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ-ಬುದ್ಧಿಗಿಂತ ಅನುಭವ ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅಂತಲೇ 'ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ' ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಸೇವೆಯ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಯುವಕರೆ ನಾಳಿನ ನಾಯಕರು. ಒಂದು ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಚಿನ್ನ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಬದಲು ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಚಿನ್ನದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ಯುವಕರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಯುವಕರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯೋಗಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ (SUPW) ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸೇವೆ ಇಲ್ಲದ ಜೀವನ ನಿಜವಾದ ಜೀವನವೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಗಾಗಿ ಬದುಕಿದವರು ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿದಂತೆ ಉಳಿದವರು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆ. ನಮಗಿಂತ ನಡತೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ನಮಗಾಗಿ ಬದುಕುವದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯವರಿಗಾಗಿ ಬದುಕುವ ಮನೋಭಾವ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಈ ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ, ಶೋಷಿತರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಜದ ಋಣ ತೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ, ವಂಚನೆ ಗೊಳಗಾದವರಿಗೆ, ಅಸಹಾಯಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಶಕ್ತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಯುವಕರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜದ ಸ್ವತ್ತಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಾಪಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸೇವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಎಂಬ ಗುಣವಾಚಕ ಸೇರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಾಲಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅರ್ಪಣಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ನೀಡುವ ಸಹಾಯವೇ ಸೇವೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವನೆ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಇಂದಿನ ಯುವಕರ ಮೇಲಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಂಘಿಕ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು ಹೇಗೆ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸರಳ ಜೀವನದ ಉನ್ನತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಚಿಂತಿಸುತ್ತದೆ. ಯುವಕರು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ಯುವಜನರು ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನ ಪಾತ್ರ

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಘಟಕವು ಬಹಳ

ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯೋಗಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ತನ್ನ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾದ 'ಕ್ಯಾಂಪಸ್ ದಿಂದ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ' ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದಿದೆ.

2012ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯ ಕೋಶ, ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕಾನೂನು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಜನವಾದಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕಿಯರ ವೇದಿಕೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಇವುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ 'ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ' ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸಾಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಸದರಿ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಯುವಕರು ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆ 2012ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆಯು 'ಅಪಮಾನದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬೇಡ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಬೇಕು' ಎನ್ನುವ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವಿರೋಧಿ ಅಭಿಯಾನ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರದಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಾವುಗಳು ಸಂಭವಿಸುವ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನ ಅಭಿಯಾನ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲಾಯಿತು.

2018ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ಘಟಕವು 'ನಮ್ಮ ನಡೆ ಸಂವಿಧಾನದಡೆಗೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನಾ ಘಟಕ, ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕಾನೂನು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿತು. ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಬಂದಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಸಾಧ್ಯತೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯುವಜನರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಅರಿವಿನ ಅಭಿಯಾನ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸುಮಾರು 20 ಸಾವಿರ ಯುವಕರಿಗೆ ಒಟ್ಟು 88 ಪದವಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೆರವೇರಿಸಲಾಯಿತು.

2020ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ 85ನೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಜರಗುವಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸುಮಾರು 5 ಲಕ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾಲೇಜುಗಳ 2000 ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ವಿವಿಧ ಸಿದ್ಧತಾ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮ್ಮೇಳನ ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ತೋರಿದ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರೊ.ರಮೇಶ ಲಂಡನ್‌ಕರ್ ಅವರ ಕಾರ್ಯ ತುಂಬಾ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದದ್ದು.

2020 ರಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1 ರಿಂದ 20ರವರೆಗೆ ಕೋವಿಡ್-19ರ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಜೊತೆಗೆ ಕೊರೋನಾ ವೈರಸ್ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಜಾಥಾವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಕೊರೋನಾ ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಜನರಿಗೆ ಮಾಸ್ಕ್, ಗ್ಲೌಜ್ ವಿತರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಸಿದವರಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಜನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಸಂಗತಿ.

ಯುವಜನತೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು

ಕೆಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮನೆತನವೇ ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಗುವುದು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ ದುಷ್ಟ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಭ್ರಷ್ಟವಾಗುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಸತ್ತಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎಸ್‌ನ ಗುರಿಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಯುವಕರು ಜಾತಿವಾದ, ಕೋಮುವಾದ, ಆತಂಕವಾದ ಮನುವಾದ ಮುಂತಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದು ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ ಯುವ ಜನತೆಯಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಯುವಜನರಿಗೆ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ನೀರೀಕ್ಷೆಗೆ ತಕ್ಕ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯುವಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳದ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಳುವ ಸರಕಾರಗಳು ಮರೆತಿವೆ. ಆಳುವ ಕೋಮುವಾದಿ ಸರಕಾರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನೀಡಿದ್ದ ಭರವಸೆ ಬರೀ ಸುಳ್ಳಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಿಗರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಗದಷ್ಟು ಸಾಲ ನೀಡುವುದು, ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳಿಂದ ಬಂಡವಾಳ ಹಿಂತೆಗೆಯುವುದರಿಂದ ದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಗಳು ಮುಳುಗಿವೆ. ಆದರೆ ಯುವಜನರ ಪರವಾದ ಒಂದೂ ನೀತಿಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ವೆಂಬುದು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ದುಡಿಯುವ ಕೈಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕು ಇಲ್ಲವೇ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಸಂವಿಧಾನದ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು 7 ದಶಕಗಳೆ ಉರುಳಿವೆ. ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಅದು ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕೈಗಳು ಇಂದೂ ಭಯೋತ್ಪಾದಕರಾಗಿ, ನಕ್ಸಲೈಟಿಗಳಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾದ ಯುವಕರು ನಿರುದ್ಯೋಗದಿಂದಾಗಿ ದೇಶ ಕೆಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ 'ಖಾಲಿ ತಲೆ ಸೈತಾನದ ನೆಲೆ' ಎಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಯುವಕರು ನಿರುದ್ಯೋಗದಿಂದಾಗಿ ಹತಾಶರಾಗಿ ಅಪಾಯದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯುವಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಕಳೆದ 2020ರ ಎಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹೇರಿದ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್‌ನಿಂದ 5 ಮಿಲಿಯನ್ ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಯುವಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯುವಕರು ಪಕೋಡಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಯುವಕರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ 'ಬೋಲೋ ಭಾರತ ಮಾತಾಕೀ ಜೈ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹುಸಿ ದೇಶ ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯುವಕರನ್ನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥ, ಧರ್ಮ, ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದೇಶ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಲು ವಿಚ್ಛಿದ್ರಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಯುವಕರಿಗೆ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಕೇವಲ ಸಂಕುಚಿತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ ಅದರ ವಿಶಾಲ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮರೆಮಾಚುತ್ತಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ದೇಶವೆಂದರೆ ಭೂಪಟವಲ್ಲ ಅಥವಾ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವಲ್ಲ. ದೇಶವೆಂದರೆ ಜನರ ಜೀವನವೆಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ.

2025ರ ವೇಳೆಗೆ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 300 ದಶಲಕ್ಷ ಯುವಕರು ಕಾರ್ಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಲಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಯುವಕರ ಪಾಲು ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತಿರುವ ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ದೇಶದ ಸರಾಸರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ಇವರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಆದ್ಯತೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯುವಜನರಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯುವಕರು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಪರಾಧ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದೊದಗಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ನೈಪುಣ್ಯತೆ, ಕೌಶಲ್ಯಪೂರಿತ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಯುವಕರ ಪಾಲಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆದರೆ 2040 ನೇ ಅವಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುವ ಶೇಕಡ 65ರಷ್ಟು ಯುವಕರಿಂದ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಸಮಾರೋಪ

ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಯುವಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳು ಮುಂದುವರಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಭಾರತ ಯುವಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ನೆರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಚೀನಾ ದೇಶವು 26.9 ಕೋಟಿ ಯುವಕರನ್ನು (15-35 ವಯಸ್ಸು) ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಭಾರತವು 35.6 ಕೋಟಿ ಯುವಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ 1971 ರಲ್ಲಿ 16.5 ರಷ್ಟು ಯುವಕರ ಸಂಖ್ಯಾ ವೃದ್ಧಿ ಇದ್ದರೆ 2011ರಲ್ಲಿ 19.2ರಷ್ಟು ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಯುವಕರ ಪ್ರಮಾಣ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2001 ರಲ್ಲಿ 353 ಮಿಲಿಯನ್ ಯುವಕರಿದ್ದರೆ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ 2011 ರಲ್ಲಿ 430 ಮಿಲಿಯನ್ ಆಗಿದೆ. 2021ರ ವೇಳೆಗೆ 464 ಮಿಲಿಯನ್ ಯುವಕರು ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಭಾರತ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಯುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸದೃಢತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇಶ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂದಿನ ಯುವಕರಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದಂತೆ 'ಸರ್ವರಿಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸರ್ವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ' ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಯುವಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂದಿನ ಯುವಕರೇ ನಾಳೆಯ ನಾಡಿನ ನಾಯಕರು ಎಂಬ ಮಾತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ನೆನಪಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅರಿಯಬೇಕು. ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಯುವಕರು ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಹಪಾಹಪಿಸದೆ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಆರಂಭಿಸುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಸದುದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಶೀಲರಾಗಬೇಕು. ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನದ ಮುಖಾಂತರ ಗಳಿಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮತ್ತೆ

- 69ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಾಗಿ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ

ಒ ಲೋಕೇಶ್ ಕೆ.ಆರ್., ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮಹಿಳಾ ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ವಾಯತ್ತ) ಮಂಡ್ಯ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಹದಿಹರೆಯದವರು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಗತ್ಯಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರಿಯಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿಯು ರಾಜಿಯಾಗಬಹುದು. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಪಾಯಕಾರಿ. ವಿವಿಧ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹದಿಹರೆಯದವರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಹದಿಹರೆಯದವರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು ಈ ವಿಮರ್ಶೆ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೀಡಾ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ; ಆಹಾರ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಆಧಾರಿತವಾದರೆ ಅದು ಆಯಾಸವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಕ್ರೀಡಾಪಟುವಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಅಥವಾ ತರಬೇತಿ ಅವಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಆಹಾರ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಯಾಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾರೀರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದರಿಂದ, ಕ್ರೀಡಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಸುಧಾರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಹಾರ ಕ್ರಮದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಇದು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ

ಶರೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ, ಸರಿಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಶರೀರಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ "ಆಹಾರ" ಎನ್ನುವರು. ಆಹಾರವು ದೇಹಕ್ಕೆ ಶಾಖವನ್ನು, ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವಸ್ತು. ದೇಹಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಚಯಾಪಚಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಅಗತ್ಯ.

ಶರೀರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ಪೋಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಆಹಾರವೇ "ಸತ್ವಪೂರ್ಣ / ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ"

ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

1. ಬೃಹತ್ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು (Macro Nutrients)
2. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು (Micro Nutrients)

1. ಬೃಹತ್ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು : ಬೃಹತ್ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳೆಂದರೆ ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್ಸ್ (ಶರ್ಕರ ಪಿಷ್ಟ), ಪ್ರೋಟೀನ್ಸ್ (ಸಾರಜನಕ) ಮತ್ತು

ಕೊಬ್ಬು ಪದಾರ್ಥಗಳು. ಇವು ಆಹಾರದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಶರೀರವು ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ ಹಾಗೂ ಶರೀರದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಇವು ಇಂಧನವಾಗಿವೆ.

2. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು : ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನೇಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶ ಜೀವಸತ್ವ (Vitamins) ಗಳಾದ A, B, C, D, E, K ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಖನಿಜ ಲವಣಗಳಾದ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ, ರಂಜಕ ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಹಲ್ಲು, ಮೂಳೆ, ಸ್ನಾಯುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ

ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವ ಆಹಾರ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ "ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ" ಎನ್ನುವರು.

ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಬೃಹತ್ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆಹಾರಕ್ಕೆ "ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ" ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು.

ಆಹಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಘಟಕಗಳು ಯೋಗ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯ ಬೇಕಾದ ಉಷ್ಣತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಒದಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಚನವಾಗಿ ಶೋಧಿತವಾಗಲು ಯೋಗ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರವನ್ನು "ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ" ವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಆಹಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳು

1. ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗ : ಜ್ವಲನ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾಯುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ದೊಡ್ಡವರಿಗಿಂತ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ಆದುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೇಕು. ವಯಸ್ಸಾದ ವೃದ್ಧರಲ್ಲಿ ಪಚನ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆ, ಕೆಲಸವು ಕಡಿಮೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಕರಿಗಿಂತ ಅವರು ಕಡಿಮೆ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ತಾಯ್ನದ ಹೊರತಾಗಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆಹಾರ ಸಾಕು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಸಾಧಾರಣ ತೂಕ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಕೆಲಸ ಇವೆರಡು ಕಡಿಮೆ.

2. ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿ : ಶರೀರದ ತೂಕ, ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಹೊರಮೈ ಇವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಗುರವಾಗಿರುವವರಿಗಿಂತ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಆಹಾರ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕು. ಹೊರಮೈ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣತೆಯು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೂ ಆಹಾರ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕು.

3. ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ : ಸ್ನಾಯುಕಾರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ದಿನದಲ್ಲಿ 8 ತಾಸು ಶಾರೀರಿಕ ಶ್ರಮವುಳ್ಳವರಿಗೆ ತಾಸೊಂದಕ್ಕೆ 200 ಕ್ಯಾಲರಿ ಆಹಾರ ಬೇಕು. ಮಾನಸಿಕ ಶ್ರಮವುಳ್ಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಚನವಾಗುವ ಆಹಾರ ಬೇಕು.

4. ಹವಾಮಾನ : ಚಳಿ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣತೆಯು ಕಳೆದುಹೋಗುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕು. ಈ ಮಾತು ಚಳಿಗಾಲ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ನಾಡಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರವು ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಸಾಧಾರಣ ತೂಕದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಮತ್ತು ಸವಕಳಿ ತುಂಬಲು 3010 ಕ್ಯಾಲರಿಯಷ್ಟು ಉಷ್ಣತೆ ಕೊಡುವ ಆಹಾರ ಬೇಕು. ಕೆಲಸ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳುವ ಕಛೇರಿ ನೌಕರರಿಗೆ 2200 ಕ್ಯಾಲರಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಬೀಳುವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ 3500 ಕ್ಯಾಲರಿಯಷ್ಟು ಆಹಾರ ಬೇಕು. ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುವವರಿಗೆ ಶರೀರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು 1700 ಕ್ಯಾಲರಿಯಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯದ ಆಹಾರ ಬೇಕು.

ಕ್ರೀಡೆಗಾಗಿ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ

ಹದಿಹರೆಯದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಕಡಿಮೆ-ಸಕ್ರಿಯ ಗೆಲೆಯರಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕ್ರೀಡಾ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎರಡನ್ನೂ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕ್ಯಾಲೋರಿಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ದೀರ್ಘಾವಧಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಆಟಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಲು, ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆರೋಗ್ಯಕರ, ಸಮತೋಲಿತ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದ ಕ್ಯಾಲೋರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಹದಿಹರೆಯದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವರು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

1. ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್ಸ್ (ಶರ್ಕರ ಪಿಷ್ಟಗಳು) ಗಳು ನಮ್ಮ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ನಾಯುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಇಂಧನವಾಗಿದೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಮುಖ್ಯ ಪೋಷಕಾಂಶವೆಂದರೆ ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್ಸ್‌ಗಳು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟ / ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ಲೂಕೋಸ್‌ನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

2. ಪ್ರೋಟೀನ್ಸ್ (ಸಾರಜನಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು) ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ಪೋಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರಕ್ತಣಿಗೆ) ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರೋಟೀನ್‌ನ ಉತ್ತಮ ಮೂಲಗಳು ಮೀನು, ನೇರ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ, ಮೊಟ್ಟೆ, ಡೈರಿ, ಬೀಜಗಳು, ಸೋಯಾ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಬೆಣ್ಣೆ.

3. ಕೊಬ್ಬು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿ, ಶರೀರದ ವಿವಿಧ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಮಾಡುವಂತಹ ತೀವ್ರವಾದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಸಹಿಸುವಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೊಬ್ಬಿನ ಉತ್ತಮ ಮೂಲಗಳು ಸಸ್ಯಜನ್ಯ ಎಣ್ಣೆಗಳು, ಮೀನು, ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಬೀಜಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಪರ್ಯಾಪ್ತ ಕೊಬ್ಬಿನಂತಹ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಕೊಬ್ಬು, ಕೊಬ್ಬಿನ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಾಲು, ಚೀಸ್ ಮತ್ತು ಬೆಣ್ಣೆಯಂತಹ ಡೈರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು.

4. ಜೀವಸತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಖನಿಜಾಂಶಗಳು ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ

ಅನೇಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುವುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಜೀವಸತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ

- ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುವ ಜೀವಸತ್ವಗಳು : ಜೀವಸತ್ವ ಬಿ ಮತ್ತು ಸಿ
- ಕೊಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುವ ಜೀವಸತ್ವಗಳು : ಜೀವಸತ್ವ ಎ,ಡಿ,ಇ ಮತ್ತು ಕೆ
- ಜೀವಸತ್ವ - ಬಿ = ನರವ್ಯೂಹಗಳು, ಜೀರ್ಣಾಂಗಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಜೀವಸತ್ವ - ಸಿ = ಹಲ್ಲು, ವಸಡು ಮತ್ತು ಕೀಲುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ.
- ಜೀವಸತ್ವ - ಎ = ಇವು ಕಣ್ಣುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಜೀವಸತ್ವ - ಡಿ = ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಹೀರುವಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮೂಲೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಜೀವಸತ್ವ - ಇ = ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಜೀವಕೋಶಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಂಜಿತನ ಸಂಬಂಧಿತ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜೀವಸತ್ವ - ಕೆ = ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

5. ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣವು ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಖನಿಜಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಬ್ಬಿಣ - ಹಿಮೋಗ್ಲೋಬಿನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಕಬ್ಬಿಣವು ಸ್ನಾಯುಗಳಿಗೆ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ನೇರ ಮಾಂಸ, ಮೀನು, ಕೋಳಿ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ತರಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ - ಹಲ್ಲು, ಸ್ನಾಯು, ಮೂಳೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. - ಕಡಿಮೆ ಕೊಬ್ಬಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಮತ್ತು ಚೀಸ್ ನಂತಹ ಡೈರಿ ಆಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

6. ನೀರು : ಜೀವಕ್ಕೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರದ ಮಹತ್ವ

ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರವು ಕ್ರೀಡಾಪಟುವಿನ ಉತ್ತಮ ದೈಹಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರವು ರೋಗಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ದೇಹದ ಸರಿಯಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರವು ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ನೀಡುತ್ತವೆ. ನಾವು ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾರವು ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ, ತರಬೇತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹವು ಒಂದು ಯಂತ್ರದಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಇಂಧನವನ್ನು (ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರವನ್ನು) ನೀಡಿದರೆ

- 38ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗದ್ಯ ಕಥನಗಳು

✍ ಡಾ. ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಸೊಬಟಿ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಜನಪದ ಕಲೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗೊಟಗೋಡಿ.

ಪ್ರವೇಶ

ಜಗತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ 'ಜನಪದ ಗದ್ಯಕಥನ'ಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ, ಪ್ರಬಲವಾದ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಮೌಖಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವಿದು. ಈ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ, ಅಲಕ್ಷಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ, ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರ, ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದವರ, ನೊಂದವರ, ಮಹಿಳೆಯರ ಹಾಗೂ ಬಹುತ್ವದ ವಿಭಿನ್ನ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನಗಳ ಸಂಕಥನಗಳಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅನೇಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಸಹ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಈ ಕಥನಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ವಿಭಿನ್ನ. ಈ ಕಥನಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಾಸ, ಲಯ, ಮಟ್ಟು, ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಬದ್ಧವಲ್ಲ ಅಥವಾ ಇಂತಹ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಯ ಕಾವ್ಯರಚನಾ ಶೈಲಿಗಳ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅನಾವರಣವಾಗುವ ಕಥನವಿದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕಶೈಲಿ' ಎನ್ನುವ ಅನನ್ಯತೆ ಇದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಿಸರ್ಗಮಯವಾಗಿ ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದೆ ಇದರ ಶಕ್ತಿ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ನಂತರ ಇದರ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂತು. ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ನಂತರ ಜನಪದ ಕಥೆ, ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತ ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಹೆಚ್ಚು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂತು. ಇದು ಜನಪದ ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಹರವು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಗದ್ಯಕಥನ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಗದ್ಯಕಥನ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಮಾದರಿ. "ಇದು ಕಥನವೊಂದನ್ನು 'ಕಥಾವಸ್ತು', 'ಪಾತ್ರಗಳು', 'ಶೈಲಿ', 'ಕಥನದ ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾ 'ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ' ಈ ಮುಂತಾದ ಘಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥೈಸುತ್ತದೆ" ಇಂತಹ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಆರ್.ಎಸ್ ಬಾಗ್ ಅವರು ಜಾನಪದವನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'Prose Narratives' ಎನ್ನುವ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿದರು.³ ಅಲ್ಲದೆ, ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ 'Myth, Legend and Marchen' ಎನ್ನುವ ಜಾನಪದದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದರು. ಜಗತ್ತಿನ ಜಾನಪದದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು Myth, Legend ಗಳನ್ನು ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ Marchen ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಷನ್ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು Fairytale ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಜಗತ್ತಿನ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. Fairytale ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆ, ನಂಬಲಾಗದ ಕಥೆ, ಅದ್ಭುತಕಥೆ ಎನ್ನುವ ವಿವಿಧ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. Marchen ಮತ್ತು Fairytale ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಪರಿಭಾಷೆಗಳ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ

ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಬಂದವು. ಉದಾಹರಣೆ : Grimms Brothers ಅವರ kinder und hausmarchen (1812), ಇದೆ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೈಟಿ ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಕೃತಿಗೆ Grimms Fairy tales ಎನ್ನುವ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲದೆ Joseph Jacobs ಅವರ Celtic Fairy Tales ಹಾಗೂ Hart Land E. S. ಅವರ The Science of Fairytales ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಥೆ ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು.

Folktales⁴ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟು ಕಥೆಗಳಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಜೀವನ ಮೀಮಾಂಸೆಗಳಿವೆ ಅಥವಾ ಸಂಕಥನಗಳು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ, ಜನರ ಅನುಭವಗಳು, ಕನಸುಗಳು, ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆದರ್ಶ ಹಾಗೂ ನೀತಿ-ತತ್ವಗಳಿವೆ. "ಇ. ಎಂ. ಪಾರ್ಸರ್ ಮತ್ತು ರೂಪನಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿಪಾದಕರ ಪ್ರಕಾರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನ' (Story and plot) ಎಂಬ ಎರಡು ಘಟಕಗಳಿವೆ. ಕತೆಗಿಂತ ಸಂವಿಧಾನ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಕಥೆಯ ವಿವಿಧ ಘಟನೆಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಎಂದರ್ಥ. ಇದನ್ನು ಪಾರ್ಸರ್ ತನ್ನ 'ಆಸ್ಟ್ರೇಷಿಯನ್ ಆಫ್ ದ ನಾವೇಲ್' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣ ಸಂಬಂಧ'ವೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ 'ರಾಜನು ಸತ್ತನು. ಕೆಲ ಕಾಲದ ನಂತರ ರಾಣಿಯು ಸತ್ತಳು. ಇದು ಕಥೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ಘಟನೆಗಳಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ರಾಜನು ಸತ್ತನು : ಆ ದುಃಖದಿಂದ ರಾಣಿಯೂ ಸತ್ತಳು ಎನ್ನುವುದು ಸಂವಿಧಾನ"⁵ ಇಂತಹ ವಿಭಿನ್ನ ಇಹಪರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ತಾತ್ವಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಜನಪದ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಕೇವಲ ಉಪಾತ್ಮಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲ, ಇವು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅದ್ಭುತಗಳು. ವಾಸ್ತವದ ಅನುಭವದ ಕಥನಗಳು ಇಂತಹ ಆಶಯಗಳನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಫೇರಿಟೀಲ್ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಈ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಾಗ್ವಾದಗಳು ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂದವು. ಇಂತಹ ವಾಗ್ವಾದಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ Stith Thompson ಅವರು Folktales ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆ ಬಳಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾದ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. "ಇವು ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಅಲೌಕಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೋರಾಟಗಾರರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೀರರ ನಿರೂಪಣೆಗಳು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳ ಕಥನಗಳು. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಸಂಗತಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲ"⁶ ಎನ್ನುವ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಈ Folktales ಪರಿಭಾಷೆಯತ್ತ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ವಾಲಿಸಿತು. ಆಗ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯ

ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಹು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಟ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಆಗ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಅರ್ಥಗಳು ದೊರಕಿದವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ Marchen ಪರಿಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ Folktale ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ, Marchen ಪರಿಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ನಿಂತಿಲ್ಲ, ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಜನಪದ ಕಥೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ Marchen, Fairytale ಹಾಗೂ Folktale ಎನ್ನುವ ಮೂರು ಪದಗಳ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ನೆಡೆದಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಭಾಷೆಗಳ ಚಿಂತನಾಕ್ರಮಗಳು ಪ್ರೋಜೆಕ್ಟ್ ನರೇಟಿವ್ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ Folk Prose Narratives ಪರಿಭಾಷೆಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಜನಪದ ಗದ್ಯಕಥನಗಳು' ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಸೂಚಿಸಿದ ಮೊದಲ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂದರೆ ಜೀ.ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಥೆ, ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಐತಿಹ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸಹ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಬಯಲಾಟದ ಕಥೆಗಳು, ಲಾವಣಿಗಳು, ಒಡಪು, ಒಡಬು, ದೊಡ್ಡಾಟ, ಸಣ್ಣಾಟ, ಬೈಗುಳ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಾದಗಳು ಕಳೆದ ಮೂರೂ ದಶಕಗಳಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಈ ನೆಲದ ಜಾನಪದದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ. ಆದರೆ ಈವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ನೆಲದ ಜಾನಪದದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಹ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನದ ಹಿನ್ನೆಡೆಗಿರುವ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗದ್ಯಕಥನಗಳು ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಪುರಾಣ, ಐತಿಹ್ಯ, ಕಥೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಒಡಬು, ಒಡಪು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ಬಯಲಾಟದ ಕಥನಗಳು, ಬಲಿದಾನದ ಕಥೆಗಳು, ಸಶಿವಹಗಮನ ಕಥೆಗಳು, ಬೈಗುಳಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಗದ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳು ಎಂದರ್ಥ. ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ್ ಇಮ್ರಾಪೂರ ಅವರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಒಂದು : ಗದ್ಯ, ಎರಡು : ಪದ್ಯ, ಮೂರು : ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಯ. ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಥೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಥೆಗಳು. ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳು. ಮತ್ತೆ, ಈ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ, ಐತಿಹ್ಯ, ಕಟ್ಟು ಕಥೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಗೀತೆ, ಶಿಶುಗೀತೆ, ಕಥನಕಾವ್ಯ, ಲಾವಣಿ. ಈ ಕಥನಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಿರು ಕಥನಕಾವ್ಯ, ಖಂಡಕಾವ್ಯ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯ ಮಿಶ್ರಿತದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಾಟ, ಸಣ್ಣಾಟ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಬರುತ್ತವೆ⁸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾರಗಳು ಈ ಗದ್ಯಕಥನ ಪರಿಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನಷ್ಟು ಪಠ್ಯಗಳು ವಾಚನ ಪಠ್ಯಗಳೆ ಹೊರತು ಗಾಯನ ಪಠ್ಯಗಳು ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇವು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ 'ವಾಚನ ಪಠ್ಯಗಳು' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ ಸಹ ಗದ್ಯಕಥನವನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜೊತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಕಥನ' ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ರೂಪವಾದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕಥನವೆಂದರೆ "ಆಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆ, ಕಥನ

ಅಥವಾ ಕಥಾನಕವಲ್ಲ. ಹಲವು ಘಟನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯೇ ಈ ಕಥನ ಅಥವಾ ಕಥಾನಕ. ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ "ಕಥಾನಕವು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಕಥೆಯಿಂದ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಘಟನೆಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಂಜನ- ಯೋಜನೆಯೇ ಈ ಕಥಾನಕ."⁹ 'ಕಥನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ವಾದಿಗಳ' ಪ್ರಕಾರ "ಕಥಾನಕವು ಕೇವಲ ಘಟನೆಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ಪ್ರಸ್ತುತೀಕರಣವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಸಮಗ್ರ ಭಾಷಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾಧನಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕ ವಿನ್ಯಾಸದ ಭಾಗಗಳೂ ಹೌದು."¹⁰ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವ ಪರಿಭಾಷೆಯೇ ಈ ಗದ್ಯಕಥನ. ಈ ವಾಗ್ವಾದವೇ ಅಂತಿಮವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ "ಗದ್ಯಕಥನಗಳು ಎನ್ನುವ ಜನಪದದ ಹೆಸರು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಗೀತೆಗಳು ಮಾತ್ರ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗದ್ಯಕಥನದಂತಹ ಹೆಸರು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಪರೂಪ. ಇಂತಹ ಹೊಸ ಹೆಸರುಗಳು ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪರಿಭಾಷೆ ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿಲ್ಲ."¹¹ ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅಥವಾ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅನೇಕ ತಾತ್ವಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗಳು

ಜಾನಪದವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಗದ್ಯಕಥನಕ್ಕೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಜಾನಪದದ ಹಾಗೂ ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಅಥವಾ ಜಾನಪದದ ಇನ್ನಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಗದ್ಯಕಥನಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಹರಿದುಬಂದಿವೆ. ಸಮಷ್ಟಿ ಕತೃತ್ವ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾತ ಕತೃತ್ವ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಆದರೆ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ, ಅವಾಚೀನವೂ ಹೌದು. ಸಜೀವ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೂ ಹೌದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಬಹುತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದವುಗಳು.

ಗದ್ಯಕಥನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅಥವಾ ಗದ್ಯಕಥನಕ್ಕೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳು ಗದ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಗದ್ಯಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೈನಂದಿನ ಸಂವಹನ ಅಥವಾ ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಸ, ಲಯ, ಮಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಶೈಲಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ರಾಚನಿಕ ಅನುಸರಣೆಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ¹². ಸಂಭಾಷಣಾ ಶೈಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾದ, ಸೌಂದರ್ಯವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ, ಕೆಲವುಸಲ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯ ಮಿಶ್ರಣವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಶೈಲಿಯು ಸಹ ವಿಭಿನ್ನ ಅಥವಾ ನಿತ್ಯದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಹೋಲುವುದು ಹೆಚ್ಚು. ಇಲ್ಲಿ ಜುಂಜಪ್ಪ, ಮಂಟೀಸ್ವಾಮಿ, ಮಾಳಿಂಗರಾಯ, ಮಾದಪ್ಪ, ಮೈಲಾರಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಾಗ್ವಾದ ರೂಪದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಶೈಲಿಯೇ ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಜೀವಂತಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇದು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ, ಶುಷ್ಕವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ

ಹಾಗೂ ಅಕ್ಷರದಿಂದ ದೂರ ಇರುವ ಜನರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಸಹ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಯ ಪ್ರಥಮ ಪಾತ್ರಗಳು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ಅಥವಾ ಇಹ ಮತ್ತು ಪರವನ್ನು ಬಹು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನೆಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ದ್ವಿತೀಯ ಪಾತ್ರಗಳು ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತ ಕಥೆಗೆ ಭಿನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪಾತ್ರಗಳು ನಾಯಕಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು ಅತಿವಿರಳ ಅಥವಾ ಅಪರೂಪ. ನಾಯಕ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷ್ಪ್ರೀಯವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾಯಕಿಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಬೆಂಬಲವೂ ಸಹ ನಾಯಕಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಾಗಿ, ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ನಾಯಕನ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಲಿಂಗರಾಜಕಾರಣ ಅಥವಾ ಪುರುಷ ರಾಜಕಾರಣವಿದು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ರಾಜಕಾರಣಗಳು ಅಥವಾ ತಾರತಮ್ಯತೆಗಳು ಈ ಗದ್ಯ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಾರತಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಕಥನಗಳಿಗೆ ಮೇರು ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಭುತ್ವಶಾಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಅಥವಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತನ್ನ ರಾಜಕಾರಣದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಭ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿರುವ ಅಥವಾ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಮೌಖಿಕ ಆಕರಗಳು ಈ ಗದ್ಯಕಥನಗಳಾಗಿವೆ.

ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಕಥಾತಂತ್ರಗಳು ಮಂಧಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಾಗಿ ಇವು ಜೀವಂತಗೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುವುದು ರೂಢಿ. ಆಚರಣೆಗಳೇ ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಜೀವಂತಿಕೆ. ಕಥೆಗೆ ಈ ಮಾತು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಕಥೆ ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಕೇಳುವುದು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿನ ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ದೈವಕೇಂದ್ರಿತ ಆಚರಣೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನ. ಬಯಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಥೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಕೇಳುವುದು ಆಚರಣೆ ಅಥವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಈ ಗದ್ಯಕಥನಗಳು ಇತರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಸರಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಯುಕ್ತಗೊಂಡು ಬಿತ್ತರವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆ: ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾತ್ರೆ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡಾಟದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳು. ಇವು ದುಃಖ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಕಟಗಳು, ನೋವುಗಳು ಇನ್ನುಹೆಚ್ಚು ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳಾ ನೋವು ಮತ್ತು ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಪುರುಷರ ನೋವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಮಾನವೀಯವಾಗಿ ವೈಭವೀಕರಿಸುವ ಚಿತ್ರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳ, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಘಟನೆ, ಕುಲ, ವೃತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ ಜನಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಉದ್ಗಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ದರೋಜಿ ಈರಮ್ಮ ಅವರ ಕಥನಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಈ ಉದ್ಗಾರ ಮಹಿಳಾ ನೋವುಗಳ ನೆಲೆಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆ: ಸಿರಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಲೆಮಾದಪ್ಪ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸಂಕಮನ ಸಾಲನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ. ಅಲಕ್ಷಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ, ದೈವಗಳ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥನಗಳಾಗಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಜನಪದ ಗದ್ಯ ಕಥನಗಳ ತಾತ್ವಿಕತೆ

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಮೂಲ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸೇರಿದೆ. ಇವು ಬಹುತ್ವದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಾರುವ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರಗಳು. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಕಥನಗಳಿಗೆ ಮೇರುಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗ, ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯ, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗದ್ಯಕಥನಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಗೆಗಳು ಈ ನೆಲದ ಭಿನ್ನವಾದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರುವ ಧೋರಣೆಗಳಂತೂ ಇನ್ನೂ ವಿಭಿನ್ನ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಜನತೆ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಿಮುಖರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಮಾನವಿಯತೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಗದ್ಯಕಥನಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾರುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು, “These Stories passed down through generations provide valuable insight into Bangladeshi culture and values as a child. I heard many stories from elders for moral education and used to listen to these stories, before going to sleep sometimes. I was cowering in fear of the terrible hunger of the dreams.”¹³ ಇಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, “Folk tales are national heritage and culture they are stories about humans ways of lives in nation or language and have Traditionally been follow through generations. It also has power to influence persons perfection, attitude, behavior and many other factors important to humans life as well as society which can be concluded as follows.”¹⁴ ಹೀಗೆ ಕಾಲಾತೀತವಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ, ಸಂಘಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಬಂದ ನಂತರ ಈ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕಾರ್ಯ ಒಂದಿಷ್ಟು ವಿಮುಖವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಾಗ್ದಾನಗಳು ಇಂದು ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಸ್ವಾಗಾತಾರ್ಹ.

ಪುರಾಣಗಳ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆ ಇನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ನಂಬಿರುವ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಎನ್ನುವ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇದಕ್ಕಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಮಾಜಗಳ ಬದುಕಿನ ಮೀಮಾಂಸೆಗಳ ಸಂಕಥನಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಧ್ಯಮಾನಗಳ ವಿವರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿವೆ. ದಿ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಡಿಕ್ಷನರಿ ಆಫ್ ಫೋಕ್‌ಲೋರ್ ಮೈಥಲಾಜಿ ಅಂಡ್ ಲೆಜೆಂಡ್ ‘ಪ್ರಾಚೀನ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದವೆಂದು ಹೇಳುವ ಕಥನಗಳ ಪುರಾಣಗಳು’ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಜಿ.ಎಲ್ ಗೊಮ್ಮೆ ಅವರು ‘ವಿಜ್ಞಾನಪೂರ್ವ ಯುಗಗಳ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಕಥನಗಳ ಪುರಾಣಗಳು’¹⁵ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಾಗ್ದಾನಗಳು ಸರಿ. ಹೀಗೆ ಆದಿಮ ಕಾಲದ ಬದುಕಿನ ಜೀವನ ಮೀಮಾಂಸೆಗಳು, ಲೋಕಸೃಷ್ಟಿ ಅಥವಾ ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥನಗಳು, ಮನುಷ್ಯನ ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರಣಗಳು, ಆದಿ ಮಾನವನ ಚಿಂತನ ಮಂಥನಗಳು, ಗ್ರಹಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. “ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳು ಜನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ದ್ಯೋತಕಗಳಾಗಿವೆ. ಐತಿಹ್ಯವು ಜನರು

- 48ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದು

ಪಂಪ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧ: ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಸೋಲು

ಡಾ. ಬಿ. ಈ. ಅಬ್ಬಪ್ಪ, ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ-577004.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ರಚಿಸಿದ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯವು ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಹೊರಟ ಪಂಪಕವಿಗಿ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತೋರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅದರ ಮೈಕೆಡದಂತೆ ಅದರ ರೂಪಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧವೂ ಒಂದು. ಪಂಪಕವಿ ಹೇಳುವಂತೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ, ಶಲ್ಯ ಈ ನಾಲ್ವು ಜನರು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸೋತು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಅನ್ನದ ಋಣಿಗಳಾಗಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಪಂಪ ಕವಿಯ ಅಭಿಮತ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಈ ನಾಲ್ವರ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು : ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಯುದ್ಧ, ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ, ಶಲ್ಯ, ಕೃಷ್ಣ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ದುರ್ಯೋಧನ.

ಪಂಪಭಾರತ

ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತದ ಕನ್ನಡದ ರೂಪಾಂತರ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮಹಾ ಭಾರತದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಕೂಡ ಹೌದು. ಈ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪಂಪಕವಿಯು ವಹಿಸಿದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಪಂಪಭಾರತವೆಂದೇ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧ

ಪುರಾಣಗಳ ಉಲ್ಲೇಖದ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೊದಲ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧ, ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಅಂತ್ಯ, ಕಲಿಯುಗದ ಆರಂಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಈ ಯುದ್ಧ ದಾಯಾದಿಗಳ ಕಲಹವೆಂದು ಗುರುತಿಸ ಬಹುದಾದರೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ ದುರ್ಯೋಧನನ ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸೈನ್ಯ. ಪಾಂಡವರ ಏಳು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಸೈನ್ಯ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವೀರರು, ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಅಪಾರ ಸಾವು ನೋವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಯುದ್ಧ, ಮಹಾಭಾರತವೆಂದಾಗ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಲೇಬೇಕು ಅಪಾರಸೈನ್ಯ, ದೊಡ್ಡರಾಜ್ಯ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವೀರರು ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿ ಇದ್ದರೂ ದುರ್ಯೋಧನ ಸೋಲಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಪಂಪ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಉತ್ತರ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಂಬಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ ವರಾರೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಗೆಲುವು ತಂದುಕೊಡುವ ಮಾನಸಿಕ ದೃಢತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭೀಷ್ಮ

ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಒಬ್ಬ ಮೇರುನಾಯಕ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡ ಯೋಧನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧ ನಿಶ್ಚಯಗೊಂಡ ನಂತರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ

ಕೊರಲೋಳ್ ಕಟ್ಟಿದ ದೇವಿಯಂತಿರುರುದೋಳ್ ಶ್ರೀತೊಟ್ಟಿಲೋಳ್ ತೊಟ್ಟಿನಂ
ತರಮೆನ್ನೋಳ್ ನೆಲೆಸಿತ್ತು ನಿಮ್ಮ ದಯೆಯಿಂ ನಿಮ್ಮಂ ಕರಂ ನಚ್ಚಿಸಂ

ಗರಮಂ ಬಲ್ಲಿದರೋಳ್ ಪೋಣರ್ಚಿದನದರ್ಕೆನ್ನೋಳ್ ರಣಶ್ರೀ ರಣಾ
ಜಿರದೋಳ್ ಮಾರಣದ ಪೋರ್ವಂತೆ ಬೆಸಸಿಂ ನಿಮ್ಮೊಂದಭಿಪ್ರಾಯಮಂ||

ಯುದ್ಧ ವಿಜಯಶ್ರೀ ನಿರಂತರ ನನ್ನ ಜೊತೆಗಿರುವಂತಾಗಲು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಭೀಷ್ಮರು ನೀನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಯಿಸಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಏನಾಯಿತು? ನಿನ್ನ ಒರಟುತನವೇ ಮಿತಿ ಮೀರಿತು. ಈಗಲೂ ಅದೇ ಆಗುವುದಾದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಭಾರ ಇಳಿದೇ ತೀರುವುದು. ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ದುರ್ಯೋಧನನು ಅತ್ತಹೋದ ನಂತರ ಭೀಷ್ಮರು ಈ ರೀತಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ರಥ
ಮೆಕ್ಕೆಯನೆಡೆಗೊಂಡೊಡವರನೋವದೆ
ಮಕ್ಕಳನಾಂ ಕೊಂದೊಡೆ ತಾ
ನಿಕ್ಕಿದ ತತ್ತಿಯನೆ ಪಾವು ನೋಣೆವಂತಕ್ಕುಂ ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಮಾತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ಎರಡೂ ತಂಡ ಒಂದೇ ಸಮನಲ್ಲವೇ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿ? ಅವರ ರಥಗಳು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಎದುರು ಬಂದರೆ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಯುದ್ಧವೆಂದು ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಕೊಂದರೆ ಹಾವು ತಾನಿಕ್ಕಿದ ಮೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಾನೆ ನುಂಗಿದಂತಾಗಿದೇ?

ನರನಾರಾಯಣರಿವರ್ಣಿ
ಧುರದೋಳ್ ಮಾರ್ಕೊಳ್ಳರೆನ್ನನೊವಂ ಮೊಮ್ಮಗಂ
ಪರಮಗುರುವೊವನವರಿ
ವರ್ನುಮಂಕಾದಳಿವೆನುಳಿದ ರಿಪುನ್ಯಪಬಲಮಂ ||

ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲವರಾದರೂ ನರ-
ನಾರಾಯಣರಿಬ್ಬರೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ - ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ನನ್ನ ಪರಮಗುರು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಶತ್ರುರಾಜ ಬಲವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುವನು. ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಭೀಷ್ಮರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು ಕರ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಭೀಷ್ಮರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾದ ಆದರದಿಂದ ಸಾಕಿದ ಅಜ್ಜರಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಮೇಲಿವರು ಕಾದಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರ ಮೇಲವರೂ ಕಾದಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರೊಡನೆ ಒಂದಾಗಿ ಹೇಗೆ ನಂಬುವೆ ಎಲೆರಾಜಾ ಎನ್ನುವನು.

ನಂತರ ದೋಣ ಕರ್ಣರ ಮಾತಿನ ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕರ್ಣನು ಭೀಷ್ಮನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಬಿಲ್ಲನ್ನೇ ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುವನು. ಕರ್ಣನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಭೀಷ್ಮರ ಉತ್ತರ 'ಸೂಳ್ಳಡೆಯಲಪ್ಪುದು ಕಾಣಾ ಮಹಾಚಿರಂಗದೊಳ್' ಎಂದು.

ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದ ಭೀಷ್ಮನು ಪಾಂಡವರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಪಾಂಡವರು ಚಿಂತೆಗೀಡಾದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಭೇದೋಪಾಯದಿಂದಲ್ಲದೆ ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಭೀಷ್ಮರ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕಂಡ ಧರ್ಮರಾಯನು

ಸಾವನಿಯತಿಚ್ಚೆಯನೆ ಪೂರ್ವ

ದಾರವಂತಿಳ್ಳಿದು ಗೆಲ್ಲನೆಮಗದರಿಂದಂ

ಸಾವುದಿಟಂ ನಿಮ್ಮಡಿಕೊಲೆ

ಸಾವುದು ಲೇಸಲ್ತೆ ಸುಗತಿವಡೆಯಲಕ್ಕುಂ||

ಸಾವೇ ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾಧೀನ ಎಂದರೆ ಯಾವನು ತಾನೇ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಇರಿದಾಡಿ ಗೆದ್ದಾನು? ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಾವೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯ ಎನ್ನುವನು. ಧರ್ಮರಾಯನ ಮಾತಿನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತ ಭೀಷ್ಮನು -

ಜಗದೊಳವದ್ಯನಂಗಲೆಬಾರದದಾಡೊಡಮೇಂ ಶಿಖಂಡಿತೊ

ಟ್ಟುಗೊಳೆ ಬಂದುಮುಂದೆ ನಿಲೆ ಸಾವನಗಪ್ಪುದು

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವಧ್ಯನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದೆಂಬುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೇನು? ಶಿಖಂಡಿ ಎದುರಿಸಿ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನಾದರೆ ನನಗೆ ಸಾವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತನ್ನ ಸಾವಿನ ಗುಟ್ಟನ್ನು ತಾನೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವನು. ಹತ್ತನೇ ದಿನದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಿಖಂಡಿಯು ಭೀಷ್ಮನ ಎದುರು ನಿಂತಾಗ ಭೀಷ್ಮ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಿಸದೆ ನಿಂತನು. ಅರ್ಜುನನು ಭೀಷ್ಮನ ಮೇಲೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಶರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದನು.

ಭೀಷ್ಮ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಉಪ್ಪಿನ ಋಣ ತೀರಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲತೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಯುದ್ಧ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ಹೇಳಿದಾಗಲೇ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಚಿಂತೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದೆಂದು ಕವಿ ಪಂಪ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರೂ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅನ್ನದ ಋಣ ತೀರಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಡೆ ನಿಂತು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದಂತೆ ಈ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಇದೆ. ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಪರಮಗುರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ಭೀಷ್ಮನು ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವನು. ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಮಾಡುವನು. ಧರ್ಮರಾಯನು ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನ ಮಾತಿನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತು ತನ್ನ ಸಾವಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವನು. ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮ ಹತ್ತನೇ ದಿನ ತನ್ನ ಸಾವಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಸಾವಿನ ಮೂಲಕ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪಾಂಡವರ ಮುಂದಿನ ಗೆಲುವಿಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಇದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಸೂಳ್ಳಡೆಯಲಪ್ಪುದು ಕಾಣಾ' ಎಂದು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಭೀಷ್ಮನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಭೀಷ್ಮನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಹಜ ಬಲವನ್ನು ತೋರಿದರೂ ಪಾಂಡವರ ಪರವಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಗೆಲುವು ತಂದುಕೊಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲನಾದನು. ಯುದ್ಧವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ದೈಹಿಕಬಲ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಮಾನಸಿಕಬಲವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವೆಂಬುದು ಭೀಷ್ಮನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ದೋಣ

ಸುರಸಿಂಧೂಧವನಿಂಬಳಕ್ಕೆ ಪೆರಾರಾ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆತ
ಕರೆ ಲೋಕೈಕ ಧನುರ್ಧರಂ ಕಳಶಜಂ ತಕ್ಕುಂ

ಭೀಷ್ಮರ ನಂತರ ಲೋಕೈಕ ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾದ ದೋಣರೇ ತಕ್ಕವರು ಎಂಬ ಕರ್ಣನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ದೋಣರಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದೋಣರು ಕೌರವರಿಗೂ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಆಚಾರ್ಯರು ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವ ದೋಣನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರೇ ಎದುರಿಗೆ ಬರಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯದ ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನದವರೆಗೆ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವೇ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯೂಹಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವನು. ಐದನೇ ದಿನವೂ ದೋಣನು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯ ದುಪದನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಹಲವು ವೀರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನು. ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದರೆ ತಮಗೆ ಉಳಿಗಾಲ ವಿಲ್ಲವೆಂದರಿತ ಕೃಷ್ಣನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂಬ ಆನೆ ಸತ್ತುದನ್ನು ಕಂಡು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಹತೋ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಕಪಟೋಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವನು ಆಗ -

ಸಾಮಜಮಶ್ವತ್ಥಾಮಂ

ನಾಮದಿನೊಂದಳಿದೊಡಲ್ಲಿ ಕಂಡಹತೋಶ್ವ

ತ್ಥಾಮಾ ಎನೆ.....

ಧರ್ಮರಾಯನು ಹತೋ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ದೋಣನು ಹತನಾದವನು ತನ್ನ ಮಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದು ಉಂಟಾದ ಪುತ್ರತೋಕದಿಂದ ಹಾ ಮಗನೇ ಎನ್ನುತ್ತ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ವೀರವನ್ನು ಕೈಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಿಸುಟನು. ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಿಸುಟ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಮಗನ ಮಾತನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ಸತ್ತದ್ದು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೆಂಬ ಆನೆ ಹೊರತು ಅನ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಸುಳ್ಳಾದೆ ಹೇಳಿದರೂ ದೋಣನು ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ನಂಬದೇ -

.....ರಣದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆ ಬಿ

ಲ್ಲಿಸುಟಿದಂತು ಪೇಳ್ವಿಡಿವನಿನ್ನಿದನೆಂದಿದಾತ್ಯಯೋಗಿತ

ನ್ನಸುವನದಾತ್ರ ಯೋಗದೊಳೆ ಬಿಲ್ಲೋವಜಂ ಕಳೆದಂ ರಣಾಗ್ರದೊಳ್ ||

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೊದಲೇ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಿಸಾಟಿದ್ದೇನೆ ಇನ್ನದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರಳಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಿ ಎನ್ನುತ್ತ ಆ ಕೂಡಲೇ ಆತ್ಮಯೋಗಿಯಾದ ದೋಣನು ಉದಾತ್ತ ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನು.

ದೋಣನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಅನ್ನದ ಋಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದನು. ಪಾಂಡವರ ಸೈನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಇತರ ನಾಯಕರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದನೇ ಹೊರತು ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಎದುರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ದೋಣರಿಗಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ. ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಹತನಾದನೆಂಬ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ವೀರವನ್ನೂ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಬಿಸಾಡುವುದು ಯುದ್ಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಎಲ್ಲವೂ ದೋಣನ ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಯುದ್ಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾರಣಬೇಕಿತ್ತು. ಅದು ಧರ್ಮರಾಯನ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು ಅಷ್ಟೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ದ್ರೋಣನೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹೋರಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ನದ ಋಣಕ್ಕಾಗಿ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದನಷ್ಟೆ. ಅಂದರೆ ಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವುದು ದೈಹಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯಂತೆ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ಣ

ವ್ಯಾಸಭಾರತದ ದುಷ್ಟಚತುಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಕರ್ಣನು ಪಂಪಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಅಂಗರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಡುವೈರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರು ಕರ್ಣನ ವೈರಿಗಳಾಗುವುದು ಸ್ವಾಮಿಋಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕೃಷ್ಣನ ಭೇದೋಪಾಯದ ಭಾಗವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ಜನ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವನು, ಕುಂತಿಕರ್ಣನ ತಾಯಿಯೆಂದೂ ಪಾಂಡವರು ಕರ್ಣನ ಸಹೋದರರೆಂದೂ ಕರ್ಣನು ಹೀನಕುಲದವನಲ್ಲದೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲದವನೆಂದೂ ಹೇಳುವನು, ದುರ್ಯೋಧನನು ಸತ್ಯಂತಪ ಮುನಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಮುಳ್ಳನ್ನು ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ತೆಗೆಯುವ ಆಲೋಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಆಗ ಕರ್ಣನು ನನಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸೋತಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಅರಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕರ್ಣನು -

ಕುರುಪತಿಗಿಲ್ಲ ದೈವಬಲವಾಚಿಗಿ ಮೇಲ್ಮಲೆಗೆಯ್ದರಾಗಳುಂ
ಗುರುಗುರುಪುತ್ರ ಸಿಂಧುಸುತರಾಳ್ಳನುಮೆನ್ನನೆ ನಚ್ಚಿ ಪರ್ಚಿಮುಂ
ಪೊರೆದನಿರಿದಿರ್ಚಿ ಕಾದುವರು ಮೆನ್ನಯ ಸೋದರರೆಂತು ನೋಡಿಕೊ
ಕ್ಕರಿಸದೆ ಕೊಲ್ಲನೆನ್ನೊಡಲನಾಂ ತವಿಪೆಂ ರಣರಂಗಭೂಮಿಯೋಳ್||

ಕುರುಪತಿಗೆ ದೈವಬಲವಿಲ್ಲ. ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯನು ಅವರ ಮಗನೂ, ಭೀಷ್ಮನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆಯೇ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಒಡೆಯ ದುರ್ಯೋಧನನಾದರೂ ನನ್ನನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಉಬ್ಬಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸಾಕಿಸಲಹಿದಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವರೂ ನನ್ನ ಸಹೋದರರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ, ಅಂದ ಮೇಲೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ನಾನು ಹೇಸದೆ ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲಲಿ ? ನನ್ನ ಒಡಲನ್ನು ನಾನೇ ರಣರಂಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ, ಮೀರಿದ ವೈರಿರಾಜರ ಸೈನ್ಯದ ಒಡ್ಡು ತತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆಯೂ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೋರಾಡಿ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿ ನನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ನಾನೇ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮುಂದಾಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಯಲೆಂದು ಬಂದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕುಂತಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ತೋರುವಳು, ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಹೇಳಿ, ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರಾದ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾ ನೀನೇ ಈ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆಳು ಕಂದಾ ಎನ್ನುವಳು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಕರ್ಣ ಒಪ್ಪದಿದ್ದಾಗ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾತುಕೊಡು ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಕರ್ಣನು “ಅಮ್ಮ ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಚಿಂತೆ ಹೇಳು” ಅರ್ಜುನನು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೇ ನಾನು ಅವನ ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಸಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮೋಕ್ತ ನಿಮ್ಮಡಿಯಂಗಲ

ಲರಿಯವುಮಾ ಪಾಂಡುಸುತರನೆಮ್ಮಂದಿಗರ

ಚ್ಚರಿಯಲೆ ಗೆಲ್ಲರಂಬುದು

ಹರಿಗನೊಳಿದಂತುಮೆನ್ನ ಚಲಮನೆಮೆರೆವೆಂ ||

ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯೊಂದನ್ನೇ ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಬಲಿಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ತಾಯಿಕುಂತಿಗೆ ಮಾತುಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಣನು ಭೀಷ್ಮರ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಪಟ್ಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣರಿಗೂ ಕರ್ಣನಿಗೂ ನಡೆದ ವಾಗ್ವಾದದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮರು ಬೀಳುವವರೆಗೆ ತಾನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಪಟ್ಟದ ನಂತರ ಭೀಷ್ಮರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಂಥವರೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರದಂತಹ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಮ್ಮಂಥವರು ಗೆಲ್ಲುವರೆಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೇ ಆದರೂ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ನನ್ನ ಚಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನಷ್ಟೆ ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಣನು ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದು ನಿಜವೇ ಆದರೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಸಾವನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಕರ್ಣನು ಕೃಷ್ಣ, ಕುಂತಿ, ಭೀಷ್ಮರ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸೋತಂತೆ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಕೋಪವೆಲ್ಲಾ ದೂರವಾಗಿ ರಕ್ತಸಂಬಂಧದ ಪಾಶದ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಕರ್ಣನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದರೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಗೆಲುವು ತಂದುಕೊಡಲು ವಿಫಲನಾದನು. ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗಿನ ಭೇಟಿಯ ನಂತರ ಸ್ವಗತದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ನಾನೇ ಈ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು, ಕುಂತಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗಲೂ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯೊಂದನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದು, ಭೀಷ್ಮನ ಭೇಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಂಥವರೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರದಂಥ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಾನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಗೆಲುವೆಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕರ್ಣನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸೋಲನ್ನು ಸಾವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಅನ್ನದ ಋಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ.

ಶಲ್ಯ

.....ವೀರಲಕ್ಷೀ ನಿ

ಮೈನುಗ್ರಹದಿಂದಲ್ಲದೆನಗಾಗದಲ್ಲಲೆ ಪಟ್ಟಮಂಸಮಂ

ತನಗೆಯೆಮಾಳ್ಕೊಡೇತೊದಳೋನೀಮೆದಲಾಂಪುದು ಬೀರವಟ್ಟಮಂ ||

ಕರ್ಣನ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಹದಿನೆಂಟನೇ ದಿನದ ಯುದ್ಧದ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ವೀರಪಟ್ಟವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಲ್ಯನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ ಶಲ್ಯನು ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆಹೊರಟು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪಾಂಡವರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮ, ನಕುಲ, ಸಹದೇವರನ್ನು ವಿರಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹುಲ್ಲಿನಸೂಡನ್ನು ಈಡಾಡುವಂತೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯಂದಿರಿಬ್ಬರನ್ನು ಈಡಾಡಿ ಭೀಮನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಅವನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆಹಾಕಿ ಬೆನ್ನನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ದಾಟುವ ಮದಿಸಿದಾನೆಯಂತೆ ಕೊಲ್ಲಲು ಒಲ್ಲದೆ ದಾಟಿದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕಂಡು ದುಃಖಿಸಿ ನೀವು ಸ್ನೇಹಭಾವವನ್ನು ಶತ್ರುರಾಜರಲ್ಲಿ

- 32ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು

✍ ಡಾ. ಸರೋಜಾ ಸಂತಿ, ಸಹಸಂಶೋಧಕರು, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕತೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಪರಿಸರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೇ.48% ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವು ಬಡತನ, ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲೂ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಗೈಸುತ್ತವೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಕಾಯಿದೆ 2005 ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಫೆಬ್ರವರಿ 2, 2006 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಉಚಿತ ಅಥವಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಯೋಜನೆ ಅಲ್ಲ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ನೋಂದಾಯಿತ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ನೂರು ದಿನಗಳ ಖಾತರಿಯ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹಂತ-ಹಂತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ; ಮೊದಲ ಹಂತದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ 200 ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ 130 ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ 645 ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುರಸ್ಕಾರ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಇದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನೋಂದಾಯಿಸಿದ

ಮತ್ತು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಿದ ಅಥವಾ ಬೇಡಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂಟಿ ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನ ವೇತನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ, ಹಾಲುಣಿಸುವ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಶಿಶುವಿಹಾರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಶೆಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕ್ರಮಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತದೆ. ಫ್ರೆಡ್‌ಮನ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಬೆಲ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗವು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸವಲತ್ತುಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಅವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ವೇತನವಾಗಲಿ, ಗೌರವವಾಗಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಯ ಪಾತ್ರದ ಆಚೆಗಿನ ದುಡಿಮೆಗೆ ಹಣದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ದುಡಿಮೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆ ಔಪಚಾರಿಕ ದುಡಿಮೆಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ, ವೇತನ ನೀಡುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆಕೆಯ ಕೆಲಸದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಹಿಳೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾಳೆ ಅಂದರೆ ಉತ್ಪಾದಕ ದುಡಿಮೆ ಅಲ್ಲ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯ ಜೈವಿಕತೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಕೆಲಸವು 'ಕೆಲಸ'ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೆಲಸವೆಂದು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಕೌಶಲ್ಯ, ಶ್ರಮ, ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ, ಸಮೃದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಹೊರತು ಆಕೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಮಾಜ. ಉದ್ಯೋಗ, ಪಾವತಿಯ ಕೆಲಸಗಳು ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟನೆ (2016)¹ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವೇತನ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು ಕೇವಲ ಶೇ.13.4 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ದುರ್ಬಲ ಅಥವಾ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ವೇತನವು ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ (ILO, 2016)². ಮಹಿಳೆಯರ ಕೆಲಸವು ಹಣದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ, ಇದು ಮನೆ ಕೆಲಸ ಹೊರತು ಮನೆ (ಹಣದ) ಕೆಲಸವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಹಿಳೆಯ ಮನೆ ಕೆಲಸದ ಕುರಿತು ಕೆಲವೇ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಇದು ಮುಗಿಯದ ಮಹಿಳೆಯ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, 1970 ರಿಂದ, ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮಹಿಳೆಯ ಕೆಲಸದ ಹೊರ, ಕೆಲಸದ ಅವಧಿ, ಕಡಿಮೆ ವೇತನ, ಮಹಿಳೆಯ ಕೆಲಸದ ಅಗೋಚರತೆ ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆ, ಚಿಂತನೆ, ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ವೇತನ ಪಡೆಯುವ ಕೆಲಸವು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ. “ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗದ ನಡುವೆಯು-ಆಕಾರದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಮಹಿಳೆಯರ ಉದ್ಯೋಗವು ಉತ್ತಮ-ಶಿಕ್ಷಿತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ/ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಶಿಕ್ಷಿತ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಕ ವೇತನದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ” (ಕ್ಲಾಸೆನ್ ಮತ್ತು ಪೀಟರ್ಸ್, 2012).³

ಭಾರತದಲ್ಲಿಡಿಜಿಟಲೀಕರಣವು 90ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ‘ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ’ ಮತ್ತು ‘ಇ-ಆಡಳಿತ’ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ‘ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ’ ಅಥವಾ ‘ಭಾರತದ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ’ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಭಾರತವನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು ಇದರ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜುಲೈ 1, 2015 ರಂದು ‘ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ’ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಇ-ಆಡಳಿತದ ಪ್ರಮುಖ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಅವರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 1ನೇ ಜನವರಿ 2023 ರಿಂದ ಮಗುರಾ ಉಖಾ ಯೋಜನೆಯ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

1. ಕನಿಷ್ಠ 100 ದಿನಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಕನಿಷ್ಠ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವೇತನದ ದುಡಿಮೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ದುಡಿಮೆಯ ಮೂಲಕ ಘನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ - 1 : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು

ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಹೊಂದಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ		ಸಕ್ರಿಯ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಗಾರರು				
ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು	ಪಡೆದವರು		ಎಸ್.ಸಿ.	ಎಸ್.ಟಿ.	ಇತರೆ	ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರರು	ಮಹಿಳೆಯರು
7901542	7846509	4580243	1443558	820777	5994561	8259796	4093323

ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲ : <https://mnregaweb4.nic.in/netnrega/MISreport4.aspx>, 23-04-2023

2022-23ರ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಷ್ಟೊಂದು ಲಕ್ಷದ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಐನೂರ ನಲವತ್ತೆರಡು ಜನರು ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಐವತ್ತೈದು ಸಾವಿರದ ಮೂವತ್ತ ಮೂರು ಜನರು ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ, ಶೇ.46.05ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನೋಂದಾಯಿತ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲೂ ಶೇ.46.63ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಸಕ್ರಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಕ್ರಿಯ

2. ಇದು ಬೇಡಿಕೆ ಆಧರಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶದ ತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸ್ವಯಂ-ಆಯ್ಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕೇಳುವ ಹಕ್ಕು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.
3. ಸರ್ಕಾರವು 100 ದಿನಗಳ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಫಲವಾದರೆ, ನಂತರ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರರ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.
4. ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಕಾನೂನು ಬಾಹ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.
5. ಮಹಿಳೆಯರು, ನೀರು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮಳೆ ಕೊಯ್ಲು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ನೀರಿನ ಕೆಲಸ, ಕೃಷಿಯ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.
6. ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಇದು ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಭಾಗಿಯಾಗದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
7. ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಆಶ್ರಯ, ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಶಿಶುವಿಹಾರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ (6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ).
8. ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸದಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಕೌಶಲ್ಯ ರಹಿತ ಜನರ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿವೆ. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತ ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.17.47%, ಪ.ಪಂ ಶೇ.9.93% ಮತ್ತು ಇತರರು ಶೇ.72.58%. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮನರೇಗಾದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ (2018-2022) ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ

ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಪ್ರತಿಶತದಷ್ಟಿದೆ ಇದು ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ, ಅವರು ತಾವು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಯಿದೆಯು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕೂಡ ವೇತನದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರೋನಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೆಲಸದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಕರೋನಾ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗವು ಜನರನ್ನು ಭಯ ಬೀಳಿಸಿತ್ತು. ಕರೋನಾದ ನಕರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು ಎಂದು ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ. ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ಶೇ.52 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ, ಚಾಮರಾಜ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೇ.51.51% ಮತ್ತು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇ.51.39%. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿ ಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಶೇ.44.97% ರಷ್ಟಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿ ಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಇದು ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯವು ಆಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಚಿಂತಕರು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಯು ಆಕಾರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಹಾಗೆ ಮಹಿಳೆಯ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಗೂ ಮತ್ತು ಹಣದದುಡಿಮೆಗೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ಕೋಷ್ಟಕವು ಡಿಜಿಟಲಿಟಿ ಕರಣದ ಭಾಗವಾದ ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಸಂಖ್ಯೆ, ಕುಟುಂಬದ ಭಾವಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಹೊಂದಿದ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡುವುದರ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ

ಕೋಷ್ಟಕ-2 : ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ, ಕುಟುಂಬದ ಭಾವಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ವಿವರ

ಜಿಲ್ಲೆ	ಖಾತೆಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿದ ಕೆಲಸಗಾರರು	ಕುಟುಂಬದ ಭಾವಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್	ಕೆಲಸಗಾರರ ಭಾವಚಿತ್ರ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	82.21	70.92	38.43
ಬಳ್ಳಾರಿ	84.14	71.92	48.32
ಬೆಳಗಾವಿ	79.83	64.44	21.44
ಬೆಂಗಳೂರು	81.55	79.97	44.28
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	59.38	66.87	50.26
ಬೀದರ	85.43	63.09	37.59
ಚಾಮರಾಜನಗರ	76.61	60.68	38.33
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	82.29	81.31	30.69
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	81.52	79.55	60.48
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	88.88	83.75	53.32
ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ	83.1	73.21	60.15

ದಾವಣಗೆರೆ	89.33	78.02	58.54
ಧಾರವಾಡ	82.47	79.34	41.41
ಗದಗ	93.16	82.61	63.38
ಹಾಸನ	84.39	86.23	70.41
ಹಾವೇರಿ	84.87	70.01	34.96
ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ	83.8	53.13	19.91
ಕೊಡಗು	70.03	68.48	46.81
ಕೋಲಾರ	75.82	77.59	50.93
ಕೊಪ್ಪಳ	80.59	77.67	46.34
ಮಂಡ್ಯ	72.24	76.87	60.33
ಮೈಸೂರು	67.4	62.64	33.35
ರಾಯಚೂರು	91.08	73.92	7.32
ರಾಮನಗರ	86.88	83.01	32.38
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	85.15	82.18	68.13
ತುಮಕೂರು	75.85	88.94	23.4
ಉಡುಪಿ	80.63	79.13	66.6
ಉತ್ತರಕನ್ನಡ	73.47	73.89	62.37
ವಿಜಯನಗರ	87.98	80.12	52.44
ವಿಜಯಪುರ	81.47	74.42	54.3
ಯಾದಗಿರಿ	79.54	76.11	46.48
ಒಟ್ಟು	81.37	74.04	42.36

ಮೂಲ : <https://mnregaweb4.nic.in/netnrega/MISreport4.aspx>, 23-04-2023

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೇ.81.37% ಕೆಲಸಗಾರರು ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಶೇ.18.63%ರಷ್ಟು ಮನರೇಗಾದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎನ್ನಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಕನಿಷ್ಠ ಮೊತ್ತವಿಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನಧನ ಯೋಜನೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೋಷ್ಟಕದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರದಿಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಯಸ್ಕ ನಾಗರಿಕನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಜನ ಧನ ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ಈ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಜನಧನ ಯೋಜನೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗದಗ (ಶೇ. 93.16) ಪ್ರಥಮ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ರಾಯಚೂರು (ಶೇ. 91.08) ದ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ ದಾವಣಗೆರೆ (ಶೇ.89.33) ತೃತೀಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ ಖಾತೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಜೋಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ತುಮಕೂರು (88.94%), ಹಾಸನ (86.23%) ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ (83.75%)ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕುಟುಂಬದ ಭಾವಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಭಾವ

ಚೋಳರ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಡಾ. ಸಿ.ವಿ. ಬಡಿಗೇರ, ಎಮ್.ಎಫ್.ಎ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ವಿಜಯ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಗದಗ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಉಗಮ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದೆ ವಿಶ್ವಶಿಲ್ಪವು ಅಂಕುರಿಸಿತು. ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವೂ, ಅನೇಕ ಉಪಯೋಗಕರವೂ, ಆನಂದ ಪ್ರದಾಯಕವೂ ಆದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯೇ ಲೌಕಿಕ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಮಾನವನು ರೂಪಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಶಿಲ್ಪವೆಂದರೆ ಕೌಶಲದೊಂದಿಗೆ ಮಿಳಿತವಾದ ಕರ್ಮವೆಂದು ಅರ್ಥ. ಕರ್ಮಕಾರನು (ಶಿಲ್ಪಿಯು) ಅಗ್ನಿಷ್ಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸುಖೋಪಕಾರನು ಲೋಹಗಳನ್ನು ಕಾಯಿಸುವ ಸ್ಥಳ) ಲೋಹಾದಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ, ಬಡಿದು ನಿರ್ಮಿಸುವಂತೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ವತಿಯು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು (ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು) ನೋಟದಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ. ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತೃವನ್ನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೆಂದೇ ಹೆಸರಿಸುವುದು ವೇದಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಇಷ್ಟವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಲು ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತವೇ ಉದಾಹರಣೆ.

ಶಿಲ್ಪಗಳು ಚಲ, ಅಚಲ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವವು. ಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಚಲ ವಿಗ್ರಹಗಳು. ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೊರೆದು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಅಚಲಗಳು. ಇವಕ್ಕೆ ಮೂಲ ವಿಗ್ರಹವೆಂದು ಧ್ರುವಬೇರ ಎಂದೂ ಹೆಸರುಂಟು.

ಕೃತಿಯ ರೂಪಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದು ರಾಜ ಮಾಹಾರಾಜರಾಗಬಹುದು, ಅಥವಾ ಕಲಾವಿದನ ಅದುಮಿಡಲಾಗದ ಪ್ರತಿಭಾ ಹೊಳಹುಗಳಾಗಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲದರ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಂದು ಕೃತಿ ಅಥವಾ ದೇವಾಲಯ, ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಈವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಪ್ರಭಾವವೂ ಭಾರತದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವುದು ನಿಜವಾದರೂ, ಅದು ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪದ ಜೊತೆಗೆ, ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸಮಕಾಲಿನರಾದ ಪಲ್ಲವರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಪಲ್ಲವರ ನಂತರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಲೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ ನೀಡಿದ ಚೋಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬೃಹದಾಕಾರದ ದೇಗುಲಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಗೊಪುರಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಧಾನ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು.

ವ್ಯವಸಾಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಕಾವೇರಿ ದಂಡೆಯ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಜನತೆಯ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ರೂಪಾನುಕರಣೆಯನ್ನು ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಚೋಳರು 9ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. 13ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಮಾಲ್ಡೀವ್ ದ್ವೀಪಗಳು, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದ ಜಾವಾ ದ್ವೀಪದ

ಭಾಗಗಳನ್ನು, ತಂಜಾವೂರ ಬಳಿಯ ತಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿನಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯವು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವ ರಾಜವಂಶವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಕಲೆಯನ್ನು ಚೋಳ ದೊರೆಗಳು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಂಚಿನ ಎರಕದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪಲ್ಲವರ ನಂತರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಲೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಿದ ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬೃಹದಾಕಾರದ ದೇಗುಲಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯು ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವಿಧ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬಿತ್ತಿಶಿಲ್ಪಗಳು ದೇವತೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದವು. ಇವರ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗಭೋಗವು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಅದ್ದರಿಂದಾಗಿ ದೇವದಾಸಿಯರು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಶಿಲ್ಪ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜಿತರಾಗಿರಬಹುದು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನಾಟ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಸುಮಾರು 10ನೇಯ ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಹದಲ್ಲಿನ ಮನುಷ್ಯರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೋಗ, ಸಂಪತ್ತು, ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ದೇವರುಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯತೊಡಗಿತ್ತು. ಆಗ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಧ್ಯವ ಮೂರ್ತಿಗಿಂತ ಅದರ ಅನುಕರಣೀಯ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ದೇವ ಮೂರ್ತಿಗಳು ವಿವಿಧ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ವತ್ತಾಯದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದೈನಂದಿನ ಆಚರಣೆಗಳು, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳು, ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯದ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಮೂರ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಂದ ಲೋಹಮೂರ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯಾಬಲವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಲೋಹ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣದ ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಸೀತೆ, ಹಾಗೂ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಕಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಒಂದರಿಂದ ಮೂರಡಿ ಗಾತ್ರದ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು, ಭಕ್ತರ, ಭಕ್ತೆಯರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೂ ಅಂದರೆ ಭಾವಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಕಂಚಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಅಷ್ಟು ಕೋಮಲ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಮೆಕಾರರು ಭಾರತೀಯ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೇತನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿವೆ. ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಟರಾಜನ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪ

ಚೋಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ

ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಚೋಳರ ಕಂಚಿನ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಶಿಲ್ಪ ಚೋಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ದೇವತೆಯಾದ ನೃತ್ಯ ಶಿವ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಚನ್ನದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಟರಾಜನ ಶಿಲ್ಪವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಚೋಳ ದೊರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಶಿವನ ನೃತ್ಯ

ರೂಪಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿದಂಬರಂನಲ್ಲಿರುವಂತಹ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದರು. ಚಿದಂಬರಂನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ನಂತರ ಹಲವಾರು ನಟರಾಜನ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯ ಶಿವನ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಶಿಲ್ಪವೆಂದರೆ, ಆನಂದ ತಾಂಡವ, ಮತ್ತು ವಿನಾಶದ ನೃತ್ಯ ಎಂಬುದು.

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇನ್ನೊಂದು ನಟರಾಜನ ಶಿಲ್ಪವು 12 ನೇ ಶತಮಾನದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ 9.0 ಸೆಂ.ಮಿ. ಎತ್ತರ, 82.8 ಸೆಂ.ಮಿ ಅಗಲ ಮತ್ತು 28.2 ಸೆಂ. ಆಳವಾಗಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ನವದೆಹಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಚೋಳ ಕಂಚಿನ ಗ್ಯಾಲರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿದೆ.

ಶಿವನ ಇನ್ನೊಂದು ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪ, ಒಂದು ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ, ಶಿವನು ಭಕ್ತಿಯ ಅಸಮರ್ಪಕತೆಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಋಷಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಬೇಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭ, ಶಿವನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು ಅವನ ಮೇಲೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎಸೆದರು ಹುಲಿ, ಹಾವು, ಬೆಂಕಿ, ಡ್ರಮ್. ತಲೆಬುರುಡೆ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಾನದ ರಾಕ್ಷಸ. ಶಿವನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದನು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನೃತ್ಯದ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಶಿವನು ಕುಬ್ಜ ರಾಕ್ಷಸನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವಂತೆ ಈ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅವನ ತೋಳುಗಳು, ಬುಜಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಅವನು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ವಿಜಯದ ನೃತ್ಯದ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಡಮರುಗವನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಶಿವನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದಂತೆ ತೋರಿಸಲು, ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಸಹ ಶಿವನ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಭಾವಳಿಯಂತೆ ತೋರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ 28 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ನಟರಾಜನ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ಮಲೈನಿಂದ ನವದೆಹಲಿಯ ಜಿ 20 ಶೃಂಗ ಸಭೆಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲು ಸಾಗಿಸಿತಂದ, ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಎತ್ತರದ 19 ಟನ್ನ ತೂಕದ ಮತ್ತು ಎಂಟು ಲೋಹಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಾವಿದರಾದ ದೇವಸೇನಾಪತಿಯ ಪುತ್ರರು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಬಹುದು.

ದೇವಿಯ ಶಿಲ್ಪ

ದೇವಿಯ ಶಿಲ್ಪದ ಅಲಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಿಯು ಶಿಲ್ಪದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾನೆ ಅಂದರೆ ಕೊರಳು, ಬುಜ, ಮತ್ತು ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಭರಣಗಳು ಸರಳ, ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಹೊರೆ ಯಾಗದಂತೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕಿರಿಟಿ ಮಾತ್ರ ಹೊರೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಿರಿಟಿದ ಎತ್ತರವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಕೈಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಡಗಗಳು, ಸೊಂಟದಿಂದ ಕೆಳಭಾಗದ ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸವು ಸೌಂದರ್ಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಂತಹ ತಂತ್ರ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಶಿಲ್ಪಿ ಭಾವಿಸಿರಬೇಕು. ಉಬ್ಬಿದ ದೃಢವಾದ ಸ್ತನಗಳು,

ಆಳವಾದ ನಾಭಿ, ಕಿರಿದಾದ ಕಟಿ, ನಿತಂಬದ ಬಾಗು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶಿಲ್ಪಿಯ ಜಾಣತನದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯರ ಶಿಲ್ಪ

ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಶಿವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಿವ ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಿಯರ ಹಲವಾರು ಶಿಲ್ಪಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಇದೆ. ಶಿವನ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಕಿರಿಟಿಧಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಪಾರ್ವತಿ ಎಂಬ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಕಿರಿಟಿಧಾರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಎರಡೂ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಪುರುಷನ ಉಡುಪು ಸೊಂಟದಿಂದ

ಮೊಳಕಾಲವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಉಡುಪು ಪಾದದವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಸೊಂಟದಿಂದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರದ ಕೆತ್ತನೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆಭರಣಗಳ ಕೆತ್ತನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಚನ್ನದಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರಿ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಅನಂತಪುರದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ ಶಿಲ್ಪ, ತಂಜಾವೂರಿನ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಸಪ್ತಋಷಿ ಪತ್ನಿಯರ ಶಿಲ್ಪವೊಂದಿದೆ.

ಕಾಳಿಂಗ ಮರ್ಧನ ಕೃಷ್ಣನ ಶಿಲ್ಪ

ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರನ್ನು ಭಯಭೀತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಳಿಂಗನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಜಯಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ಶಿಲ್ಪವಾಗಿದ್ದು. ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಕಾಳಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ, ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಲು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾವಿನ ಬಾಲವನ್ನು ತನ್ನ ಎಡ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುವ ಶಿಲ್ಪವು ಅತ್ಯಂತ ನೈಜವಾಗಿ ಎರಕಹೊಯ್ಯಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಿಂದೂ ದೇವರು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಜನಪ್ರಿಯ 10 ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಲ್ಪವು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ಶಿಲ್ಪಿಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೇ ಸಮಕಾಲೀನವಾದ ಹಲವಾರು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ವಸಾಭರಣಗಳಾಗಲೀ ದೈನಂದಿನ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತು ವಿಶೇಷಣವಾಗಲೀ ಒಂದು ಕಾಲದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಮಧ್ಯಕಾಲೀಯ ಕಾಲದ ಆರಂಭದ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಅಧ್ಯಯನಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ : ಕಲಾಪ್ರಪಂಚ
- ಪ್ರ. ಸಂ. ಪಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೆಸ್ವಾಮಿ : ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚ
- ಎನ್. ಮರಿಶಾಮಾಚಾರ್ : ಭಾರತೀಯ ಕಲೆ
- Chola Bronj wikipidia

ಎಚ್.ಆರ್. ಸುಜಾತ ಅವರ ಕಾವ್ಯ : ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆ

ಡಾ. ದೊರೇಶ, ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬಾಣಾವರ, (ತಾ) ಅರಸೀಕೆರೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಹೆಚ್. ಆರ್. ಸುಜಾತ ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಪ್ರವೇಶದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿರುವ ಕವಯತ್ರಿ, ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ, ಆಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮರಸು ಹೊಸಹಳ್ಳಿ. ತಂದೆ ರಂಗಪ್ಪ ತಾಯಿ ರಂಗಮ್ಮ. ಪದವಿ ಓದಿದ್ದು ಹಾಸನದಲ್ಲಿ. ಲೇಖಕಿ, ಅಂಕಣಗಾರ್ತಿ, ಕವಯತ್ರಿ, ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಇವರದ್ದು ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತು. ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇವರ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘ ವಿರಾಮದ ನಂತರ ಮರಳಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಓದಿದ್ದು ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಅಪ್ಪಟ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಮಕ್ಕಳ ರಂಗಭೂಮಿ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಹೀಗೆ ಬಹುಮುಖಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇವರದ್ದು. ಮೆಲೆನಾಡ ಬದುಕಿನ ಗಾಢ ಅನುಭವಗಳೇ ಬರಹಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕಲಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಗಂಭೀರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದುವ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ ಅದರ ಅಭಿರುಚಿಯೇ ಇವರನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯತ್ತ ಹೊರಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿಸಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಘಜೀವಿ. ಕವಿ/ಕವಯತ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಲೇಕವಿತ್ತದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಘಟಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕವಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಕವಿಯು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಿಕತೆಯ ಅನೇಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂತಹ ಮಾನವನಿಗೆ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲಾರದ ಸಂಸರ್ಗ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಾಜವೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀ, ಪುರುಷ, ಕುಟುಂಬ, ರೀತಿ ನೀತಿ, ನಿಯಮ, ಕಾನೂನು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕವಿತ್ವದ ಮನೋಭಾವದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯ ಅನುಭವಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕವಿತೆಯೊಳಗೆ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯ ರಚನೆಯನ್ನು ತರಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅನುಭವದಿಂದ ಕವಿ/ಕವಯತ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬವನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು : ಸಮಾಜ, ಬದುಕು, ಕುಟುಂಬ, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪುರುಷ, ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾಜ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಆತನ ಕುಟುಂಬ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆತ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲಾರ. ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಆತನ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಹೆಚ್. ಆರ್. ಸುಜಾತರವರು ಕುಟುಂಬದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಡಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಮಾತ್ರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬವನ್ನು

ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ ಪುರುಷನಷ್ಟೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಸಹ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಅವರ ಕುಟುಂಬವು ಸಹ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೌಟುಂಬಿಕತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿತ್ತಿಯು ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ನನ್ನೂರಿನ
ಶಾಕುಂತಲೆಯರು
ಪುಸ್ತಕದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂರಲಾರದವರು
ಬನ ಬನದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ
ಚಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಲೆಯುವವರು
ಮನೆಮಠವ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ
ಗಂಡ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಉಂಡು
ಮಲಗುವ
ನಮ್ಮೂರ ಹೆಣ್ಣುಗಳು
ಹಕ್ಕಿಯಂಥವರು

(ಹಂಗಿಲ್ಲದವರು) ಕಾಡುಚೇಡ ಮತ್ತು ಬಾತು ಕೋಳಿ ಹೂ

ಹೆಚ್.ಆರ್. ಸುಜಾತ ಅವರು ಅವರೂರಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರ ಓದು ಮತ್ತು ಬರಹ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಗಂಡಿನಷ್ಟೇ ಸರಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅವರೂರಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀ ಮುಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ ಗಂಡಿನಷ್ಟು ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ಪುರುಷನ ಹಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ದುಡಿದು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಆಧಾರವಾಗಿ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಪುರುಷನಷ್ಟೇ ಗೌರವ, ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ
ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ನಂಬಿಕೆಯ ಆದೇವರೆಂದೂ
ಹಿಡಿದು ತಂದು ಕೊಡಲಾರ
ತೆರೆದ ಬದುಕಿನ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಕೂತು
ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಡೆ ಹೊತ್ತಯ್ಯಲಾರ
ಯಾರನ್ನೂ
ಬದುಕಲು ಇಷ್ಟಿಷ್ಟುವರ ಕೊಟ್ಟು
ಮರೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾಣೆ
ದಾರಿ ಕೊನೆವರೆಗೂ ನೀವಿಸಲೇಬೇಕು

(ಕಾಡುಚೇಡ ಮತ್ತು ಬಾತು ಕೋಳಿ ಹೂ)

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನರು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬದುಕಲು ದೇವರ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಸಾವು

ಸಂಭವಿಸುವುದು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾವು ಎಂಬುದು ಬಂದಾಗ ಅದರಲ್ಲೂ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದವರು ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದವರಿಗೆ ಸಾವು ಸಂಬವಿಸಿದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಕ್ಷಣಕ್ಕಾದರೂ ದೇವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ದೇವರು ಮನುಷ್ಯ ಕೋರಿಕೊಂಡಂತಹ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ಆತನ ಕೈಗೆ ನಿಲುಕದ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಂತಹ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಎಂದು ಆ ದೇವರು ಹಿಡಿದು ತರಲಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಆ ನೆನಪನ್ನು ಮರೆಯುವವರೆಗೂ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರೂ ದುಃಖಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ವೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಸಹಜ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅನೇಕ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದೇವರು ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಡೇರಿಸಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಇರಲಿ ದುಃಖ ಇರಲಿ ಎಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಾವು ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲೇ ಬೇಕು ನಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಾವೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಭೂತಾಯಿಯನ್ನು ನಂಬಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಅವರ ಜೀವಾಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಿದ್ದೆ ಬಾರದ ಪಿಸುರುಗಣ್ಣಿನ ಮುದುಕಿಯ
ಕುಟ್ಟಾಣಿ ಸದ್ದಿಗೆದರಿ ಎದ್ದ ಅನ್ನದಾತ
ನೇಗಿಲು ಕಟ್ಟಿ ಹೊಲ ಉಳುವ ಬೆವರಿಗೆ
ಕಟ್ಟಿದ ಮೋಡ ಬಸಿರಾಗಿ
ಬಾನ ಸೆರಗಲ್ಲಿ
ಬೆವರೊಡೆದು
ಮಳೆ ಹುಯ್ಯುವಿಕೆ

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಹೆಚ್.ಆರ್. ಸುಜಾತ ಅವರು ಕಂಡಂತಹ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅನ್ನದಾತನ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂತಹ ಅನೇಕ ಜನರು ಅದರಲ್ಲೂ ಹಿರಿಯರು ಅಂದರೆ ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿಯರು ಇರುವ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಬೆಳೆಗೆ ಬೇಗ ಏಳುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಬೇಗ ಎದ್ದು ಎಲೆಜಜ್ಜುವ ಸದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ತಡವಾಗಬಾರದೆಂದು ಅನ್ನದಾತನು ಹೊಲ ಹೂಳಲು ಹೋಗುವನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನ ಅವನ ದಿನ ಶುರುವಾಗುವುದು ಬೆಳೆಗೆ ಬೇಗ ಎದ್ದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರೈತಾಪಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ದಿನನಿತ್ಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆ ರೀತಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನಿಗೂ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಮಳೆ ಬರುವ ಮುನ್ನೂಚನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಉಳುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯಗಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಶೋಷಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹಾಳಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಗಂಡ ಈಗ ಬಂದ್ರೆ ಸೇರ್ಪಾನಾ
ಹಂಗೆ ಸೀತವ್ವನ ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆ
ಒಡುಬುಡ್ಡಾನೆ..... ಹೋಗತಲಾಗಿ
ಒಳ್ಳೆರಾದೋರೆಲ್ಲಾ ಆಗ್ನಿ ಬುಡು
ಪರಪಂಚದಾಗೆ.....
ನಂಗ್ಯಾವ ಹಣೆಬರ ?

ಸೀತೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಆ ರಾವಣನ ಸೀತೆಯ ರಾಮನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಊರಿನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕವಿಯಿತ್ತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಾದ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸೀತೆ ಎಂಬುವಳು ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಾಮುಕ ಅವಳನ್ನು ಹೊತ್ಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವಳಿಗೆ ಬೇರೆ ದಾರಿ ತೋರದೆ ಅವನ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಅವನ ಜೊತೆ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಒಂದು ದಿನ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಅವಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಅವಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕವಿಯಿತ್ತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಾದ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸೀತೆ ಎಂಬುವಳು ಅವಳಿಗೆ ಆದ ಜೀವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತೆ ನಾನು ನನ್ನ ಗಂಡನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ ಇದಲ್ಲ ನನಗೆಬೇಡ ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹ ಇದ್ದಾಗಾಗ್ನಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾಳೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನಮ್ಮ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಹೆಚ್ ಆರ್ ಸುಜಾತ ಅವರು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಆಧಾರಿತ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಮಲತಾಯಿಯ ಹಾಕುವಂತಹ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಮಲತಾಯಿಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾಗಿರಬೇಕು ಮಾತುಗಳು
ಹಣ್ಣಿನಂತೆ
ಮುಚ್ಚಿರಬೇಕು ಉಬ್ಬು ತಗ್ಗುಗಳು
ಜೋಳದ ಮಾತೆಯಂತೆ
ಬೇಕಾದ್ದು ಮಾಡದೆ ಜಗ ಮೆಚ್ಚುವ
ಸಾಕುನಾಯಿಯಂತೆ
ಕುಳಿತಾಲಿಸಬೇಕು
ಬಣವನ್ನು ಕಾಯುವವರಾಣಿಯಂತೆ
ಭಾರತ ಹೊರೆ ಅನಾಥ ಜೀವಕೆ

(ಕಾಡುಜೇಡ ಮತ್ತು ಬಾತು ಕೋಳಿ ಹೂ)

ಮಲತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಭಯ ಇವರೆಡೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಹ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಗೆ ಇದ್ದರೂ ಆಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾಳೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಲಹುತ್ತಾಳೆ.

ಹಡೆದಂತಹ ತಾಯಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೂ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಚಂದ. ಅದೇ ಮಲತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಯಾವುದೇ ಭಾವನೆಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಲತಾಯಿ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂಬಂತಹ ನಿಯಮ ಅವಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಲತಾಯಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಮಾತು ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಮಾಗಿ ಅರ್ಥ

ಗ್ರಹಿಕೆಯಂತಿರಬೇಕು. ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾತಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ತಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ಜೋಳದ ಮೋತೆಯಂತಿರಬೇಕು. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಬದುಕದೆ ಮಲತಾಯಿ ಹೇಳಿದ ರೀತಿ ಸಾಕು ನಾಯಿಯಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಅವಳು ಹೇಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅನಾಥ ಜೀವದಂತೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಕವಯಿತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರೀ ಕವಿಯಿತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಾತನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಮಲತಾಯಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಅನಾಥ ಜೀವಗಳು ಈ ರೀತಿಯ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಲತಾಯಿಯ ನಿಷ್ಠೂರ ಮಾತಿಗೆ ಅನೇಕ ಜೀವಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಲತಾಯಿ ಎಂಬುವವಳು ಅನೇಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕದೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಅನೇಕ ಅನಾಥ ಜೀವಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬದುಕು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಮಲತಾಯಿ ಎಂಬಂತೆ ನೋಡುವ ನೋಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸ್ವಂತ ತಾಯಿ ಎನ್ನುವ ಗುಣ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಸಂಬಂಧಿಕರು ನೆಂಟರನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸೂತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅನಾಹುತಗಳು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ನೆರೆಯ ನೆಂಟರುಗಳು ಸಂಬಂಧಿಕರು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅವರ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಬಂಧಿಕರು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಮಹತ್ತರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕವಯಿತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ರೊಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ತಂದಿಹವಿಲ್ಲಗೆ
ಸುರಟೆ ಹೋದ ಕರುಳಿಗೆ
ನೋಡು ನೋಡು
ನರಳುವ ಜೀವಗಳು ಸಾಗುತಿಹವಿಲ್ಲಗೆ
ಯೋಧರ ಕಸುವಿನ ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ
ನೋಡು
ಕೊಡವರ ದೇವರ ನಾಡಿನ ಹಿಡಿದು
ಬಂದವರು ನಮ್ಮ ನೆರೆನೆಂಟರೋ
ಬಂದರೋ ಕಣ್ಣೊರೆಸಿ ಅತ್ತ ನೋಡು

(ಜೇನು ಮಲೆಯ ಹೆಣ್ಣು)

ನೀರು ತರಲು ಬಾವಿಗೆ ಹೋದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೆ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ಅನಾಥರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿವೆ.

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆಯೇ ತಾಯಿಯ ಎದೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಹಾಲು ರಕುತ ನೀರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋದ ಹಾಗೆ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆಂದಂತಹ ಹೆಣಕ್ಕೆ ಹೂಣಲು ಮಣ್ಣಿಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವೇ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಸಂಬಂಧಿಕರಾದ ನೆರೆಯ ನೆಂಟರು ಸಾವಿನ ಮನೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಜೀವಗಳಿಗೆ ರೊಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬದ ಸಂಕಷ್ಟ ಹೇಳತೀರದಾಗಿದೆ. ನೆಂಟರು ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡಂತಹ ಕುಟುಂಬವು ದೇವರೇ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ನೆರೆಯ ನೆಂಟರು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅವರ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವು ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಕುಟುಂಬದ ಸಾಂತ್ವಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಹ ನೆರೆಯ ನೆಂಟರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕವಯಿತ್ರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಎಂದರೇ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಆಗದೇ ಇರುವಂತವರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತು ಬರೀ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದಲೇ ಕೂಡಿ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಬರೀ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ನಾವು ಸುಖವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಬೇರೆಯವರ ಚಿಂತೆ ನಮಗೆ ಬೇಡ ಎಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥತೆ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕೆಲ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾನವ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಣಿಯುತ್ತಾ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದರೇ ಬರೀ ಕುಟುಂಬಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಎಂದರೇ ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಸೆ ಕನಸು ಹೊತ್ತಿರುವ ಜೀವಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಸ್ಸಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಸಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಂತ ಕನಸಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಕವಯಿತ್ರಿ ಮುಸ್ಸಿನ ಕುಟುಂಬದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಮಗಳು ಮದುವೆಯ ಕನಸನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂಗೈಯುಗಲ ಅರಮನೆ ಕನಸು
ಹೆಂಡತಿ ಹೊಳೆವ ಮೂಗಿನ
ದಿರಿಸು
ಕೊಡಲೇಬೇಕು ಕೈ ತುಂಬ
ಬೆಳೆದ ಮಗಳ
ನಿಖಾದ ಹೊತ್ತು

(ಜೇನು ಮಲೆಯ ಹೆಣ್ಣು)

ಕವಯಿತ್ರಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಷರೀಷಾ ಎಂಬ ಮುಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗನು ಬ್ಯಾಗುಡುವಂತಹ ಕುರಿಯನ್ನು ಕೊಬ್ಬಿದ ಕುರಿಯಂತೆ ಸಾಕಿ ಕರುಣೆ ತೋರದೆ ಕಡಿದು ಹರಿದು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅನೇಕ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅಂಗೈ ಅಗಲದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಆಸೆ ಇದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಇಂತಹ ಕನಸಿನೊಳಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಒಂದು ದಿನ ಕೊಡಲೇ ಬೇಕಾದ ಮಗಳ ಮದುವೆಯ ಕನಸನ್ನು ಷರೀಷಾ ಎಂಬ ಹುಡುಗ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಪರಿಯನ್ನು ಕವಯಿತ್ರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕೇವಲ ಮುಸ್ಸಿನ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬದುಕುತ್ತಾ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಹಲವಾರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವಂತಹ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಇವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಹ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಪೂಜನೀಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ

ಹಾಳುಗುವುದಿಲ್ಲ ಪಾತ್ರ ಪಡಗ
ಸದ್ಯ!
ಬೀಗ ಬಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿದೆ
ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ
ತೇಲಿ ಹೋದವೋ ಏನೋ
ವರುಷವೊಂಬತ್ತು
ದಿವಸ !
ದುಡಿದು ಮಳೆಗಾಲಕೆಂದಿಟ್ಟ
ದವಸ

(ಜೇನು ಮಲೆಯ ಹೆಣ್ಣು)

ಇಲ್ಲಿ ಕವಯಿತ್ರಿಯು ಮಲೆನಾಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಅವಾಂತರಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಹೊಳೆಗಳು ತುಂಬಿ ಹರಿದು ಮನೆಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆ ದವಸ ಧಾನ್ಯ, ಪಾತ್ರೆ, ಬಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆಯ ಅವಾಂತರಗಳಿಂದ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳು ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಅನೇಕ ದುರಂತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ದುಡಿದು ಕೂಡಿಟ್ಟಂತಹ ಹಣ ಮತ್ತು ಅವರ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕುಟುಂಬಗಳು ಪಡುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಮಳೆಗೆ ಹಾಕುವ ಶಾಪವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇದರ ನೋವಿನಿಂದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ವೇಳೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಮಳೆಗಾಲದ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರತೀ ವರ್ಷವೂ ಇಂತಹ ಅನಾಹುತಗಳು ಮಳೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗಿ ಅವರು ದೇವರಲ್ಲಿ ಅವರ ನೋವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಾರೆ.ಅಲ್ಲದೇ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತೀ ವರ್ಷವೂ ಇಂತಹ ನೋವುಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅನುಭವಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಳೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಎಂಬಂತೆ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಹಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪುನಃ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಎಚ್ ಆರ್ ಸುಜಾತ : ಜೇನು ಮಲೆಯ ಹೆಣ್ಣು
- ಎಚ್ ಆರ್ ಸುಜಾತ : ಕಾಡುಜೇಡ ಹಾಗೂ ಬಾತು ಕೋಳಿ ಹೂ
- ಇಂದಿರಾ ಆರ್. (2002) : ಮಹಿಳೆ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ.
- ಅನುಸೂಯಾ ಕಾಂಬಳೆ (2003) : ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು, ವೈಚಾರಿಕ ರಾಯಬಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಕವಿತಾ ರೈ ಡಾ. (2009) : ಮಹಿಳೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಂಕಥನ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ರಾಜಶೇಖರ (2000) : ಹಳೆಮನೆ, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ನೇಹ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.
- ಸಬಿಹಾ ಭೂಮಿ ಗೌಡ (ಸಂ.) (2006) : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.

- 22ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು

ತೋರುತ್ತಿರುವಿರನ್ನುವುದು ನನಗೀಗ ತಿಳಿಯಿತು ಎನ್ನುವನು.ಮೂದಲಿಸಿ ನುಡಿದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಕೇಣ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಲ್ಯನು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರಲು ಧರ್ಮರಾಯನು ಎದುರಾದನು. ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಾವರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಈ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರಿಸದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಮರಣವಾಗದು ಹೇಗಾದರೂ ಈತನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರಿಸುವೆನು ಎನ್ನುತ್ತ ಧರ್ಮರಾಯನ ಎದೆಗೆ ಒದೆಯುವನು. ಕೋಪಗೊಂಡ ಧರ್ಮರಾಯನು ಶಲ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನು.

ಶಲ್ಯನು ಈಗಾಗಲೇ ಕರ್ಣನ ರಥಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಘೋರಯುದ್ಧ ನಡೆಯುವಾಗ ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ವಿವೇಕರಹಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಣನ ಸಾವಿಗೆ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ನಿಜ, ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಂಬಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯ ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತಪ್ಪು. ಶಲ್ಯನು ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೂ ಉಪ್ಪಿನ ಋಣ ತೀರಿಸುವಲ್ಲಿ ದೂರಸರಿಯುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ, ತನ್ನ ಅಳಿಯಂದಿರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ಸುಪ್ತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಒಳಒಪ್ಪಂದಗಳಿಂದಾಗಿ ಪಾಂಡವರು ಜಯಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನೊಳಗಿನ ನಾಯಕರ ನಿಜವಾದ ನಿಷ್ಠೆ ತೋರದಿರುವುದು ಅಂತಿಮ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯನ ನಡವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮರಾಯನಿಗಿಂತ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಶಲ್ಯನು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಸೋಲಲು ಇದೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕೈಗೆಸಿಕ್ಕ ನಕುಲ ಸಹದೇವ, ಭೀಮ, ಧರ್ಮರಾಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕೆಳಗುರುಳಿದ ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಗ್ಗೆ ಶಲ್ಯನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಶಲ್ಯನೇನಾದರೂ ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧದ ಗತಿಯೇ ಬದಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಶಲ್ಯನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಕೈಯಿಂದ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿದನೇ ಹೊರತು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಗೆಲುವನ್ನು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಂತೂ ಸತ್ಯ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಭೀಷ್ಮರು ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೆಂದೂ, ದ್ರೋಣನು, ಪಾಂಡವರು ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರೆಂದೂ, ಕರ್ಣನು ಪಾಂಡವರು ತನ್ನ ಸಹೋದರರೆಂದೂ, ಶಲ್ಯನು ಪಾಂಡವರು ತನ್ನ ಅಳಿಯಂದಿರೆಂದೂ ತಿಳಿದು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಅನ್ನದ ಋಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧಗೊಂಡು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರೆ ಹೊರತು ಮಾನಸಿಕ ದೃಢತೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸಾವನ್ನು ತಾವೇ ತಂದು ಕೊಂಡರೇ ಹೊರತು ವೈರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮಗಿರುವ ದೈಹಿಕಬಲವನ್ನು ತೋರಿದರೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ದೃಢತೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಸೋಲಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಮಾನಸಿಕ ದೃಢತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ನೋಟವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಡಾ. ಎಲ್ ಬಸವರಾಜ : ಪಂಪನ ಸಮಸ್ತ ಭಾರತ ಕಥಾಮೃತ
- ಪ್ರೊ. ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ (ಸಂ.) : ಪಂಪಭಾರತ ದೀಪಿಕೆ.
- ಡಾ. ಕೆ. ವಿ.ಪುಟ್ಟಪ್ಪ (ಸಂ.) : ಪಂಪಭಾರತಂ ಎಂಬ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯಂ

ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ್‌ರ 'ತುಘಲಕ್' ನಾಟಕದ ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ

✍ ಮಂಜುಳ ಜಿ., ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

✍ ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡರು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ರಂಗ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವರು ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಯಯಾತಿ'ಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಅನಂತರ ಅವರು ಬರೆದ ಎರಡನೆಯ ನಾಟಕ ತುಘಲಕ್ (1964). ಈ ನಾಟಕದ ವಸ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಘಲರ ದೊರೆ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ಆಡಳಿತ, ಅರಾಜಕತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷ ಹಾಗೂ ರಾಜಧಾನಿಗಳ ಬದಲಾವಣೆ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಇತರ ದಾಳಿಗಳು, ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿನ ಸುಧಾರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ಅಧಿಕಾರದ ಅಧಃಪತನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ನಾಟಕ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ವಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಂಡು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ನಾಟಕವು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕ್ರಿ.ಶ. 1327 ರಿಂದ 1331 ರವರೆಗೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ, ನಾಟಕವು ದಿಲ್ಲಿಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ದೌಲತ್‌ಬಾದಿನ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುವ ಹಲವಾರು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಸಾವು-ನೋವು, ಕೊಲೆ-ಹಿಂಸೆಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚು ದೊರೆ ಐಲು ದೊರೆಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುವ 'ತುಘಲಕ್' ದೊರೆಯ ನಿರಂಕುಶ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಂತಹ ಅರಾಜಕತೆಯ ಅಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ತುಘಲಕ್‌ನು ಆದರ್ಶ ರಾಜ್ಯದ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಾ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ನಿಲುವುಗಳಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಂತಹ ತುಘಲಕ್ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಮ್ಮೆ ಹುಚ್ಚನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನಿಂದಾದಂತಹ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಸದಾ ಕೊರಗುತ್ತಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಧಿಕಾರದ ಅರಾಜಕತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಏರ್ಪಡುವಂತಹ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

'ತುಘಲಕ್' ನಾಟಕದ ರಚನೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ "ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ರಚನೆ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರ ಸಂಕೇತ. ತುಘಲಕ್ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೀಸೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ, ದೇಹ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ವಿಕಾರವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಮುಗ್ಧತೆಯ ಮೊದಲ ನುಡಿಗಳು, ಬಾಲ್ಯದ ಸುಂದರ ನೆನಪುಗಳು ಚಿಂದಿ ನಿಜ. ಆದರೆ ಬೆಳೆದ ಮೈಯಿನ ಒರಟು ರೂಪವೂ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಕನ್ನಡದ ನಾಟಕ ಬೆಳೆದ ಮೈಯಿ, ಒಡೆದ ಧ್ವನಿ ತುಘಲಕ್" ಎಂದು ಈ

ನಾಟಕದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬಹುದು, ಇತಿಹಾಸದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಟಕ ರಚಿಸಿದರೂ ಅದು ನೆಹರು ಯುಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ಕೃತಿ ಎಂದು ಹಲವಾರು ವಿಮರ್ಶಕರಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್‌ನನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಜಿ. ಎಚ್. ನಾಯಕರು "ಮಹಮ್ಮದನೇ ಈ ನಾಟಕದ ಕೇಂದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಾರಕ ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರೇರಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಮಹಮ್ಮದ್ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾತ್ರ ಮಾತ್ರವಾಗಿಲ್ಲ; ಒಂದು 'ಪರಿಸ್ಥಿತಿ' ಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಗುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಸ್ವಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಸೂರೆ ಮಾಡುವುದು ಇವಿಷ್ಟೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಉಳಿದಿರುವ ದಾರಿಗಳಾಗಿವೆ. ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಹೀಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿವೆ, ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿವೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ತುಘಲಕ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಇತರರು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ತುಘಲಕ್‌ನು ಪ್ರೇರಕಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ನಾಟಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್‌ನು ನಿರ್ದಾರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅನಂತರ ಅವನು ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಕ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಟಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತುಘಲಕ್‌ನು ಹಿಂದೂಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದ ಜೆಝಿಯಾ ತೆರಿಗೆದಾಯವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿರುವುದು, ಹಿಂದೂಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸತಿಪದ್ಧತಿಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತಹ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣಾಪರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ದೌಲತ್‌ಬಾದಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೇಳುವ "ನನಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮತೆ ಬೇಕು. ಪ್ರಗತಿ ಬೇಕು. ತರ್ಕಬದ್ಧ ನ್ಯಾಯಬೇಕು, ಶಾಂತಿಯಿದ್ದರೆ ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲ ಜೀವಕಳೆ ಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನೊಂದು ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆಯೊಂದನ್ನಿಡುವವನಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಹಿಂದೂ- ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ-ಮೈತ್ರಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹಾಗೂ ಜನರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಜನರಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸುವಂತಹ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಭರವಸೆಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆ, ತಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ದೂರವಾಗುತ್ತಾಳೆ, ತನ್ನ ಮಲತಾಯಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರದ್ದು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಗುರು ಶೇಖ್ ಇಮಾಮುದ್ದೀನರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನಂತೆ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಆಯಿನ್ ಉಲ್ಲುಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಂದಲೇ ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಹಾಬುದ್ದೀನನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕೊನೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಧಿಕಾರದ ಆಸೆಯ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಮಹಮ್ಮದ್‌ನ ಕುತಂತ್ರಗಳು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಮಹಮ್ಮದ್‌ನ ಆಡಳಿತಗಳ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೊರಟು ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದ ಹಾಗೆ ಮೋಸಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮಹಮ್ಮದ್‌ನಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅರಿಯುವುದು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅಗಸನಾಗಿದ್ದವನು ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ವೇಷ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಮಹಮ್ಮದ್‌ನ ಸೈನ್ಯದ ಊಳಿಗದವನಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಧರ್ಮಗುರು ಎನಿಸಿದ್ದ ಖಲೀಫರ ಫಿಯಾಸುದ್ದೀನನನ್ನು ಕೊಂದು ತಾನೇ ಧರ್ಮಗುರುವಾಗಿ ಅರಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಮತ್ತು ಅರಿಯುವ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಮಹಮ್ಮದ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಧರ್ಮಗುರುವನ್ನು ಕೊಂದರೆ, ಅರಿಯುವ ಧರ್ಮಗುರುವನ್ನು ಕೊಂದು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಮಹಮ್ಮದ್‌ನ ಅನುಕರಣೆಯೇ ಅರಿಯುವನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಮಹಮ್ಮದ್‌ನು ಅನೇಕ ಹಿಂಸೆ, ಕೊಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದೊಂದಿಗೆ ಕಾಡುವ ಅವನ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟಗಳನ್ನು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ತುಂಬಾ ಚಾಣಾಕ್ಷನಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲು ಹೇಣಗಾಡುವುದು ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಮತ್ತೆ-ಮತ್ತೆ ತನಗರಿವಿದ್ದೋ ಇಲ್ಲದೆಯೋ ಕೊಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ದಂದಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಿರಂಕುಶ ಅಧಿಕಾರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಕೊಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನು ರಾಜದರ್ಪವನ್ನಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಮ್ಮದ್‌ನ ಕೊಲೆ, ಅವನ ಆದರ್ಶಗಳು, ಧರ್ಮಸ್ವಯಂದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಅವನು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಲಂಕೇಶರು ಹೀಗೆ “ಮಹಮ್ಮದ್ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸವೂ ಅವನನ್ನು ಅವನ ಕನಸಿನಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಕನಸುಗಳು ಮತ್ತು ಸದುದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲಾರದ ಈತ ಐಹಿಕದಲ್ಲಿ ಸೋಲುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಗಳಿಂದ ತಬ್ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿಂಸೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನೂಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಈತ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ, ನಿರ್ದೇಶಿಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸೋಲನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಉಳಿಯುವುದು, ಕುಟುಂಬದವರ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಏಕಾಂಗಿತನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕಾಣಬಹುದು.

ಧರ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್‌ನ ನಿಲುವು ವಿಚಿತ್ರವೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ದೃಶ್ಯ ಒಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಮುದುಕ, ಘೌಢ, ತರುಣರಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಮಹಮ್ಮದ್ ತನ್ನ ತಂದೆ, ತಮ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವರ ಮಾತಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಐದು ಸಲ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಲು ಕಟ್ಟಾಜ್ಜಿ ವಿಧಿಸಿದ್ದನು. ಕಟ್ಟಳೆ ಮುರಿದರೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ದೃಶ್ಯ ಐದರಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯ ಮನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಮೀರರು, ಧರ್ಮಗುರುಗಳು, ಶಿಹಾಬುದ್ದೀನ, ರತನಸಿಂಹ, ಶಮಸುದ್ದೀನರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್‌ನನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಸಮಯವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ರತನಸಿಂಹ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಮಹಮ್ಮದನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ

ತಿಳಿದು ಶಿಹಾಬುದ್ದೀನನ್ನು ಇರಿದು-ಇರಿದು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಊರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಡಂಗುರ ಸಾರಿಸಿ “ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯವಾಯಿತು. ಕೆಲವು ಅಮೀರರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅರಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಶಿಹಾಬುದ್ದೀನ ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಅರಸನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಾ ತೀರಿಕೊಂಡ” ಎಂದು ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನಂಬುವಂತೆ ಪ್ರತಿತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದನು.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬರನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, “ನಾನು ಪಟ್ಟವೇರಿದಾಗ ಎಂಥ ಆಸೆ ಕಟ್ಟಿದೆ. ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಬೇಕು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಅರಿವಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಬೇಕು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲು ದೇವರ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಬೇಕು, ಆದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೂ ರಾಜಕಾರಣದ ಬೇನೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನೇ ದೇಶ ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಕಳವಳದಿಂದ ನುಡಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ನಿಂತುಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಖಲೀಫರ ವಂಶಸ್ಥರಾದ ಫಿಯಾಸುದ್ದೀನ ಅಬ್ಬಾಸಿದನೆಂಬ ಧರ್ಮ ಗುರುವನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅನಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಶುರು ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ ಅರಿಯುವ ಫಿಯಾಸುದ್ದೀನನ ವೇಷ ಧರಿಸಿ ಅರಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ದೊರೆ ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಯುನ ಕೊಲೆಯ ನಂತರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಕಲಿ ಫಿಯಾಸುದ್ದೀನ ಎಂದು ತಿಳಿದರು, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಅರಿಯುವನಿಗೆ “ಸುಳ್ಳೆ ನಾಟಕವಾಡಬೇಡ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ನೀನು ಪೂಜ್ಯ ಫಿಯಾಸುದ್ದೀನ ಅಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ನೆನಪಿರಲಿ” ಎಂದು ಮೋಸ ತಿಳಿದರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ವಂಚಿಸುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಗೌರವ ಅರಿಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಮೋಸತನ, ಅವರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಮ್ಮದನ ವ್ಯಂಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಣಕಿಸುವಂತಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಒಂದು ರೂಪಕದಂತೆ ಕಾಣಿಸುವುದು.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಮಲತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಮಹಮ್ಮದನು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಸುಂದರ ಗುಲಾಬಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಿದ್ದೇನೆ ಎಂದಾಗ ಮಲತಾಯಿಯು ಆ ಸುಂದರ ತೋಟವನ್ನು ಏಕೆ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದಾಗ, “ಆ ತೋಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಾಗ, ಅದು ಸಾದಿಯ ಕಾವ್ಯದ ರೂಪಕವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಸೆಯಿತ್ತು ನನಗೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಲಾಬಿ ಹೂವು ಒಂದು ಕವಿತೆಯಾಗಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮುಳ್ಳು ಸಂವೇದನೆಗೆ ಮೊನೆ ಕೊಡಬೇಕು” ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ದಿನ ರಾತ್ರಿಯನ್ನೆದ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ ರೊಮಿಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನಾಟಕವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕನಂತೆ ಮಹಮ್ಮದ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನಾದರೂ ಅಧಿಕಾರದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ವಂಚಿನಾಗುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಧಾನಿಯ ಬದಲಾವಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದರು ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಗಳಾದವೇ ಹೊರತು ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ದೌಲತ್‌ನಾಬಾದ್‌ಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ

ತೆರಳಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ದಾರಿ ಮಧ್ಯೆ ಅನೇಕ ಜನ ಸಾವನ್ನುಪ್ಪುತ್ತಾರೆ, ಮನೆ-ಮಠಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಜೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮುದುಕ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಬಹುಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. “ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸುತ್ತು ಒಂದು ಹರದಾರಿಯ ಒಳಗೆ ಬಿಡದಿದ್ದ ಅರಸರದೇನು ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ? ನಿಜವಾದ ಅರಸು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದೇ ದೊಡ್ಡವನಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಮಹಮ್ಮದನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಕ್ಷಿಯಂತಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಆಬ್‌ಸೆನ್ಸ್ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತಹ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹೇರಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಂತಹ ನಿರ್ಣಯ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ದಿವಾಳಿತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯ ಸಮನಾದದ್ದು ಎಂದು ಸಾರಿ, ನಾಣ್ಯದ ಅಪವೃತ್ತಿಯೇಕರಣ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯೂ ನಕಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಟಂಕಿಸುವ ಟಂಕಶಾಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಹಮ್ಮದ ನಕಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸುಳ್ಳು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಂದ ಅರಮನೆ ಮೈದಾನವು ತುಂಬಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮಹಮ್ಮದನ ಒಂದು ಮಾತು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ‘ನನ್ನ ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿಯ ರೊಕ್ಕ ನನ್ನದಲ್ಲ; ಪ್ರಜೆಗಳದ್ದು’ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಆಲೋಚನೆ ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಏನೇ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ತಿರುಗು ಬಾಣವಾಗಿ ಮಹಮ್ಮದನಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಂದಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುವ ರೀತಿಯದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮಹಮ್ಮದ ದೂರವಾಗಿದ್ದನೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ತಾಮ್ರ ನಾಣ್ಯದ ಪರಿಣಾಮವು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು ಎಂಬುದು, ಆರಂಭದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮಹಮ್ಮದನ ಆಡಳಿತದ ಆರಂಭ ಕುರಿತಂತೆ, ಅರ್ಜುಂ, ಅರ್ಪುರಂಥಹ ಲೂಟಿ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅರ್ಪುರಂಥಹ ಅರ್ಜುಂಗೆ ಹೇಳುವ ‘ದೌಲತ್‌ಬಾದನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರೊಕ್ಕ ಮಾಡಬಹುದು’ ಎಂಬ ಲೂಟಿ ಮಾಡುವ ದರೋಡೆಕೋರತನ, ದೃಶ್ಯ ಏಳರಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ಬಾದಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿನ ಭೀಕರತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಚಿಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಅನುಮತಿ ದೊರೆಯದೇ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುವುದು, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು-ನಡೆದು ಎದೆ ಒಡೆದು ಸತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಆ ಸತ್ತ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೂ ಕೊಡದೆ ಊರ ಹೊರಗಿನ ಕಾಲುವೆಗಳಿಗೆ ಎಸೆಯುವ ಧಾರುಣತೆ, ರೊಕ್ಕ ಕೊಡದೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯದಿರದ ಸ್ಥಿತಿ, ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರ್ಜುಂ ಮತ್ತು ಅರ್ಪುರಂಥಹ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ದೃಶ್ಯ ಹನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ದೌಲತ್‌ಬಾದನ ಕೋಟಿಯ ಎದುರು ಜನ ನೆರೆದಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ

ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅನ್ನಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಿಂತ ಅವರ ಹಸಿವು ದೊಡ್ಡದಿರುವುದು ನೋಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ‘ದೋ ಅಬದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಜನರು ಗಿಡದ ತಪ್ಪಲು ಹರಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಾರಂತೆ. ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಸತ್ತ ಕುದುರೆಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ತಿನ್ನುತ್ತಾರಂತೆ, ಯಾವುದೋ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಕಿರಿಯರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಕಟುಕನ ಅಂಗಡಿಯ ಸುತ್ತ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ನೆರೆದಿದ್ದರಂತೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಟುಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಕಾರಂಜಿಯಾಗಿ ಪುಟಿಯುವ ನೆತ್ತರನ್ನು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕಂತೆ, ಹಾಗೂ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆ, ಇಂಥಹ ಹಲವು ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ನಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ.

ದೌಲತ್‌ಬಾದಿಗೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಾರಿಯದ್ದಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು ಕೂಡ ಜನ ನಿತ್ರಾಣರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಹಲವು ಮಂದಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಸುನೀಗುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವೆಂದು ಕೆಲವು ಕಳ್ಳಕಾಕರು ಅದರಲ್ಲಿನ ವಸ್ತು ಹಣವನ್ನು ದೋಚುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಪುರಂಥಹ, ಅರ್ಜುಂ ಇದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮಹಮ್ಮದನ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಪುರಂಥಹ ನೇರ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜನ ನಡೆಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಿಯಾಗಿ ನಕಲಿ ಉಪಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ, ಮಹಮ್ಮದನಿಗೆ ಗೆದ್ದು ಬೀಗುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ಸಾವುಗಳು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅವನನ್ನು ಕಾಡಿಸುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅವು ಅವನನ್ನು ಕಾಡುವಂತಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾನೆ. ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ವಿಫಲನಾಗಿ, ಒಂಟಿಯಾಗಿರಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಒಂಟಿತನವೇ ಅವನಲ್ಲಿನ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸದಾ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ, ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರಬಹುದು.

ನಜೀಬನು ಸಾವು ಮಹಮ್ಮದನಿಗೆ ತೀವ್ರ ಆಘಾತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರಾಜದೋಹ ವ್ಯಭಿಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೀನವಾದದ್ದೆಂದು ಮಲತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ ಈ ಮಲತಾಯಿಯು ಅವನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ‘ಜನ - ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ಮರಣದ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಯಾಗಿದೆ’, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಮ್ಮದನ ಮತಿಭ್ರಮಣೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡಲೆಂದೇ ಅರ್ಪುರಂಥಹ ಘಿಯಾಸಿದ್ಧೀನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದಂತಿದೆ. ವಾಸ್ತವದ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಗತಿಸಿಹೋದ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದ ಮಹಮ್ಮದ ಅರ್ಪುರಂಥಹ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಹಮ್ಮದನ ಬಹುದಿನಗಳ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪುರಂಥಹ ಔಷಧಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಿದ್ರಾಹೀನತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಮ್ಮದನು ಅರ್ಪುರಂಥಹ ಪ್ರವೇಶದ ನಂತರ ಮೈಮರೆತು ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಿದ್ರೆಯ ಇಡೀ ರೂಪ ನಿದ್ರೆಗಿಂತ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಡೀ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗದ ಆಟವನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಚದುರಂಗದಾಟವು ರಾಜ್ಯ, ಸೈನಿಕರು ಆಡಳಿತದ ಕುತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಹಾಗಿದೆ. ನ ರತ್ನರವರು “ಪೂರ್ತಿ ನಾಟಕದ ರಚನೆಯೇ ಚದುರಂಗದಾಟದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು

- 76ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

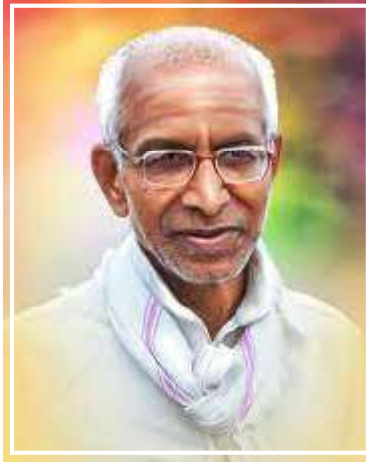
ಸರಳತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಸವಿನೆನಪು

ಜನೇವರಿ 2024 ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಗಳ ಪ್ರಥಮ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಮರಣೆ ನಿಮಿತ್ಯ ಈ ಲೇಖನ

ಡಾ. ಫಕೀರನಾಯ್ಕ ದುಂಡಪ್ಪ ಗಡ್ಡಿಗೌಡರ, ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು, ಬೈಲಹೊಂಗಲ.

ಪೀಠಿಕೆ

ವಿಜಯಪುರದ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾಶ್ರಮದ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಿ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಮಹಾಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಈ ಜಗದ ಮತ್ತು ಯುಗದ ಮಾದರಿ ಸಂತ. ಸರಳ ಜೀವನ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ವಿಚಾರದಿಂದ ಬದುಕಿ ಭಕ್ತರ ಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತ ದೀಮಂತ ಅನುಭಾವಿ. “ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಎನಗಿಂತ ಕಿರಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಅಮೃತ ವಾಣಿಯಂತೆ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ‘ಜ್ಞಾನ ಪರ್ವತವಾದವರು ಬಾಗಿದ ಶಿರ ಮುಗಿದ ಕೈಯಾಗಿರಿಸು ತಂದೆ’ ಎಂಬ ನೀತಿಯಂತೆ ಸದಾ ಸರಳವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿ ಆದರ್ಶದ ಬದುಕಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದವರು.

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರರು ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಅದ್ಭುತ ಮಾಧ್ಯಮವೆಂದರೆ “ಪ್ರವಚನ” ಅವರ ಪ್ರವಚನ ಪಂಚಾಮೃತಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು. ನಾಡಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಭಕ್ತ ಬಳಗವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಿಶ್ವದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಶ್ರೀಮಂತ. ಅವರ ಪ್ರತಿಮಾತು ಸಂಜೀವಿನಿ. ಅವರ ನಡೆ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಲೋಕಾನುಭವವೇ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಎಂಥಹ ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಜೀವವು ಕೂಡ ಕರಗಿ ಹೂವಾಗಿ ಅರಳುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಶಕ್ತಿ ಅವರ ಅಮೃತ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಂತೆ ಸಮಾಜದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸಿ

ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ನಿರ್ಮೋಹಿ, ನಿರಹಂಕಾರಿ, ನಿರಾಡಂಬರದ ಗಣವೈಕಿತ್ತವುಳ್ಳ ಮನದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಸಮಾಜವನ್ನು ಬೆಳಗುವ ನಿತ್ಯ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದಿರ. ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಶಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗದ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದವರು. ಮಹಾಜ್ಞಾನಿ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರರು 21 ನೇ ಶತಮಾನದ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ. ತಮ್ಮ ಅಪ್ರತಿಮ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಫ್ಲೇಟೋ, ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ರೇಟಿಸ್ ರಂತಹ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಸೇರಬಲ್ಲ ಮಹಾನ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರರು ಜೀವನದ ಪರಮ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ನಿಜಜೀವನದ ಪರಮಾನಂದ ಎಲ್ಲಿದೆ ? ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಹುಡುಕಬೇಕು ? ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕು ? ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ? ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಮರ್ಥವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶರಣರ ‘ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆ ಅದೇ ಜನ್ಮ ಕಡೆ’ ಎಂಬ ದಿವ್ಯ ವಾಣಿಯಂತೆ ಜೀವಿಸಿ ಅನುಭಾವದ ಅಮರತ್ವದಿಂದ ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದವರು.

ಸಂತನಾಗುವುದು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ. ಸಂತನಾದರೂ ಸಂತಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು ಸರಳ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಛಲ, ಮನಸ್ಸಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಮಷ್ಟಿಯ ಗುಣ ಎಲ್ಲವೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಪ್ತಸಾಗರ. ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸುವುದು ಸವಾಲಿನ ಕಾರ್ಯ ಎಂಬುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಶ್ರೀಮಂತ ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದರು ಕೂಡ ಭೋಗ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾಶಾವಾದ ಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣದ ಆಶಾವಾದಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದ ಚಿಂತನೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಮಾನವ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ.

ಬಲಿಷ್ಠ ಭಾರತ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಆಯುಧದ ಮೂಲಕ ಹೋರಾಡಿದ ಹೋರಾಟಗಾರ, ಅವರ ತತ್ವಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಐನ್‌ಸ್‌ಟೀನ್‌ರವರ ಮಾತು ಕೇಳಲು ಜನ ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಲು ಜನಸಾಗರ ಕಾತುರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಪ್ರವಚನ ಆರಂಭವಾದರೆ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಸೂಜಿ ಬಿದ್ದರೂ ಸಪ್ಪಳವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಮಾತಿನ ತಾಕತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಬಸವಣ್ಣನವರ “ನುಡಿದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರದಂತಿರಬೇಕು. ನುಡಿದರೆ ಸ್ವಟಿಕದ ಸಲಾಕೆಯಂತಿರಬೇಕು ನುಡಿದರೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ದೀಪ್ತಿಯಂತಿರಬೇಕು ನುಡಿದರೆ ಲಿಂಗವು ಮೆಚ್ಚಿ ಅಹುದಹುದೆನಬೇಕು ನುಡಿಯೋಳಗಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದಡೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೆಂತೊಲಿವನಯ್ಯಾ” ಎಂಬ ವಚನದ ಆಶಯದಂತೆ ಪ್ರತಿ ಮಾತಿಗೂ ಮಹತ್ವ ತಂದುಕೊಟ್ಟವರು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸುಂದರ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತಿನ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಿನ “ಮಾತೆಂಬುದು ಜೋತಿರ್ಲಿಂಗ ಸ್ವರವೆಂಬುದು ಪರಶತ್ವ ತಾಳೋಷ್ಯ ಸಂಪುಟವೆಂಬುದು ನಾದಬಿಂದುಕಳಾತೀತ ಗುಹೇಶ್ವರನ ಶರಣರು ನುಡಿದು ಸೂತಕಿಗಳಲ್ಲ” ಎಂಬ ವಚನದನ್ವಯ ಯಾವತ್ತು ಮಾತನ್ನು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೈಲಿಗೆ ಆಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಶುಭವಾದ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಅವರು ತೊಡಲಿಲ್ಲ. ಶುಭವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತೆಂಬುದು ಮಾಣಿಕ್ಯ ಎಂಬ ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಾಣಿಯಂತೆ ಜೀವಿಸಿ ಕಲಿಯುಗದ ನಡೆದಾಡುವ ದೇವರಾದವರು.

ಇರೋದ ಇರ್ತದ
ಹೋಗೋದ ಹೋಗದ
ಯಾವುದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದ
ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿ ಇರಬೇಕು
ಇದ ಸುಖ ಜೀವನದ ಮಂತ್ರ

ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ನಿಶ್ಚಿತರಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಹಜ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿ ನಗುನಗುತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಅವರ ಮಾತು ಬದುಕನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಂಜಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಅನುಭಾವದ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನವಾದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಸುಂದರ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಸದಾ ಸತ್ಯದ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ “ಸತ್ಯಂ ಶಿವಂ ಸುಂದರಂ” ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದವರು. ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಅಳಿದು ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪರಮಾನಂದದ ಬೋಧವನ್ನು ಪ್ರವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೋಧಿಸಿ ಗುರುವಾದವರು.

ಕುದಿಯುವವರು ಕುದಿಲಿ

ಉರಿಯುವವರು ಉರಿಲಿ

ನಿನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನೀನಿರು

ಕುದಿಯುವವರು ಆವಿಯಾಗ್ತಾರೆ

ಉರಿಯುವವರು ಬೂದಿಯಾಗ್ತಾರೆ

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ವೇದನೆ ಪಡುವವರು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಯಾವತ್ತೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಬಾರದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬಾರದು. ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೋಪ ತಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವರು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅವರ ನುಡಿ ಶಾಂತಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಸರಳ ಸಜ್ಜನಿಕೆ ವ್ಯಕ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಅಹಿಂಸೆ, ತ್ಯಾಗ, ಬಲಿದಾನ ಮುಂತಾದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಒಟ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು. ಜಗದೋದ್ಧಾರಕರಾಗಿ, ಜನಪೋಷಕರಾಗಿ, ದುಷ್ಟಗುಣ ವಿನಾಶಕರಾಗಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಪರಿಪಾಲಕರಾಗಿ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು. ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಅಭೌತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸಂಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಜಲದೊಳಗಿನ ಕಮಲದಂತೆ ನಿರ್ಮಲ ಭಾವದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ‘ತನ್ನ ತಾನರಿದೊಡೆ ತಾನೇ ದೇವನೋಡೆ’ ಮತ್ತು ‘ಅರವೇ ಗುರು’ ಎಂಬ ಶರಣರ ವಚನಾಮೃತ ಉಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಬದುಕಿ ತೋರಿಸಿದ ನಿಜ ಸಂತ.

ಸತ್ಯದ ತೋಧಕನಾದ ಸಾಧಕನು

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ

ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ

ಪ್ರೇಮ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸುವುದು

ಜಗತ್ತನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಪರಮ ಜ್ಯೋತಿ ಎಂದರೆ ಅದು ಪ್ರೇಮ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗ ಭೇದ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಹಾಗೂ ಮತ ಪಂಥಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸರ್ವರನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಸರಳ ಜೀವನವೇ ಮಾನವನ ಮೂಲ ಮಂತ್ರವಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಶ್ರೀಗಳ ಮಾತು ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಷ್ಟೇ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರಚಾರ ಬಯಸದ ಗುಣದವರು. ಮಹೋನ್ನತವಾದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಎಲೆ ಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಜೀವಿಸಿದವರು. ಶ್ರೀಗಳು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಅರಳುವ ಪುಷ್ಪವಿದ್ದಂತೆ. ಯಾರು ನೋಡಲಿ. ನೋಡದಿರಲಿ.

ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ಅರಳಿ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇವರು ಸದ್ಗುಣವಾದ ಸುದ್ದಿಯಾಗದೇ “ಹಾಡು ಹಕ್ಕಿಗೆ ಬೇಕೆ ? ಬಿರುದು ಸನ್ಮಾನ” ಎಂಬ ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ ಮಾತಿನಂತೆ ಆತ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಶಾಂತಸಾಗರದಂತೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿ ತೋರಿಸಿದವರು. ವೈಚಾರಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಶಾಂತಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹಾಡಿದವರು.

ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಮೇಲೆ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬೆಲೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದುದು ತುಂಬಾ ಇದೆ ಎಂಬ ಕಿವಿ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು “ಸುಂದರ ಪರಿಸರ ಸುಂದರ ಬದುಕಿಗೆ ಬುನಾದಿ” ಪರಿಸರವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಜೊತೆಗಿನ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಜೀವನದ ಪರಮ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ “ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ” ಎಂಬ ಸತ್ಯದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಸಿದವರು. ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರ “ಎಲ್ಲೋ ಹುಡುಕಿದೆ ಇಲ್ಲದ ದೇವರ; ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣುಗಳ ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿ ಸ್ನೇಹಗಳ ಗುರುತಿಸದಾದೇನು ನಮ್ಮೊಳಗೆ” ಎಂಬ ಕವನದ ಆಶಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ಸಂಘರ್ಷ ರಹಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಹಗಲಿರುಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಉಸಿರುಬರೆಗೂ ವಿಶ್ವಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಮಂತ್ರ ಭೋದಿಸಿದವರು.

ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಸತ್ತವರು ಕೋಟಿ

ಮಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಸತ್ತವರು ಕೋಟಿ

ಹೊನ್ನಿಗಾಗಿ ಸತ್ತವರು ಕೋಟಿ, ಗುಹೇಶ್ವರಾ !

ನಿಮಗಾಗಿ ಸತ್ತವರಾರನೂ ಕಾಣೆ.

ಎಂಬ ವಚನಕಾರ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಈ ವಚನದ ಸಾಲುಗಳು ಗುಹೇಶ್ವರನಿಗಾಗಿಯೇ ಸರಳತೆಯಿಂದ ಬದುಕಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಮಹೋನ್ನತ ಜೀವನದ ಪರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂತರಾದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಹಣ, ಅಧಿಕಾರ, ಆಸ್ತಿ, ಅಂತಸ್ತು, ಧನಕನಕ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ದೂರ ಸರಿದವರು. ತಾವು ಧರಿಸುವ ಅಂಗಿಗೆ ಜೇಬನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ನಿರ್ವಿವೇಕಿಯಾಗಿ ಕಾಂಚಣದ ಆಶೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದವರು. ‘ಕೀರ್ತಿ ಶನಿಯೇ ತೊಲಗಾಚೆ’ ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ವಾಣಿಯಂತೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅರಿಸಿ ಬಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನಯವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಉನ್ನತವಾದ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕೊಟ್ಟ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಗಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದವರು. ಸಾವಿನ ಮುನ್ನವೇ ಮರಣದ ನಂತರ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು. ನನಗೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಬೇಡ ಜನರ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಸರಳ ಸಂತನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬದುಕಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಅವರ ಮಾತು ವಿಶ್ವದ ಅಂತರಂಗದ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಜನವರಿ 02, 2023 ರಂದು ಅಸ್ತಂಗತರಾದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಗಳು ಬಯಲು ಬಯಲನೆ ಭಿತ್ತಿ ಬಯಲು

ಬಯಲನೆ ಬೆಳೆದು ಬಯಲು ಬಯಲಾಗಿ ಬಯಲಾದ ಯೋಗಿ ಇಂದು ಅವರು ಮಿಂಚಿ ಮರೆಯಾದ ನಕ್ಷತ್ರ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆದಿಂಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವದ ಎದೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಮರ. ಇಂತಹ ಸಂತರ ಆದರ್ಶದ ಬದುಕು ಮತ್ತು ನೆನಪು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬದುಕಿಗೆ ದಾರಿದೀಪ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರತಿದಿನ ಅವರ ಸ್ಮರಣೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬದುಕಿನ ಪರಮ ಸೂತ್ರ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಈ ಲೋಕವು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರದ ಮಾದರಿ ಸಂತ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಡಾ. ಸುನೀಲ ಪರೀಟ : ನಮ್ಮ ದೇವರು, ಸಂಪಾದಕರು : ವಿಜಯಪುರ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾಶ್ರಮ.
- ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪ್ರವಚನಗಳು : ಬದುಕು ಕೃತಿ-ವಿಜಯಪುರ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾಶ್ರಮ.
- ಡಾ. ಶ್ರದ್ಧಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಸಂ.) : ಸದ್ಭಾವ - ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಯೋಗ, ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪ್ರವಚನಗಳು, ವಿಜಯಪುರ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಫೌಂಡೇಶನ್.
- ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪ್ರವಚನಗಳು : ಆನಂದಯೋಗ, ವಿಜಯಪುರ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಫೌಂಡೇಶನ್.
- ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಮತ್ತು ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರಗೊಂಡ ಸುದ್ದಿ.

- 16ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು

ಅದರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೇ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು. ನಾವು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ಇಂಧನಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲು ಅಥವಾ ಗೆಲುವು ಉಂಟಾಗುವುದು ಎಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಹವು ಆಹಾರದಲ್ಲಿನ ಕ್ಯಾಲೋರಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಂತರ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಹಾರ ಸಹಕರಿಸುವುದರಿಂದ ವ್ಯಾಯಾಮದ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವು ಕ್ರೀಡಾ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು, ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಮೊದಲು ತಿನ್ನಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್‌ಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರೋಟೀನ್ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬು ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕು. ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್‌ಗಳು ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಯಾಮದ ಮುಖ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ನಾಯುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋಟೀನ್ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ವ್ಯಾಯಾಮದ ನಂತರವು ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸರಿಯಾದ ಸ್ನಾಯು ಚೇತರಿಕೆ ಖಚಿತ ಪಡಿಸಬೇಕು. ನಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್‌ಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಕ್ರೀಡೆಯ ತೀವ್ರತೆ

ಮತ್ತು ಪ್ರಕರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ನಾವು ಕ್ರೀಡಾ ಪೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅರ್ಹ ಆಹಾರ ತಜ್ಞರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕ್ರೀಡಾಪಟುವಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಹಾರವು ಶಕ್ತಿ, ತರಬೇತಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕ್ರೀಡಾ ಪೋಷಣೆಗೆ ಆಹಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವರು ದಿನವಿಡೀ ಏನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಮಯವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಂತರ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಹಾರ ಸಹಕರಿಸುವುದರಿಂದ ವ್ಯಾಯಾಮದ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವು ಕ್ರೀಡಾ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಸ್ಪರ್ಧೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಆಹಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂಧನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸದಿದ್ದರೆ, ಕಳಪೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅಪಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಷೇಧಿತ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ನಿರಂತರ ಭಯದಿಂದಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ವಿಫಲವಾದರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಹುದು. ಪರಿಣಿತ ಆಹಾರ ತಜ್ಞರು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಿಗೆ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರೀಡಾ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಕೆ.ಆರ್. ಲೋಕೇಶ್ ಮತ್ತು ಡಾ. ಸಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್ (2021) : “ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ” ಮೈಸೂರು ವಿಸ್ಮಯ ಪ್ರಕಾಶನ.
- Gardiner Mary Dena. (1973) : “The Principles of Exercise Therapy”. London : Bell
- Kamalesh M.L (1997) : “Foundations of Physical Education” New Delhi: Metropolitan Book Co. Pvt. Ltd.
- Hardayal Singh (1991) : “Science Of Sports Training”, (New Delhi : D.V.S. Publication.
- Gangopadhyay S. R. (1993) : “Physical education today and tomorrow”. Delhi: Friends Publication.
- Swaminathan M. (1977) : “Handbook of Food and Nutrition”. Madras; Ganesh & Co.
- Sumathi M. Mudambi & M.V. Rajgopal (2007) : “Fundamentals of Food and Diet Therapy”. (Fifth edition), New Age Publication Pvt.Ltd.

ಕಾರಂತರ ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ

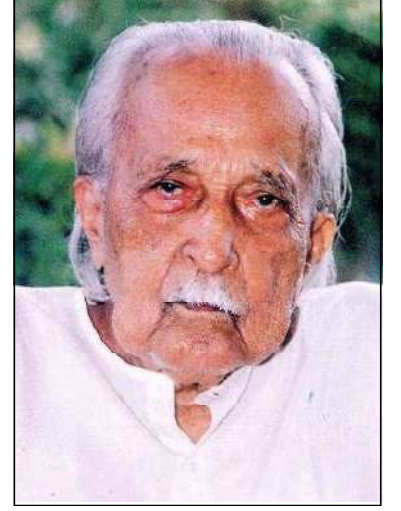
ಡಾ. ಪ್ರೇಮ ಪಲ್ಲವಿ ಸಿ.ಬಿ., ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಅನುಭವ ಲೋಕದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದರೊಳಗಿನ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಂವೇದನೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಎಷ್ಟತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಯಿತು. ಈ ಅನುಭವಜನ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂವೇದನೆಗಳ ವಾರಸುದಾರರು ದಲಿತರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಮುಸ್ಲಿಮರು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅಕ್ಷರಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ನಂತರದಲ್ಲಿ ತಾವುಂಡ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯೊಂದಿರುವ ತುಡಿತಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಅನುಭವಗಳು ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಗಳಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ವಿಶೇಷ.

ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಯಾಜಮಾನ್ಯ ನೆಲೆಯ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಂವೇದನೆಗಳು ರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅನುಭವ ಸಾಧನೆ ಸಂವೇದನೆಗಳು ದಾಖಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಜಾರಿ ಹೋದದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಭವಗಳು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸೋರದಂತೆ ಜರಡಿಯಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವಾರ್ಥವಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸಿನ ಸಂವೇದನೆಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವರೂಪಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಶೋಷಿತ ಮಹಿಳಾ ಜನಾಂಗ ತಾನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಕೋಲೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವುದೇ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಯಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕರಿಸಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಒಬ್ಬರು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಒಳಮನಸ್ಸಿನ ತೊಯ್ಯಾಟಗಳನ್ನು ಪಾತ್ರವಾಗಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವಳಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವ ನಿಜಮನುಜನಂತೆ ಕಾರಂತರು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳೊಳಗಿನ ಆಂತರಿಕ ತಲ್ಲಣಗಳಿಗೆ ಲೇಖಕರು ಮಿಡಿಯುವ ದಾಟಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ ಕಾದಂಬರಿ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಕಾದಂಬರಿಯಾದರೂ ಆ ಬದುಕಿನೊಳಗೇ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವೆಂಬ ಸನಾತನ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ನೋವುಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಭಾವನೆಗಳ ರೂಪತಾಳಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾದ ಸರಸಮ್ಮಳಿ ಒಡತಿ. ಸರಸಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಂಗಸು ತನ್ನ ಪತಿ ನೀಲಾಚಲಯ್ಯ ಸತ್ತಾಗ ಊರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಂದ ಕುಂಕುಮವಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪತಿಯ ಕಳೇಬರದೊಂದಿಗೆ ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿದ್ದಳಂತೆ. 'ಆಗ ನೆರೆದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊಗೆ ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀರೂಪ ತಾಳಿ ಅಂಬರವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡರಂತೆ.' ಆ ಮೂಲಕ ಅವಳು ಮಹಾಸತಿ ಎಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಹೋದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲೊಂದು ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಮಂದಿರವೆನ್ನುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಒಂದು ಗುಡಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಗುಡಿಯಾದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವ ಯಾತ್ರಿಕರು ಹೆಚ್ಚಿದರು. ಹರಕೆಗಳು ಶುರುವಾದವು. ಯಾವ ಸಂಸಾರದಲ್ಲೇ

ಆಗಲಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಂಟಾದರೆ ಆ ದೂರು ಬರುವುದು ಸರಸಮ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ. ಗಂಡನಾದರೆ ತನ್ನ ಸತಿ ವಿಧೇಯಳಾಗಲೆಂದು, ಹೆಂಗಸಾದರೆ ತನ್ನ ಪತಿ ಒಲಿಯಲೆಂದು ಬೇಡಿ ವಾಸ್ತುಗೆ ಕುಂಕುಮ ವಿರಿಸಿ, ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಹಾಕಿ ಹೋಗುವರು. ಈ ಕ್ರಿಯೆ ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿರುವಾಗ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಬಂದು ಹರಕೆ ನೆರವೇರಿಸಿ ಹೋಗುವರು. ಆಗ ಅವರ ಸಂಸಾರ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಮೂಡಂಬೈಲಿನ ಆಸುಪಾಸಿನವರಿಗೆ.

ಕಾರಂತರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನದ ವಿಷಮತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಅವಿವೇಕತನದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅದನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆಹೇಳುವ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಂಡತಿ ಕಸಕ್ಕೆ ಸಮ. "ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕುಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತನ ಎದುರು ವಾದಿಸಲು ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದಾಕೆ ಪತ್ನಿ ಜಾನಕಿ. ತಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯದ ಬಿರುಕಿನಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಹಾಸತಿ ಸರಸಮ್ಮನ ಗುಡಿಗೆ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.

ಜಾನಕಿಯಂತೆ ಆ ಊರಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಅಣ್ಣಪ್ಪಕಮ್ಮಿಯ ಹೆಂಡತಿ ವಿದ್ಯಾವಂತೆ ಸುನಾಲಿಯ ಪಾಡು ಅಷ್ಟೇ. ವ್ಯಾಪಾರದ ಲಾಭ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಮ್ಮಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಡತಿ ಸುನಾಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಿದ್ಯಾವಂತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ವಿದ್ಯಾವಂತಳಾದ ಅವಳಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ತಾಳಿ ಅವಳ ಕುರಿತು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. 'ದಾಂಪತ್ಯವೆಂದರೆ ಎರಡು ಜೀವಿಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಮಿಲನ. ಅವು ತಿಕ್ಕಾಡಬಾರದು. ಅವು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮನಸ್ಸು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸು ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು 'ಎಂಬುದು ಸುನಾಲಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ ಬಾಯಿಲ್ಲ ಬೇರೆ ಮದುವೆಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ ಕೊನೆತನಕ ಅವನನ್ನೇ ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿ ಬದುಕಬೇಕು. ಇದು ಸುನಾಲಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಸಂಸಾರ ಸರಿಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲದ ಸರಸಮ್ಮಳಿಗೆ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಹೋಗುವಳು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಹಿರಣ್ಯನ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಷೇಶವೂ ಇಂತದ್ದೆ. 'ಹೆಂಡತಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು ಎಂದು ನಾಯಿಯ ಹಿಂದಿನ ಬಾಲವಾಗುವುದಲ್ಲ. ಯಾವುದು ಎಲ್ಲಿರಬೇಕೋ ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೇನೇ ಚೆಂದ. ಕಾಲಿನದ್ದು ಕಾಲಿಗೆ; ತಲೆಗಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನ ಮಾತು ಭಾಗಿರಥಿಯ ಹೆಣ್ಣನವನೇ ಕೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾವನ ಈ ಮಾತುಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಭಾಗಿರಥಿ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಬಾಳಬಾರದು ಎಂಬ ದಿಟ್ಟತನದ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಿ ಗಂಡನ ಮನೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅನೂಚನವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದ ಪಾರಂಪಾರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಮೇಲಿನ ಅದಮ್ಯ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹಿರಣ್ಯ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದರೂ ಅವನ ಕರೆಗೆ ಕಿವುಡಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬಾರದೆ ಹಟ ಸಾಧಿಸುವ ಅವಳ ಭಲ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ನೋಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನನ್ನ ಧಿಕ್ಕಾರ ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದಂತಿದೆ. ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬಾರಲೊಪ್ಪದೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡೆಯುವಂತಹ ಅವಳ ಮನಸ್ಥಿತಿ, ಧೈರ್ಯ ಇಡೀ ಹೆಣ್ಣುಕುಲವೆ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಪಾಠದಂತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನೊಂದ ಹಿರಣ್ಯ ಮಹಾಸತಿ ಸರಸಮ್ಮಳಿಗೆ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈಯೆಲ್ಲಾ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವ ಮಹಾಸತಿ ಸರಸಮ್ಮನ ಕತೆಯೇನು ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದೊಂದಿಗೆ ಗೆಳತನ ಬೆಳಸಿದ ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಪ್ತಳು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಒಡನಾಟದ ಸ್ನೇಹಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೋತ ಪ್ರೇತ ಅವನ ಗೆಳತನವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತದೆ. "ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ನಾನು ಬೇಡವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಬೇಕಾದವನೊಬ್ಬನಿದ್ದ. ಅವನೊಂದಿಗಿರಲು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜಗಳೆರೆಡು ಅಡ್ಡವಾದವು. ಉಪಾಯಗಾಣದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಿಬಾಲಿಸಿಯೇ ನಾನೀ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದೆ. ಕೊನೆಯ ತನಕವೂ ನನ್ನ ಬಯಕೆ ಪತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲ 'ಎನ್ನುವ ಪ್ರೇತವು 'ಈ ಆಶೆಯ ಕಂತೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಎಷ್ಟು ದಿನ ತಿರುಗಿಯೇನು ? ಆಗಾಗ ನನ್ನ ನಿರಾಶೆ ಮನುಷ್ಯ ಕುಟುಂಬವನ್ನೇ ಕಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಇದೇ ಶರೀರ ಅನೇಕರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಸಾಧನವಾದೀತು 'ಎಂದು ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಚಂದ್ರಯ್ಯನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವಳ ನೋವಿಗೆ ಮೀಡಿಯುವ ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರನಂತೆ ಗೊಂದಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಅವಳೆರೆಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸರಸಮ್ಮನ ಗುಡಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕ ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು ಚೀರಿ ಗುಡಿಯಿಂದ ಹೋರಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಾಳೆ. 'ಆ ಗುಡಿ ಬೇಡ ಅಲ್ಲಿ ಬೇಡ. ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿವಾಹವಾಗಲಾರದು' ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. 'ಏಕೆ ? ದುಃಖಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸುಖ ಕೊಡುವವಳು ಸರಸಮ್ಮನಲ್ಲವೇ ? ಅಂತವಳ ಗುಡಿಯಿಂದ ನೀನೇಕೆ ಓಡಿ ಬಂದೆ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರೇತ ನುಡಿಯುತ್ತದೆ. 'ಅದು ನನ್ನದೇ ಮನೆ, ನನ್ನ ಪತಿ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಇಳಿಸಿದವನು, ನೀಲಾಚಲ ಮಲಗಿದ ಸ್ಥಳ ! ಅವನ ಪ್ರೇತ ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅಂಕಿಯಲ್ಲಿರಿಸುತ್ತದೆ ! ನಾನು ಬೇಡವೆಂದು ರೋದಿಸಿದರೂ ಅವನ ರೋಗಿಷ್ಠ ಶರೀರದೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟರು. ನರಘಾತಕರು ನನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಮಹಾಸತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. 'ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಸರಸಮ್ಮನ ಮಿಥ್ ಅವಳಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಸ್ತೋಟವಾಗುತ್ತದೆ. ದಾಂಪತ್ಯದ ಅತ್ಯಪ್ತಿಯ, ಲೈಂಗಿಕ ನಿರಾಶೆಗಳ ಬೇಗೆ ಸರಸಮ್ಮಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಳ ಪ್ರೇತವಾಗಿ ಚಂದ್ರಯ್ಯನನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದು. ಆ ಮೂಲಕ ದಾಂಪತ್ಯದ ಒಡಕು, ಕಾಮ ಬಯಕೆಯ ಅತ್ಯಪ್ತನ, ತೃಪ್ತಿಯ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಡು ನಿರಂತರ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸುಲಭ ಪರಿಹಾರಗಳಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳಿಗೂ ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಪ್ರಜ್ಞಾಲೋಕ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನೊಬ್ಬ ಅಡಾವುಡಿ. ಪುರಾಣದಂತೆ ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಅವನ ಆಸ್ಥೆಯ ವಿಷಯ. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಸಾಧಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವನ ಹಟ. ಪ್ರೇತ-ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿರುವ ಆಸ್ಥೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು. ಚಂದ್ರಯ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರೇತಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸ್ಥೆ ಮೊದಮೊದಲು ಅದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ತಾನದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದಾಟಿಯಾದಾದರೂ ಬರುಬರುತ್ತಾ ಅದು ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸೋಲುಂಡರೂ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವಳ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿಯೇ ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಆಸ್ಥೆ ಕಡಿಮೆ. ಮದುವೆಯಾದವರ ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದವರ ಲೈಂಗಿಕ ಅತ್ಯಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುವುದರಿಂದಲೇ ಸೂಳೆ ಬೆಳ್ಳಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ. ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನ ಪ್ರೇತವನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದಾಗ ಸರಸಮ್ಮನ ಗುಡಿಗೆ ಹರಕೆಗೆ ಬಂದ ಸುನಾಲಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದ. ಭಾಗೀರಥಿಯ ದಾಂಪತ್ಯದ ಬಿರುಕು. ಇವೆಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂದರ್ಶನ ಇವೆಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳು ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಅತ್ಯಪ್ತಿಕರ ಲೌಕಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವೊಂದನ್ನು ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಅವನಿಗೇ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಹುಡುಕಹತ್ತಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಪ್ರೇತರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಚಂದ್ರಯ್ಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅದು ಅವನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂವೇದನೆ ಎನ್ನುವ ಸೂಚನೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನ ಪ್ರೇತ ಬರುವುದು ಕೇವಲ ಮಹಾಸತಿ ಯೆಂದು ಪೂಜೆಗೊಳಗಾದ ಸರಸಮ್ಮನ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಸತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಸ್ತುವಿನ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಅತ್ಯಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಸೂಚಿಸುವ ಮಾರ್ಗವೂ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರೇತದ ಮೂಲಕ ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಆಂತರಿಕ ಜಗತ್ತು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗಿದಂತೆ ಕಾಮ-ಪ್ರೇಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೇ ಹೈಲೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ದಂಪತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರೇಮ-ಕಾಮಗಳ ದ್ವಂದ್ವತೆಗೆ ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಿದೆ. ಕಾರಂತರು ವಾಸ್ತವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಭಿನ್ನರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದೇ ಅವರ ಉದ್ದೇಶ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರೂಪಣೆಗಾಗಿಯೇ ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾದರಿಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿಯೂ ಒಂದು ಎನ್ನುವ ಕೀರ್ತಿನಾಥ್ ಕುರ್ತುಕೋಟಿಯವರ ಮಾತು ಒಪ್ಪುವಂತದ್ದು.

ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶರೀರಗಳೆರಡು ಅವನ ಸ್ವತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ದೇಶ ಮತ್ತು ಮತಗಳು ಸಾರುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಅವಿವೇಕತನದ ವಿಡಂಬನೆ ವ್ಯಂಗ್ಯಯೂ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಮದುವೆಯಂತಹ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಧಿಲೀಲೆಯಾಗಿ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಜೂಜಿನಾಟವಾಗಿರುವುದೇ ಈ ವಿಡಂಬನೆಗೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯವರ್ಗವೇ ಸಾಕಷ್ಟು

ಕಪಟಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಜಾತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಪರರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವೆಲ್ಲಾ ನೀತಿನಿಯಮ ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವೋ ಅದೇ ತನ್ನ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಲೇ, ಬೇಕಾದಾಗ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಂಕೋಚವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತ ಮನಸ್ಸಿನ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ನಡುವಿನ ದಾಂಪತ್ಯದ ಚಂಚಲ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಳಗೊಳಗೆ ನೊಂದು ಬೆಂದವರು. ಜಾನಕಿ, ಸುನಾಲಿನಿ, ಹಿರಣ್ಯ, ಚಂದ್ರಯ್ಯ ಇವೆಲ್ಲರೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವೇದನೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದವರು. ಸತ್ತರೂ ದಂತಕತೆಯಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ವಿಷಮದಾಂಪತ್ಯದ ಜೀವಂತ ಭೂತ ಪಂಜು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದೆ. ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಸರಸಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯದ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಯಿಂದ ಪ್ರೇತವಾದ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ದೊಡ್ಡ ರಹಸ್ಯ. ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನೊಂದಿಗೆ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಲು ಬಂದ ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದೀರವಿದ್ದಷ್ಟೇ ದುರಂತವೂ ಆಗಿದೆ.

ಆದರೂ ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಡಗಿರುವುದು ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೆಂದರೆ ಅವನ ಮಾನವೀತೆಯ ವಿಕಾಸ. ಅವನ ಮಾನವೀಯತೆ ಸುನಾಲಿನಿ, ಭಾಗೀರಥಿಯಂತಹ ದುಃಖಜೀವಿಗಳ ದುಃಖ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರೇತರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅವಳ ರೂಪಕ್ಕಾಗಿಯಲ್ಲ, ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ. ಕಾದಂಬರಿ ಮುಗಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವನ ಅಡಾವುಡಿತನ, ಪರಕೀಯತೆ ಕಳೆದು ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಒಬ್ಬ ಹೊಣೆಗಾರ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳೆಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಬೇಕೆಂದು ತುಡಿಯುವ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರೂ ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ(ಸುನಾಲಿನಿ), ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ರೂಢಿನಿಯಮ (ಭಾಗೀರಥಿ), ಹಣೆಬರಹದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು ಅಡುಗೆ, ಮನೆ, ಮುಸುರೆ ಇದೇ ನಮ್ಮ ಹಣೆಬರಹ ಎನ್ನುವ (ಸೀತಕ್ಕ), ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮುಢನಂಬಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಚಾರ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದರೆ ನಮ್ಮ ಬಾಳು ಹಸನು ಎಂಬ ಮನೋಧೋರಣೆಯ ಮನಸ್ಸುಗಳು (ಸರಸಮ್ಮನ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದು), ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಅಧೀನಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಆಗಿನ ಸಮಾಜ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತಾ, ಅವಳ ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸು, ಸಂಬಂಧಗಳ ತಾಕಲಾಟ, ಅವಳ ಭಾವನೆಗಳು, ಚಂಚಲತೆ, ಅನಿಸಿಕೆಗಳ ಕತೆಯೇ ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ.

ಯಾವ ಪುರುಷನಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಸಂಕೋಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾ ಜೀವಂತ ಶವವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೋ ಅಂತಹ ಪುರುಷನಿಂದಲೇ ಅವಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕಿಸುವ ತಂತ್ರ. ಆ ಮೂಲಕ ಅವಳಿಗೆ ನೋವನ್ನಿತ್ತ ಲಿಂಗದಿಂದಲೇ ನಿವಾರಣೆಯ ದಾರಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುವ ಕಾರಂತರ ದಾಟಿ ಅದ್ಭುತ. ಮಹಿಳೆಯರ ನೋವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರ ನೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮಿಡಿಯುವ ಸ್ವಂದನೀಯ ಗುಣದ ಸ್ತ್ರೀಪರ

ಕಾಳಜಿಯ ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯ ಹಿಂದೆ ಕಾರಂತರೊಳಗಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನಾ ಗುಣ ಸುಪ್ತವಾಗಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಳಗೊಳಗೆ ಕಾಡಿಸುವ ಮನೋವೇದನೆಗಳನ್ನು ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಅವಳ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಸುಖಜೀವನಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರಂತರ ನಡೆ ಅವರೊಳಗಿನ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿತನವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಬೇಧ ಸಲ್ಲದು. ಇಬ್ಬರೂ ಬದುಕಿನ ಬಂಡಿಗೆ ಸಮಾನ ಚಕ್ರಗಳು ಎನ್ನುವ ಬದುಕಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಕಾಮ ಜೀವನದ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ ದಾಂಪತ್ಯದೊಳಗಿನ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾ, ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಸುಂದರ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಮ ಮತ್ತು ಭಾವ ಸಂಬಂಧಗಳ ಅನುಸಂಧಾನದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ನಾಯಕ ಜಿ.ಎಚ್. (ಸಂ.) (2000) : ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ; ಕಾದಂಬರಿ.
- ನಾಗರಾಜ ಡಿ.ಆರ್. (1987) : ಕನ್ನಡ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ (ಸಂ.) : ವಿವೇಕ ರೈ. ಬಿ.ಎ., ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು.
- ಮಹಾದೇವ ಕಣವಿ (1994) : ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು.
- ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಂ.ಜಿ. (1970) : ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ.
- ಅಮೂರ ಜಿ.ಎಸ್. (1994) : ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ; ಕಾದಂಬರಿ.
- ಅಮೂರ ಜಿ.ಎಸ್. (1999) : ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ವರೂಪ : ಹೊಸ ಚಿಂತನೆ.
- ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಕೀರ್ತಿನಾಥ (1982) : ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿನಯ ಕಾದಂಬರಿ.
- ವಿವೇಕ್ ರೈ.ಬಿ.ಎ. (ಸಂ.) (1987) : ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು.
- ಅಶೋಕ ಟಿ.ಪಿ. (2012) : ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಚಾರ.

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಪ್ರಕಾಶನ

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಪ್ರಕಾಶನ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಫೋನ್ : 0872-200527

e-mail : vidyanidhiprakashana@gmail.com

www.vidyanidhionline.com

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳು : ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ

ಡಾ. ವಿವೇಕಾನಂದ ಸಜ್ಜನ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗ, ಅಲಯನ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಆನೇಕಲ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಹಾಗೂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಎಂಬುದಿತ್ತು. ಸಣ್ಣಕಥೆ ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ “Short Story”ಯ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣಕಥೆ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಬಳಸಿದವರು ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರರು. ಮೊದಲು ಚಿಕ್ಕಕಥೆ ಎಂದು ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು, ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಥೆ ಎಂದು ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು ಕರೆದಿದ್ದರು.

ಆಕ್ಸ್ ಫರ್ಡ್‌ಡೆಕ್ಸನರಿ “Short” ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿದಾಗ ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. 1. ಸಣ್ಣಕಥೆ ಸ್ಥಳ, ಕಾಲಗಳನ್ನು ತೀರಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 2. ಅದು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಅಥವಾ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ 3. ಅದು ಹೇಳುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪದಲ್ಲೆಯೇ ಅದು ಬಹಳಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳಾದ ಮಿತವ್ಯಯ, ತೀವ್ರತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗಳ ಮೂಲ ಸಣ್ಣತನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಣ್ಣಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವಿ. ಎಸ್. ಪ್ರಿಚಿಟ್ ಅವರು ವಿವರಿಸುವಂತೆ “ಕಾದಂಬರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತೆ ಇರುತ್ತದೆ”.- ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಯು ವಿಷಯ- ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಆಯಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಣ್ಣ ಕಥೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನವೋದಯ ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ನವೋದಯದ ಪ್ರಥಮ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊಳಕೆ ಇಟ್ಟವು. ಸಣ್ಣಕಥೆ ಭಾರತಕ್ಕಾಗಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗಾಗಲಿ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಪಂಚ ತಂತ್ರದ ಕಥೆಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕಥೆಗಳು, ಜಾತಕದ ಕಥೆಗಳು, ಈ ನಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪವಾಗಿ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಅರಳಿದ್ದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು.

ಎಂ.ಎನ್. ಕಾಮತರೂ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ನೆಲೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳು ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿರುವ ಪರಿಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯ, ವಿಭಿನ್ನ ಮನೋಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾದರಿಗಳು ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಕಥೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮೈದಳಿದವು.

ಸಮಕಾಲೀನ ಆಶಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣಾ ಮನೋಭಾವ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಘಟನೆ, ನೈತಿಕ ನೆಲೆಯ ಮನೋಭೂಮಿಕೆ ಈ ಕತೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನೊಳ

ಗೊಂಡ ನವೋದಯ ಸಂದರ್ಭದ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮ ರಮಣೀಯತೆಯಿಂದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಜೀವನ ಕ್ರಮ, ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವ, ಪರಿಣಾಮ, ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಕರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಇಂತಹ ಚಿಂತನ ಕ್ರಮಗಳು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ.

ನವೋದಯದ ಕಥೆಗಾರರು ಅಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಬದುಕಿಗೆ ಎದುರಾದದ್ದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕು ಪಂಜೆಯವರ ಆರಂಭಿಕ ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವುದು ಕುತೂಹಲ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ‘ಮೊಸರಿನ ಮಂಗಮ್ಮ’ಕತೆಯ ವಸ್ತುವಾದುದು ಕೂಡ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಮಾಸ್ತಿ, ಗೊರೂರು, ಆನಂದಕಂದ, ದೇವುಡು, ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮ, ಕುವೆಂಪು, ಶ್ರೀಪತಿ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಕೈಲಾಸಂ, ಪು.ತಿ.ನ, ರಾಜರತ್ನಂ ಮೊದಲಾದವರು ನವೋದಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

“ಸನ್ಯಾಸಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು” (1936), “ನನ್ನದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು” (1940) ಎಂಬ ಎರಡು ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳಿಂದ ಕುವೆಂಪು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ನಿರೂಪಣೆ, ತಮಾಷೆ, ವರ್ಣನೆ, ರಸಿಕತೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆದ ಕಥೆಗಾರ ಕುವೆಂಪು. ‘ಸಾಲದ ಮಗು’, ‘ಧನ್ವಂತರಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ’, ಮೊದಲಾದ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಜೀವನ ದಟ್ಟವಾಗಿ, ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದೆ. “ಯಾರೂ ಅರಿಯದ ವೀರ” ಉತ್ತಮ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ, ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕೃತಜ್ಞತೆ, ತ್ಯಾಗ ಮನೋಭಾವದ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಆನಂದರು ತಮ್ಮ ‘ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪ್ರೇಮದ ಕಥೆ’ಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದವರು. ಇವರಬಹುಪಾಲು ಕಥೆಗಳ ಚೌಕಟ್ಟು ಕುಟುಂಬ ಪರಿಸರ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬದ ಸುಖ ದುಃಖಗಳು ಹಾಗೂ ದಾಂಪತ್ಯ ಪ್ರೇಮ ಸಲ್ಲಾಪಗಳನ್ನು ಇವರ ‘ರಾಧೆಯ ಕ್ಷಮೆ’, “ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ”, “ಮಾಟಗಾತಿ” ಮೊದಲಾದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮನವರ “ಕಂಬನಿ” ಹಾಗೂ “ಚಿಗುರು” ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಯುಳ್ಳ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ “ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ”, ಕಾರಂತರ ಹಸಿವು, ಹಾವು, ಕವಿಕರ್ಮ, ಪು.ತಿ.ನ. ಅವರ “ರಾಮಾಚಾರಿಯ ನೆನಪು”, ಧ್ವಜರಕ್ಷಣೆ, “ರಥ ಸಪ್ತಮಿ” ಕಥೆಗಳು ನವೋದಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಥೆಗಳಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಕೊರಡ್ಡಲ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು, ಜಯತೀರ್ಥರಾಜ ಪುರೋಹಿತರಂತಹ ಕಥೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಧೋರಣೆಯ ಆಯಾಮಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. 1943ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರ ಸಂಘ ರೂಪು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ದಲಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ, ಶೋಷಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕಥೆಗಳು

ಬಂದಿದ್ದವು. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ “ಧನಿಯರ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ”, ರಾಜ ಪುರೋಹಿತರ “ಧೂಳು” ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ, ತರಾಸು, ನಿರಂಜನ, ಚದುರಂಗ, ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ ಅವರ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಥೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ತ.ರಾ.ಸು ಅವರು “0 0=0”, ಒಂದು ತುಂಡು ಸುದ್ದಿ, “ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ” ಮೊದಲಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುವಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗೆ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ನಿರಂಜನ ಅವರ “ಕೊನೆಯ ಗಿರಾಕಿ”, (1951) ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ತಂತ್ರದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಥೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಚದುರಂಗರ “ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಭೂಮಿ”, “ಶವದ ಮನೆ”, “ನಿಟ್ಟುಸಿರು”, “ಕಾಳಿ” ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಆಯಾಮದ ಮಹತ್ವದ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ ಅವರ “ಕಣ್ಣಿ” ಕಥಾ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರು, ದಲಿತರು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಷಮತೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತ ಬರುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನವ್ಯ ಮಾದರಿಯ ಕಥೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ, ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪಿ. ಲಂಕೇಶ ಅವರು ಮಹತ್ವದ ಲೇಖಕರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ “ಪ್ರಶ್ನೆ”, “ಮೌನಿ” ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಕಥೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಕೃತಿ, ಘಟಶ್ರಾದ್ಧ, ಮೊದಲಾದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಶೋಧನೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಲಾ ಕೌಶಲ, ತಾಂತ್ರಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ, ಹನೇಹಳ್ಳಿ-ಬಾಂಬೆಗಳ ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಣ ಚಿತ್ತಾಲರ ಕಥೆಗಳ ಜೀವಾಳ. ಬೌದ್ಧಿಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ವಾದ ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ. ಅವರ ಆಟ (1963) ಸಂಕಲನದ ಕಥೆಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ.

ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ ಅವರು ನವ್ಯ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ವಸ್ತು, ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು. “ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ”, “ಕ್ಷಿತಿಜ”, “ದಂಡೆ”, “ರಾಕ್ಷಸ” ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳಾಗಿವೆ.

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ನವ್ಯ ಹಾಗೂ ನವೋತ್ತರವರೂ ಕಾಲ ಘಟ್ಟಗಳ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಕಥೆಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ‘ಹುಲಿಯೂರಿನ ಸರಹದ್ದು’, ‘ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸು’, ‘ಕಿರುಗೂರಿನ ಗಯ್ಯಾಳಿಗಳು’ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳಾಗಿವೆ.

ನವೋತ್ತರದ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು ಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳತ್ತ ಕೈ ಚಾಚಿದ್ದು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ನವ್ಯಕಾಲದ ಅಂತರ್ಮುಖಿ ಧೋರಣೆ, ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಮತ್ತು ಜನಮುಖಿ ಆಯಿತು. ನವೋತ್ತರ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣ, ಬೆಸಗರ ಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ, ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರ, ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವರ ಕಥೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದವುಗಳು. “ದ್ಯಾವನೂರು”, “ಮಾರಿಕೊಂಡವರು”, “ಗ್ರಸ್ತರು”, “ಡಾಂಬರು ಬಂದುದು” “ಅಮಾಸ” ಮೊದಲಾದ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಸಂವೇದನೆಗೆ

ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರು ಮಿಡಿದು ನವೋತ್ತರ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖಕರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಳ್ಳಾರಿ ಭಾಗದ ದೇಸೀತನ, ದಲಿತ-ಶೋಷಿತರ ಬಡತನ, ತೀವ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಶ್ರೀಮಂತರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ದೇವರು-ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ- ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ ವಡ್ಡು, ಮೊಗ್ಗಿ ಗಣೇಶ, ಮೊದಲಾದ ಕಥೆಗಾರರು ಸಣ್ಣಕಥೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಯಾಮ, ದೇಸೀ ಸೊಗಡಿನ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಾರರಿಂದ ಸಣ್ಣಕಥೆ ಪ್ರಕಾರವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಸಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಾವ್ಯ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ರಚಿತವಾದದ್ದು ಕಥನ ಕಾವ್ಯ. ಆದಿ ಕವಿ ಪಂಪ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು, ಆದಿನಾಥನ ಕಥೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದನು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು ಪುರಾಣ ಪುರುಷರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ನೇರವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ದೊರೆತದ್ದು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ.

ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು.

ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ‘ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳು’ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕೆಲವರು ಅದೇ ನೆಲೆಯ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಎಸ್.ಜಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಹಟ್ಟಿಯಂಗಡಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. ಅವರ ಆಂಗ್ಲ “ಕವಿತಾಸಾರ” ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ.

ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿತು. ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಆಗಿನ ಮಟ್ಟಗಂತೂ ಹೊಸ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು; ಹೊಸ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು. ನಾಡಿನ ಅಭಿಮಾನವಲ್ಲದೆ ನುಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನವೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಪಂಜೆಮಂಗೇಶರಾಯರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಯವರ “ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೀತೆ” ಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸುಭದ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಯಿತು. ಅನುವಾದಿತ ಗೀತೆಗಳಾದ ಇವುಗಳ ಮೂಲಭಾವ, ಶೈಲಿ, ರೂಪವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಾವ್ಯದಿಂದಲೇ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಕವನಗಳು. “ಬಿಂಕದ ಸಿಂಗಾರಿ”, “ಕಾರಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಯ ಮಗಳು” ಮೊದಲಾದ ಕವಿತೆಗಳು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿವೆ.

ಶೋಕಗೀತವೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಬಂದರೂಪ. ಪ್ರಿಯರಾದವರೊಬ್ಬರ ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನೆನೆಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶೋಕಗೀತೆ ಹುಟ್ಟು-ಬದುಕು-ಸಾವುಗಳ ಅರ್ಥ ರಹಸ್ಯಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪಾಡು, ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ ತೀಲಾಂಜಲಿ, ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಶೋಕ ಗೀತೆಗಳು.

ಕುವೆಂಪು ಈ ತಲೆಮಾರಿನ ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯಿರುವುದು ಅದು ಸಮಕಾಲೀನ

ಜೀವನದ ಅಂಶಗಳಿಗೂ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಯಾಯಿತೆಂಬುದೇ. ನಿಸರ್ಗದ ಚೆಲುವು, ದೇಶಪ್ರೇಮ, ಆದರ್ಶಪ್ರಿಯತೆ, ಕ್ರಾಂತಿಯ ವೀರಭಾವ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ, ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಇಂಬು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ನವೋದಯ ಯುಗದ ಮೊದಲ ಪೀಳಿಗೆಯ ಕವಿಗಳಾದ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು ಗೋಲ್ಕೊಥಾ ಮತ್ತು ವೈಶಾಖಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಖಂಡಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗೋಲ್ಕೊಥಾದ ನಾಯಕ ಏಸು ಕ್ರಿಸ್ತ. 377 ಪಂಕ್ತಿಗಳಿರುವ ಪಿಲಾತನ ಮುಂದೆ ಯೇಸುವಿನ ವಿಚಾರಣೆ, ಅವನನ್ನು ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸಿದುದು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕವಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಶಾಖಿಯ ನಾಯಕ ಬುದ್ಧ. ಅವನ ಬಾಳಿನ ಕಡೆಯ ದಿನವನ್ನು ಕವನ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶ ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೈದಾಲುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪನೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದಿದೆ.

ನವೋದಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಗೇಯತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನವೋದಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿ ಸ್ವತಃ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಬಲ್ಲವರು. ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ- ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೀತಿಯು ನವೋದಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನವೋದಯ ಕವಿಗಳು ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಚೇತನ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿರಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಾಸ್ತಿ, ಡಿ.ವಿ.ಜಿ, ವಿ.ಸೀ, ಪು.ತಿ.ನ, ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹ ಸ್ವಾಮಿ, ಮೊದಲಾದವರ ಕವನಗಳು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ, ಗೃಹಿಣಿಯರ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಳುಕಿದುದು ಅವುಗಳ ಗೇಯತೆಯಿಂದ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೊದಲಿನ ಹೊನ್ನಗನಸುಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತ ಬಂದಂತೆ, ಆಗಿನ ಆದರ್ಶಗಳ ಮಾತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವು ಅಣಕು ಮಾತುಗಳಾಗಿ ಕೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ, ತರುಣ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ, ನಿರಾಸೆ, ಹಿಂದಿನ ಆದರ್ಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಉಂಟಾದವು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಬೆಳೆದು, ಅತೀ ವೇಗದ ಜೀವನದ, ಮಾನವೀಯ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿಮೆಯಾದ ನಗರಗಳು ಬೆಳೆದದ್ದೂ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲೆ. ಈ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು ನವ್ಯಕಾವ್ಯ. ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ, ನವ್ಯಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಇವು ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಎನ್ನಬಹುದು. ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಮುಖಿ; ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ; ಅದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡಿದ್ದು ವ್ಯಂಗ್ಯಕ್ಕೆ, ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ, ಅರ್ಥ ಸ್ತರಗಳಿಗೆ.

ನವೋದಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಕಲನ "ಭಾವತರಂಗ" (1946) ದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕವನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರು ನವ್ಯಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಟ್ಟುವೆವು ನಾವು, ನಡೆದು ಬಂದದಾರಿ, ಚಂಡ ಮದ್ದಳೆ, ಭೂಮಿಗೀತ, ವರ್ಧಮಾನ, ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮುಖ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಕಲನಗಳು. ಅಡಿಗರು, ಸು.ರಂ.ಎಕ್ಕಂಡಿ, ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲರಂತಹ ಕವಿಗಳ ಕೆಲ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರತೆಯ ಆಯಾಮವೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಡಿಗರು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದದ್ದು ಅವರ ನವ್ಯ ಕವನಗಳಲ್ಲಿನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ. ಅಡಿಗರ ನಂತರ ಬಿ.ಸಿ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮ ಅಡಿಗರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನವ್ಯಕಾವ್ಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿ. ಹೃದಯಗೀತೆ, ಏಳುಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆ, ಭುವಿ ನೀಡಿದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಹೇಸರಗತ್ತೆ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಕಲನಗಳು.

ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅವರು ನವೋದಯ, ನವ್ಯ ಎರಡೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲೂ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುತ್ತ, ಯಾವ ಪಂಥದ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಎಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮೂಲಕ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತಿರುವುದು ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಶೈಲಿಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ಗಾಂಧಿ ಬಚಾರು, ನೆನೆದವರ ಮನದಲ್ಲಿ, ಸುಮೂಹೂರ್ತ, ನಾನೆಂಬ ಪರಕೀಯ, ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು.

1970ರಲ್ಲಿ ಪಿ. ಲಂಕೇಶ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಅಕ್ಷರ ಹೊಸ ಕಾವ್ಯ' ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಕ.ವೆಂ. ರಾಜಗೋಪಾಲ್, ಎಚ್.ಎಂ. ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕುಸನೂರು, ತೇಜಸ್ವಿ, ಸುಮತೀಂದ್ರನಾಡಿಗ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ, ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ಎಚ್.ಎಸ್. ಬಿಳಿಗಿರಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕವನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಕವನಗಳು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಲಭ್ಯವಾದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕವನಗಳಲ್ಲೂ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಅನನ್ಯತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ನವೋದಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದಲಿತ- ಬಂಡಾಯ ಕಾವ್ಯವು ತನ್ನದೇ ಆದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗಿತು. ಬಂಡಾಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಆ ಪರಂಪರೆ ಪಂಪನಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ವಚನಕಾರರು, ಕೀರ್ತನಕಾರರು, ಸರ್ವಜ್ಞ ಮುಂತಾದವರನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಇಂದು ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿಯ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. 'ಬಂಡಾಯ'ವೆಂಬುದು ಒಂದು ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದು, ಮನೋ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾದದ್ದು ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ದಲಿತ - ಬಂಡಾಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖಕವಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ "ಹೊಲೆ ಮಾದಿಗರ ಹಾಡು" ಕವನ ಸಂಕಲನ ಕನ್ನಡ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ತನ್ನೆಲ್ಲ ನೋವು ಹಾಗೂ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸುಲಿಗೆಯ ಪೂರ್ಣಕಥನವನ್ನು ಧಟ್ಟನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿ ಹೇಳುವ ರೋಚ್ಚು ಮತ್ತು ಎದೆಗಾರಿಕೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಈ ಸಂಕಲನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಅವರ "ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳು" ಕವನ ಸಂಕಲನ ದಲಿತ ಹೋರಾಟದ ಮುಖವಾಣಿಯಾಗಿರುವ ಹಾಡುಗಳು, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ವಿರೋಧಿ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಹಾಡುಗಳು. "ಕಪ್ಪುಕಾಡಿನ ಹಾಡು" ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕವನ ಸಂಕಲನ.

ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿಯವರು ಸಹ ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. "ಮೂಕನಿಗೆ ಬಾಯಿ ಬಂದಾಗ", "ಕಪ್ಪುಕಾವ್ಯ", "ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣು", ಚಂಡಾಲ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಂ", "ವಿಶ್ವ ತೋಮುಖಿ" ಸೇರಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳ ಮೂಲಕ ತಳ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ನೋವುಗಳಿಗೆ ದನಿಯಾದ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ್ ಅವರು ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ನಂರೂಪ್ಪಿ', 'ಇದೇ ಕೂಗುಮತ್ತೆಮತ್ತೆ' ಇವರ ಕವನಸಂಕಲನಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರತಿಭಾ ನಂದಕುಮಾರ ಅವರು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಕನ್ನಡ ಕವಯತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು, ನಾವು ಹುಡುಗಿಯಿರೇ

ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸೌದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ 'ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು : ಒಂದು ಭಾಷಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ'

✍ ಡಾ. ಕೆ. ವಿ. ಜಯಪ್ಪ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿ ಕಲಾ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಸಭಾವಿ. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

'ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು - ಒಂದು ಭಾಷಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ಎಂಬುದು ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಡಾ. ಜೆ.ಎಸ್. ಕುಳ್ಳಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ 1981 ರಲ್ಲಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ 1988 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ಡಾ. ವಿಲ್ಯಂ ಮಾಡ್ಡ್ ಅವರ ಮುನ್ನುಡಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥ ಮಹತ್ವ ಇವುಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಆಧಾರಗಳೆಂಬುದು ನಿರ್ಮಿವಾದ, ಚಾಕ್ಲೆಸ್ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಭಾಷೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಲಿಪ್ಯಸ್ಥ ಈ ಆಧಾರಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ಧವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷೆ, ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 1200 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದರಿಂದ ದೇಸಿಯನ್ನೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿತಮಿತವಾಗಿ ಹೆಣೆದಿದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಹಾಗೂ ದೇಸಿ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಭಾಷಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಭಾಷಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ ಕೆಲವೇ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರ Harihara's Ragales- a linguistic analysis ಒಂದಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ (1) A Descriptive Grammar of PapmpaBharata (Dr. B. RamchandraRao) (2) A Grammar of KumaravyasaBharata (Dr.C.Onkarappa) (3) Descriptive Grammar of Vachanas (Dr. B. B. Rajpurohit) ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದ್ದವು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಭಾಷಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಇವು ಮೂರೇ ಕೃತಿಗಳು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧ್ಯಯನವೇ ನಡೆಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಈಗಲೂ, ಈ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಹಾಗೂ ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ಕೃತಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಕೃತಿಗಳೇ ಬಂದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಈಗಲೂ ಎಷ್ಟು ಅಪರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಪಂಪ, ಹರಿಹರ, ವಚನಕಾರರು, ದಾಸರು, ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಮುದ್ದಣ್ಣ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ಬಳಸಿರುವ ಕನ್ನಡ

ಭಾಷೆ ಭಾಷಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹರಿಹರನಂತೂ ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖನಾಗುತ್ತಾನೆ. 1. ಅವನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ವಸ್ತು, ಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮರೆದದ್ದು. 2. ರಗಳೆಯನ್ನು ಇಡೀಕಾವ್ಯಬಂಧಕ್ಕೆ ಬಳಸಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಂಪನಿಗಿಂತ ಹರಿಹರನ ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರು ಹರಿಹರನ ಚಂಪೂ ಕೃತಿ, ಶತಕ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ದುಕೊಂಡದ್ದು. ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ. ರಗಳೆಯು ಭಾಷೆಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಸರಳ (ಜನರ ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೀಪವೆನಿಸುವ) ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರು ಹರಿಹರನ ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು " Harihara is a common man's poet. Hence he uses the language of common people in his Ragales, Harihara's coinage of word clusters is not random but very intelligent, proper, selective and intutional. He explored all the possibilities of extending the limits of contemporary Kannada language and paved the way for the later poets."

ಎಂದಿತ್ತಾದಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇಯಲ್ಲದೆ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿನ ತಿರುಳುಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ತತ್ವಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದೇ ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಹರನ ಕಾಲ 13 ನೇ ಶತಮಾನ, ನಡುಗನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲವದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳ ಭಾಷಾಧ್ಯಯನ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವೆಂದು ಅವರು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಬಂಧದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನ ಪರಿಚಯ, ಅವನ ಕೃತಿಗಳು, ಅವನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಮಹತ್ವದವನನಿಸುತ್ತಾನೆ ? ರಗಳೆಯೆಂದರೇನು ? ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಪ್ರಬಂಧದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಬಂಧದ ಎರಡನೇ ಭಾಗ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ ಭಾಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಧ್ವನಿಮಾ ವಿಭಾಗ, ಸಂಧಿ ವಿಭಾಗ, ನಾಮಾಕೃತಿಮಾ ವಿಭಾಗ, ಕ್ರಿಯಾ ಕೃತಿಮಾ ವಿಭಾಗ, ಅವ್ಯಯ ವಿಭಾಗ, ವಾಕ್ಯ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ರಗಳೆಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳು ಹೀಗೆ ಮುಖ್ಯ ಏಳು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳ ವಿವೇಚನೆ ಅಳವಡಿಸಿ, ಮೂರನೆಯ ಭಾಗ ಪರಿಶಿಷ್ಟವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹರಿಹರನವೇ ಆಗಿರುವ ರಗಳೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರಕಟಿತ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ರಗಳೆಗಳನ್ನು ನಾಯಕಿ ಅಥವಾ ನಾಯಕನ ಮೂಲ ಪ್ರದೇಶ, ರಗಳೆಯು ಅಪೂರ್ಣವೇ, ಪೂರ್ಣವೇ, ರಗಳೆ ಯಾವ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ, ರಗಳೆ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಕೀರ್ತಗಳ ಮೂಲಕ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ

- 57ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮ

ಡಾ. ಅಯ್ಯಪ್ಪಯ್ಯ ಹಲಗಲಿಮಠ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ.

ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅದರ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾಧ್ಯಮ. ಒಂದು ಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಅದರ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಆದಿಮಾನವನ ಜೀವನದ ಹಂತದಿಂದಲೇ ಸಂಶೋಧಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೋಡೋಣ.

ಆದಿಮಾನವನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹಳೆ ಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಇದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಆದಿಮಾನವನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಾಖಲೆ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಸುಹಾಚಿತ್ರಗಳು ಸುಮಾರು 30 ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. “ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಗುಹೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಹಳೆ ಶಿಲಾಯುಗದ, ಅಂದರೆ 25 ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಹೀಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಜಿಂಕೆಯಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಕೊಂಬು, ಮುಖಗಳನ್ನು ಮುಖವಾಡದಂತೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆತ ನಿಂತಿರುವ ಭಂಗಿ ನೃತ್ಯದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ.”¹

ಬೇಟೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದ್ದ ಆಗಿನ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂಥ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದುವೇ ಕಲಾರೂಪವಾಗಿದ್ದವು. ಅದೊಂದು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. “ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಆತ ತಾನಲ್ಲದಿರುವ ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಿಕರಗಳಾದ ಮುಖವಾಡ ಮತ್ತು ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಟರು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವ ಸಮುದಾಯ ಅದಾಗಿತ್ತು.”²

ಹೀಗೆ ಆದಿಮಾನವನ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಆದಿಮ ರೂಪಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಗಗಳಾದ ನಟ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಇರುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮನರಂಜನೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಗಲೇ ಇತ್ತು. ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

“ಹಳೆ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡುವ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಬದುಕಿನ ಸ್ವರೂಪವಿತ್ತು. ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗವು ಇಂಥಂಥ ಕೆಲಸಗಳು ಇಂಥಂಥವರಿಗೆ ಎಂಬ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು. ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವವರು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವವರು, ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರು, ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವರು - ಹೀಗೆ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ‘ಪರಿಣಿತರ’ ವರ್ಗಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಇದರ ಜತೆಗೇ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಗೋತ್ರಪದ್ಧತಿಗೆ ಬದಲಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬ ಆರಂಭವಾಯಿತು.”³

ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಶಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಭಯ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ನಿಗೂಢತೆ, ಸ್ವರಕ್ಷಣೆಯ ಆಶಯ ಮುಂತಾದ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಆದಿಮಾನವನಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳ ಆಚರಣೆಗಳು ತಲೆದೋರಿದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಅನಿಷ್ಟ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಯಾವುದೋ ನಿಗೂಢ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವ, ಸತ್ತವರ ಪ್ರೇತಾತ್ಮಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಮುಂತಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯವು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಶೇಷ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ತಲೆತಲಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಕ್ರಮಗಳಾದವು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಒರಟು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯ ಪುನಃಸೃಷ್ಟಿಯಂತಹ ರಂಗಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೊಸ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗ ಪಾತ್ರಿ, ಪೂಜಾರಿಯು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದವನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ನಟ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಆದಿಮ ರಂಗಸ್ವರೂಪಗಳು ಕೆಲವೆಡೆ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕೆ. ವಿ. ಅಕ್ಟರ ಅವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಫ್ರಿಕನ್ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಬಂದಿರುವ ‘ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವ’ ಆಚರಣೆ, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವ ‘ಭೂತಾರಾಧನೆ’ಗಳನ್ನು ಅವರು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.⁴

ಅವುಗಳನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವೆಂಬಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. “ಆದರೆ ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ರಂಗಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಯೊಂದು ಹಲವು ರಂಗಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಚಲನೆ, ಧ್ವನಿ, ಸಂಗೀತ, ವೇಷ ಭೂಷಣ, ಮಾತಿನ ಶೈಲಿ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಂಬಂಧ ಇವೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಾಗರಿಕ ಪೂರ್ವ ರಂಗಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.”⁵

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಭೂತಾರಾಧನೆ, ನಾಗಮಂಡಲ ಮುಂತಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖವಾಡಗಳ ಬಳಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ನಾಗರಿಕ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರಂಗಮಾಧ್ಯಮದ ಉಗಮವನ್ನು ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಮುಖವಾಡ, ವೇಷಭೂಷಣಗಳು, ಪ್ರದರ್ಶಕರು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ರಂಗಸ್ಥಳ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿವೆ. ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ಥೂಲ ಸ್ವರೂಪ ಬರುಬರುತ್ತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು

‘ರಂಗಭೂಮಿ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯ ಕಥನಗಳ ಅಥವಾ ವೀರಗಾಥೆಗಳ ವಾಚನ-ಮೌಖಿಕ ಪ್ರಸಾರದ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಪದ್ಧತಿಗಳೇ (ಕೀರ್ತನೆ, ಗಮಕ ಮುಂ.) ಮುಂದೆ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ರಂಗಮಾಧ್ಯಮದ ಅಂಗಾಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಬೆಳೆದು ಬಂದವು ಎಂಬುದು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಈ ಎರಡೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಸೇರಿಯೇ ರಂಗಭೂಮಿ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಅಂಶಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಉಳಿದು ಬಂದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೂಲವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಆರ್. ಗುರು ರಾಜಾರಾವ್ ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.⁶

ನಾಟಕೀಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೃತ್ಯಗಳು

1. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ‘ಕೋಲ’ ನೃತ್ಯ
2. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ‘ನಾಗಬಲಿ’ ಅಥವಾ ‘ನಾಗಮಂಡಲ’ ನೃತ್ಯ
3. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ‘ಪುರವಂತರ ಕುಣಿತ’
4. ಹಳೆ ಮೈಸೂರಿನ ‘ನಂದಿಕುಣಿತ’.
5. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಆಸುಪಾಸಿನ ಮೂಲದ ‘ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತ’.
6. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮೂಲದ ‘ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತ’
7. ಹಳೆ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದ ‘ಕೋಲಾಟ’
8. ಹಳೆ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದ ‘ಮಾರಿ ಕುಣಿತ’

ಜನಾಂಗೀಯ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು

1. ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮೂಲದ ‘ಗೊರವರ ಪದ’
2. ಬೆಳಗಾವಿ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವಿತ ಭಾಗಗಳ ‘ಗೊಂದಲ ಸಂಪ್ರದಾಯ’
3. ಬೆಳಗಾವಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲ ‘ಜೋಗಿ ಜೋಗತಿ ಹಾಡುಗಳು’.
4. ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ‘ಕೋಲೆಬಸವ-ಕಲೆ’ ಪ್ರದರ್ಶನ.

ಉನ್ನತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವ ಸಮುದಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲೆಗಳೂ ಉಂಟು. ಅವೆಂದರೆ -

1. ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ
2. ಭಾಗವಂತಿಕೆಯ ಹರಿಕಥಾ ಪ್ರವಚನ.
3. ಗಮಕ ವಾಚನ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವವು ಅಧ್ಯಯನಾತ್ಮಕವಾದ ರಂಗಭೂಮಿ ಪ್ರಕಾರಗಳೇನೂ ಅಲ್ಲ. ನಾಟಕ ಕಲೆಯ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂಥವು. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕರಡಿ ಮಜಲು, ಗುಡ್ಡದ ಕುಣಿತ, ಗಾರುಡಿ ಕುಣಿತ, ಚೋಮನ ಕುಣಿತ, ದುಡಿ ಕುಣಿತ, ಭೂತ ನೃತ್ಯ, ಹೋಳಿ ನೃತ್ಯ, ಸುಗ್ಗಿ ಕುಣಿತ, ಕರಡಿ ಕುಣಿತ, ಸಿಂಹ ನೃತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು

ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಷ್ಟೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದರೆ.⁷ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ.

ಹೀಗೆ ನಾಟ್ಯ, ಅಭಿನಯ, ಕುಣಿತ, ಸಂಗೀತ, ವಾದ್ಯಗಳು, ಸಂಭಾಷಣೆ, ಕಥಾವಸ್ತು, ವೇಷಭೂಷಣಗಳು, ರಂಗಸ್ಥಳ, ನಟರು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮುಂತಾದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಂಗಾಂಶಗಳೆಲ್ಲ ಆದಿಮಾನವನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಮತ್ತು ಮನರಂಜನೆಯ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶ, ಜನಾಂಗೀಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಸಂಖ್ಯ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಜಾನಪದೀಯವಾದ ರಂಗಭೂಮಿಗಳ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ

1. ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ
2. ಯಕ್ಷಗಾನ ಗೊಂಬೆಯಾಟ
3. ತೋಗಲು ಗೊಂಬೆಯಾಟ
4. ಸಣ್ಣಾಟ
5. ಸಾಮಗಾನ

ಆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ

1. ಮೂಡಲ ಪಾಯ : ಉತ್ತರ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ದಕ್ಷಿಣ ಸಂಪ್ರದಾಯ
2. ಪಡುವಲ ಪಾಯ : ತೆಂಕ ತಿಟ್ಟು, ಬಡಗು ತಿಟ್ಟು.

ಇ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಗೊಂಬೆಯಾಟ

1. ಸೂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಯಾಟ
2. ತೋಗಲು ಗೊಂಬೆಯಾಟ

ಈ. ಸಣ್ಣಾಟಗಳು

1. ಶೈವ ಸಣ್ಣಾಟಗಳು
2. ವೈಷ್ಣವ ಸಣ್ಣಾಟಗಳು
3. ಲೌಕಿಕ ಆಟಗಳು.⁸

ಇಂಥ ಜಾನಪದ ರಂಗ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಶಿಷ್ಟ ಅಥವಾ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ರಂಗಭೂಮಿಯು ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1-2 ನೆ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ಇಂಥ ರಂಗಭೂಮಿ ಇತ್ತೆಂದು ಊಹಿಸ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 1ನೇ ಶತಮಾನದ್ದು ಎನ್ನಲಾಗುವ ಭರತನ ‘ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ’ವು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಅದೊಂದು ಆಧಾರಗಲ್ಲು. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಕ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಆಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಪೂ. 5ನೇ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಟ್ರಾಜೆಡಿ, ಸಟ್ಯಿರ್, ಕಾಮೆಡಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳು ಪೂರ್ಣವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದ್ದವು ಮತ್ತು ರಂಗ ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬ ದಾಖಲೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ.⁹ ಇಂಥ ದಾಖಲೆಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಂಗ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ ಬೆಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗಲಿ ಗ್ರೀಕ್ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉದಯವಾಯಿತೆಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ. : ರಂಗ ಪ್ರಪಂಚ : ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಪು.20
2. ಅದೇ ಪು. 21
3. ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ. ಅದೇ ಪು. 23
4. ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ. ಅದೇ ಪು. 25
5. ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ. ಅದೇ ಪು. 25
6. ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಗುರಾಜಾರಾವ್ : ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವ, ಪು. 5
7. ಡಾ. ಕೆ. ಮರುಳ ಸಿದ್ದಪ್ಪ : ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಪು. 8
8. ಕಾ. ವೆಂ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ: ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಪು. 11
9. ಕೆ.ವಿ. ಅಕ್ಷರ : ರಂಗಪ್ರಪಂಚ, ಪು. 31

- 19ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

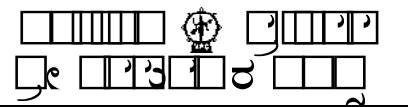
ನಂಬಿದ ಇತಿಹಾಸವಾದರೆ ಪುರಾಣವು ಜನಪದರು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ನಂಬಿದ ಸತ್ಯಕಥನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಐತಿಹ್ಯ ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗದು. ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಮೂರರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತೀರಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮೂರರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ".¹⁶ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಡೆ, ಒಗಟು, ಲಾವಣಿ, ದೊಡ್ಡಾಟ, ಸಣ್ಣಾಟ, ಬೈಗುಳ, ಕಿನ್ನರಿಜೋಗಿಗಳ ಕಥನಗಳು, ಗುಮಟೆ ಕಥನಗಳು, ಸುಡಗಾಡುಸಿದ್ದರ ಕಥನಗಳು ಇನ್ನುಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. 'ನೈಸರ್ಗಿಕತೆ' ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಇಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅಥವಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಸಹಜ, ನೇರ, ಸರಳ, ರೂಪಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ರಹಿತ, ವಾಸ್ತವಿಕ, ನಿಖರತೆ, ಅಲೌಕಿಕ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿವರಣೆರಹಿತ ಅಥವಾ ರಿಯಾಯಿತಿ ವಿವರಣೆ, ನೈತಿಕತೆ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳ ಅಥವಾ ಅರ್ಥಗಳ ಸಂಯುಕ್ತತೆ ಎಂದರ್ಥ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಗುಣಧರ್ಮಗಳು ಈ ಮೌಖಿಕ ಗದ್ಯಕಥನಗಳಲ್ಲಿವೆ.
2. ಆಖ್ಯಾನ-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ, ಡಾ. ಸಿ.ಎನ್ ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಪು. 363
3. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ತಗದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗದ್ಯಕಥನದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಿ. ಆದರೆ ಮೌಖಿಕ ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವ ಕಥೆ, ಪುರಾಣ, ಐತಿಹ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಗದ್ಯಕಥನಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಬಾರದು.
4. ಜನಪದ ಕಥೆ ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಜಾನಪದದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ

ಪರಿಭಾಷೆಯು ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಈ ಚರ್ಚೆಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆದವು. ಅಂದರೆ "ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ Folktale ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಜರ್ಮನಿಯ Marchen, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ Fairytale, ನಾರ್ವೆಯ Eventyr, ಫ್ರಾನ್ಸಿನ Conte Populaire, ಸ್ವಿಡ್ಜರ್ಲೆಂಡಿನ Saga, ರಷ್ಯದ Skazka ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸೀಮಿತ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. (ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ : ಸಂಪಾದಕರು : ಜಿ. ಶಂ. ಪರಮಶೀವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ವಿಲಿಯಂ ಮಾಡ್ಡ್. ಪು. 406)

5. ಆಖ್ಯಾನ-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ, ಡಾ. ಸಿ.ಎನ್ ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಪು. 364.
6. ಜಗಜ್ಞಾಲ
7. Narrative ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣೆ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿದೆ. ನೆರೆಟಿವ್ ಎನ್ನುವ ಪದವು ಲ್ಯಾಟೀನ್ ಭಾಷೆಯ 'ನ್ಯಾರೊ' ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ನಾರೊ ಎಂದರೆ ನಿರೂಪಣೆ ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಕಥೆ ಹೇಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಥೆ ಹೇಳುವಿಕೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಜಿ.ಶಂ.ಪ ಅವರು ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಗದ್ಯಕಥನ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಗದ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕಥೆಗಳು ಎಂದರ್ಥ. ಕಥೆ, ಪುರಾಣ, ಐತಿಹ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ. ಗದ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಗಳು ಎನ್ನುವ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ.
8. ಜಾನಪದ ವ್ಯಾಸಂಗ: ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ್ ಇಮ್ರಾಪೂರ: ಪು. 91.
9. ಸಂರಚನಾವಾದ ಸಂರಚನೋತ್ತರವಾದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚ್ಯಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ : ಗೋಪಿಚಂದ್ ನಾರಂಗ : ಅನು : ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ : ಪು. 52.
10. ಅದೇ. 52
11. ತೆಲುಗು ಜಾನಪದ : ಮೂಲ. ಡಾ. ಆರ್ವಿಯಸ್ ಸುಂದರಂ : ಅನುವಾದ: ಡಾ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ : ಪು. 111
12. ಲಯ, ಮಟ್ಟು, ದಾಟಿಗಳು ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕಡ್ಡಾಯವಲ್ಲ ಅಥವಾ ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ನಿಯಮಿತವಾದ ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
13. Importance of Folklore in Education Daily sum : Dr P R Datta : ಜಗಜ್ಞಾಲ
14. Importance of Folk tales : ಜಗಜ್ಞಾಲ
15. ತೆಲುಗು ಜಾನಪದ : ತೆಲುಗು ಮೂಲ : ಆರ್ವಿಯಸ್ ಸುಂದರಂ : ಅನುವಾದ ಡಾ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಪು, 114
16. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ, ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಜಿ. ಶಂ. ಪರಮಶೀವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ವಿಲಿಯಂ ಮಾಡ್ಡ್. ಪು. 422.

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿಪ್ರಕಾಶನ

0372-200527

e-mail : vidyanidhiprakashana@gmail.com.

www.vidyanidhionline.com

ಕಣ್ಣರಿಯದ ವಿಜ್ಞಾನ, ಈ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಜಿ. ಡಾ. ವಾದಿರಾಜ ಭೀ. ತಂಗೋಡ, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು, ಆರ್.ಎನ್.ಶೆಟ್ಟಿ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ ಕಛೇರಿ ಎದುರುಗಡೆ, ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

21ನೇ ಶತಮಾನವು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಮೂರು ವಿಜ್ಞಾನದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ನ್ಯಾನೋ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಗಣಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೈಕ್ರೋ ಜೀವವಿಜ್ಞಾನ. ಈ ಮೂರು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಸಮಗ್ರ ಮಾನವನ ಜೀವನದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿವೆ. ನ್ಯಾನೋ ಪ್ರಪಂಚದ ವಸ್ತುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕವಸ್ತುಗಳಾಗಿದ್ದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ವಸ್ತುಗಳು ಅಗಾಧವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಕಾರ್ಯಗಳು ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಸಾರಿಗೆ, ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್, ಕೃಷಿ, ಜೈವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ, ಔಷಧ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಜನರ ಜೀವನದ ನರನಾಡಿಯನ್ನೇ ಬದಲಿಸಲಿವೆ. ಈ ಅದ್ಭುತ ವಿಜ್ಞಾನ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನ.

ಕೀಲಿಪದ : ನ್ಯಾನೋ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಪೀಠಿಕೆ

ಅಟೋ ರಿಕ್ವಿಟ್ ರೀತಿ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ದೊಲಿವರೆಗಿನ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮರಿಗಳಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ, ಹೆದ್ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನು ಲಾರಿಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲೇ ದಾಟಿ ಬಿಡುತ್ತವೇನೋ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ನ್ಯಾನೋ ಎಂಬ ಕಾರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೇಳಿಯೇ ಇರುತ್ತೀರಿ. ಆ ಕಾರಿನ ಆಕಾರ ಕುಬ್ಜ ರೀತಿಯದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನ್ಯಾನೋ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಟಾಟಾ ಕಂಪನಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿತು. ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯ ಪದವಾಗಿರುವ ಈ “ನ್ಯಾನೋ” ದ ಅರ್ಥ “ಕುಬ್ಜ” ಎಂದು, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕುಬ್ಜ ಎನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನ್ಯಾನೋ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನ್ಯಾನೋ ಎಂದರೆ ಶತಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗ (ಅಂದರೆ 1 ನ್ಯಾನೋಮೀ = 10^{-9} ಮೀ) ಎಂದು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ಅದೆಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದ್ದಿರಬಹುದು, ಅದನ್ನೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದ ನ್ಯಾನೋ ಮೀಟರ್ ಎಂಬ ಅಳತೆಯಮಾನವೊಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಮೀಟರ ಉದ್ದ ಸ್ಕೇಲೊಂದನ್ನು ಒಂದು ಶತಕೋಟಿ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ತುಂಡು ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಒಂದು ತುಂಡಿನ ದಪ್ಪವಿದೆಯಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಒಂದು ನ್ಯಾನೋ ಮೀಟರ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಕೂದಲಿನ ಒಂದು ಎಳೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟತ್ತು ಸಾವಿರ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಉದ್ದದ್ದು ಸೀಳಿದರೆ ಬರುವ ಒಂದು ಭಾಗದ ದಪ್ಪವೇ (ವ್ಯಾಸ) 1 ನ್ಯಾನೋ ಮೀಟರ್‌ನಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನ್ಯಾನೋ ಮೀಟರ್ ಎಂಬ ಆಕಾರ ಊಹಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಣ್ಣದು ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗ ನೀವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ, ಅಲ್ಲವೆ ?

ನ್ಯಾನೋ ಎಂದರೆ ಏನು?

ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಾದರೂ ನ್ಯಾನೋ ಮೀಟರ್ ಅಳತೆಯುಳ್ಳ ಅತೀ ಚಿಕ್ಕವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ, ಅಭ್ಯಸಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಳಸುವ ಅಸಾಧಾರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ನ್ಯಾನೋ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು.

ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಸದಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಸರಿ ಸುಮಾರು 200 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಾರತದ ಪುರಾತನ ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವ ಸ್ವರ್ಣಭಸ್ಮ, ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ರೋಗ

ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸ್ವರ್ಣಬಿಂದು ಪ್ರಾಶನ ನ್ಯಾನೋ ವಿಜ್ಞಾನದ ಈ ವಿಸ್ಮಯಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 3ನೇ ಶತಮಾನದ ಈಗಲೂ ನೋಡಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಬ್ರೀಟಿಷ್ ಮ್ಯುಸಿಯಮ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಹಸಿರು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಗುವ ವಸ್ತುವಿನ ಅದ್ಭುತ ದೃಶ್ಯ ಈ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಗರಿಮೆ. ಅಂದರೆ ಈ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತೀರಾ ಹೊಸದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವಿಸ್ಮಯಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿವೆ ಅಷ್ಟೆ.

ನ್ಯಾನೋ ಪ್ರಪಂಚದ ವಸ್ತುಗಳು ತೀರಾ ಸಣ್ಣದಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಳತೆಯು ಅಣು, ಪರಮಾಣುಗಳ ಗಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಗುರುತ್ವ ಮತ್ತು ಜಡತ್ವ ಬಲಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗಾತ್ರ ನ್ಯಾನೋಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಧರ್ಮಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ, ವಿಶೇಷ ಹೊಸಗುಣಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅಚ್ಚರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ತೀರಾ ಸಣ್ಣದಾಗಿರುವ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹಾಗಿರಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂವಹನ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದರ್ಶಕ ಅಥವಾ ಪರಮಾಣು ಬಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ವಸ್ತುವಿಜ್ಞಾನ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ಜೈವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ, ಔಷಧ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಪರಮಾಣುಗಳು, ಅಣುಗಳು ಅಥವಾ ಆಣ್ವಿಕ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ರಚನೆಗಳಾಗಿ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತದೆ. ‘ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ’ ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೊದಲ ಬಳಕೆಯು 1959 ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 29 ರಂದು ದಿವಂಗತ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ರಿಚರ್ಡ್ ಫಿನ್‌ಮನ್ ನೀಡಿದ ಭಾಷಣವಾದ “ದೇರ್ ಇಜ್ ಫೆಂಟಿ ಆಫ್ ರೂಪ್ ಆಟ್ ದಿ ಬಾಟಮ್”ನಲ್ಲಿತ್ತು. ಈಗ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಎಲ್ಲಾ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವು ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ “ಮುಂದಿನ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕದಾಗಬಹುದು....”. ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಅನೇಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು

ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಲು, ಕ್ರಾಂತಿಯುಂಟು ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ:

ಈ ನ್ಯಾನೋ ಪ್ರಪಂಚದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಆಕಾರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ 1-100 ನ್ಯಾನೋ ಮೀಟರ್ ದಪ್ಪವಿರುವ ಹಾಳೆಗಳಾದ ನ್ಯಾನೋ ಹಾಳೆಗಳು, ಕೆಲವೇ ನ್ಯಾನೋ ಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ವ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ನ್ಯಾನೋ ಕೊಳವೆಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾನೋ ಗಾತ್ರದ ನ್ಯಾನೋ ಸ್ಫಟಿಕಗಳು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಈ ನ್ಯಾನೋ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವ ಮೂಲ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಅದು ಕಾರ್ಬನ್ (ಇಂಗಾಲ) ಜಪಾನ್‌ನ ಎಂಡೋ ಮತ್ತು ಎಜಿಮಾ ಎಂಬ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಬ್ಬರು 1976 ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಬನ್ ನ್ಯಾನೋ ಕೊಳವೆಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಕೊಳವೆಯಾಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಇವು ಎರಡೂ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಳಾಕೃತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಮೂಲತಃ ಫುಲ್ಲರಿನ್ ಎಂಬ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಸ 1-10 ನಾನೋ ಮೀಟರ್ ಆಗಿದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ದವಿರುತ್ತವೆ. ರಚನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇವು ವಾಹಕ ಅಥವಾ ಅರೆವಾಹಕಗಳಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಾಗುವ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ಕಾಂತೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾರ್ಬನ್ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವಾದ ಗ್ರಾಫೈಟ್‌ನ ಕೇವಲ ಒಂದು ಪರಮಾಣು ದಪ್ಪದ ಪದರವನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ನ್ಯಾನೋ ಹಾಳೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಗ್ರಾಫೀನ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಹತ್ವದ ಅಡಿಗಲ್ಲುಗಳಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನ್ಯಾನೋತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ನ್ಯಾನೋ ವಿಜ್ಞಾನದ ಉಪಯೋಗಗಳು

ಇಷ್ಟಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನೋಡಲಾಗದ್ದನ್ನ ನೋಡಿ, ಹಿಡಿಯಲಾಗದ್ದನ್ನ ಹಿಡಿದು, ತಿಳಿದು ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನು ಎಂದು ಕೇಳುವ ಮೊದಲೇ ಈ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಯೋಗಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗಿಸುತ್ತವೆ. ಇದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನ್ಯಾನೋ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬರಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ, ಈ ನ್ಯಾನೋ ಬಟ್ಟೆಗಳು ನ್ಯಾನೋ ರಚನೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಕೆಸುವಿನ ಸೊಪ್ಪಿನಂತೆ, ನೀರು ಬಿದ್ದರೆ ಒದ್ದೆಯಾಗದೆ, ಆ ನೀರನ್ನು ಜಾರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ, ಧೂಳಿನ ಕಣಗಳು ಅವಿತು ಕೂರುವಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಒತ್ತೊತ್ತಾದ ನ್ಯಾನೋ ನಾರಿನಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಆ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಧೂಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೊಡವಿದರೂ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆ ಬಟ್ಟೆ ಸುಕ್ಕಲಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಕಲೆಯಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

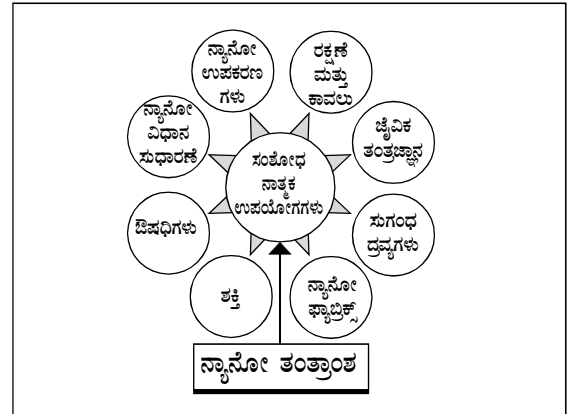
ನ್ಯಾನೋ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ಗುಣ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನ್ಯಾನೋ ಸಂವೇದಕಗಳು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಾದ ಅತೀ ಚಿಕ್ಕ ಭೌತಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲವಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹನಿ ವಿಷ ಬಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ನ್ಯಾನೋ ಸಂವೇದಕಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನ್ಯಾನೋ ಕಣಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಬಹುದೆಂಬ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ನ್ಯಾನೋ ರೋಬೋಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿರಿಂಜ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ

ರಕ್ತನಾಳದೊಳಕ್ಕೆ ಸಿ ಹೃದಯಾಘಾತ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನ್ಯಾನೋ ಕೊಳವೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ತಯಾರಿಸಿದಂತಹ ರಚನೆಗಳು ವಜ್ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಉಡ್ಡಯನಕ್ಕೆ ಎಲಿವೇಟರ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ, ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ರಾಕೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪದೆ ಪದೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ನ್ಯಾನೋ ಎಲಿವೇಟರ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಯೋಚಿಸಿ ರಾಕೆಟ್ಟಿನ ಬದಲು ಈ ನ್ಯಾನೋ ಎಲಿವೇಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇಕಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಕಕ್ಷೆಗೆ ತಲುಪಿಸಬಹುದು, ಜೊತೆಗೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುವ ರಾಕೆಟ್ಟಿನ ಬದಲು ಈ ಎಲಿವೇಟರ್ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರದ ಕೆಲವು ಉಪಯೋಗಗಳು

- ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಔಷಧಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ
- ನೀರಿನ ಶುದ್ಧೀಕರಣ
- ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ
- ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ
- ಗ್ರಾಹಕ ವಸ್ತುಗಳು
- ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ
- ಕ್ಷಿಪಣಿ ಉಡಾವಣೆ
- ಅಂತರಿಕ್ಷ ಜಲದ ಸಮೀಕ್ಷೆ
- ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ನ್ಯಾನೋ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ನ್ಯಾನೋ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಅಬ್ಬಾ ! ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಡಬೇಡಿ, ಈ ಕಣ್ಣಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನ, ಕಲ್ಪನೆಗೂ ಅರಿಯದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಡಲಿದೆ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ.

ಭವಿಷ್ಯದ ಮಂತ್ರ - ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರ

ಎಷ್ಟು ನ್ಯಾನೋ ಶಬ್ದಗಳಿವೆ ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ? ನ್ಯಾನೋ ಸ್ಕೇಲ್, ನ್ಯಾನೋ ಸೆಕೆಂಡ್, ನ್ಯಾನೋ ಔಷಧ, ನ್ಯಾನೋ ವಸ್ತು - ಈ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ

ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಚರ್ಚೆಯ, ಕೌತುಕದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ವಾರಕ್ಕೊಂದರಂತೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನ್ಯಾನೋ ಕಾನ್ಫರನ್ಸ್‌ನ ಜಾಹೀರಾತುಗಳು ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದರ ಅರಿವು ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟಕರವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ಆಕರ್ಷಣೆಗೊಳಪಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ, ಮಾನವನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯುದಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಇದರ ಅಪ್ರತಿಮ ಬಳಕೆ. ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಣ ಕಣಗಳ ನಡುವಿನ ಮತ್ತು ಕೋಶಗಳ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿ ಸೂಚಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇದು. ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳು ಜೀವವಿಜ್ಞಾನ, ರಸಾಯನವಿಜ್ಞಾನ, ಭೌತವಿಜ್ಞಾನ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಬಂಧದ ಬೆಸುಗೆಯ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಇದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜೀವಿ, ನಿರ್ಜೀವಗಳ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಪ್ರಚೋದಿತ ಅವಲಂಬನಗಳ ವಿಷಯ ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಣಗಾತ್ರದ ರೋಬೋಗಳನ್ನು ದೇಹದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಂತಹ ಭಯಾನಕ ರೋಗಗ್ರಸ್ತವಾಗಿರುವ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಕಣವನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನ್ಯಾನೋ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ತುಳಸಿ ಹಾಗೂ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು ಈ ಹಸಿರು ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಅನೇಕ ನ್ಯಾನೋ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಅದ್ಭುತ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನ್ಯಾನೋ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾರತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪಣ ತೊಟ್ಟಿವೆ.

ಸಮಾರೋಪ

ಈ ಅದ್ಭುತ ನ್ಯಾನೋ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ನಾಡಿ ನಾಡಿಗಳಲ್ಲೂ ಈ ವಿಜ್ಞಾನದ ಚಿಲುಮೆ ಹರಿದು ಇದರ ಉಪಯೋಗಗಳ ಅವಕಾಶಗಳು ಬೇಗನೆ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸೋಣ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಟಿ. ಪ್ರದೀಪ : ನ್ಯಾನೋ ದಿ. ಎಸೆನ್ಸಿಯಲ್ಸ್ ಅಂಡರ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ನ್ಯಾನೋ ಸೈನ್ಸ್ ಆಂಡ್ ನ್ಯಾನೋ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ.
- ಸುಲಭಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ : ನ್ಯಾನೋ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಲ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್.

- 44ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಹೀಗೆ, 'ಈತನಕ', 'ರಸ್ತೆಯಂಚಿನ ಗಾಡಿ', 'ಮುದುಕಿಯರಿಗಿದು ಕಾಲವಲ್ಲ' ಮೊದಲಾದ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಯುಳ್ಳ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೊರ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಎಲ್. ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಅವರು ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದು, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಲೋಹಿಯಾ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಕಪ್ಪು ಕಣ್ಣಿನ ಹುಡುಗಿ', 'ಅವ್ವ' ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಾಗಿವೆ.

ಮೂಡ್ನಾ ಕೂಡು ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದು, ಕೊಂಡಿಗಳು, ಮುಳ್ಳು ಬೇಲಿಗಳು, ಗೋಧೂಳಿ ನಾನೊಂದು ಮರವಾಗಿದ್ದರೆ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಾಗಿದ್ದು, ತಳ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ನೋವಿಗೆ ಮಿಡಿಯುವ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಕೆ.ಪಿ. ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಜಿ.ಕೆ. ರವೀಂದ್ರಕುಮಾರ, ಎಸ್. ಮಂಜುನಾಥ, ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಷಣ, ರೂಪ ಹಾಸನ, ಡಿ.ಎಸ್. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ, ಸುಬ್ಬು ಹೊಲೆಯಾರ, ಲಲಿತಾ ಸಿದ್ಧಬಸವಯ್ಯ, ವಿಕ್ರಮ ವಿಸಾಜಿ, ಲಕ್ಕೂರು ಆನಂದ, ಚಿದಾನಂದ ಸಾಲಿ ದು. ಸರಸ್ವತಿ, ಚೇಮನಹಳ್ಳಿ ರಮೇಶಬಾಬು, ಪಿ. ಚಂದ್ರಿಕಾ ಅವರು ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನವೋದಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದವರೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವು ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದುದು ನಮಗೆ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳಾದ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಳು ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಆಶಯ, ಧೋರಣೆ, ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಾಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ ಎಸ್. (2013) : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕಣ್ಣು ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್.
- ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ. ಎಸ್. (2007) : ಕಥೆ-ಕಥನ, ಬೆಂಗಳೂರು ಧಾತ್ರಿ ಪುಸ್ತಕ.
- ಹರೀಶ್ ಜಿ.ಬಿ. (2015) : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗಾತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಮಂಗಳಾ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಡಿ. (2020) : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶಿನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- ಸಬರದ ಬಸವರಾಜ (1997) : ಬಂಡಾಯ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಕೀರ್ತಿನಾಥ (2016) : ಯುಗ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಧಾರವಾಡ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್.
- ದಿವಾಕರ್ ಎಸ್ (ಸಂ.) (2019) : ಶತಮಾನದ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಿಸಮ್ ಬುಕ್ಸ್ ಪ್ರೈ ಲಿ.
- ಭಗವತಿ ಎಸ್.ಎಸ್. ಮತ್ತು ಎಚ್.ಎಸ್. ಮೇಲಿನಮನಿ (2013) : ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಲೋಕನ, ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಎಲ್.ಎಸ್. (2010) : ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ.

ಮಹಿಳಾ ಆತ್ಮ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ನೆಲೆಗಳು

✍ ಅಕ್ಷತ ಕೆ., ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು.

'ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆ' ಎಂದರೆ ತನ್ನೊಳಗಿನ ತಿಳಿವು, ಸ್ವ-ಜ್ಞಾನ, ಸಂವೇದನೆ, ಭಾವನೆ, ಸಂಕಲ್ಪ, ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿ ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವ- ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ವಿವೇಕಯುಕ್ತವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳುಳ್ಳ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಲು ಪರಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಾಟದ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಹಾದಿಯನ್ನು, ವಚನ ಸಂದರ್ಭದ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ, ವಚನಾಕಾರ್ತಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರಿಂದಲೂ ಮೊದಲಾಗಿ ಹಲವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣಬಹುದು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಾಪಿತ ಬದುಕಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರುವ, ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 60-70ರ ದಶಕದ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಜಾಗೃತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಅರಿವು ಉಂಟಾದಾಗ, ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅರಿವು ಸಹ ಜಾಗೃತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬದುಕುವ ಇಂಗಿತವನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಿತ ಹಾಗೂ ದುಡಿವ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುವ ಗೃಹಿಣಿಯರೂ ತಮ್ಮ ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಇಲ್ಲದ ಬದುಕಿನಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸಹ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಲೋಚನೆ ಗುರಿ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ, ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವರವು, ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವಂತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ವೇತನ, ಸಮಾನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಅವಕಾಶಗಳು, ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕು ಮುಂತಾದವು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಟ ಹಿಡಿದು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಹೀಗೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ತನಗೊಂದು ಆತಂಕವಿದೆ ಎಂದು ಗುರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಅವಳ ಅರಿವಿನ ಬೀಜರೂಪ. ವಿಸ್ಮೃತಿಯೂ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ಸಂಕೇತ, ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ತೊಡಗಿದ ಕೆಲವು ಹೆಂಗಸರು ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಈ ಅರಿವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಯಾವುದೇ ಕೆಲವು ಹೆಂಗಸರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಬಹು ಹೆಣ್ಣು ಸಮುದಾಯದ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿತ್ತು ಹಾಗಾಗಿ ಉತ್ತರಗಳೂ ಕೂಡ ಸಮುದಾಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ದೊರೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮುದಾಯ ಒಡಗೂಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಅಧೀನ ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದಿಗೆ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧೀನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಬದುಕಿನ ಅಧ್ಯಯನ, ಬರಹಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬದುಕುವಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಾ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನದ ರೀತಿ-ನೀತಿ, ಮಹಿಳಾ ಚರಿತ್ರೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಮಹಿಳಾ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಅಕ್ಷರಸ್ವರೂ, ವೃತ್ತಿಪರ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಹ ಲಿಂಗತ್ವ ಸಂಬಂಧ, ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಲಕ ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹಲವು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನತೋರುತ್ತಿದೆ.

ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಬದುಕಿದ, ಸ್ವ-ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ಸವೆಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಹಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇತರ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಬರಹಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದವರು ಅವರ ಅನುಭವದ ಮೂಸೆಯಿಂದ ಹೊರಮೂಡಿದ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳೂ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೋರುವ ಕೈಪಿಡಿಗಳಂತಿವೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ದುಡಿವ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ ದಮನಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಭವಗಳು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವುದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಇದು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯ ಅನುಭವ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅನುಭವವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಿನದ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಹಾಗೂ ಅನುಭವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ನ್ಯಾನ್ವಿಚೋಡೋರೋವ್' ಎಂಬುವರು ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಚಹರೆಯು ಏಕ ಘನರೂಪಿಯಾಗಿರದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಕಾರ ಪಡೆಯದೆ ಸದಾ ಚಲನಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.'¹ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಚಲನಶೀಲವಾದ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಹೆಣ್ಣು ತಾನು ಯಾರು, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನೆಗಳೇನು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಡೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಜ ಹೊರಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ಬಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಅಸಹಜವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ವಾಸ್ತವದ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಪುನರ್‌ರಚಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಹೊರಟ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನುಭವ ಕಥನಗಳಿವು.

ಕೆಲವು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವಗಳು ಮತ್ತು ಈ ವಾಸ್ತವಗಳಿಗೆ ಹೊಂದದ ಕೆಲವು ಪ್ರತೀಕಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಗುತ್ತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ಮನಸ್ಸುಗಳು ತಮಗೆತಾವೇ ವೈರುಧ್ಯಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ತನಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಬೇಕಿರುವುದೇನು ಎಂಬ

ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಬದುಕಿನ ಹೊಸ ದಾರಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳು ತೊಡಗಿದ ವಾಸ್ತವದ ಕಥೆಗಳಿವು. ಸರಸ್ವತೀಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆರವರ ಮುಂತಾದ ಕೆಲ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದುಬರಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ ಬದುಕಿನ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಅವರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಆಯ್ಕೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಕೊಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಬಾಳೆ ತೋಟದ ಹಾರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಅವರಿಗೆ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕ್ರೋಶ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಪತಿಯನ್ನುಕಂಡು ಪತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆತನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನಸ್ಸಿತಿ 'ನೀವು ಎಂಥ ಗಂಡಸು ದತ್ತುತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹುಡುಗಿಯ ಬಳಿ ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತೀರಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟು ಕಲಿತು! ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ ಎಂದೆ, ಕರಿಮಣಿ ಕಡಿದು ಬಿಸಾಡಿದೆ' ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಲನ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಹೊಸ ಬದುಕಿನ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕದ ಪ್ರತಿನಿದಿಯನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಅವರು ಅಂದಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬಂದಿಗಲಾಗಿ ಮುದುರಿ ಕುಳಿತ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸುವ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ತಮಗೊಡಗಿದ ಮಿತಿಇಲ್ಲದ ಕಷ್ಟ-ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತು ಬೆಳೆವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಿ. ಜಯಶ್ರೀರವರ ಆತ್ಮಕಥೆ 'ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಾಡೇಗೂಡೇ' ಉಮಾಶ್ರೀರವರ 'ಬೆಂಕಿ ಬೆಡಗು' ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾದವು. ರಂಗಭೂಮಿ, ರಾಜಕಾರಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಸಾಧನಗೈದ ಇಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವಂತ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಂಕಟಗಳ ದಾವಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಕಬ್ಬಿಣವಾದಂತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ ಮೌಢ್ಯವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದವರು.

ಜಯಶ್ರೀರವರು ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟದ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ತಂದೆ ಪ್ರೀತಿಕಾಣದೆ, ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯನ್ನೆ ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಾಯಿಯ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಗಂಡನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದೂರಾಗಿ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಬದುಕಿನ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ ಭಲ ಬಿಡದೆ ಅಭಿನಯವನ್ನೇ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಗಳ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಿದವರು, ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುವ ಅವರ ಗಟ್ಟಿತನ, ಪುಂಖಾನು ಪುಂಖಿವಾಗಿ ಬಂದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆದುರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದ ಸ್ವ-ಅರಿವಿನಿಂದ ಮೂಡಿರುವಂಥದ್ದು. ರೋಚಕ ಅನುಭವ ಲೋಕವು, ನಿಜವಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೋವಿಕಾಸದ ಸ್ಪೈರ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಬದುಕಿನ ಸಂದಿಗ್ಧ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ನೊಂದು ಹಲವು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಂದಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನೀಡುವಂಥದ್ದು. ಕೆಲವೇ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಹಲವು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಸ್ವಧೈರ್ಯದಿಂದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸುವ ಭಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವ ಉಮಾಶ್ರೀರವರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಾಕು ತಾಯಿಯ ಹಾರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಮದುವೆ ನಂತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ

ಇಲ್ಲದ ಕುಡುಕ ಗಂಡನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಸಿವಿನ ಬವಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲುವ, ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ತುತ್ತು ಅನ್ನಕ್ಕೂ ಪರದಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಶೋಷನೀಯ. ಕಡೆಗೆ ಗಂಡನೂ ದೂರಾದ ನಂತರ ಸಾಕು ತಾಯಿಯ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿ ಸಹಿಸಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಡಿದೆದ್ದು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಯಾವ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಬದುಕಿನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ, ಅನ್ನದ ಮಾರ್ಗ ಅರಸಿ ಊರೂರು ಅಲೆವ ಪ್ರಸಂಗ ಓದುಗರ ಹೃದಯವನ್ನು ಆರ್ಧವಾಗಿಸುವಂಥದ್ದು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಹಠದಿಂದ ಬದುಕುವ ಭಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವ-ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಅವರು ಎದೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬದುಕಿನ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಈಜಿ ಗೆದ್ದು ಬರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡನ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅತೀಯಾಗಿ ಸಹಿಸುತ್ತಾ ಮೌನವಹಿಸಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಯುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡನೆಂಬುವ ಗಂಡು ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಕಿರಿಕಿರಿ ನೀಡಿದಾಗ್ಯೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವನ ಕುರಿತು ಹಂಬಲಿಸುವ ಮತ್ತೆ ಒಂದಾಗಿ ಬಾಳಲು ಮುಂದಾಗುವ 'ದೌರ್ಬಲ್ಯವಿ ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣು ಸಬಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಬದುಕುವ ಶಕ್ತಿ ಅವಳಿಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಂಗಭೂಮಿ, ಸಿನಿಮಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಯ್ತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ನೋವನ್ನು ಮರೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಭಲವಾದಿಯಾಗಿ ಗೆದ್ದವರು. ತಮಗೊಡಗಿದ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೇ ದುಃಖದ ಅನುಭವಗಳನ್ನೇ ಯಶಸ್ಸಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಧೈರ್ಯವಂತ ಮಹಿಳೆಯರ ಕಲೆ, ಹೀಗೆ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರು, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡು ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥತಂದು ಕೊಡುವ, ಆ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳ ಕದ ತೆರೆಯುತ್ತಾ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದೇ ಹೆಣ್ಣಿನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಮಾಶ್ರೀ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರೆದು, ಬಂದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬೆಳೆದ ರೀತಿ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಧನೆ, ನಿಜ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೇವಲ ಸಂಸಾರಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಲ್ಲವೆಂಬ ಬದುಕಿನ ಪರಧಿಯ ವಿಸ್ತೃತತೆಯನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರಿವಾಗಿಸಿದ ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಜ್ಞಾನದ ಅರಿವಿಲ್ಲದೇ ಸಹಜವಾದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಮನೋ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಅಭಿನಯ ಮಾಡುವಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಆತ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಹಠದಿಂದ ಬದುಕಿ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೇ ಬೆಳೆದು ನಿಂತವರು.

ಆತ್ಮಕಥೆಗಳ ನಾಯಕಿಯರು ಪರಕೀಯವಾದ ಹೆಣ್ಣುತನದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವನ್ನು ತೊರೆದು ತಮ್ಮತನದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಣ್ಣುಟ್ಟು-ಭ್ರಮೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದ ಆದರ್ಶ ನಾರಿಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪದ ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅರಿವುಂಟಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಸಿತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಹದಾರಿಗಳಾದವು. ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಿಕ್ಕ ಹಲವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಾದರೂ ಈ ದಾರಿ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗಲಾರದೆಂದೂ ಅರಿವಾಗದ ಅವರಿಗೆ ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದು ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ, ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಯ ಹೆಣ್ಣಿನದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸದೃಶವು ಸ್ವತಂತ್ರವೂ

ಆದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಾಣುವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಡತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಗೆ ಭಯದ ಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುರುಷ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ತನ್ನನ್ನೂ ತಾನೇ ದ್ವೇಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಬೇಕಿದೆ. ಇದು ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ, ತಮ್ಮ ದೇಹಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ತನ್ನದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹೆಣ್ಣಿನದ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮಾದರಿ ಬದುಕನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿಭಾನಂದಕುಮಾರ್‌ರವರ ಅನುದಿನದ ಅಂತರ ಗಂಗೆ ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಸಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ತಂಗ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರೀತಿಯ ಹುಡುಕಾಟವೇ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರಿಶ್ರಮವು ರೀತಿ ಅವರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ತವಕ ಅದರ ಅಡೆ-ತಡೆಗಳು, ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅವರು ಎದುರಿಸುವ ರೀತಿ ಶೋಚನೀಯ ವಾದದ್ದು. ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ತಮ್ಮೊಳಗಿನಿಂದ ತಾವೇ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ನಿಲುವು ಇವರದ್ದು. ಇಡೀ ಆತ್ಮಕಥೆಯೂ ಖಾಸಗಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ನೇರನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಶೈಲಿ ಅವರು 'ಹೊಡೆಯುವ ಹೊಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಮಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ'⁴ ಎಂದು ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಗಂಡ ಎಂಬುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ಬಯಸುವ ಅರಿವು, ಧೈರ್ಯ ಪ್ರತಿಭಾರವರಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಂತಹ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು, ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಧೈರ್ಯ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಜದ ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೂ ದಾಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಇಂತಹ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರೇ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಆಸೆಯಿದ್ದರೆ ದುಃಖವಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ, ಆಸೆಯೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಸೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ದುಃಖವೂ ಇಲ್ಲ ಏನು ಇಲ್ಲ, ಇಂತಹ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರತಿಭಾ ಅಪರಿಮಿತ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ, ಉತ್ಕಟ ಪ್ರೀತಿ, ಕೆಚ್ಚಿದೆಯಿಂದ ಬದುಕಿನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಗೆದ್ದವರು.

ಹೆಣ್ಣು ತಾನು ತಾನಾಗಿ, ಗೌರವ, ಘನತೆ, ಪ್ರೀತಿ ಹೆಮ್ಮೆಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಾಳಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಓದುವ, ಕಿರುಚುವ, ಗಟ್ಟಿಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಜದೆ ಮೂಕರಾಗಿರದೆ ಮೌನ ಮುರಿದು ಸಮಾಜದ ಪರೋಕ್ಷ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಡಾ. ವಿಜಯಾರವರ 'ಕುದಿ ಎಸರು' ಆತ್ಮಕಥೆ ಮೌನವನ್ನು ಮುರಿದು ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹೊಸತನದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತಮಗಾಗಿ ಮರು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಜಯಾರವರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಅನುಭವಗಳು ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಸೆ ಅಭಿರುಚಿಗಳಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೈಜ ಬದುಕಿನ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮನಗಂಡು, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹೊಸ ಬದುಕಿನ

ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ತನ್ನ ಹೋರಾಟ, ಸಾಹಸವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುತ್ತದೆ, ಪತಿಯ ಕ್ರೂರವಾದ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸಹಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ತೊರೆದು ರಂಗಭೂಮಿ ಕಡೆ ಒಲವು ತೋರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾಳ್ಮೆ ಮೀರಿದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವರು 'ಅದುವರೆಗಿನ ಅನಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಮೌನ, ಸಹನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆಯಬೇಕಿತ್ತು, ಅಸಾಧ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣಿನವನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕಿತ್ತು ಅದೊಂದು ಮುರಿದು ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ'⁵ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಅಸಹಜವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಮುರಿದು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವು ಮೂಡಿದುದರ ಫಲ ಆತ್ಮಕಥೆಯಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಎಂದರೆ ಅವಳಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳ ಜೊತೆ ಅವಳು ಒಪ್ಪುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅವಳ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

'ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಜ್ಞೆ' ಎಂಬುದು ಆಯಾ ಕಾಲ, ಸಂದರ್ಭ, ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ವರ್ಗ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗ್ರಹಿಸಿ ನೋಡುವ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. 'ಸ್ತ್ರೀವಾದ' ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ನೈಜ ಬದುಕಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರ್ತಿಸಬಹುದು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ಶೋಷಣೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ತೋರುವ ಸಹಜ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಶಿಕಲಾ ವೀರಯ್ಯ, ಸ್ವಾಮಿರವರ 'ಇದ್ದೇನಯ್ಯ ಇಲ್ಲದಂತೆ', ಸಾರಾ ಅಬೂಬ್‌ಕಾರ್‌ರವರ 'ಹೊತ್ತು ಕಂತುವ ಮುನ್ನ', ಇಂದಿರಾ ಲಂಕೇಶ್‌ರವರ 'ಹುಳಿಮಾವು ಮತ್ತು ನಾನು' ಆತ್ಮಕಥೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಜ ಬದುಕಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗಳಾಗಿವೆ, ಶಶಿಕಲಾ ರವರು 'ಇದ್ದೇನಯ್ಯ ಇಲ್ಲದಂತೆ' ಎಂಬ ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಗಿನ ಅವರಿಗಿರುವ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ನಾನುಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಲ್ಪಡುವ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಈ ಅಪಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ ಹೆಣ್ಣು ಆದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಳಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀಮುಖಿ' ಅನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ದೂರದಗಮ್ಯವಾಗಿದೆ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ವಿಚಾರವಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮಾಜ ನೋಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೋಷವಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಚೇತನವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಅವಳ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವಳ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅವಳು ಸಮರ್ಥಳೇ ಅಂಥ ಒಂದು ಚಹರೆ ಅವಳಿಗೆ ಆದರೆ ಸಮಾಜವೆಂಬ ಕನ್ನಡಿಗ ಧೂಳು ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಹೃದಯದ ಕನ್ನಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು, ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬರೆದಿರುವ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಕುಟುಂಬ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟ ಸಂಘರ್ಷ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ವಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ, ಹೀಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಘನಘೋರ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಹ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಮಹಿಷರವ ಎಚ್ಚರ, ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ಅಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು, 'ನ ಹನ್ಯತೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಲಾರಿರಿ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹಣಿಯುವ ಶಕ್ತಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಅಸ್ತಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ, ಕತ್ತರಿಸಿದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ನಳನಳಿಸುತ್ತಾ ಹುಲ್ಲು-ಗರಿಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹಾಗೆಯೇ ? ಎಲ್ಲೋ ಓದಿದ ಈ ಸಾಲುಗಳು ನೆನಪಾಗತಾವು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತೃತ್ವ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹ್ಯಾಂಗ ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬ ಮಾಡ್ತದೆ ಅನ್ನೋದೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಪಾಲನಾಗುಣದಿಂದ ಆಕಿಯೊಳಗಿನ ಜೀವದ್ರವ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಪಾಲಿಸುವ ಪೋಷಿಸುವ ಬೆಳೆಸುವ, ಕಾಪಿಡುವ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲೇ ವ್ಯಸ್ತ ಆಗಿರದೇನೋ, ಎಂಥಾ ಮನಶ್ಯಾಗೂ ಒಂದು ಘನತೆ ಇರದ, ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಲಾರರು⁶ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುತನದ ಹಂಬಲ, ಆ ಬಗೆಗಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಲೇಖಕಿ ಹೆಣ್ಣುತನದ ಅರಿವನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದವರಾಗಿ ತನ್ನ ಸಮಾಜದ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ ಅಪಾರ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆಯೊಳಗೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿರುವ ಸಾರಾ ಅಬುಬಾಕರ್‌ರವರ 'ಹೊತ್ತು ಕಂತುವ ಮುನ್ನ' ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗಾಗಿ, ತಮ್ಮದೇ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ತುಡಿದ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬದುಕಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಏಳು-ಬೀಳುಗಳನ್ನು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರದ ಬದುಕಿಗೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡುವ ಧರ್ಮದ ಕುರುಡು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಮೌಢ್ಯಗಳು, ಅವರ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇವು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ ಗೌಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಲವು ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನೈತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ತ್ರೀ ವಿರೋಧಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀ ಪರವಾದ, ಜೀವಪರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ತುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆತ್ಮಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಅತ್ಯಂತತೀವ್ರವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಸಾರಾರವರು ಮೌಢ್ಯದ ಬದುಕನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ, ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಶಿಕ್ಷಣವಂತರಾದ ತಂದೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಸದಾವಕಾಶವಾಯಿತು. ಕಾಲಾನಂತರ ತಂದೆಯೂ ಸಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕೆಂಬ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವಂತರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ವಿವೇಕಿಗಳಾಗಿರುವರೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಮೌಢ್ಯ ತುಂಬಿದ ಮನೆಗೆ ಸೊಸೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾರಾ ಸಂಕಟವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆ ನಂತರ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆದ ಪತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದರೂ ಆತ ಮೌಢ್ಯ ತುಂಬಿದ ಕೂಪ ಮಂಡೂಕವೆಂಬುದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಪತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದೊಡಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಸಾರಾ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು, ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಬದುಕಿದರೂ ಸಹ ಅವರ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೀತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರು ಓದುವುದೆಂದರೆ ಮಹಾಪರಾಧ ಎಂಬ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿದ್ದು ಪುಸ್ತಕ ಓದಲು ನಾದಿನಿಯರಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು ಮಹತ್ಸಾಧನೆಯಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಹೆಂಗಸರು ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಇಣುಕಲೇ ಬಾರದೆಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಮಾನಸಿಕ ಯಾತನೆ ಉಂಟಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತುಡಿದ ತುಡಿತವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರುಷರು ವಾತ್ಸವೇ ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗಡೆತಿರುಗಾಡಲು ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಮನೆಯೊಳಗೆ 'ನೀವು ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದಾದರೆ ನಾನು ಹೋಗ ಬಹುದು. ಇಸ್ಲಾಂ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿಗೊಂದು ನಿಯಮ, ಹೆಣ್ಣಿಗೊಂದು ನಿಯಮ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ, ನನ್ನನ್ನೂ

ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ'⁷ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದವರು. ತಮ್ಮ ಪತಿ ವರ್ಗವಾಗಿ ಹೋದ ಕೆಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾರಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗಾಗಿ ಅರಸುತ್ತಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸೇವೆಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಹಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಹತ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಬರೆದರು. ಏಕರೂಪದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತು, ಇತರರ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೆಣಕುವ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಧರ್ಮ, ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೂ ಸಂಕುಚಿತವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆಯುವಂಥದ್ದು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಸಹ ಧರ್ಮದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾವಣೆಗೊಡ್ಡಲು ಒಪ್ಪದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನೆದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಮಹಿಳೆಯರಂತೂ ಬುರ್ಕಾದೊಳಗೆ ಬದುಕಿ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಅಡುಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಓದನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಗೂ ತಂದುಕೊಳ್ಳದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹರದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಲು ತೊಡಗಿದವರು. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪಂಚ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು, ಮಿತಿಯೊಳಗಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲು ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜವಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಹಿಸಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸಿಡಿಲೇಳುತ್ತವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾರರವರು ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಬರಹಗಳು, ಸುಪ್ತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮೂಡಿದ ಅವಳ ಬುದ್ಧಿ-ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಹೊರದಾರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಆಕೆಯ ಒಳಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆವುದನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವ ಅವಳ ಕಲ್ಪನಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಆನಂದದ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಹಗಳು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುದೇಹ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರದೇ, ಅವಳ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ದೇಹನಿರಚನೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನರವರ ನೆನಪು ಸಿಹಿ-ಕಹಿ, ಉಷಾ ಪಿ ರೈರವರ 'ಯಾವ ನಾಳೆಯೂ ನಮ್ಮದಲ್ಲ' ಆತ್ಮಕಥೆ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚೈತನ್ಯ ಮಹತ್ವವಾದುದೆಂದು ಅರಿವುಂಟಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಯಶಸ್ವಿ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವ ಕಥನಗಳಾಗಿವೆ.

ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಲಿಕೆ, ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹ, ಸಂಸಾರ, ಬರವಣಿಗೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿ ಹೃದ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದ ಅನುಪಮಾರವರ ಆತ್ಮಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಬಹು ಆಳವಾದ ನೋವಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಣ್ಣಗೆ ಅತೀ ಸರಳತೆಯಿಂದ ವಿವರಿಸಿರುವ ಅನುಪಮಾರ ಮನೋಸಾಬಲ್ಯ ಯಾವ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯನ್ನೂ ಮೀರಿದ್ದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಸಬಲತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬಲ್ಲಳೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅನುಪಮಾರ ಬದುಕು ಸಾಕ್ಷಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆ, ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಬಂಡಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿರೂಪಣೆ ಇವು ತನ್ನತನದ ವಿಶೇಷತೆಗಳಾಗಿ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಅನುಪಮಾರವರು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ, ವೃತ್ತಿಪರರಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವರು. ಸಾವು ಕಣ್ಮಂದೆ ಇದ್ದರೂ ಧೃತಿಗೆಡದ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ರೀತಿ, ಸಣ್ಣದಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಬದುಕನ್ನು ವಿಮುಖಗೊಳಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುವ ಹಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗುವ ಬದುಕಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವಂಥದ್ದು. ಸಾಹಿತ್ಯಿಯಾಗಿ, ವೈದ್ಯರಾಗಿ ಬದುಕಿದ ಲೇಖಕಿಯತಂದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಅನುಪಮಾ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಹೋರಾಟದ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡವರು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಹೊರಹಾಕಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಹಾವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬರುವ ಅನುಪಮಾರಲ್ಲಿ ಸ್ವ-ಆಯ್ಕೆಯ, ಸ್ವ ಅಸ್ತಿತ್ವದ, ಹೋರಾಟದ ಅರಿವು ಆಗಲೇ ಮೊಳೆತಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ಬದುಕಿದವರು. ಹಾಗೆ ಜಾತಿ, ಕುಲ, ವರ್ಗಗಳ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಮನೋವೃತ್ತಿಯವರಾದ ಅವರು ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದು ಅವರ ದಿಟ್ಟತನದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ದಮನಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೋಷಣೆ, ಬಂಡಾಯದ ಮನೋಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹಲವು ಮಕ್ಕಳ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುರಿತು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ, ನಿರಂಜನರು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಾಗ ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಯಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆರ್ಧವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹಲವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾಸ ಕೃತಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಡನಾಟದಿಂದ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯದ ಅಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಂತಹ ಖಾಯಿಲೆಯನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲುವ ಧೈರ್ಯ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅದಮ್ಯ ಚೇತನದ ಅರಿವಿನ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದೆಯೂ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಯೂ ಆಗಿ ಬೆಳೆದ ಉಷಾ, ಪಿ. ರೈರವರ, ಯಾವ ನಾಳೆಯೂ ನಮ್ಮದಲ್ಲ ಎಂಬ ಆತ್ಮಕಥೆಯೂ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಕ್ಷಣ ಏನಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಮನುಷ್ಯ ಅಸಮರ್ಥ, ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಉಷಾರವರು ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಪಘಾತಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕೂರಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆದುರಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ ಕಷ್ಟಗಳೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುವು ಎಂಬಂತೆ ಅವರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ನೋವನ್ನು ಸಹಿಸಿ ನಗುಮುಖಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸವಾಲುಗಳಂತೆ ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಹಠದ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಸೂತ್ರ ಎಂಬುದು ಉಷಾರವರ ನಿಲುವು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಈ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಹಠವೇ ಪುನಃ ನನ್ನನ್ನು ಜೀವನುಖಿಯಾಗಿಸಿದ್ದು, ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಪಘಾತದ ನಂತರ ಓಡಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಪೈಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನೋವಿನ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್‌ನ ಮೇಲೆಯೇ ಕೇಂದ್ರಿಸಿ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅನುಭವವಾದ ನಂತರ 'ಪೈಂಟಿಂಗ್ ಥೆರಪಿ' ಶುರುಮಾಡಿದ್ದ, ಆಗ ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಮರೆತು

ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಇದು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ದೈಹಿಕ ನೋವುಗಳ ಚೇತರಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು ಎಂಬ ಅವರ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಸದೃಶವಾದದ್ದು, ಅಪಘಾತದಿಂದ ಬದುಕುಳಿದು ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜನರು ಗುರ್ತಿಸುವಂತಾದದ್ದು ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆ, ನೋವಿನಲ್ಲೂ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸಂತಸ ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಏನು ಇಲ್ಲ, ನಾಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೇನೂ ಗೊತ್ತೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಲೇಖಕಿಯಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದ ನಾನು ಈಗ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದೆಯೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಸಂತೃಪ್ತ ಭಾವ ನನ್ನದಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ಅರಿವುಂಟಾದವರಿಗೆ ಸಾಧನೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂತಹ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡೆಂಬ ಯಾವ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವ-ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ, ಸಾಧನೆಗೆ ಹಾದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ಸುಪ್ರ ಪ್ರತಿಭೆ ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಂತಹ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಅರಳಿಸುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಎಸ್. ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಪದವಿವರಣ ಕೋಶ, ಪುಟ-09
2. ಸರಸ್ವತಿ ಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ, ಮುಂತಾದ ಕೆಲ ಪುಟಗಳು, ಪುಟ-41
3. ಉಮಾಶ್ರೀ ಬೆಂಕಿ ಬೆಡಗು, ಪುಟ-27
4. ಪ್ರತಿಭಾ ನಂದಕುಮಾರ್, ಅನುದಿನದ ಅಂತರ ಗಂಗೆ, ಪುಟ-18
5. ಡಾ. ವಿಜಯ, ಕುದಿಹೆಸರು, ಪುಟ-45
6. ಶಶಿಕಲಾ ವಿರಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ, ಇದ್ದೇನಯ್ಯ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಪುಟ-32
7. ಸಾರಾ ಅಬೂಬ್‌ಕರ್, ಹೊತ್ತು ಕಂತುವ ಮುನ್ನ, ಪುಟ-51

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ನಂದಕುಮಾರ್ ಪ್ರತಿಭಾ (2019) : ಅನುದಿನದ ಅಂತರ ಗಂಗೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಅಹರ್ನಿಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಸರಸ್ವತಿ ಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ (2008) : ಮುಂತಾದ ಕೆಲ ಪುಟಗಳು, ಹೆಗ್ಗೋಡು ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಉಮಾಶ್ರೀ (2013) : ಬೆಂಕಿ ಬೆಡಗು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಅಹರ್ನಿಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ
- ನಿರಂಜನ ಅನುಪಮಾ (1985) : ನೆನಪು ಸಿಹಿ-ಕಹಿ, ಮೈಸೂರು ಡಿ.ವಿ.ಕೆ ಮೂರ್ತಿ.
- ಜಯಶ್ರೀ ಬಿ. (2018) : ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಾಡೇಗೂಡೇ, ಧಾರವಾಡ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ.
- ಲಂಕೇಶ್ ಇಂದಿರಾ (2013) : ಹುಳಿಮಾವು ಮತ್ತು ನಾನು, ಬೆಂಗಳೂರು ಲಂಕೇಶ್ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಡಾ. ವಿಜಯ (2017) : ಕುದಿ ಎಸರು, ಬೆಂಗಳೂರು ನಾಕು ತಂತಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ರೈ. ಪಿ. ಉಷಾ (2011) : ಯಾವ ನಾಳೆಯೂ ನಮ್ಮದಲ್ಲ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ,
- ಕಾರಂತ ಪ್ರೇಮ (2010) : ಸೋಲಿಸಬೇಡ ಗೆಲಿಸಯ್ಯ, ಧಾರವಾಡ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ.
- ನಾರಾಯಣ್ ಭಾರ್ಗವಿ (2012) : ನಾನು, ಭಾರ್ಗವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಎಸ್. (2018) : ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಪದವಿವರಣ ಕೋಶ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ.

- ಕೇಶವಶರ್ಮ ಕೆ. (2013) : ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್. ಎಸ್. (2012) : ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಬಪಪಾ.
- ಡಾ. ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ ಬಿ. ಎಸ್. (2006) : ಸ್ತ್ರೀವಾದ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- ಡಾ. ಉಷಾ ಎಂ. (2017) : ಸಂಸ್ಕೃತಿಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀವಾದ, ಹಂಪಿ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಕೆ. (2021) : ಅವರದ ಭವಕ್ಕೆ ಓದುಗರ ಭಕುತಿಗೆ; ಬೆಂಗಳೂರು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಭೂಮಿಗೌಡ ಸಬಿಹಾ, (2007) : ಮಹಿಳಾ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು; ಅನು ಸಂಧಾನ ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಎಸ್. (2012) : ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಗತಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್.
- ಜ್ಯೋತಿ ಎ. (2017) : ಭಾರತದ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಕೇಶವ ಶರ್ಮ ಕೆ. (2013) : ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.

ಸಾಧಾರತರ್ಕಪೂರ್ಣ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿರುವ ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಒಂದು ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಹರಿಹರನನ್ನು ಹರಿಹರನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರೆದು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸೌದತ್ತಿಮಠ ಅವರು ಈ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡ ಎಷ್ಟೋ ತಮಿಳು ಶಬ್ದಗಳು ಈಗ ಆಧುನಿಕ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು ಹರಿಹರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತುಲನೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲರೂಪಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದದ್ದು ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅಗಾಧ ಸಂಶೋಧನೆಯೇ ಸರಿ. ಇದು ನಮಗೆ ದಂಗುಬಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೇ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಲಬುರಗಿಯಂಥ ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬರಡಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದಂಥಕಠಿಣ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಯ ದ್ಯೋತಕವೇ ಆಗಿದೆ.

ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸತ್ಯ ಹೊರಬಿದ್ದದ್ದು ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ 'ಮಲೆಯಾಳ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಬಳಕೆ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದುದರಿಂದ 13 ನೇ ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ಮಲೆಯಾಳ ಶಬ್ದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 14 ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ ಆ ಶಬ್ದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊರಗೆಹಿಡಿದವರು ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅವರು, ಡಾ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅವರು ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧದ ಮಾಲ್ಯಮಾಪಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಪಿಎಚ್. ಡಿ. ಪದವಿ ಸಿಗುವ ಮೊದಲೇ ಅವರು ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾಳ ಶಬ್ದದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ಮಲೆಯಾಳಂ ಎಂಬುದು 13 ನೇ ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ಬಳಕೆಗೊಂಡು ಎಂಬುದರಿಂದ ಮಲೆಯಾಳ ಒಂದು ಶತಮಾನ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದಂತಾಯಿತೆಂದು, ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು DLA ಸುದ್ದಿಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 1982 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಸವದತ್ತಿಮಠರ ಸಂಶೋಧನೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಇದರ ಮಹತ್ವ ಎಷ್ಟು ಗೊತ್ತಿದೆ ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಪ್ರಬಂಧವು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ಅದರ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

■

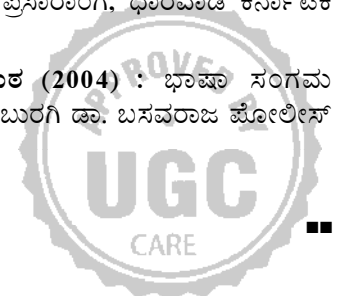
- 45ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮ, ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಯಾವ ರಗಳೆಯ ಯಾವ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿವೆ, ತಮಿಳಿನ ಮೂಲ ರೂಪಯಾವುದು ಆ ನಾಮವು ತಮಿಳಿನ ಯಾವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಸೂಚಿಯನ್ನು ಅವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ರಗಳೆ, ಸಾಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಮಾದರಿ ರಗಳೆಗಳ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಭಾಷಾನುವಾದ, ಭಾವಾನುವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಗವೂ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಡಾ. ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂಡೆಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಬಿಬ್ಲಿಯೋಗ್ರಾಫಿ ಕೂಡ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿವೆ. ಕೊನೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಡೀ ಪ್ರಬಂಧ ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿರುವ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಮೂಲ ಆಕರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 13 ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಮೌಲಿಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಪ್, ಹ್ ಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬಳಕೆಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹರಿಹರನ 109 ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದ ಧ್ವನಿ, ವಾಕ್ಯ, ವಾಕ್ಯಖಂಡ, ಅರ್ಥ ಏನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಣೆ ಹಿಡಿದು ಸಾಣೆಗೆಯಿಂದ ಸೋಸಿ ಸೋಸಿ ತೆಗೆದು ವ್ಯಾಕರಣ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ (1988) : Tlarihara's Ragales - a linguistic analysis : ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ (2004) : ಭಾಷಾ ಸಂಗಮ ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥ. ಸಂ. ಕಲಬುರಗಿ ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಪೋಲೀಸ್ ಪಾಟೀಲ.

ಬೇಂದ್ರೆ : ಕಾವ್ಯದರ್ಶನ

✍ ಉಷಾ ಜಿ.ಎನ್., ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು.

ಒಡಲನೂಲಿನಿಂದ ಜೇಡ ಜಾಲ ನೇಯುವಂತೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ತೋಂತನವನ್ನು ಶಬ್ದ ಜಾಲವಾಗಿ ನೇಯಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಂತರಂಗದ ಮಿಡಿತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಲು ಪಾಂಡಿತ್ಯವೊಂದೇ ಸಾಕಾಗಲಾರದು. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಅಂತರ್ ಚಕ್ಷುವೇ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ 'ದರ್ಶನ' ಎನ್ನಬಹುದು. ಅವರ ಕವನದ ಸಾಲಾದ "ರಸವೇ ಜನನ ವಿರಸವೇ ಮರಣ ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ" ಎಂಬುದು ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಅನುಭವದಿಂದ ಬಂದು ನಂತರ ಅನುಭಾವವಾಗುವ ಮೂಲಕ ಡಾ. ಶಾಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂಬುವವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯದರ್ಶನವೇ ಒಂದು ಬಗೆಯ 'ಉದ್ಭವ ಕಾವ್ಯ' ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ . ಪು.ಸಂ-42) ಹೀಗಾಗಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ ಅವರನ್ನು 'ಶಬ್ದಗಾರುಡಿಗ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಅವರನ್ನು 'ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿ' ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಅವರ ಎಲ್ಲ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ದರ್ಶನವನ್ನು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಈ ದರ್ಶನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ, ಹಲವಾರು ದಾರ್ಶನಿಕರು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕವಿಗಳ ಪ್ರೇರಣೆ ಆಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ದಾರ್ಶನಿಕರಾದ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು, ಸ್ವಾಮಿವಿವೇಕಾನಂದ, ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೂರ್ ಪ್ರಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳಾದ ಪಂಪ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಮುದ್ದಣ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕವಿಗಳಾದ ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್, ಶೆಲ್ಲಿ, ಕೀಟ್ಸ್, ಎಮರ್‌ಸನ್, ಖಿಲೀಲ್ ಜಿಬ್ರಾನ್‌ರನ್ನು ಓದಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಜ್ಞಾನದಾಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ವಾತಾವರಣ ದೊರೆತಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಶಾಕುಂತಲ, ಜಗನ್ನಾಥ ಪಂಡಿತನ ಗಂಗಾಲಹರಿ, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಸೌಂದರ್ಯ ಲಹರಿ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ದರ್ಶನ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡದ ಪರಿಸರ, ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದರ್ಶನ ತತ್ವ ಒಡಮೂಡಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ದರ್ಶನ ತತ್ವವನ್ನು ಹಲವು ಮೈಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ದರ್ಶನಗಳೆಂದರೆ ಸೌಂದರ್ಯ ದರ್ಶನ, ರಸದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಗುರುಚತುರ್ಮುಖ ದರ್ಶನ - ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದರ್ಶನದ ಮುಖ್ಯ ತಿರುಳೇ ಈ ಮೂರು ದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವಂತೆ "ರಸವೇ ಜನನ ವಿರಸವೇ ಮರಣ ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ" ಪ್ರಸ್ತುತ

ಆಶಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಜೀವನವೇ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವ ಆಸಕ್ತಿ, ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಆ ಜೀವನ ಸಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಜೀವ ಸಂದೇಶ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಅರವಿಂದರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಹೇಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿದಂತಿದೆ. ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಜೀವನ ಸವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. 'ರಸ' ಎಂದರೆ ಆನಂದ 'ಸೃಷ್ಟಿ' ವಿರಸ ಎಂದರೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧ. ನಾವು 'ರಸೋವ್ಯಸಃ' ಎಂಬಂತೆ ರಸವೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ಸಹಜೀವನ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಪ್ರೇಮ ಬಂಧುತ್ವಗಳು 'ಜೀವನದ ಚಾತುರ್ಯ' ವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ 'ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ' ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷಿತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ರಸೋವ್ಯಸಃ ತತ್ವದ ಅನುಕರಣೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರದ್ದಾಗಿದ್ದು, ರಸದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಸಾಧಿಸುವ ಚತುರ್ಮುಖ ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸನೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರದು. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಆಂಗ್ಲ ಕವಿ ಕೀಟ್ಸ್ ಸ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವ 'Sensuous beauty, Imaginative beauty, Intellectual beauty and Ideal beauty' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಈ ನಾಲ್ಕೂದ ದರ್ಶನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಚತುರ್ಮುಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಐಂದ್ರಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ, ಆದರ್ಶ ಸೌಂದರ್ಯ ಎಂಬ ಚಾರುತ್ವದ ದರ್ಶನ ಅವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಅರವಿಂದರ ಈ ದರ್ಶನವನ್ನು 'ನಾಲ್ವರಿ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಅದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕಟ್ಟಿದ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನ ಆದರ್ಶವಾಯಿತು. ಈ ನಾಲ್ವರಿಯ ಚೆಲುವನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹೊರಗಣ್ಣು, ಒಳಗಣ್ಣು, ತಿಳಿಗಣ್ಣು ಮತ್ತು ಹೊಳೆಗಣ್ಣು ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಈ ಚತುರ್ಮುಖ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದೆ. ನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಆನಂದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು 'ನಲ್' ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ರಸ, ರಮಣೀಯತೆ, ಪ್ರೇಮ, ಆನಂದಗಳ ಚತುರ್ಮುಖನು 'ಸಾಹಿತ್ಯವೇದ' ಆದಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಈ 'ನಲ್' ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪ'ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಚತುರ್ಮುಖ ದರ್ಶನದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರ 'ನಾಕುತಂತಿ' ಕವನಸಂಕಲನದಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಸೌಂದರ್ಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ.

**'ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬುದುಕಣ್ಣಿನ ತುತ್ತಲ್ಲ
ಕಣ್ಣಿಗು ಕಣ್ಣಾಗಿ ಬೆಳಗಿವುದು'**

ಆನಂದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ನಲ್' ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ರಸ, ರಮಣೀಯತೆ, ಪ್ರೇಮ,

ಆನಂದಗಳ ಚತುರ್ಮುಖ 'ಸಾಹಿತ್ಯವೇದ'ದ ಆದಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಈ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಗಳ ಸಮನ್ವಯಿತ ಏಕ ರೂಪವಾದ 'ನಲ್' ಎಂಬ ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಮಾನವ ಕವಿಯಾಗುವನು. ಆನಂದವನ್ನು ವಾಗಾರ್ಥ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸುವುದೇ ಕಾವ್ಯದ ಮಂತ್ರ. ಈ ನಲ್ ಶಬ್ದವನ್ನು 'ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪ' ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಪು. ಟಿ. 190-191) ಲೋಕದ ಶೋಕವನ್ನು ಕಂಟು ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕವಿತ್ವದಯ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

**'ಪಟ್ಟ ಪಾಡೆಲ್ಲವೂ ಹುಟ್ಟು ಹಾಡಾಗುತ್ತ
ಹೊಸವಾಗಿ ರಸವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿವೆ'**

ಕವಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಪಾಡೆಲ್ಲವೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಹಾಡಾಗಿ, ನೂತನವಾಗಿ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ರಸವಾಗಿ ಹರಿದು ರಸಾನುಭವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

**'ಎನ್ನ ಪಾಡೆನಗಿರಲಿ ಅದರ ಹಾಡನ್ನಷ್ಟೇ
ನೀಡುವೆನು ರಸಿಕ ನಿನಗೆ
ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆಂತಹ ನಿನ್ನೆದೆಯು ಕರಗಿದರೆ
ಅದರ ಸವಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಹನಿಸು ನನಗೆ'**

ಅಂದರೆ ಬಾಳಿನ ಕಷ್ಟಗಳೇನೇ ಇರಲಿ, ಅದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ ಆನಂದವನ್ನಷ್ಟೇ ರಸಿಕನಿಗೆ ನೀಡುವ ಆಸೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರದು. ಕಾವ್ಯ ಓದಿ ಸಹೃದಯನ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಸವಿಯ ಹೃದಯ ಕರಗಿದರೆ ಕವಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅವರ 'ಗುರುದೇವ' ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ

**'ನುಡಿದು ಬೇಸತ್ತಾಗ, ದುಡಿದುಡಿದು ಸತ್ತಾಗ
ಆನಕಾ ಹಿಗ್ಗಿನ ಹಾಡು ನೀಡಾವೆ'**

ಹೀಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮ ಪಾಡು, ಕಷ್ಟ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹೃದಯರ ಮನಕೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಂಖ್ಯದರ್ಶನ, ಕಾಲದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಒಲವಿನ ದರ್ಶನ : ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅಭ್ಯಾಸದ ಇನ್ನೊಂದು ಹವ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ. ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಈ ಅಭ್ಯಾಸ 'ಮೂರ್ತಿ' ಕಾವ್ಯದಷ್ಟೇ ಹಳೆಯದೆಂದರೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಭಾಷೆಯಂತೆ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಮೊದಲೇ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಗಾಢವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಇವರು ಗಣಿತದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದ ರೊಂದಿಗೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ದೃಢವಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಅವರ 'ಸೂರ್ಯಪಾನ' ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಕವಿತೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

**ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂಬುವುದು ಆಕೃತಿ ಭಾಷೆ
ಆಕೃತಿ ಎಂಬುದು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಸೆ
ಸಂಖ್ಯಾಕೃತಿಯಲಿ ಗುಣ ಮೈದೋರೆ
ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಯಿತು ಆ ಹೊರೆ.**

**ಈ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಪದ ಹೊಂದಿರಲು
ಪದಾರ್ಥ ಶಬ್ದಾರ್ಥದಿ ಬಂದಿರಲು
ನಾದಧ್ವನಿಯಲಿ ಭಾವವು ತುಂಬಿ
ಹೊಳೆವವು ಆಗೊಂಬಿ !**

ಅಭಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕಿಯೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಾವ್ಯದ (ಕಿಡಿ-ಕಿಡಿ) ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯವರೆಗಿನ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪ್ರಕಾರ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಣ ಪ್ರತಿಯೊಂದು

ವಸ್ತುವಿಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಆಕೃತಿಯೊಂದಿದೆ. ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನುವುದು ಈ ಕೃತಿಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಗಿಡ, ಎಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯಾಕ್ರಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ 'ಸಂಚಯ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾ ಭಾಷೆಯ ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟು ಹಳೆಯದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. "ಮೂರು ಆರರ | ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೇ | ಮೂಡಿದವು ನವಭಾವನೆ | ಆರು ಮೂರಕ್ಕೆ ಮೋರೆತಿರುವೆ |" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಸಂಖ್ಯಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೂವತ್ತಾರನೇಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುರುವಾದ ಸಂಬಂಧದ ಕಾವು ಅರವತ್ತು ಮೂರನೇಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಂದೆ ಈ ಹತ್ತು ಕಡೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂತು. ಅಂತಹ ಇವರ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕವನಸಂಕಲನಗಳೆಂದರೆ, 'ಬಾ ಹತ್ತರೆ', 'ನಾಕುತಂತಿ', 'ಸಾವಿರದಸಂಖ್ಯೆ' ಹಾಗೂ 'ಮೂವತ್ತಮೂರು ಕೋಟಿ' ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಶಬ್ದಗಳೂ ಹೌದು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಪೈತಾಗೋರಸ್ ನಮ್ಮ ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತು ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದರು. ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಚಿಂತನಾಕ್ರಮ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಹುರುಳಿ ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣ ಕತೆಗಳ ಸತ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಹುದುಗಿದೆ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಇವರ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕವನಸಂಕಲನವೆಂದರೆ, ಅದು 'ಬಾಲಬೋಧೆ' ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 70 ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಅದರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಯಾವ ತಲೆಬರಹವೂ ಇಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಗತ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೇವರು, ದೇವರು ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತು ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನಡೆಸಿದ ದೀರ್ಘವಾದ ಚಿಂತನೆಯೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಕವಿತೆಗಳ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕವನ ಹೀಗಿದೆ.

ಮೂವತ್ತೆಲ್ಲಾ ಒಂದು

ಒಂದೇ ಕಡಿಗೆ ನಿಂದು

ಚಕ್ರಾಕಾರ ಸಂದು

ಬಿಡಧಾಂಗಿತ್ತು

ಬೀಜದ ಫಲಾ

ಮಧ್ಯೆ ವೃಕ್ಷವೂ

ದಂಡಾಕಾರ ಜೋಲು

ಹಿಂಡಿದಾಂಗಿತ್ತು

ಇದು ಈ ಕವನಸಂಕಲನದ ಮೂವತ್ತೊಂದನೇ ಪದ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಮೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿಯ ಕುಂಡಲಿನೀ ಶಕ್ತಿ ಚಕ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮೇರುದಂಡದವರೆಗೆ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಮೇಣಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನರಮಂಡಲ ಅಥವಾ ನಾಡಿಬಲ ಮೇರುದಂಡದ ತುದಿಯಿಂದ ಒಂದು ವೃಕ್ಷದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅಂದರೆ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಜಾಲಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮತ್ತು ಪಿಂಡಾಂಡಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಈ ಪದ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಕವಿತೆಯಾದ 'ಕನಕ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಹಯೋಗ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳಂತೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೂ ಮುಖ್ಯ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿ ಕನಕದಾಸರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದಂತೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ನವೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕವುಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಅಗಾಧವಾದ ಕಾಲದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳೆಂದರೆ, ಕಾಲಕ್ಕೂ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಇರಬಹುದಾದ ಸಂಬಂಧ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ಎನ್ನುವಂತೆ, ಒಂದು ಯುಗ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಕವಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಆ ಕವಿ ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲ. ಅಂಥ ಒಂದು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 1930 ರಲ್ಲಿ ಬೆಲಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ'ದಲ್ಲಿ ಅಂದು ತೋರಿಸಿದರಂತೆ. ದಿ. ಮಾಸ್ತಿಯವರು ನಾದಲೀಲೆಗೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಅಂದು ಓದಿದ ಕವಿತೆ "ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ?" (ಗರಿ) ಅಂದರೆ ಈ ಕವಿತೆಯ ವಸ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಕಾಲವೆಂಬ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಕಾಲದಂತಹ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಂದು ರೂಪಕದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾಲತತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಡಿಯಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕವಿತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇ. ಈ ಕವಿತೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯ ರೂಪಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀಲಮೇಘಮಂಡಲ- ಸಮ ಬಣ್ಣ!
ಮುಗಿಲಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳೊಡೆದವೊ ಅಣ್ಣಾ!
ಚಿಕ್ಕಿಯ ಮಾಲೆಯ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನು ಮಡಿದ ಕಣ್ಣಾ!

ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಭಾವನೆಯ ಶಕ್ತಿ ವಸ್ತುವಿನ ವಿರಾಟತೆಯನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಸ್ತುವಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಕಾಲದ ಅರಿವು ನಮಗಾಗುವುದು ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕಾಶ ಕಾಲಪಕ್ಷಿಯ ಮೈಯಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಗತಿಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯದ ನಾಡಿಬಡಿತಕ್ಕೂ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ಭಾಗವೆಂದರೆ ಕಾಲದ ಮುಖ ಕಾಣುವ ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ.

ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ತೆನೆ ಒಕ್ಕಿ
ಮಂಡಲ-ಗಿಂಡಲಗಳ ಗಡ ಮುಕ್ಕಿ
ತೇಲಿಸಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಖಂಡ-ಖಂಡಗಳ
ಸಾರ್ವಭೌಮರ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕಿ.

ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಭೂಖಂಡಗಳು ಕೆಲವು ತೇಲಿ ಬಂದರೆ ಕೆಲವು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ, ಕಾಲದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸಂಹಾರಕ ಶಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಒಮ್ಮೇಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. 'ಸಾರ್ವಭೌಮರ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕಿ' ಇದು ಬಹಳ ಶಕ್ತಿಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಲು. ಕಾಲವೆಂದರೆ ಪ್ರಭು ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲಪಕ್ಷಿ ಯಾಕೆ ಸಾರ್ವಭೌಮರ ಬನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತದೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ರಹಸ್ಯ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಲ್ಲಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಾರಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅದು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಎಂದರೆ ಬ್ರಿಟೀಷರು. ಕಾಲವೆಂಬ ಹಕ್ಕಿ ಅವರ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕಿ ಅವರನ್ನೇ ಭಾರತದಿಂದ ಹೊಡೆದೊಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ, ಭಾರತದ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯ ಖನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ' ಮನುಷ್ಯ ಲಗ್ಗೆ ಇಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು

ಸಹ ತಮ್ಮ ಈ ಕಾಲದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಅವರ ಕಾಲದರ್ಶನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕವಿತೆ 'ತುಂಬಿ ಬಂದಿತ್ತು' ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿನಿರಪೇಕ್ಷವಾದ ಸಂಕಲ್ಪವೊಂದು ಪೂರ್ಣವಾದಂತೆ ಬಸವಣ್ಣ ಉದಯಿಸಿ ಬಂದ. ಬಸವಣ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಅದು 'ಗಾಳಿಗಿಂತ ತೆಳ್ಳಗೆ, ಬೆಳಕಿಗಿಂತ ಬೆಳ್ಳಗೆ' ಅದು ವ್ಯಾಪಿಸದ ದೇಶವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಈ ಕವಿತೆ ವಚನಗಳ ಸಂವಹನ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುವಂತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮ ಈ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಒಲವಿನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು 'ಒಲವಿನ ಕವಿ' ಎಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಣಯ, ಮೊದಲಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ತರುವುದರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಒಲವಿನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿತೆಗಳೆಂದರೆ,

ನಾನು ಬಡವಿ
ಆತ ಬಡವ
ಒಲವೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು
ಬಳಸಿಕೊಂಡೆವದನೆ ನಾವು
ಅದಕು ಇದಕು ಎದಕು !

ಎಂಬಂತಹ ಸಾಲುಗಳು ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಲವಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವಂತಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಅವರ ದಾಂಪತ್ಯ ಗೀತೆ ಎಂತಲೇ ಹೆಸರಾದ 'ಸಖೀಗೀತೆ' ಕಾವ್ಯವೂ ಸಹ ಅವರು ಒಲವಿಗೆ ಬರೆದ ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯದಂತೆ ಅದು ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ಭಾಷ್ಯ' ವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಖೀ ! ನಮ್ಮ ಸಖ್ಯದ ಆಖ್ಯಾನ ಕಟು - ಮಧುರ
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಡಗೂಡಿ ವಿವರಿಸಲೇ,
ಇರುಳು - ತಾರೆಗಳಂತೆ ಬೆಳಕೊಂದು ಮಿನುಗುವುದು
ಕಳೆದ ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ನೆನದಂತೆಯೆ
ಪಟ್ಟ ಪಾಡೆಲ್ಲವೂ ಹುಟ್ಟು ಹಾಡಾಗುತ
ಹೊಸವಾಗಿ ರಸವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿವೆ
ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಅಂಟಿದ ನಂಟಿನ
ಕೊನೆ ಬಲ್ಲವರಾರು ಕಾಮಾಕ್ಷಿಯೇ !

ಎಂಬ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲೋಸುಗವೇ ಬೇಂದ್ರೆ ತಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಾದ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದ ವರ್ಣನೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರಾವಣ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಸವಾಗಿ ಕಂಡರೆ ಅದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯ ಉದಯಿಸುವ ಸುಗ್ಗಿಯಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ 'ಮತ್ತೆ ಶ್ರಾವಣ' ಎಂಬ ಕವನಸಂಕಲನ ಹಾಗೂ 'ಶ್ರಾವಣ ಬಂತು ನಾಡಿಗೆ, ಕಾಡಿಗೆ, ಬೀಡಿಗೆ' ಎಂಬಂತಹ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕಾಲಚಕ್ರದ ಋತುವೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕವಿತೆ ಎಂದರೆ ಅದು 'ಹೂತದ ಹುಣಿಸಿ' ಅಂದರೆ ಬೃವುದ್ರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವಿಯ ಉಪಾಸಕರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಋತುಗಳು,

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸ ಮತ್ತು ಹೂಗಲು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ.

“ಕವಿ ಜೀವದ ಬ್ಯಾಸರ ಹರಿಸಾಕ

ಹಾಡ ನುಡಿಸಾಕ

ಹೆಚ್ಚಿಗೇನು ಬೇಕೆ?

ಒಂದು ಹೂತದ ಹುಣಿಸುರ ಸಾಕೆ”

ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೂ ಬಿಟ್ಟ ಹಣಸೇ ಮರ ಸಹಿತ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪ್ರಕೃತಿ ದರ್ಶನದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ನಿತ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕವಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ವಸ್ತುವಿನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಇವರನ್ನು ‘ಶ್ರಾವಣದ ಕವಿ’ ಎಂಬಂತೆಯೇ ಪ್ರಕೃತಿ ದರ್ಶನವನ್ನು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪನಿಷತ್ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೂ ಭಾರತೀಯ ವೇದ ಹಾಗೂ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ‘ಬೆಳಗು’ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಅಂಶದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ಮಾಸ್ತಿಯವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಗಿಡಗಂಟಿಗಳ ಕೊರಳೊಳಗಿಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳಾ ಹಾಡು’ ಎಂಬ ಸಾಲಿನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾದ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಒಂದಂಶವಾದ ಚಾತುರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಲಕ್ಷಣ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಚಾತುರ್ಯವೆಂದು ಕಾಣುವ ಈ ಉಕ್ತಿಭಾವನೆಯಷ್ಟು ಈ ಭಾವನೆಯೇ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಎಲ್ಲ ಕವಿತೆಯ ಬಲದ ಬೇರು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಉಪನಿಷತ್‌ದರ್ಶನವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಇತರೇ ಕವಿತೆಗಳೆಂದರೆ, ‘ಗಾಯತ್ರಿಸೂಕ್ತ’, ‘ಅಗ್ನಿಸೂಕ್ತ’, ‘ಗಂಗಾವತರಣ’, ‘ನರಸಿಂಹಸ್ತೋತ್ರಗಳು’, ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಬರೆದ ಪದ್ಯ ‘ಮುಗಿಲಮಲ್ಲಿಗೆ’, ಕವನಸಂಕಲನದ ‘ಗಣಪಸ್ತುತಿ’ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಪರಾಶರರೂಪ’ ಕವನವು ‘ಗಾಯತ್ರಿಸೂಕ್ತ’ದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ವಿಶ್ವಚರಂತಿ...ಸೂತ್ರಧಾರ’ ಮತ್ತು ‘ಮೂಲಾಧಾರಪರಾ... ವಿಮರ್ಶಿನೀ’ ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ ದರ್ಶನವಿದೆ. ನಂತರ ಅವರ ‘ತುಂಬಿತ್ತು ಹಾಲಗೇರಿ’ ಎಂಬ ಕವನವು ಮರ್ಯಾದೆ ಎಂಬ ಕವನಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ಸಾಲುಗಳು “ನಾಸತೋ ವಿದ್ಯತೇ ಭಾವೋ ನಾಭಾವೋ ಉದ್ಯತೇ ಸತಃ” ಎಂಬ ಗೀತವಾಕ್ಯದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

“ಶ್ರೀಮಾತಾ” ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಕನಕ’ ಕವನವೂ ಸಹ ಒಂದಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಒಂದು ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ..... ಇರುವ ತನಕ’ ಎಂಬ ಸಾಲು ಮಂಡೂಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಬಂದದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಎಲ್ಲರ ಏಕ ಸೂತ್ರಧಾರಿ.. ತಮ್ಮ ತಲೆಗಾಯಿ’ ಎಂಬ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ‘ಮಾಯಾವಾದ’ ದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಪೃಥ್ವಿ ಚಂದ್ರಾ ಸೂರ್ಯ ಕೂಡಿ ಬಾಳಲಿ’ ಎಂಬ ಸಾಲು “ಸ್ವ-ಸ್ವಾಮಿ ಏಕರೇಖಿ” ಎಂಬ “ನಭೋವಾಣಿ” ಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

“ಇದು ನಭೋವಾಣಿ” ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಮಹಾನಿಭಾವರ’ ಕವಿತೆಯು ಮತ್ತು ‘ದಶಾವತಾರ ಕವಿತೆ’ ಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ಕೂರ್ಮಾವತಾರ’ ದಲ್ಲಿರುವ “ಪ್ರಾನೋವೈಕರ್ಮ” ಎಂಬ ಮಾತು “ಶಥಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ”ದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಗಳಾದ ‘ಪರಾಕಿ’ ಮತ್ತು ‘ತಾ ಲೆಕ್ಕಣೀಕಿ ತಾದಾತಿ’ ಸಂಕಲನದ ‘ಮೂಡಾ’ ಕವಿತೆಗಳು ಶಂಕರರ ‘ಮಾಯಾವಾದ’ ದ ಹಿನ್ನೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ನಂತರ

ದಶಾವತಾರದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಮನ ಅವತಾರವೂ ಸಹ ಅಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ “ಮನದೊಳಗೆ ಮನೀವಾಮನೀ ತೇಜಾ” “ಅಂಗುಷ್ಟ ಮಾತ್ರ ಪುರುಷನ ಉಪಾಸತೇ” ರಂಬ ಸಾಲುಗಳು ಸಹ ಅವರ ಉಪನಿಷತ್ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ವಿಮರ್ಶ ದರ್ಶನ : ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಕವಿ ಅಥವಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಸಿಕರಾಗಿರುವಂತೆ ಇವರು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಸಹ ಆಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ವಿಮರ್ಶನ ವಿಚಾರಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಂತಹ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕವಿತೆಯೆಂದರೆ ಅದು ‘ಗಾರುಡಿಗ’ ಕವಿತೆಯಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯೋದ್ಯೋಗ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

“ಕಾವ್ಯ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಹಾರುವ ಗರುಡ” ಅವನ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ನವೋನವಗಾರುಡ ಮಂತ್ರ ಒಡಮೂಡಬೇಕು. ಅವನ ಗರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಶರಣಾಗುವ ಶರ-ಭಾವ ಇರುವುದು” “ಕಾವ್ಯ ಕರ್ಮ : ಅದು ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ, ಬರಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಲಾಸವಾಗದಿರಲಿ - ಎಂಬುದೇ ಕಾವ್ಯೋದ್ಯೋಗ”. (ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪ ಪು. ಸಂ. 46)

ಉದ್ಯೋಗವೆಂದರೆ ಮೇಲೇರುವುದು. ಕವಿಯ ಸೃಜನಾಪೇಕ್ಷೆ ಅಂಥ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗ. ಗರುಡನಿಗೂ ಅಮೃತಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಮೃತದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಧ್ವನಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಗಾರುಡಿಗ’ ಕವಿತೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಕರ್ಮ ಬರಿ ವೃಥಾವಾಗದ ಕ್ಷಣಿಕ ಮನರಂಜನೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ.

‘ಕಾವ್ಯ ಅಮೃತಕ್ಕೆ ಹಾರುವ ಗರುಡ’ ಈ ಗರುಡನ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಅಮೃತದ ಮೇಲಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಳಗೆ ಹರಿಯುವ ಹಾವಿನ ಮೇಲೆ. ಅನುಭಾವಿಗೂ ಕವಿಗೂ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಈ ಮಾತು ಬಹುಶಃ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ‘ಭಾವಗೀತಾ’ ತಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಭೃಂಗಕ್ಕಿರುವ ವಜ್ರಮುಖವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೂವಿಂದ ಹೂವಿಗೆ ಹಾರುವ ಭೃಂಗ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. “ವಜ್ರಮುಖ ಚಾಚಿ ಮುತ್ತುತ್ತಿತ್ತು ಹೂವಾ ಹೂವಾ | ಅಯ್ಯೋ ನೋವೇ | ಆಹಹ ಸಾವೇ | ವಿಫಲ ವಿಫಲ ಜೀವಾ” ಈ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸೃಜನ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸಾವಿನಂತೆ ಅಸಹನೀಯವೆನಿಸಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದಯವಾಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಗರುಡನ ಚುಂಚು ಮತ್ತು ಭೃಂಗದ ವರ್ಮುಮುಖಗಳಂತೆ ಕವಿ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇತರೇ ದರ್ಶನಗಳೆಂದರೆ, ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ ಇರಬಹುದಾದ ಮಾನವೀಯ ದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಇಂದ್ರಿಯಾ ದರ್ಶನಗಳೂ ಸಹ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಈ ಇಂದ್ರಿಯಾ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾದ ಅವರ ಕವಿತೆ ‘ಬೆಳಗು’ ಆಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಮನುಷ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಐದು ಬಗೆಯ ದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ (1974) : ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪ : ಧಾರವಾಡ ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ.

- 64ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ : ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಡಾ. ಸರಸ್ವತಿ ಕೆ., ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕೆ.ಆರ್. ಪುರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ದೇಶದ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ದಾಖಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ದೇಶದ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆ, ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟು? ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕನಿಷ್ಠ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಂತೆಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುಕರಣೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ ಈಗಲೂ ಪುರುಷರ ಪರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದು ಖೇದಕರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ -(78) 15% ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ-(24) 13% ಮಾತ್ರ. ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕುಸಿದಿದ್ದು ಬಿಹಾರ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಹರಿಯಾಣ, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡಂಕಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದು ಸುಧಾರಣೆ ಎನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಪುದುಚೆರಿ ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಮಿಜೋರಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. 2023 ರ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ದಿಮಾಪುರ ಎಂಬ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಹೆಕನಿ ಜಖಿಲು ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ವಿಜೇತರಾಗುವ ಮೂಲಕ ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯೆ (60 ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ) ಎಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸರಾಸರಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೇವಲ 9%, ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 20% ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ರ್ಷಾಂಡಾ, ಬೊಲಿವಿಯಾ ದೇಶಗಳು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಮಹಿಳಾ ಸಂಸದೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದು ಸ್ಕಾಂಡಿನೋವಿಯಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ-45% ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ-38%, ಫ್ರಾನ್ಸ್-38%, ಜರ್ಮನಿ-35% ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್-35%, ಕೆನಡ-31%, ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ-29%, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ- 21%, ಸ್ಕಾಂಡಿನೋವಿಯಾ ದೇಶಗಳಾದ ಸ್ವೀಡನ್ ನಾರ್ವೆ, ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ 45% ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. (ಪಿ.ಆರ್. ಎಸ್. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 19, 2023) ಉತ್ತರ ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಸಂಸದರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಸದೀಯ ಪಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ದೇಗುಲ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಸಂಸತ್ತು, ಸಂಸತ್ತಿನ ಕೆಳಮನೆಯಾದ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಒಟ್ಟು 28 ಸದಸ್ಯರು ಆರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೇ 2019 ರವರೆಗಿನ ಚುನಾವಣೆಯವರೆಗೆ ಕೇವಲ 14 ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾತ್ರ ವಿಜಯಿಯಾಗಿ ಲೋಕಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ

1951 ರಿಂದ 2019 ರವರೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ 1977ರಲ್ಲಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ ಅಂದರೆ ಸಂಸದರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ 3.51% 2014ರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ 61 ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಪ್ರಪಂಚದ ಸರಾಸರಿ 21.3% ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. 2019 ರ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 52 ಮಹಿಳಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು 14.55% ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಪಾತ್ರ

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಪಕ್ಷವಾದ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮೀರಾ ಕುಮಾರ್ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೊದಲ ಪ್ರಜಿಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮಹಿಳಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಪ್ರತಿಭಾ ಪಾಟೀಲ್ ರವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅವರ ನೇಮಕದಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆಗೆ ಒತ್ತನ್ನು ತನ್ನ ಪಕ್ಷ ನೀಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸಲು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪಕ್ಷದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ 33% ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡಲು 2005ರಲ್ಲಿ ಸೋನಿಯಾ ಗಾಂಧೀಯವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷವಾದ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷವು ತನ್ನ ಪಕ್ಷದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಶೇಕಡಾ ಮೂವತ್ತಮೂರರಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು 2008 ರಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. 2019 ರ ಮಹಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು 54 ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಒಟ್ಟು 53 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ 724 ಮಹಿಳಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ 78 ಮಂದಿ ವಿಜೇತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಿ.ಜೆ.ಡಿ-42%, ಟಿ.ಎಮ್.ಸಿ-39% ಮಹಿಳಾ ಸಂಸದರು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇರಲು ಕಾರಣಗಳು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನಾನಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಭಾರತ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಪುರುಷನಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ನೀಡಿರುವುದು, ಚುನಾವಣಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿನ ಹಣಬಲ ಮತ್ತು ತೋಳ್ಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕೊರತೆ, ಚುನಾವಣೆಗೆ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಪ್ರಚಾರ, ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ಬೆರೆಯುವಿಕೆಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕುಟುಂಬಗಳ ಬೆಂಬಲದ ಕೊರತೆ, ಪ್ರಚಾರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವ ಸಮಸ್ಯೆ, ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಸಮಯದ ಕೊರತೆ, ಪಕ್ಷದ ಬೆಂಬಲದ ಅಭಾವ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಕ್ಷಗಳು ಟಿಕೆಟ್ ನೀಡುವಾಗ ಪುರುಷ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಲವು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿನ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ತಮ್ಮ ವರ್ಚಸ್ಸಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಭಯದಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರು ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ 2019-2024 ರ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ 15% ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ 9% ಸದಸ್ಯರು ಚುನಾಯಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಿಂದು ಮೀಸಲಾತಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಹಾಕಿರುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅರಸರು 1039 ರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೀಸಲಾತಿ (ಜೇಮ್ಸ್ ಮೇನರ್ ರವರ ಕೃತಿ) ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಒದಗಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

1983 ರಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ “ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಾಯಿದೆ 1983” ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೀಸಲಾತಿ ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದು 73 ಮತ್ತು 74 ನೆಯ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ.

73 ಮತ್ತು 74ನೆಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆಯ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ

1993 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ 73 ಮತ್ತು 74 ನೆಯ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದ್ದು ಕೆಳಹಂತದಲ್ಲಿ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರವನ್ನೇ ರೂಪಿಸಿತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಪುರಸಭೆ, ನಗರಸಭೆ, ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುವುದರ (ವಿಧಿ 243 ಡಿ)ಮೂಲಕ ಕೆಳಹಂತದ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ನೆರವಾಯಿತು ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ರಾಜಕೀಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ

ಸಂವಿಧಾನದ (106ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯಿದೆ 2013

ಸಂಸತ್ತಿನ ನೂತನ ಕಟ್ಟಡದ ಉದ್ಘಾಟನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ 106 ನೆಯ ವಿಧಿಯು (ನಾರಿ ಶಕ್ತಿ ವಂದನ್ ಅಭಿಯಾನ್) 19 ನೆಯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನ ಸಂಸತ್ತಿನ ವಿಶೇಷ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾಗಿದ್ದು, ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜಧಾನಿ ದೆಹಲಿಯ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ (ಈಗಾಗಲೇ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಭಾರತದ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸುಸಾನ್ ಫರ್ಗುಸನ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ “ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಶೇಕಡಾ 30 ರಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಧನಾತ್ಮಕ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ” ಎಂದು. ಇದು ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿಯು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆಯ ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರದ ಆಶಾವಾದವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ 106ನೇ ಕಾಯಿದೆ 2013 ಹಿನ್ನೆಲೆ

1996 ರಲ್ಲಿ ಸಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ಜನತಾದಳದ ಮುಖಂಡ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ ರವರು ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶಾಸನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ (ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆ) ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. “33% ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಮಸೂದೆ” 9ನೆಯ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1996 ರಂದು 81 ನೆ ಯ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ 1998, 2009, 2010, 2014 ರಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ನೆನೆಗುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು 2023 ರಲ್ಲಿ 128 ನೆಯ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಸೂದೆ, 19/9/2023 ರಂದು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಿ ಅರ್ಜುನ್ ರಾಮ್ ಮೇಘವಾಲ್ ರವರು ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿ 20/9/2023 ರಂದು 454 ಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆದು 20/9/2023 ರಂದು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, 21/9/2023 ರಂದು 214 ಮತಗಳ ಬಹುಮತವನ್ನು (ಯಾವುದೇ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ) ಪಡೆಯುವುದರೊಂದಿಗೆ 28/10/2023 ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದ್ರೌಪದಿ ಮುರ್ಮುರವರ ಸಹಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು, ಅದೇ ದಿನ ಗೆಜೆಟ್ ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವುದು ಮುಂದಿನ 15 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ (2026 ರವರೆಗೆ) ಮೀಸಲಾತಿಯು ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಡಿಲಿಮಿಟೇಶನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ನಂತರ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಸ್ಥಾನಗಳ ಸರದಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಶಾಸನದ ಉಪಕ್ರಮದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಯಿದೆಯ ಪ್ರಕಾರ

- 330 ಎ-ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ.
- 332 ಎ-ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ.

- **239 ಎಎ-ವಿಧಿಯ** ಪ್ರಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜಧಾನಿ ದೆಹಲಿಯ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ
- **334ಎ ವಿಧಿಯ** ಪ್ರಕಾರ ಕಾಯಿದೆಯ ನಂತರದ ಜನಗಣತಿಯ ಮತ್ತು ಡಿಲಿಮಿಟೇಷನ್ ನಂತರ ಮೀಸಲಾತಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಲಿದೆ.

ಸಲಹೆಗಳು

ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಕುಟುಂಬದ ಸಹಕಾರ ಆಕೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಹಾಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗೆಗಿನ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬ ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷ ಅವಲಂಬಿತಳು ಎಂಬ ಮಾನಸಿಕ ಗುಲಾಮಗಿರಿತನದ ಕೀಳರಿಮೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ದೂರ ಬರಬೇಕು. ತನಗಿರುವ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು ಇದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ತರಬೇತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಇಂದಿಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಹಾಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾಪರ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಲು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ ಅಧಿಕಗೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡಲು ಸಂವಿಧಾನ 106 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯಿದೆಯ ಜನಗಣತಿಯ ನಂತರ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳಲಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಮನ್ವಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂತಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖವನ್ನು ಬದಲಿಸಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಘನತೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆನಿಸಿದೆ.

ಸರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- The Gazette of India SEPTEMBER 28, 2023
- Ministry of Home Affairs, Government of India, Vohra Committee Report (1995)
- Ministry of Law and Justice, The Constitution (One Hundred and Sixth Amendment) Act, 2023, and Annual Reports
- **Asthana, Pratima** : WOMEN'S MOVEMENT IN INDIA, Delhi, Vikas Publishing House, 1974.
- **Basu D.D.**: SHORTER CONSTITUTION OF INDIA.

- **C.R. Kothari (1997)** : Research Methodology-Methods & Techniques. Wishwa Prakashan.
- **Diane Elson (1995)** : Male Bias in the Development Process Manchester University Press, 1995). 5. John A. Brett, "We Sacrifice and Eat Less": The Structural Complexities of Microfinance Participation." Human Organization, Vol. 65 (2006): 8-19.
- **Dr. C.B.Gupta & Dr. N.P. Srinivasan (2001)**: Entrepreneurship Development in India Sultan Chand & Sons.
- **Dr. Sandeep Shastri** : KARNATAKA POLITICS
- **E. Raghavan & James Manor (2009)** : BROADENING AND DEEPENING DEMOCRACY : POLITICAL INNOVATION IN KARNATAKA, Routledge,
- **Dhavan, Rajeev (2008)** : "Reservations for Women: The Way Forward," National Law School of india volume 20, issue 1
- Women Empowerment Voice of Research, vol.2, issue2, September 2013, ISSN No.2277-7733...51...Kanitkar, 1993
- **Bhanupriya Rao (2016)** : Women MPs in Lok Sabha
- PRS Websites, 19 September 2023, Lok Sabha and Rajyasabha Websites 19 September 2023 (www.parliament.uk)
- www.electioncommission.ac.in

■

- 61ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು

- **ಡಾ. ಶಾಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ (2008)** : ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
- **ಸಂ. ಗಿರಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ (2012)** : ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ - ಸಂಪುಟ-04, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ.
- **ಡಾ. ಈ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ (2015)** : ತಿರುತಿರುಗಿಯು ಹೊಸತಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಂಶಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್.
- **ಡಾ. ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ (2008)** : ಬರಹದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಬದುಕು : ಧಾರವಾಡ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ - ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಟ್ರಸ್ಟ್.
- **ಹೃದಯ ಸಮುದ್ರ** : ಧಾರವಾಡ ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ.
- **ಹಾಡು-ಪಾಡು** : ಆನಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂದಿರ : ಗಲಗಲಿ
- **ಸಖೀ ಗೀತ** : ಧಾರವಾಡ ಶ್ರೀಮತಾ ಪ್ರಕಾಶನ.

■

ತೇಜಸ್ವಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಡಾ. ಶಂಕರೇಗೌಡ ಎನ್.ಎಸ್., ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ನೆಲಮಾಕನಹಳ್ಳಿ, ಮಳವಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮುನ್ನೋಟದಿಂದ ಮಾನವನು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಗತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪನೇ ಎಂಬುದನ್ನು 'ನಿಗೂಢ ಮನುಷ್ಯರು' ಕಿರುಕಾದಂಬರಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ, ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಉಗ್ರಗಿರಿ ಮನುಷ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳೊಡನೆ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಿಯಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚು, ಸಿಡಿಲು, ಮಳೆ ಭೀಕರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭೂಕಂಪನವಾಗಿ ಭೂಮಿಯು ಅದುರಿ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳು ಕುಸಿಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಅವನತಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

"ಹೊಸಮಣ್ಣು ಕರಗಿದನೀರು ಕುಂಕುಮದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಸೇತುವೆ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಳುಗಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ತುದಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆಜೀವಿನ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಹೊಳೆಯ ಮೊರೆತವನ್ನು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮಿಗಿಲಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ತೇಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಬಳ್ಳಿ ಹುಲ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೆನ್ನೀರಿನ ನಡುನಡುವೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದ ಗಿಡಗಳ ತಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಗಿಡಗಳು ಪೇಟ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದುವು" ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅವಸಾನ ಮಾನವನ ಜೀವನವನ್ನು ರಕ್ತಮಯ ಮಾಡಿ ಅತಂತ್ರಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ನೋಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನಿಗೂಢತೆಯ ಸಂಬಂಧ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳಾದ ಉಗ್ರಗಿರಿ, ಎಣ್ಣೆಹೊಳೆ, ಭೂಕಂಪ, ಮಳೆಮೋಡಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮುಂದೆ ಸೋಲಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಾದಂಬರಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಕುರಿತ ಗಾಢ ಚಿಂತನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ತೀವ್ರತರ ಕ್ಷಾಮದಂತಹ ಬರಗಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹಗಳಿಂದ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ-ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಸಮತೋಲನವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಮಾನವನ ವರ್ತನೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಜಲದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಜಲಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. "ಇದಕ್ಕೆ ತೇಜಸ್ವಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವೆಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಪರ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ಆ ಸಮಾಜದ ನಾಶ. ಈ ನಾಶವನ್ನು ಯಾರ ಹಿಡಿತಕ್ಕೂ ಸಿಗದೆ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ನಿಸರ್ಗವೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಕಾಲಜಿಯ ಆವರ್ತನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ದುರ್ದಮ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೀಕರಗಾಳಿ, ಧಾರಕಾರ ಮಳೆ, ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗದ ಕಾಡ್ಡಿಚ್ಚು ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವು ನಾಶ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವ ಗಳಿಗೆಗಳೂ ಹೌದು. ಇಂತಹ ಗಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಬರೆಹದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಕಥನಕ್ಕೆ ಆಸಕ್ತಿ. 'ಮಾಯಾಲೋಕ'ದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಳಯ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರೂಪಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ತಾನು ಬತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯರ ಸಣ್ಣತನ ಜಗಳಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದಹಳ್ಳವು, ಕೊನೆಗೆ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತ ವಿಸ್ಮಯ ಮತ್ತು ಆತಂಕಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ" ಮರ, ಗದ್ದೆಯ ಮಣ್ಣು ರಭಸದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಿ ಹೊಸ ಕಂದರವೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯರ ಬದುಕಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಿರರ್ಥಕತೆ ತೋರಲು ನಿಸರ್ಗದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಮಾನವ

ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ಅರಿವನ್ನು, ಮಾನವೇತರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆಂದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿರುವುದು ಚಿಂತನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಬರಿದಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥಾನಕಗಳು ದನಿ ಎತ್ತಿವೆ. ಅರಣ್ಯ ನಾಶಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾನವನ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ ಸಮಾಜದ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಸರೂರಿನ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹಣ ಸಾಲದೆ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೆ ಲಂಚ ಸಾಲದೆ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಆಸೆಗಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಡು ಕಾಳದಂಥೆಯ ತವರೂರಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ನಾವಾವಶೇಷವಾಗುವುದರ ಚೊತೆಗೆ, ಸಮೃದ್ಧಿ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತ ಎಲಕ್ಕೆ ಅವನತಿ ಹೊಂದುವುದನ್ನು 'ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ' ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. "ಸರಿ ಆರಂಭವಾಯ್ತು. ಸುಲೇಮಾನ್ ಯೂಸುಫ್ ಬೇರಿ ಕೊಂಬೆ ಕಡಿಯ ಹೊರಟವನು ಕಾಂಡಗಳನ್ನೇ ಕಡಿದ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ದೇಗುಲದ ಕಂಬಗಳಂಥ ಹೆಮ್ಮರಗಳು ಚೀತ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದವು. ಲೋಡುಗಟ್ಟಲೆ ಮರದ ದಿಮ್ಮಿಗಳು ಕೆಸರೂರಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ದಿಕ್ಕು ಹಿಡಿದವು. ಕೆಸರೂರಿನ ಜನಕ್ಕೆ ವರ್ಷಾಂತರದವರೆಗೆ ಇದೊಂದು ಚಿರಪರಿಚಿತ ನೋಟ. ಅನಂತರ ಕಾಡಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಎಲಕ್ಕೆ ಗಿಡಗಳು ಎಲೆ ಬಾಡಿ ಬಿಸಿಲಿನ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಕ್ಷೀಣಿಸಿ ಬಹುಬೇಗ ನೆಲ ಹಿಡಿದವು. ಕಾಡು ನೆಲಸಮವಾದಲ್ಲಿ ಲಂಟಾನದ ಅಭೇದ್ಯ ಜಿಗ್ಗು ಕೋಟೆಗಟ್ಟಿ ಕೆಸರೂರನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿಯಿತು".³ ಗಿರಿತಪ್ಪಲಿನ ಕೆಸರೂರಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ತಣ್ಣಗೆ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಿನ ಹಲ್ಲೆ ಅಧೋಮುಖಿ ಚಲನೆಯೆಡೆಗೆ ಹೊರಳುವುದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಧಾರೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಆಸೆಬುರುಕು ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಾಶಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವುದು ಮನುಷ್ಯ ಕುಲದ ನಾಶಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ಸಮೃದ್ಧ ಅನುಭವಗಳು ಹರಿದಾಡಿ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕಿವೆ. 'ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಕೆಸರೂರಿನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಅದರ ನಿಶ್ಚಿತ ಅವನತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮಜೀವನವೊಂದರ ವಿಘಟನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಒಂದು ಊರಿನ ಕಥೆಯಾಗದೆ, ಒಂದು ನಾಡಿನ ಕಥೆಯಾಗದೆ, ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಕಥೆಯಾಗದೆ, ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅವನತಿಯ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ".⁴ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ದಿನೇದಿನೇ ನಾಶವಾಗಿ, ಹಣ ಪಿಶಾಚಿತ್ವಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು, ಗುರಿರಹಿತ ಕುರುಡು ಪ್ರಗತಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿಷಾದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಭವಿಷ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ.

"ನಾಗರಿಕತೆಯೊಳಗೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ಈ ತೆಳ್ಳಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಮಿಂಚುವ ಮೋಹಿನಿಯ ವಿಶ್ವರೂಪ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿ, ಮನೆತನ, ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ನಿರ್ನಾಮಕ್ಕೆ ಇದು ಕಾರಣವಾದೀತೆಂದು ಯಾರೂ ಕನಸು ಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಖಾಲಿ ಜಾಗಗಳ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳೊಳಗೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿ ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಪಾರ್ಥೇನಿಯಮ್, ಯುಪೆಟೋರಿಯಮ್ ಕಳೆಗಳಂತೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಪಾಲಿಯರಿಥೇನ್, ಪಾಲಿಎಥಿಲೀನ್, ಪಾಲಿಫೈಬರ್, ಪಾಲಿಮಾರ್, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಅವತಾರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿತು".⁵ ಬಿದಿರಿನ ಬುಟ್ಟಿಗಳು ನಾಮಾವಶೇಷ ಹೊಂದುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣು ತುಂಬಿ ಸಸಿ ಕೂರಿಸಿದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯದೆ, ಗೆದ್ದಲೂ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯದೆ, ಮಳೆ ಗಾಳಿಗೆ ಮುಪ್ಪಾಗದಿರುವ ತೆಳ್ಳಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಂತಿರುವ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲಗಳಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಉಪಯೋಗಗಳು ಇದ್ದರೂ, ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆಂದು 'ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್' ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲಗಳ ಅವಾಂತರವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಮಾನವನ ದುರಾಸೆಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ನದಿಗಳು, ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು ಮೌನವಾಗಿ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಮಲೀನಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕುರಿತು 'ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ', 'ಮಾಯಾಲೋಕ' 'ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್' ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅತಿಯಾದ ಪರಿಸರಮಾಲಿನ್ಯ, ಅರಣ್ಯನಾಶ, ನಗರೀಕರಣಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಜೀವಂತ ನದಿಗಳು ಬತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ವಿನಾಶದ ಅಂಚನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿವೆ. "ಯಾರೋ ಗುಂಡಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಾರೇಕಾಯಿ ಜಜ್ಜಿ ಕದಡಿ ಆ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೀನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಿಡಿದುಹಾಕಿದ್ದರು. ಕಾರೇಕಾಯಿ ಜಜ್ಜಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕದಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರ ಘಾಟಿಗೆ ಕೆಲಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಮೀನುಗಳು ಉರಿ ತಾಳಲಾರದೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಮೇಲಾಗಿ ತೇಲಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಮರಿ ಮೀನುಗಳು ಸೋಸಲುಗಳಂತೂ ಸತ್ತೇ ಹೋಗುತ್ತವೆ".⁶ ನೀರು ಮಲೀನಗೊಂಡು ಜಲಚರಗಳು ಮಡಿಯುವುದು, ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಗಳು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಶಾಪವೇ ಹೊರತು ವರವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಜಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಕೆರೆಗಳು, ಅಣೆಕಟ್ಟೆಗಳು, ನದಿಗಳನ್ನು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾನವನ ಜಾಣತನ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ, ನದಿ, ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳು ನಿಸರ್ಗದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ತಾಣಗಳಾಗಿ ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳನ್ನು ಪೊರೆಯುವ ಜಾಲತಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಜಲದೇವಿಯ ಕತ್ತು ಹಿಸುಕುವಂತಾಗಬಾರದು. ಅತಿಯಾದ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆಯ ಅಬ್ಬರದಿಂದಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೃತ ನದಿ, ಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅನನ್ಯತೆ ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತದೆ.

"ನಾವೀಗ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ತವಕ ಪಡ್ತೀರೋ ಹಾಗೇ ನಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಅನೇಕ ಅದೃಶ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ತಮ್ಮದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿವೆ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಕಾಡುಗಳಿಲ್ಲದ, ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಲ್ಲದ ಪರಿಸರ ಸೃಶಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭೀಕರ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವರೆಲ್ಲಾ ಸಮಾನರೆಂದು ಮಾರ್ಕವಾದ ಹೇಳಿತ್ತು. ಈಗ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ-ಕೀಟ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಎಂಬ ವಾದ ಬಂದಿದೆ. ಅದೇ ಮಾನವತೆಯ ಬುನಾದಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಪರಿಸರವಾದ" ಎಂಬುದು ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗೆ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ದಿನನಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ಎಟಿಎಮ್ ಆಗದೆ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದೇ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥಾನಕಗಳ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ, ತೇಜಸ್ವಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೊಸ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ

ಮುನ್ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಾನಾ ವಿರಳತಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಹಲವು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ನಿಗೂಢ ಮನುಷ್ಯರು, ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪುಟ 115
2. ಕತ್ತಿಯಂಚಿನ ದಾರಿ, ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ಪುಟ 57, 58
3. ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ, ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪುಟ 35
4. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಡಾ. ಎಚ್.ಎಂ. ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಪುಟ 96
5. ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್, ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪುಟ 10
6. ಮಾಯಾಲೋಕ : 1, ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪುಟ 14
7. ತೇಜಸ್ವಿ ನನಗೆ ನಿಮಿತ್ತ, ಧನಂಜಯ ಜೀವಾಳ, ಪುಟ 19

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಅಶೋಕ ಟಿ.ಪಿ. (2004) : ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥನ, ಸಾಗರ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ,
- ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ (2018) : ಕೆ. ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಬದುಕಿನ ಬಗೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಉಜ್ವಲ್ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರಂ,
- ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ (1998) : ನೂರು ಮರ ನೂರು ಸ್ವರ, ಧಾರವಾಡ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್,
- ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಎಂ.ಎಚ್. (2015) : ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ.(1989) : ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ, ಮೈಸೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ,
- ಧನಂಜಯ ಜೀವಾಳ (2013) : ತೇಜಸ್ವಿ ನನಗೆ ನಿಮಿತ್ತ, ಬೆಂಗಳೂರು ಟೋಟಲ್ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನ,
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ. (1989) : ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್, ಮೈಸೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ. (2008) : ಮಾಯಾಲೋಕ : 1, ಮೈಸೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ,
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ. (1982) : ಕರ್ವಾಲೋ, ಮೈಸೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ. (1994) : ಪರಿಸರದ ಕತೆ, ಮೈಸೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ. (1983) : ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ನಿಗೂಢ ಮನುಷ್ಯರು, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ. (1989) : ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ, ಮೈಸೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಬೈರೇಗೌಡ ಎ., ಬಿ.ಆರ್. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ (2012) : ತೇಜಸ್ವಿ ಬದುಕು-ಬರಹ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮುದ್ದುಶ್ರೀ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
- ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ ಹೆಚ್.ಎಂ.(ಸಂ)(2002) : ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ (2000) : ಕತ್ತಿಯಂಚಿನ ದಾರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿನವಪ್ರಕಾಶನ.

■

ವೀರಶೈವದ ವೀರಜ್ಯೋತಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ

ಡಾ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಬಿ. ರೊಟ್ಟಿಗವಾಡ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶ್ರೀ ಮಹದೇವಪ್ಪ ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ ಹಳ್ಳಿ, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಸಾಮರಸ್ಯ ಭರಿತ ಸುಂದರ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಶೀಲ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದ ದಿವ್ಯ ಚೇತನಗಳಾದ ಶಿವ-ಶರಣರು, ಬುದ್ಧ, ಬಸವ, ಗಾಂಧೀಜಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ, ಮಹಾವೀರ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು, ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಮಹನೀಯರೆಲ್ಲ ಈ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉದಯಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತವರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿವಗಣದ ಸೇನಾನಿ ವೀರಭದ್ರನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕಾರ್ಯ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯು ಸ್ಮರಣೀಯ. ಜೊತೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಆತನ ತತ್ವ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಉಂಟಾದಾಗ ದುಷ್ಟರ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ, ಭಕ್ತರ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ಧರ್ಮದ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ನಾಮರೂಪಗಳಿಂದ ಅವತರಿಸಿದಂತಹ ಯುಗಪುರುಷರುಂಟು. ಅಂತವರಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅದರ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ 'ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನು' ಪಣತೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ವೀರಭದ್ರನು ವೀರನೂ ಹೌದು, ರೌದ್ರ ರೂಪನೂ ಹೌದು. ಈತನು ತನ್ನರೌದ್ರ ರೂಪದಿಂದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು (ಭಕ್ತರನ್ನು) ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನು. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ವೀರಜ್ಯೋತಿಯಾದ ವೀರಭದ್ರನ ಪರಿಚಯ ಜನರಿಗೆ ಒಡಬು(ಒಡಪು)ಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗೀಗೆ ಪದ, ಚೌಡಕಿ ಪದ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಪದ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪದ, ಕರಡಿ ಮಜಲು, ಲಾವಣಿಪದ, ಮುಂತಾದವುಗಳಂತೆ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ಒಡಪುಗಳೂ ಸಹ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಪಡೆಮೂಡಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ಜನನ

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷವುಂಟಾದಾಗ ಹಾಗೂ ಕಲುಷಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದಾಗ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯ ಹಾಳಾಗಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬಾರದು. ಇಂಥಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಹರಿಕಾರರಾಗಿ, ಸಮನ್ವಯತೆಯ ಸಂದೇಶವಾಹಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಧೀಛೈಶಕ್ತಿಗಳು ಜನನವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂಥಹ ಮಹಾನ್ ಶಕ್ತಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನೂ ಒಬ್ಬ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಶಾವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಉಗ್ರವಾದ ಅವತಾರವೆಂದರೆ ನರಸಿಂಹ ಅವತಾರವು.

ಒಂದು ದಿನ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ಶಂಕರನ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಬಿದ್ದು ಆಹುತಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಿಲೋಕ ಸಂಚಾರಿಯಾದ ನಾರದನು ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಪರಶಿವನಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಶಿವನು ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಭೈರವನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಟಲ ನೇತ್ರ (ಮೂರನೇ ಕಣ್ಣು) ವನ್ನು ಫಕ್ಕನೆ ತೆರೆಯಲು ಭಯಂಕರವಾದ ಜ್ವಾಲೆಯು ಹೊರ ಬೀಳಹತ್ತಿತು. ಅದೇ ಜ್ವಾಲೆಯೊಳಗಿಂದ ಭಯಂಕರ ಗುಡಿಗೆನಂತೆ ಆರ್ಭಡಿಸುತ್ತ ಗಂಡುಗಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನು ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವೊಂದೆಡೆ ಶಿವನು ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಭೈರವನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಟಲ ನೇತ್ರವನ್ನು ತೆರೆದು

'ಖೋ' ಎಂದು ಬೊಬ್ಬಿರಿದು, ಹಣೆಬೆವರು ತೆಗೆದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯಲು ಆಗ ಗಂಡುಗಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ದಾಖಲೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆಗ ವೀರಭದ್ರನು ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಹೋಗಿ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ದುರ್ಜನರ ಸಂಹಾರಕ, ದುಷ್ಟ ದುರ್ಗುಣಗಳ ನಿವಾರಕನಾದ ವೀರಭದ್ರನು ಕೇವಲ ಜೀವ ತೆಗೆಯುವವನಲ್ಲ. "ಪಾಪಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕಿಂತ ಪಾಪಿಯ ಪಾಪಗುಣವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ" ಅವಿನಾಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭಯವನ್ನು ಅಭಯವನ್ನಾಗಿ, ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ, ಭ್ರಷ್ಟರನ್ನು ಭಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ದಾನವರನ್ನು ಮಾನವರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಮಹಾ ಮಾನತಾವಾದಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಹುಟ್ಟಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ ಪರಿವರ್ತಕನ ಚರಿತ್ರೆ ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ.

ವೀರಶೈವದ ವೀರಜ್ಯೋತಿಯಾದ ಶ್ರೀವೀರಭದ್ರ

ವೀರಶೈವ ಎಂಬ ಪದ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ ಹಾಗೂ ಸುದಿರ್ಘ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನತನ ಸೂಚಿಸುವ ಆಧಾರಗಳು ಕುರುಹುಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಪುಲವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಿರಿಯೂ ಇದೆ. ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕತೆಯವರೆಗೆ ಯುಗ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೊಂಡು ಅದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ 'ಪ್ರಸ್ತುತತೆ' 'ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ' ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕ್ರಾಂತದರ್ಶಿತ್ವ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಆಕರಗಳೆಂದರೆ ಶಿವಾಗಮಗಳು, ಪುರಾಣಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಹಾಗೂ ವಚನಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳು ವೀರಶೈವದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸನಾತನತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ವೀರಶೈವದ ಪುರಾತನತೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಯೆಂದರೆ ಸಿಂಧೂ ಬಯಲಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವಾಗ ದೊರೆತ ಹರಪ್ಪ-ಮೊಹಂಜೋದಾರೋ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಯದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಧಾರಿಗಳಿದ್ದರೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವೀರ ಶೈವತ್ವವಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳು ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪಂಡಿತರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮೇಲಿನ ಪೂರಕ ಪರಿಕಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವೀರಶೈವತ್ವವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೀರಶೈವತ್ವದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ

1. ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವ
2. ಆದಿ ವೀರಶೈವ
3. ಶುದ್ಧ ವೀರಶೈವ (ಶಿವಾದ್ವೈತ)

1. ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವ : ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೆ : ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವವು ಶ್ರೀ ರುದ್ರನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿತು. ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿಗೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲತ್ರಯವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಪಾವನ ಲಿಂಗತ್ರಯವನ್ನು

ಕರುಣಿಸುವ ದೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಕಾರ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದುದೇ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರುದ್ರನಿಂದ. ಈ ಧರ್ಮದ ಪೋಷಕರಾಗಿ ರುದ್ರಗಣ, ಮರುದ್ಧರಣರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಪಶುಗಳಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವರನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಮಾನವರನ್ನಾಗಿಸಲು “ಪಶು ಪತಿತ್ವಕ್ಕೆ” ಈಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ “ಪಶುಪತಿ ಮತ” ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಪಾಶುಪತರು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ರುದ್ರಪಂಚಾಕ್ಷರವೇ ಪರಮ ಮಂತ್ರ.

2. ಆದಿ ವೀರಶೈವ : ಆದಿ ವೀರಶೈವದ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಿ ಪುರುಷನೆಂದರೆ ರುದ್ರ ಸಂಚಾರನಾದ ಭದ್ರ. ಇತನು ಶ್ರೀ ರುದ್ರನ ಪಾಶುಪತಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವತ್ವವನ್ನು ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದ ಮುಖೇನ ತಂದನು. ಆತನು ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿ ಶಿವನಿಗೆ ನೆಚ್ಚಿನ ಬಂಟನಾಗಿ ಶಿವಾಚಾರ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯೆ ಕಾದಾಳುವಾದ ವೀರನಾಗಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆತ ವೀರಭದ್ರ.

3. ಶುದ್ಧ ವೀರಶೈವ : ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ಧೀರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿ ಪಾದಕರಾಗಿ ಶುದ್ಧ ವೀರಶೈವದ ನಿರ್ಣಾಯಕರಾಗಿ, ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವೈಷ್ಣವಿಯಿಂದ ಸಮಷ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಶುದ್ಧ ಮಾನವೀಯ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿಸಿದವರು ಜಗದಾದಿ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ವೀರಶೈವತ್ವವನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ವೀರಭದ್ರನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವೀರಭದ್ರನು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಸಹ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ಸಾಧನೆಗಳು

ವೀರಶೈವದ ಏಳೆಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಿದವನು ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ. ಅವನು ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂವಾರಕನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಜನರ ಮನಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತವನು. ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಗದು ಆದರು ಕೆಲವೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪಕ ಶ್ರೀವೀರಭದ್ರ : ವೀರಭದ್ರನು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣವು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

‘ನಮೋಮಿ ವೀರಭದ್ರಂ ತಂ ಅಸಮಾನ ಪರಾಕ್ರಮಂ
ವೀರಶೈವ ಮತಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯದರ್ಧಯನ್ಯೋ ಪುರಾಭುವಿ’

ಎಂದು ಹೇಳುವ ಈ ಮೇಲಿನ ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣದ ಸಾಲುಗಳು ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅದು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆರಲು ಕಾರಣನಾದ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಸಾಲಿ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನ ಯಜ್ಞದ ಕ್ರಾಂತಿಯು ನಂತರ ಸಿಕ್ಕಿದ ಆರೈರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆತಂದು ಶಿವನ ಮೊರೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಶಿವ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡದೇ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಶೀಲತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸರಿದಾರಿಗೆ ತಂದ ಆರೈ ದ್ರಾವಿಡ ಸಮನ್ವಯಚಾರ್ಯನು ಆದನು.

2. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳ ಖಂಡನೆಕಾರ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ : ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಕರುಣೆ, ದಯೆ, ಪರೋಪಕಾರ, ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದ

ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಹತ್ತಾರು. ಅವುಗಳ ಪ್ರಸಾರಕರು ನೂರಾರು. ಅಂತವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನು ಒಬ್ಬ. ಬುದ್ಧ ಬಸವಾದಿಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೆಯೇ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ವೀರಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲಕ ವೀರಶೈವದ ಕ್ರಾಂತಿ ದರ್ಶಿತ್ವವನ್ನೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮಾದರಿ ಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದವನು, ವೀರಶೈವದ ಕೀರ್ತಿ ವಿಜಯ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ನಭೋಮಂಡಲತ್ತ ಹಾರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ವೀರಭದ್ರನದು. ಬಲಿಯಜ್ಞದ ಬದಲಾಗಿ ಶಿವಯಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಶಿವಪೂಜೆ ಜಾರಿಯಾಗಿದೆ.

3. ಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹರಿಕಾರ : ಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹರಿಕಾರನನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

“ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯುಕ್ತೋ ಸೌ ವೀರಭದ್ರೋ ಭವತ್ಸದಾ
ತದ್ರೂಪಸ್ಥೈದ ಲಿಂಗಸ್ಯಯೇನ ಸರ್ವ ಮಿದಂಜಗತ್ |”

ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಅರ್ಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ವೀರಭದ್ರನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಪುರಷನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ವೀರಭದ್ರ ಲಿಂಗ ಸ್ವರೂಪನೆ ಆಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇತ್ತ ವೀರಶೈವ ತತ್ವದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಧಾರಣೆಯ ಕುರಿತು ವೀರಭದ್ರನು ಒಡಪುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಜನರ ಮನೆ-ಮನಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನು ಹೇಳುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯ ಯಾವ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೇನು ಆತ ಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾದೇವನ ನೆನೆಯುವಂಥವನೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಲಿಂಗವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವನು ಇವನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕನು, ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸುವವನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನು, ಅಲ್ಲದೆ ಶಿವಲಿಂಗ ಮೂರ್ತಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು ಮಹಾಪುಣ್ಯಕರವು ಹಾಗೂ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಅಂಗದ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಲಿಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮರೆದಿದ್ದಾನೆ.

4. ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನ ವೀರಶೈವತ್ವ : ವೀರಭದ್ರನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಾದಿ ಆಚಾರ್ಯರು. ಶ್ರೀಯತರು ಮಠ ಮಂದಿರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಸಮಾಜದ ಸಂಘಟನೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯೋದ್ಧಾರ, ಕಾಯಕ ತತ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಮೂಹ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಆದಿ ಜಗದ್ಗುರು ರೇಣುಕರದು ಹಾಗೂ ಅವರ ಪರಂಪರೆಯದು ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣಾದಾಯಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ.

ವೀರಶೈವತ್ವದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವ ಶೀಲತೆಯ ಕುರುಹಾಗಿ ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ದೇವಾಲಯಗಳು ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕವಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನ ವೀರಶೈವತ್ವದ ಆಧಾರಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳ ಮೂಲವು ವೀರಭದ್ರನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವೇ ಆಗಿದೆ. ದೇಶ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮೂಲ ಪಶುಪತಿನಾಥನ ಅವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ವೀರಭದ್ರನ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳ ಇದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು ಪಶುಪತಿನಾಥ ರುದ್ರ ಹಾಗೂ ರುದ್ರ ಸಂಚಾರ ವೀರಭದ್ರನ ಪರಮ ಶಿಷ್ಯತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕುರುವಾಗಿವೆ. ಆ ರಾಜ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವೀರೇಂದ್ರ, ವೀರಭದ್ರ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರುಗಳೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಘಟಕ ಅಥವಾ ಅಂಗ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಘಟಕಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸಮಾಜ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೊತ್ತವೇ ಒಂದು ಗುಂಪಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಶೀಲ, ಆತನ ನಡತೆಗಳ ಸಮೂಹದ ಗುಣಧರ್ಮ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಗತಿ, ಅವನತಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿ ಅವನತಿಗಳಿಗೂ ಅಳತೆಗೋಲಾಗಬಲ್ಲವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವವು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಾನದಂಡವಾಗುವುದರಿಂದಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಅರೋಗ್ಯವಂತ ಸಮಾಜದ ರಚನೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮಗಳು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅರಳಿಯಷ್ಟೆ ಸುಭದ್ರವಾದದ್ದು. ತನ್ನ ಜೀವನದ ಏಳೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವದಂತಹ ಮಹಾನ್ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಗಗನಕ್ಕೇರಿಸಿದ್ದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರನು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶ್ರಮಪಟ್ಟವನು. ಯಾವ ಧರ್ಮವು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಅಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಲಿಂಗ ನೀಡಿದನು. ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಭಾಳು ಸಮಪಾಲಿನ ನೀತಿಯನ್ನು ವೀರಜ್ಯೋತಿಯಾದ ವೀರಭದ್ರನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವರೆಲ್ಲಾಗಲಿ, ದೇವ ಮಾನವರೆಲ್ಲಾಗಲಿ ಮೇಲು ಕೀಳನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ ದಾನತ್ವದಿಂದ ಮಾನವತ್ವಕ್ಕೆ ಮಾನತ್ವದಿಂದ ಮಹಾದೇವತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆತನ ಪರಮಗುರಿ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಸಂ. ಬಿ. ಎಸ್ ಚಳ್ಳಮರದ : ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರದೇವರ ಒಡಪುಗಳು
- ಸಂ. ಎಸ್. ಬಿ. ತೊಂಡಿಹಾಳ : ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರದೇವರ ಒಡಪುಗಳು
- ಡಾ. ಜಚಿನಿ : ಅಜ್ಜಾಳು ವೀರಭದ್ರ
- ರಾಗಿ ಶರಣಬಸಯ್ಯ : ಶ್ರೀ. ವೀರಭದ್ರದೇವರ ಚರಿತ್ರೆ
- ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಮೌಖಿಕ ಕಥೆಗಳು

■

- 14ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಎರಡನೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಯುವಕರು ಅನ್ಯಾಯ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅಪಮಾನ, ಅಸ್ವಶೃತೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ತಾರತಮ್ಯತೆ, ಕೋಮುವಾದಿ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ದೌರ್ಜನ್ಯದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಠತೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಹೋರಾಟದ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಶೋಷಣೆಯಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗಿರುವುದು ನನಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇಕೆ ಎಂಬ ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವನೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅಥವಾ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಅನ್ಯಾಯವಾದಾಗ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಚಳುವಳಿಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೇ ಲೇಸು ಎಂಬ ಆಶಯ ಯುವಕರ ಆಂದೋಲನದ ಅಪಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಯುವಕರು ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ರಾಜಿರಹಿತ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನು ಸಹ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಜಾತ್ಯಾತೀತತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತು ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಮೊದಲಾದ ಉದಾತ್ತ ವೈಚಾರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಗಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾಜದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಯುವಕರು ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯುವಕರನ್ನು ದೇಶ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕೆ ಹೊರತು ದೇಶ ಕೆಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇದು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

'ಜಾತಿ ತೋಡೂ ಸಮಾಜ ಜೋಡೂ' ಎನ್ನುವ ತತ್ವವನ್ನು ಯುವಕರು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯುವಕರು ತಮಗೆ

ಲಭ್ಯವಿರುವಂತಹ ಅಪಾರ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಹಾಳು-ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಉದ್ದೇಶದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುವುದು ಒಳಿತೆಂದು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ದುರಭ್ಯಾಸಗಳ ದಾಸರಾಗದೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ರೋಡ್‌ರೋಮಿಯೋ ಆಗದೆ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಬೀರ್‌ಬಾರ್, ಪಬ್, ಕ್ಲಬ್ ಅಂತ ಅಲೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡದೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಿನಿಮಾ, ಟಿವಿ, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್, ಲೈವ್‌ಬ್ರಾಂಡ್, ವಾಟ್‌ಆಪ್ ಫೇಸ್‌ಬುಕ್, ಟ್ವಿಟರ್, ಟಿಕಟಾಕ್, ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಯುವಪೀಳಿಗೆಯ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸುವಂತಹ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿವೆ. ಸಿನಿಮಾ ನಾಯಕ(ಕಿ)ಯರ ಬಣ್ಣದ ಬದುಕಿನ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸದೆ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ತತ್ವದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯ ಬರೆಯುವ ಯುಕ್ತಿ ಯುವಶಕ್ತಿಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂಶಯ. Our youth in (e) motion needs direction ಎಂಬುದು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ನೆರವೇರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಂದಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಇಂದೇ ಊಹಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ (Prevention is better than cure). ಯುವಕರ ಸಮಸ್ಯೆ ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಇರುವ ಸಂವಿಧಾನ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಅರಿತು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿ ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಯುವಕರ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಇಂದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮೂಲ : ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಆಧಾರಿತ

■

21ನೇ ಶತಮಾನ : ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸವಾಲುಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ – ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ ವಾಲಿ ಎಸ್., ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕುಮದ್ವತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿಕಾರಿಪುರ

ಪೀಠಿಕೆ

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇಯ ಶತಮಾನದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಜಾಲವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಸಾಧನಗಳಾಗಿಯೂ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿವೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು - ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ, ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ವರ್ಧಿತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿದಾರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವರಂತೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ವರ್ಧಿತ ಬೋಧನೆಗೆ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯು ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ವರ್ಧಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು

ಬೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭವಿಷ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ, ಭಾರತೀಯ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಉತ್ತಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದಾದ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದುರಿಸುವ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸವಾಲುಗಳು ಎಂದರೆ -

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆ

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೂ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಇದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ಕಲಿಕೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಆದಾಗ್ಯೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತರಬೇತಿಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಐಸಿಟಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಜ್ಞಾನದ ಕೊರತೆ ಅಥವಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅವರ ಪ್ರತಿರೋಧವು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಡತಡೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದೀಗ ಶಿಕ್ಷಣ ವಲಯದ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂದರೆ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ವೇದಿಕೆಗಳ ಬಳಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ.

ಬಹು ಆಯಾಮ ಕೌಶಲ

ಬಹು ಆಯಾಮ ಕೌಶಲವು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದುರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅನ್ವೇಷಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯಾಮ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕೇವಲ ಬೋಧನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನೃತ್ಯ, ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ನುಡಿಸುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧಕರು ಬಹು-ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಕೌಶಲ ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲರು ಎಂಬುದು ಬಹುಮುಖ್ಯ. (ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ)

ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿಷಯ ಪರಿಣತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಾಟಕ, ಚರ್ಚೆ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿವಿಧ ಪಠ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸುಸಂಘಟಿತ ಕೌಶಲ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮತ್ತೊಂದು.

ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಬೋಧನಾ ದಿನಗಳನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಭಾರತದ ಬಹುಪಾಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹೊಸ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಬೋರ್ಡ್‌ನಿಂದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ನಕಲಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಇನ್ನೂ ದೃಢವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ “ಚಾಕ್ ಮತ್ತು ಬೋರ್ಡ್” ಮಾಡಬೇಕಾದ ದಿನಗಳು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀನ ಬೋಧನಾ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರುವ ಬದಲು, ಅವರ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಕುತೂಹಲ, ತನಿಖೆಯನ್ನು ಕಲಿಕೆಗೆ ನೀವು ಹೇಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತರಗತಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ತರಗತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಓದಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಮಾನಸಿಕ ಶೋಧಕಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಹೊರಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು ಅವರಿಗೆ, ಇದು ಉಸಿರಾಟದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಸಹಜವಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೂ ಇದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಇದು ತರಗತಿಯ ಶಾಂತಿಯ ವೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಮಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮಗಾಗಿ ಸಮಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳು ವಿಳಂಬವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಮಯವು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬೋಧನೆ, ಶ್ರೇಣೀಕರಣ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳಂತಹ ಬಹಳಷ್ಟು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯೂ ಒಂದು.

ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ತರಗತಿಗಳು

ದೊಡ್ಡ ವರ್ಗ ಗಾತ್ರಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಭಾರತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಪಾತದ ಫಲಿತಾಂಶವಾಗಿದೆ. ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಅನನ್ಯ ಕಲಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಸವಾಲಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ತೇಜಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ : ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಸರಿಯಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಭಾಷೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲೆ ವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನೆಯ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ, ಸಾಧಾರಣ, ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಾಗಿ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ

ಸಾಕಷ್ಟು ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳು, ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು,

ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಚನಾ ಸಾಧನಗಳು ಭಾರತೀಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ ಅಥವಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಹಣಗಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸೀಮಿತ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕಳಪೆ ಆರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಸೇವಾಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ನಿರತ ತರಬೇತಿಗಳ ಕೊರತೆ) ಅವಕಾಶಗಳ ಕೊರತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅವರ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳ ಅರಿವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗಳು

ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಕರಿಸುವುದು

21 ನೇ ಶತಮಾನದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪಾಠಗಳು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಬೆಂಬಲಿಸಬಹುದು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಂವಾದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪಾಠದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕಷ್ಟವಾಗುವ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಕೆಲಸವನ್ನು ವರ್ಚುವಲ್ ತರಗತಿಗೆ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಗ್ರೇಡ್ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶಗಳು

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ 24/7 ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ಅಥವಾ ಮೊಬೈಲ್ ಸಾಧನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತರಗತಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕೆಯ ಉನ್ನತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಬಹುದು. ಅವರು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ವೀಡಿಯೋಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

ವಿಷಯ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು

ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಬಹುದು ಮತ್ತು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯದ ಮೂಲಕ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಇದು ನಿಜವಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಸಂಶೋಧನೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿದ ಕುತೂಹಲದ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಓದುವ

ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಉತ್ತಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ತರಗತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ವರ್ಚುವಲ್ ರಿಯಾಲಿಟಿ (ವಿಆರ್), ಆಗ್ಮೆಂಟ್ ರಿಯಾಲಿಟಿ (ಎಆರ್), ವೀಡಿಯೋಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಡ್‌ಕಾಸ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಬಳಸಬಹುದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಾಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ವೀಡಿಯೋಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಬಹುದು.

■ ಸುಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಕರ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆ

ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೊಸ ಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು, ಉಪಯುಕ್ತ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಸರಿಯಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೂಚನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕಗೊಳಿಸಿದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಶಾಲೆಗಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬಹುದು. ದೈಹಿಕ ಬೋಧನಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಮಯವನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

■ ಪರಿವರ್ತನಾ ತರಗತಿಯ ಅನುಭವ

21ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ತರಗತಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಕ್ಲಾಸಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಕ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಅನುಭವದಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಅನುಭವವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒದಗಿಸಿದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಿನದ ಪಾಠಗಳೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಭಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಕೇಂದ್ರಿತ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೆಚ್ಚು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರ್ಶ ತರಗತಿಯ ಪರಿಸರವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಮುಖಾಮುಖಿ ಸಂವಹನದೊಂದಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ ಸೂಚನಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

■ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

ಪ್ರತಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲೂ ವಿಭಿನ್ನ ಕಲಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಭಿನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸೂಚನಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ, ವಿಭಿನ್ನ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಸೂಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕರಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಗತಿಯ ಹೊರಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

■ ಭವಿಷ್ಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಅನುಭವಗಳಿಗಾಗಿ ತಯಾರಿ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ

ಅನುಭವಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಶಾಲಾ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ಪರಿಕರಗಳು ಹಳೆಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ, ಇದು ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ನ್ಯಾವಿಗೇಟ್ ಮಾಡಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪೌರತ್ವ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳ ಕುರಿತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

■ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ನಾಗರಿಕರಾಗಲು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವುದು

21ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ತರಗತಿಯು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಜಾಗತಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮೀರಿ ತರಗತಿಯ ಗೋಡೆಗಳ ಆಚೆಗೆ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಇದು ಜಾಗತಿಕ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು 21 ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ನೀವು ಯಶಸ್ವಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗುವ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಹೊಸ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಪರ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಕಲಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡವಳಿಕೆ, ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸೀಮಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಸಮಯದ ಮಿತಿಗಳು, ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಒತ್ತಡ ಸೇರಿದಂತೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕಲಿಕಾ ಆವೃತ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ (2022) ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 7 : ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ
ISSN : 2249-2429
- ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ (2023) ಡಿಸೆಂಬರ್ 7 : ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ,
ISSN : 2249-2429
- **Universalisation of Secondary Education : Prospects and Challenges** (2012), ISBN: 978-81-9244422-1-1.
- <https://www.encyclopedia.com/finance/finance-and-accounting-magazines/online-education>.
- <https://epistemo.in/blog/the-growing-use-of-technology-in-21st-century-education-2/>
- <https://classplusapp.com/growth/problems-faced-by-teachers-in-the-classroom/>

ಕತೆಗಾರ್ತಿ; ನೇಮಿಚಂದ್ರ

✍ ಡಾ. ಸೀತಾ ಹೆಚ್. ಎನ್., ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ನಂಜನಗೂಡು-571301

✍ ಡಾ. ಮಹದೇವ ಪ್ರಸಾದ್, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ನಂಜನಗೂಡು-571301

ಕನ್ನಡದ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಕತೆಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಅವರದು ಗಮನಾರ್ಹ ಹೆಸರು. ಇವರು ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಏರೋನಾಟಿಕಲ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್' ನ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಡಿಸೈನ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೂ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಲೇಖಕಿ.

ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಹಿರಿದಾದ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದಂತಹ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರಾದರೂ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹಿಂಜರಿದವರಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಕೃತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಇವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು, ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖನಗಳಾದರೂ ಅನುವಾದ, ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನುವಾದ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ನೇಮಿಚಂದ್ರರು ಎರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಲೇಖಕಿಯರ ಸಂಘದಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ 'ಅಚಲ' ಮಹಿಳಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯಿಯಾಗಿ ಈಗಲೂ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕತೆಗಾರ್ತಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರರು 1985ರಲ್ಲಿ 'ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದಿರಿ' ಎಂಬ ಪ್ರಥಮ ಕಥಾಸಂಕಲನದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಸುಧಾ, ಮಯೂರ, ತರಂಗ ಮೊದಲಾದ ನಾಡಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಬರೆದ ಕಥೆಗಳು, ಕವನಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಓದುಗರಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದವು.

'ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದಿರಿ' ಎಂಬ ಕಥಾಸಂಕಲನವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಈವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಬೆಳೆಗರೆ ಜಾನಕಮ್ಮ ಬದುಕು-ಬರಹ' (ಸಂಪಾದಿತ 1988), 'ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕತೆಗಳು'-ಕಥಾಸಂಕಲನ 1992, 'ನೋವಿಗದ್ದಿದ ಕುಂಚ'- (ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿತ್ರಕಾರ ವ್ಯಾನಿಗೋನ ಜೀವನ ಚಿತ್ರ) 1993, 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ'-1993, 'ಬೆಳಕಿಗೊಂದು ಆಶಾಕಿರಣ ಮೇಡಂ ಕ್ಯೂರಿ' - ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ 1993, ಥಾಮಸ್ ಆಲ್ವಾ ಎಡಿಸನ್ - ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ 1993, 'ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿರುವ ಬಾಂಪ್ರಿ ದೇವಿ'- ಹೇಮಲತಾ ಮಹಿಷಿ ಅವರೊಡನೆ- 1996, 'ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್'- ವಿಜ್ಞಾನ 1999, 'ಒಂದು ಕನಸಿನ ಪಯಣ'- ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ 1999, 'ನನ್ನ ಕತೆ-ನಮ್ಮ ಕತೆ' ಫ್ಲೇಮಿಯಾ ಅವರ ಆತ್ಮಕತೆಯ ಅನುವಾದ 1999, ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು -2000.

'ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದಿರಿ' ಕಥಾಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 'ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದಿರಿ, ಸಂಜೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರ!, ತೆರೆಗಳು ಸರಿದವು, ತ್ರಿಕೋನದಾಚೆಗೆ, ಕೆಂಪು ಕಲಸಿದ ನೀರು, ಕರಗುವ ಕನಸುಗಳು, ಕನಸುಗಳಿಲ್ಲದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನದಲ್ಲದ ಬದುಕಿಗಾಗಿ - ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 10 ಕತೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಗಳು ಸರಿದವು, ತ್ರಿಕೋನದಾಚೆಗೆ, ಕೆಂಪು ಕಲಸಿದ ನೀರು - ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಕಲನದ ಕತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಮುಕ್ತಿ ಒಂದು ಘೋಷಣೆಯಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸದೇ, ವಾಸ್ತವದ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಮಾನವೀಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆಯೆನ್ನುವುದು

ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಅಂಶ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿ, ವಿಮರ್ಶಕ ಜಿ.ಎಸ್. ಅಮೂರ್‌ರವರು ಈ ಕಥಾಸಂಕಲನವನ್ನು ಕುರಿತು 'ಹಗುರವಾದ ಕನಸುಗಾರಿಕೆ ಅಥವಾ ತೀವ್ರವಾದ ಪುರುಷ ದ್ವೇಷ ಇಂತಹ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಕೇವಲ ಅನುಭವದ ಸಾಚಾತನವನ್ನೇ ನಂಬಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿರುವ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಈ ಸಂಕಲನ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿ' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಎರಡನೆಯ ಕಥಾಸಂಕಲನವಾದ 'ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳು' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳು: ಸಾವಿನತ್ತ ಒಂದು ಹಜ್ಜೆ, ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಂಚು, ನೀವು ಕಾಣದ ನಾಳೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹೊಸಹುಟ್ಟು, ಏನೊಂದು ಆಗದವರು - ಎಂಬ ಆರು ಕತೆಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಮುಖ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

'ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಂಚು' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಧುಪಾತ್ರದ ಪೂರ್ವಧರ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅನೇಕ ಮೌಲ್ಯಗಳೇ, 'ಏನೊಂದು ಆಗದವರು' ಕತೆಯ ರವಿಯ ಕೆಲವು ಮೌಲ್ಯಗಳೂ ಆಗಿರುವಂತಿದೆ. 'ನೀವು ಕಾಣದ ನಾಳೆಗಳಲ್ಲಿ' ಕವಿತೆ ರವಿ ಶಶಿಯರ ಪ್ರೇಮವಿವಾಹ ಮುರಿದು ಬೀಳುತ್ತಾ, ಇದಕ್ಕೆ ರವಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಪ್ಪ ಎಷ್ಟು ಕಾರಣರೋ, ರವಿಯ ತಾಯಿ, ತಂಗಿಯರೂ ಅಷ್ಟೇ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. 'ಹೊಸಹುಟ್ಟು' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸುವ ಶಶಿ-ರಮೇಶರ ದಾಂಪತ್ಯದ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಶಶಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದು ಎಂಬ ಕಾರಣವೂ ಈ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಅಗಲಿಸಲಾರದು. ಸುತ್ತಲ ಸಮಾಜ ಶಶಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ತಾಯ್ನ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಥೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಶಶಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಅಳುಕನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ರಮೇಶನ ಪ್ರೀತಿ, ವಿವೇಕಗಳಿಂದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಕಥೆಗಳ ಒತ್ತು ಇರುವುದು ಪುರುಷ ತಿರಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ, ಅವರು ಪುರುಷ ಅಹಂಕಾರದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಪುರುಷರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

'ಹೊಸಹುಟ್ಟು' ಕತೆಯ ರಮೇಶ, 'ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳು' ಕತೆಯ ಅಜಯ, 'ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಂಚು' ಕತೆಯ ಶೀಲಾ, 'ಏನೊಂದು ಆಗದವರು' ಕತೆಯ ಶಶಿ, ಇವರೆಲ್ಲ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಬಯಸುವ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ ಇನ್ನು 'ಸಾವಿನತ್ತ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧದ ನೋವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ ಪರಸ್ಪರ ತಲ್ಲಣಗಳ ಕೊಳುಕೊಡುವಿಕೆಯೂ ಹೌದು. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಮುಖ್ಯ ಸಾವಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಾವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಬೀತಾಗುವ ಅಂಶ.

ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಈ ಕತೆಗಳ ಮತ್ತೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ಹಾಗೆಯೇ ಗಂಡಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಮುಖಾಂತರ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ

ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೂ ಇರುತ್ತದೆ.

'ಒಂದು ಶ್ಯಾಮಲ ಸಂಜೆ' ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಮೂರನೆಯ ಕಥಾಸಂಕಲನವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ 'ಬದುಕು ಕಾಯುವುದಿಲ್ಲ', 'ಇತಿಹಾಸದಂಚಿನಲ್ಲಿ', 'ನನ್ನದೆಯ ಕದನದಲಿ, ನೆನಪಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ ನೂರು ಚಿತ್ತಾರ, ಬದುಕು ನಿನ್ನೆಲ್ಲಂಥಾ ಮುನಿಸು, ಕಳೆಯಬೇಕಿದೆ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲಿ ಒಂದು ಶ್ಯಾಮಲ ಸಂಜೆ, ನೆನಪುಗಳು ನೋಯಲಿಲ್ಲ -ಹೀಗೆ ಏಳು ಕತೆಗಳಿವೆ. ಈ ಸಂಕಲನದ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲವೂ 'ಶೋಧನೆ' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸುವಂಥವು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತವಾದರೂ ಶೋಧನೆಯ ವಸ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೆರನಾಗುತ್ತವೆ.

'ಬದುಕು ಕಾಯುವುದಿಲ್ಲ' ಕತೆಯ ಸ್ವೀಪಾತ್ರವಾದ ಸಂಯುಕ್ತ ಶೋಧನೆ ಮುಗಿಸಿದವಳು. ಬದುಕನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿದವಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಲೌಕಿಕ ಬೆಲೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೌಲ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಂಡವಳು. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ವಿಶು ಬದುಕನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನೂ ಗುರುತಿಸದಿರುವವರು. ಇನ್ನು 'ಇತಿಹಾಸದಂಚಿನಲ್ಲಿ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಭವಿಷ್ಯ ಬೀಗದ ಕೈಯಾದ ಮಗ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಫಲಿತಾಂಶ ಬರುತ್ತದೆ. ನೋಡಿದರೆ ಮಗ ಎಲ್ಲ ಪೇಪರುಗಳಿಗೂ ಗೈರುಹಾಜರಿ ! ತಮ್ಮ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಗನಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ತರ ವಕ್ರವಾದುದು. ನೂರಾರು ಆಸೆಗಳಿಂದ, ಮಗನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅರಿತವರಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಮುಂದಿನ "ಪ್ರಶ್ನೆ ನಾವು ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದವು?"

'ನೆನಪಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ ನೂರು ಚಿತ್ತಾರ' ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕತೆ. ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಅನುಷಾ ಅವಳ ಮಗಳು ಬೇಬಿ, ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವ ಈ ಕಿಶೋರಿ, ಮೊದಲ ಪ್ರಣಯದ ಅನುಭವ, ಜೊತೆಗೇ ಪ್ರಣಯದ ಭಗ್ನತೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಇನ್ನು ಬದುಕೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ಕಂದರವನ್ನು ತಾಯಿ ದಾಟಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಆಕೆ ದಾಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

'ಕಳೆಯಬೇಕಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲಿ ಒಂದು ಶ್ಯಾಮಲ ಸಂಜೆ' ಕತೆಯಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಎರಡು. ಇಲ್ಲಿ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಾಗರಿಕಾ, ಅವಳ ಗೆಳತಿ ಅಹಲ್ಯಾ ಇಬ್ಬರೂ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಓದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಗರಿಕಾ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದು, ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನು ಅಹಲ್ಯಾ ಮೆದುಸ್ವಭಾವದ ಹುಡುಗಿ, ತನಗಿಂತ ಗಟ್ಟಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವರಿಗೆ ಮಣಿಯುವ ಹೆಣ್ಣು. ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಈ ಇಬ್ಬರು ಗೆಳತಿಯರು ಭೇಟಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಅಹಲ್ಯಾ ಆರು ವರ್ಷ ಮಗಳು, ಅತ್ತೆ, ಮಾವ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಗಂಡ ಮೊದಲು ಪ್ರೀತಿಸಿದವಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅಹಲ್ಯಾಳನ್ನು ಕುರೂಪಿ ಎಂದು ಅವಮಾನ ಮಾಡಿ, ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಪಕ್ಕಣದ ನಂತರ ಅಹಲ್ಯೆಯ ತಾಯಿ, ಮಗಳ ಜೊತೆಯಿರಲೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನೊಂದಿರುವ ಅಹಲ್ಯೆಗೆ ಯಾರೋ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಆಚಾರ್ಯರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಕಡೆಗೆ ಅಹಲ್ಯೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಬರೆದದ್ದು ಒಂದು ಕವನದ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸಬಹುದು:

ಕಳೆಯಬೇಕಿದೆ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಲಿ

ಒಂದು ಶ್ಯಾಮಲ ಸಂಜೆ.

ಸಾಗರಿಕಾ ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆ ನೀನು ಯಾರು?

ಗಂಡನೆ, ಪ್ರಿಯತಮನೆ, ಗೆಳತಿಯೆ ? ಯಾರು ?

'ನೆನಪುಗಳು ನೋಯಲಿಲ್ಲ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗಳು ಶಾಮೋನಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮನ ಡೈರಿ ಓದಿದ್ದಾಳೆ. ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ಓದಿದ್ದ ಮಗಳ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡರೆ ತಾಯಿಗೆ ಮುಜುಗರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಕಳೆದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾಯಿಯು ಕಾಣುವುದು ಮಗಳ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಮೂರು ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರ ಹೆಣ್ಣು ತಾಯಿಯಾಗಿ, ತಂಗಿಯಾಗಿ, ಮಗಳಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ, ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗಿ, ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥೆಯಾಗಿ, ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಕತೆಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಗಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿಯೂ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನವೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಬೆಸೆಯುವಂಥ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೇಮಿಚಂದ್ರರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹುಡುಕಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಸ್ವತಃ ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಲೇಖಕಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂಥದ್ದು. ವಿಜ್ಞಾನ, ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಲಲಿತಕಲೆ, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಎತ್ತಣಿಂದತ್ತಣ ಸಂಬಂಧ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಇರುವವರು ನೇಮಿಚಂದ್ರ. ಇವರು ಸಂಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದು, ಕವನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಬೆಳಗರೆ ಜಾನಕಮ್ಮನವರ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ, ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಎರಡನೆಯ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಲೇಖಕಿಯರ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಲೇಖಕಿಯರ ಸಂಘ ಪ್ರಕಟಿಸಿದುದು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಬರವಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಸಿತಿ-ಆಶೋತ್ತರಗಳ ಧ್ಯಾನವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವೀಪರ-ಪುರುಷ ವಿರೋಧಿಯಲ್ಲ. ಇವರ ಕತೆಗಳೆಲ್ಲಂತೂ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವಣ ಗೋಡೆಗಳು ಕರಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಸಮಾನಸ್ತರದ ಬದುಕು ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಕ್ಷಣಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೇನೋ ಎನಿಸಿದಿರದು. ಬಹುಶಃ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ ಈ ಸೃಜನಶೀಲ ಹುಡುಕಾಟವೇ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ದುಡಿದ ಲೇಖಕಿ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೈತಿಕತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚು ಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ನೇಮಿಚಂದ್ರ : 'ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವಿದ್ದಿರಿ'
- ನೇಮಿಚಂದ್ರ : 'ಮತ್ತೆ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳು'
- ನೇಮಿಚಂದ್ರ : 'ಒಂದು ಶ್ಯಾಮಲ ಸಂಜೆ'
- ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ : ಸಣ್ಣಕತೆಯ ಹೊಸ ಒಲವುಗಳು
- ಜಿ. ಎಸ್. ಅಮೂರ : ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಣ್ಣಕತೆ

ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ೞ ಡಾ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಭಗವತಿ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಮಹಿಳಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ೞ ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ಮೇಲಿನಮನಿ, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಿಂಗರಾಜ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ

ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಪರಂಪರೆಗೆ ಆದಿಯೆಂದರೆ “ಬಸವಪುರಾಣ” ವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಭೀಮಕವಿಯು ಬಸವಪುರಾಣ ರಚನೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪುರಾಣದ ಲಕ್ಷಣ ಧ್ವನಿತವಾಗುವಂತಿದೆ.

ಆದಿಲಿಂಗ ರಹಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂ
ತಾದಿ ವೇದ ಪುರಾಣ ಸಮೃತ
ವಾದ ಬಸವ ಪುರಾತನರ ಹೀತಾರ್ಥ ಮಾತೃಕದಿ
ಕೋದ ಮಣಿಗಣಸೂತ್ರದಂತಿರೆ
ಆದಿಗಣಚರಿತಂಗಳೊಳು ಸಂ
ವೇದಿಸಲು ಬಸವನ ಚರಿತೆಯಂ ಬಣ್ಣಿಸುವೆನೊಸೆದು.

ಇಲ್ಲಿ ಕವಿ ಬಸವಚರಿತೆಯನ್ನು ಆದಿಗಣಚರಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವೇದಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಬಸವಚರಿತೆ, ಆದಿಗಣಚರಿತೆಗಳೇ ಬಸವಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಈ ಚರಿತೆಗಳನ್ನು ಕೋದ ಮಣಿಗಣಸೂತ್ರದಂತೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಬಸವಚರಿತೆಗೆ ಬಸವ ಪುರಾತನರ ಗೀತೆಗಳೇ ಮೂಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ವೇದ ಪುರಾಣ ಸಮೃತವಾದುವು. ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರ ವಚನಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಬಸವಚರಿತೆಯನ್ನು ಈತ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬಸವಪುರಾಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎರಡು : 1. ಬಸವಚರಿತೆ, 2. ಆದಿಗಣಚರಿತೆ. ಪದ್ಮರಾಜಪುರಾಣದನ್ವಯ ವೀರಶೈವಪುರಾಣದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮೂರು. ಅವು ಹೀಗಿವೆ:

1. ಕಥೆ (ಕಥಾನಾಯಕನ ಜೀವನಚರಿತೆ)
2. ಉಪಕಥೆ (ಹಿಂದಿನ ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು)
3. ವಾದಕಾಂಡ (ಶಿವಪಾರಮ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ವಾದ)

ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಲಕ್ಷಣ ದಂಡೇಶ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪರಮ ಶಿವತತ್ವಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಕೃತಿಯೊಳಂ
ಮೆರೆವ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯ ವಸ್ತುವಿನ ವಿವರಣಂ
ವರಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲದ ಪರಿಯ ನಿಷ್ಕಲತತ್ವ ಸಕಲ ವಾದಾಭೇದವು
ಇರೆ ಭುವನಕೋಶ ಶಿವಲೋಕದಭಿವರ್ಣನಂ
ಹರನ ದಿವ್ಯಾಸ್ಥಾನ ನಾರದನ ದರುಶನಂ
ಪುರಹರನ ನಂದೀಶ ಸಂವಾದವಂ ಜಗವ ಪಾಲಿಸುವಡುದಯವಾದ

ಬಸವನವತಾರ ಬಸವನ ನಾಮನಿರ್ವಚನ
ವೆಸವ ಬಾಲ್ಯದ ಲೀಲೆ ಮೇಲಣ ಪವಾಡಗಳ್
ವಸುಧೆಯೊಳು ಶಿವಧರ್ಮಮಾರ್ಗಮಂ ನೆಲೆ ತೋಟಿ ಮೆಟ್ಟಿದಾ
ಗಣಪ್ರಶಂಸೆ

ಎಸೆವ ಧರ್ಮಾರ್ಥಮ್ ಪಿಂಡದತ್ತತ್ತಿಯಂ
ವಿಷಮ ಸಂಸೃತಿಹೇಯ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯ ಮಹಿಮೆ
ಭಸಿತ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಂ ಕರುಣದಿಂದ ತ್ರಿಗಳು ಮಾಡುವ

ವರಲಿಂಗಧಾರಣಂ ಶಿವಪೂಜಾನಿಯಮ
ಪರಿವಿಡಿಯ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಕ್ರಮಂ

ಉರು ಶಿವಾಧಿಕ್ಯ ಮಾಹೇಶ್ವರಾಚರಣೆಯಂ ಮೇಲೆ ಷಟ್ಸ್ಥಲವೆಂಬವ
ಧರೆಯ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲಂ ಕೇಳ್ಳು ಸುಜ್ಞಾನ
ಭರಿತರಾಗುತ ಶಿವಾನಂದ ರಸಮಯರಾಗಿ
ಪರಮ ಸರ್ವಜ್ಞತತ್ವಕೋಡೆಯರಪ್ಪರ ವಿಮಲ ಚರಣಾಂಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣಂ.

ಕೃತಿಗೆ ಪದಿನೆಂಟಿಂಗಳೆನೆ.....

ಲಕ್ಷಣ ದಂಡೇಶನು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಅಷ್ಟಾದಶ ವರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಕೃತಿಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಹದಿನೆಂಟು ಅಂಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವೇ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣದ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಅವು ಹೀಗಿವೆ:

1. ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯ ವಸ್ತುವಿನ ವಿವರಣೆ
2. ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲ ತತ್ವವಿಚಾರ
3. ಪಂಚವಿಂಶತಿಲೀಲೆ
4. ಭುವನಕೋಶ
5. ಶಿವಲೋಕದಭಿವರ್ಣನ
6. ಹರನ ದಿವ್ಯಾಸ್ಥಾನ-ನಾರದ ದರ್ಶನ
7. ಶಿವನಂದೀಶ ಸಂವಾದ
8. ಬಸವೇಶ್ವರಾವತಾರ-ಬಾಲಲೀಲೆ, ಪವಾಡ
9. ಶಿವಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿದ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಂಸೆ
10. ಧರ್ಮಾರ್ಥಮ್, ಪಿಂಡೋದತ್ತಿ
11. ಸಂಸಾರ ಹೇಯ
12. ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಹಿಮೆ
13. ಭಸಿತ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಹಾತ್ಮ್ಯ
14. ಲಿಂಗಧಾರಣ
15. ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಕ್ರಮ
16. ಶಿವಾಧಿಕ್ಯ
17. ಮಾಹೇಶ್ವರಾಚರಣೆ
18. ಷಟ್ಸ್ಥಲ

ವೀರಶೈವಾವೃತ್ತ ಮಹಾಪುರಾಣ ತತ್ವಪ್ರಧಾನ ಪುರಾಣ ವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ -

1. ಪ್ರವೃತ್ತಿತತ್ವವಿವರಣೆ
2. ಪಂಚವಿಂಶತಿ ಲೀಲೆಗಳು
3. ನಿವೃತ್ತಿ ತತ್ವನಿರೂಪಣೆ
4. ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರ ಹಾಗೂ ಶರಣರ ಚರಿತೆ ನಿರೂಪಣೆ
5. ಷಟ್ಸ್ಥಲ ವಿವರಣೆ

ಈ ಪಂಚಾಂಗಗಳು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ.

ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿ- ಚನ್ನ ಬಸವಪುರಾಣ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತನು ತನ್ನ ಪುರಾಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿರುವನು:

ಪರಿವಿಡಿಯೋಳಿ ಪುರಾಣದ ಕಥಾಕುಳಕಮಂ
ವಿರಚಿಪೆಂ ಕೈಲಾಸವರ್ಣನಂ ನಾರದನ
ದರುಶನಂ ಚನ್ನಬಸವೋತ್ತತ್ತಿ ಪುಷ್ಪಕೋತ್ಸಾಹಮಾತನ ಸುಲೀಲೆ
ಅರಸಿನಾಸ್ಥಾನಮಾ ಪುರದೇಶವರ್ಣನಂ
ಗುರುಚನ್ನಬಸವನಾ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರಂ
ಗೊರದ ಶಿವತತ್ವಮಾ ಶಿವನ (.....)ಲೀಲೆ ಸೋಮಸೂರ್ಯಾನ್ವಯಂ
ಹರಶರಣ ಚರಿತೆ ದೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನಂ ಷಟ್ಸ್ಥಲಂ ಸುಕಾಲಜ್ಞಾನವು
ಇಂತಿವೆಲ್ಲಂ ಚನ್ನಬಸವಪೌರಾಣದಾ
ದ್ಯಂತ ಸತ್ಯಥೆಯ ಸೂಚನೆ

ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಉಲೇಖಿತವಾದ ಪುರಾಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಹೀಗಿವೆ -

1. ಕೈಲಾಸ ವರ್ಣನೆ
2. ನಾರದನ ದರ್ಶನ
3. ಚನ್ನಬಸವೋತ್ತತ್ತಿ
4. ಪುಷ್ಪಕೋತ್ಸಾಹ
5. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ಬಾಲಲೀಲೆ
6. ಪುರದೇಶ ವರ್ಣನ
7. ಅರಸಿನಾಸ್ಥಾನ
8. ಗುರುಚನ್ನಬಸವನು ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಶಿವತತ್ವ
9. ಪಿಂಡೋತ್ತತ್ತಿ, ಕರಣ ಹಸಿಗೆ
10. ಪಂಚವಿಂಶತಿಲೀಲೆ
11. ಸೋಮಸೂರ್ಯಾನ್ವಯ
12. ಶಿವಶರಣಚರಿತೆ (ಶೈವ ಶರಣರು-ವೀರಶೈವ ಶರಣರು)

13. ದೀಕ್ಷಾವಿಧಾನ-ಲಿಂಗಪೂಜಾ ವಿಧಾನ.
14. ಷಟ್ಸ್ಥಲ ನಿರ್ಣಯ
15. ಕಾಲಜ್ಞಾನ

ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವುದು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥಾನಾಯಕರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳು ಕರಗುತ್ತ ಲೀಲೆಗಳ, ಶಿವಶರಣರ ಕಥೆಗಳ, ತತ್ವಗಳ ವಿವರಣೆ ಹಿಗ್ಗುತ್ತ ಹೋದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದಂತೆ ಆ ಕಾಲದ ಪುರಾಣಗಳ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ವಿವರವಾಗಿಯೂ ಕವಿಗಳು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ಧರ್ಮ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರಗಳ ವಿವರಣೆಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬಸವಪುರಾಣವೇ ಆದಿ; ಆದರ್ಶ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ (ಸಂ) (1971) : ಬಸವಪುರಾಣ, ಧಾರವಾಡ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಶ್ರೀ ಮುರುಘಾಮಠ, ಮೈತ್ಯುಂಜಯನಗರ, ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ.
- ಡಾ. ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ (1981) : ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳು : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
- ಎಂ.ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ (ಲೇಖನ) (1923) : ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ (1150-1600) - ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳು : ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತರಿಕೆ, ಸಂಪುಟ : 8, ಸಂಚಿಕೆ : 2, ಜೂಲೈ.

■

- 35ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಯುದ್ಧತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗಿದೆ. ಅಲ-ಅದ್ಲಿ, ಅಸ್ಸರಾಬಿಯಂಥ ಚದುರುಂಗದಾಟಗಾರರ ಕುರಿತು ಇದೆ, ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಅರಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಕೂಡ ಈ ಚದುರುಂಗದಾಟವನ್ನೇ ಆಡಿಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಕಲಿ ವೇಷದಲ್ಲಿ ದ್ವಿ ಅರಿಯಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ತನ್ನೆಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಅನರ್ಥವಾಗಲು ಅರಿಯಿಲ್ಲದವನು ಕೂಡ ಕಾರಣನೆಂದು ತಿಳಿದರು ಕೂಡ ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೃದುಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿ ಅವನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೇ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಮಹಮ್ಮದನ ಆದರ್ಶರಾಜ್ಯದ ಕನಸು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಗತಿಪರ ನಿಲುವುಗಳು ಆರಂಭದಿಂದ ಕೊಲೆ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಸನ್ಮಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾಟಕವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಹಮ್ಮದನು ಅಸಂಗತತ್ವ ನಿಲುವುಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಅಸಂಗತತ್ವವನ್ನು ಸುಸಂಗತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಮೂಲಕ ಇದೊಂದು ಅಸಂಗತ ನಾಟಕವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಮಹಮ್ಮದನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದರೆ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಆಲೋಚನೆಗಳಾಗಲಿ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ತುಂಬ ವಿಳಂಬವಾಯಿತೆನೋ ಅಥವಾ ಹಿಂದೂ-ಮುಸಲ್ಮಾನರ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣವೋ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಮಹಮ್ಮದನು ಅವನು ಕೈಗೊಂಡ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ಅವನು ವಿಫಲನಾಗಿ 'ಹುಚ್ಚುದೊರೆ'ಯಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಬಹುದೆನೋ ಎಂದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ರಾಜು ಹೆಗಡೆ : ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡರ ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಪು.ಸಂ. 5
2. ಜಿ. ಹೆಚ್. ನಾಯಕ : ಮೌಲ್ಯಮಾರ್ಗ ಸಂಪುಟ-ಒಂದು, ಪು.ಸಂ. 367
3. ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ : ಪ್ರಸ್ತುತ ಪು.ಸಂ. 99
4. ಜಿ. ಎಸ್. ಅಮೂರ : ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿ, ಪು.ಸಂ. 42

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ್ : ತುಘಲಕ್, ಮುದ್ರಣ-2000, ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ.
- ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ : ಪ್ರಸ್ತುತ, ಮುದ್ರಣ-2011, ಲಂಕೇಶ್ ಪ್ರಕಾಶನ
- ಜಿ. ಎಸ್. ಅಮೂರ : ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿ, ಮುದ್ರಣ-2012, ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ.
- ಡಾ. ರಾಜು ಹೆಗಡೆ : ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಮುದ್ರಣ-2007, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- ಜಿ. ಹೆಚ್. ನಾಯಕ : ಮೌಲ್ಯಮಾರ್ಗ ಸಂಪುಟ- ಒಂದು ಮುದ್ರಣ-2011, ಸಿರಿವರ ಪ್ರಕಾಶನ.

■

ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ ಹಿರೇಜಂಬೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನ್ವೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 450 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1565 ವರೆಗೆ)

೬ ಕೋಟೋಜಿರಾವ್ ಆರ್., ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಂಕರಘಟ್ಟ

೬ ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಂಕರಘಟ್ಟ

ಸಾರಾಂಶ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶವಾದ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. (ಕ್ರಿ. ಶ. 450 ರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. 1565ವರೆಗೆ) 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ಗ್ರಾಮವು ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಮುಖ ಜ್ಞಾನ ವಿಮೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಭಾರತದ ಅದರಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರೆಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿತಗೊಂಡಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಾದ ನಳಂದ, ತಕ್ಷಶಿಲಾ, ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ, ವಲ್ಲಭಿ, ಮೊದಲಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇತರೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದವು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅದರಲ್ಲೂ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅರೆಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸತನವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ-2020ರ ಮುಂದುವರಿಕೆಯೇ ಆಗಿದ್ದು ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಭವಿಷ್ಯದ ದಿನಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ದಾಖಲೆಯಾಗಲಿದ್ದು, ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ದಿಕ್ಕೂಚಿಯಾಗಲಿದೆ.

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು : ಅರೆಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶ, ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರ, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಮೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಪರಂಪರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಅದರ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಚಾಲನೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸುಸ್ಥಾಪಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ-2020ರ ಎಲ್ಲ ಫಲಿತಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳೇ ಮೂಲಾಧಾರವೆಂಬುದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ-2020 ಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕೂಚಿಯಾಗಿದೆ.

ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರದ ಲೊಂದಾದ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು', ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಾಮವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಜ್ಞಾನ ವಿಕಾಸದ ವಿದ್ಯಾಲಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಸದಾ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಜ್ಞಾನವಲಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ವೇದ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ವ್ಯಾಕರಣ, ವೀಮಾಂಸೆ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಷಯಗಳು ಅಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಈ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಕಲಿಕೆ, ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ

ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಇಂಬು ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣ ರೂಪಗೊಂಡಿತ್ತು. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಡೆಗೆ ಅಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಬೆಳಕನ್ನು ಹೊರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರುವ ಕೆಲಸ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸಾಗಬೇಕಿದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಯೋಗ್ಯ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಗದ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಶಿಕಾರಿಪುರ ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಗವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ನಳಂದ, ತಕ್ಷಶಿಲಾ, ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ಹಾಗೂ ವಲ್ಲಭಿ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರೆಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ತಾಳಗುಂದ, ಬಳ್ಳಿಗಾವಿಗಳಂತೆ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರದ ಇತಿಹಾಸವೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ಇಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಸದುದ್ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಹೊಂದಿದೆ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ತಾಳಗುಂದ, ಬಳ್ಳಿಗಾವಿ, ಬಂದಳಿಕೆ, ಬೇಗೂರು, ಜಂಬೂರು, ಚಿಕ್ಕಮಾಗಡಿ, ಅಗ್ರಹಾರ ಮುಚಡಿ, ಸಂಡ

ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ಅಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವೇತನ ಹಾಗೂ ಇತರೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ ಹಿರೇಜಂಬೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ ಹಿರೇಜಂಬೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ ಹಿರೇಜಂಬೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಚಲಕಗಳು

ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ವೇತನ ಹಾಗೂ ಇತರೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶೋಧ ಮಾಡುವುದಾಗಿದ್ದು "ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಧಾನ"ವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನೆಯ ನಮೂನೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಭವಿಯ ಪ್ರತಿದರ್ಶ ವಿಧಾನದ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ "ಉದ್ದೇಶಿತ ಪ್ರತಿದರ್ಶ ವಿಧಾನ" ವನ್ನು (Purposive Sampling Method) ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಸಾಧನಗಳು

ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನ್ವೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ (ಕ್ರಿ.ಶ.450 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1565) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲಧಾರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಶೋಧ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕೆಳಕಾಣಿಸಿದ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

- ಸಾಹಿತ್ಯ ಅವಲೋಕನ.
- ಕ್ಷೇತ್ರಭೇಟಿ.
- ಶಾಸನಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನ ಬಳಸಿ ಪಾಠ ತೆಗೆಯುವಿಕೆ.
- ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.
- ಶಾಸನಗಳ ಪಡಿಯಚ್ಚು ತೆಗೆಯುವಿಕೆಯ ಸಾಧನಗಳು.
- ಶಾಸನಗಳ ಅಳತೆಗಾಗಿ ಅಳತೆ ಟೇಪು.
- ಶಾಸನಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಓದಲು ಭೂತಗನ್ನಡಿ.

ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ "ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನ"ವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶದ ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆ

1. ಜಂಬೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಜಂಬೂರಿನ ಕ್ರಿ.ಶ.1008 ರ 74ನೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ಶ್ರೀಮದಗ್ರಹಾರಂ ಜಂಬೂರು" ಎಂಬ ಅಗ್ರಹಾರದ ಉಲ್ಲೇಖ ದೊರೆಯುವುದರಿಂದ ಜಂಬೂರು ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವಾದ ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಠವಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರ ಬಗೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಜಂಬೂರಿನ ಗ್ರಾಮದ ಚಿಗಲಕಟ್ಟಿಕೆಯ ಬಳಿ ದೊರೆತ ಮೂರು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲೂ ಜಂಬೂರು ಒಂದು ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿದ್ದರ ಬಗೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. 75, 77 ಮತ್ತು 78ನೇ ವೀರಗಲ್ಲಲ್ಲಿ "ಅಗ್ರಹಾರ ಜಂಬೂರು" ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುವುದರಿಂದ ಜಂಬೂರು ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವಾದ ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

2. ಜಂಬೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ : ಜಂಬೂರಿನ ಕ್ರಿ.ಶ. 1008 ರ 74ನೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ಸ್ವಸ್ತಿಯಮನಿಯಮ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಮೋನಾನುಷ್ಠಾನ ಜಪಸಮಾಧಿ ಶೀಲ ಸಂಪನ್ನರ್ ವಿದಿತ ವೇದ ವೇದಾಂತ ಆಗಮ ಷಟ್ಕರ್ ಪಂಚವ್ಯಾಕರಣಾಧಿ ಸಮಸ್ತ ನಿರ್ಣೀಕೃತ ಚರಿತರ್ ಅಗ್ನಿಷ್ವೋಮಾತ್ಯಗ್ನಿಷ್ವೋಮ ಉಕ್ಯ ಷೋಡಶಿ ವಾಜಪೇಯಾತಿ"

- ವೇದ
- ವೇದಾಂತ
- ಆಗಮ
- ಷಟ್ಕರ್
- ಪಂಚವ್ಯಾಕರಣ

ಕ್ರಿ. ಶ. 1008 ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ವೇದ, ಆಗಮ, ಷಟ್ಕರ್, ಪಂಚವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾಪನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಜಂಬೂರಿನ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಶ್ರೀ ಕೇಶವೋಜರರ ಬಗೆಗೆ ಹಾಗೂ ಅವರು ವೇದ, ವೇದಾಂತ, ಆಗಮ ಷಟ್ಕರ್, ಪಂಚ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದ ಬಗೆಗೆ, ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಉಕ್ಯ ಶೋಡಶಿ, ವಾಜಪೇಯಾತಿ, ಸಪ್ತಸೋಮ ಸಮಸ್ತ ಎಂದು ಹೊಗಳಲಾಗಿದೆ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯ 'ಪಂಚವ್ಯಾಕರಣ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಆ ಐದು ವ್ಯಾಕರಣಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬ ವಿವರ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಯಾಗಾದಿ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿದ್ದ ಸಾವಿರ ಜನ ಮಹಾಜನರಿಂದಾಗಿ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು) ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಜಂಬೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು : ಜಂಬೂರಿನ ಕ್ರಿ.ಶ.1008 ರ 74ನೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೇವೆಯ ದತ್ತಿಯ ವಿಭಜನೆ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ದಾನ ನೀಡಿದವರ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯೆಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದ ಬಲು ಅಪರೂಪದ ಶಾಸನವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ದತ್ತಿಯ ವಿಭಜನೆ, ಅದರ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಯೋಜನಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿವೆ.

"ಸ್ವಸ್ತಿಕ ವರ್ಷ 930 ನೇಯ ಸಾಮ್ಯ ಸಂವತ್ಸ(ರ)ದ ಉತ್ತರಾಯಣ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಆದಿತ್ಯಾವಾರದಂದು ಅಗ್ನಿಷ್ಠಗೆಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆಂದು ಬಟ್ಟ ಕಲ್ಪಲೆಯಕೆಯಿಕ್ಕಮ್ ಮೂವತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಠದ ಮೌಣಿಗಳ್ಗೆ ಉಪ್ಪು ಎಣ್ಣೆಗೆ ಗದ್ಯಾಣಂ ಪರಿನಾರು ಕಪ್ಪಡಕ್ಕೆ ಗದ್ಯಾಣ ಪನ್ನೆರಡು, ಎನ್ನಿರಿಂಗೆ ಗದ್ಯಾಣ ನಾಲ್ಕು, ಅಪರ ಪಕ್ಷದ ಪಂಚಮೆಯ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಗದ್ಯಾಣ ಎರಡು, ತಳಿಗೆಗೆ ಗದ್ಯಾಣ ಎರಡು, ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯ್ಗೆ ಗದ್ಯಾಣ ಎರಡು ಅನ್ನುಮೊದಲು ಗದ್ಯಾಣ"

- ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆಗೆ - 16 ಗದ್ಯಾಣ
- ಬಟ್ಟೆಗೆ - 12 ಗದ್ಯಾಣ
- ಎನ್ನಿರಿಂಗೆ (ಸಗಣೆ ಬರಣೆ) - 04 ಗದ್ಯಾಣ
- ಅಪರ ಪಕ್ಷದ ಪಂಚಮೆಯ ಭೋಜನಕ್ಕೆ - 02 ಗದ್ಯಾಣ

- ತಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ (ತಟ್ಟೆಗಳು) - 02 ಗದ್ಯಾಣ
- ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿಗೆ - 02 ಗದ್ಯಾಣ

ಒಟ್ಟು 38 ಗದ್ಯಾಣದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ದಾನ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಅಗ್ನಿಷ್ಠಕ್ಕೆ 30 ಗದ್ಯಾಣ ಕಮ್ಮ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದರ ಬಗೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಗ್ರಹಾರ ಜಂಬೂರಿನ ಮಠದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಕೇಶವೋಜರಾಗಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಇಂತಹ ದತ್ತಿಗಳು ಬಹಳ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜಂಬೂರು ಕ್ರಿ.ಶ.1008 ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ವೇದ, ವೇದಾಂತ, ಆಗಮ, ಷಟ್ಕರ್, ಪಂಚವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾಪನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ತುಂಬ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು, ಅಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಸಮಾಜ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪೂರಕ ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒರೆಹಚ್ಚಿ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ, ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶ

ಭಾರತದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೇರುಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ ಹಿರೇಜಂಬೂರು ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಸರ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜ್ಞಾನ, ಕಲಿಕೆಯ ವಿಷಯಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ ಮಾದರಿತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಫಲಿತಾಂಶದಿಂದ ಮನಗಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶದ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗೆ ನಮಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ 'ಹಿರೇಜಂಬೂರು' ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಉನ್ನತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇಂದೊಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವೇದ, ವೇದಾಂತ, ಆಗಮ ಷಟ್ಕರ್, ಪಂಚ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದ ಬಗೆಗೆ, ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಉಕ್ಯ ಶೋಡಶಿ, ವಾಜಪೇಯಾತಿ, ಸಪ್ತಸೋಮ ಸಮಸ್ತ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆತಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತರೆನಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ವರ್ಗ. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವರ್ಗ ಅಧ್ಯಯನ ಗೈಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಉಚಿತ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

- 93ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೊಡುಗೆ

✍ ಲಾಡ್ಜೇಮಶಾಕ ಪಿ. ನದಾಫ್, ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಹಿಂದಿ ವಿಭಾಗ, ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಅಪ್ಪ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ, ಪದವಿ ಮಹಿಳಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರ್ಗಿ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರಿಚಯ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಅಂದಿನ ಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ಪಾಟೀಲ್ ರವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ದಿನಾಂಕ 26 ಜುಲೈ 2016 ರಂದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರೊ. ತಿಮ್ಮೇಗೌಡ, ಕುಲಪತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರೊ. ಸುರೇಶ್ ವಿ. ನಾಡಗೌಡರ ಅವರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ ಪ್ರೊ. ವಿಷ್ಣುಕಾಂತ್ ಎಸ್. ಚಟಪಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರಾಗಿ ಪ್ರೊ. ಬಸವರಾಜ್ ಎಲ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣವರ ಅವರು ಸೇವಾನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಹಸಿವು, ಬಡತನ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯತೆ, ಜೀವನೋಪಾಯ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾವಲಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದರೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕರು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇದನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿದೆ. ಬೋಧನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

“ಗ್ರಾಮೀಣ ಬೇರು ಜಾಗತಿಕ ಮೇರು” ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಗದಗ ಇದರ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗದಗದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ‘ರೈತ ಭವನ’ದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನೂತನ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನ್ನು ನಾಗಾವಿ ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಪ ಅಂದಾಜು 350 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ ಸಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಕಲಿಕಾ ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡ ಕಾಮಗಾರಿ ಮುಕ್ತಾಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಗುರಿ

ದೃಷ್ಟಿ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ದೃಷ್ಟಿಯು ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ವಿಶಾಲ ಹರವಿನ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವಂತಹ ಸಮರ್ಪಣಾ ಮನೋಭಾವದ, ಬದ್ಧತೆಯುಳ್ಳ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಲು ಕಾರ್ಯಮಗ್ನವಾಗುವುದು.

ಗುರಿ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶವು ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಜನರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ - ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಆರೋಗ್ಯಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಅವಕಾಶವೀಯುವ ತ್ವರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

1. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕೋರ್ಸುಗಳು ಅಂತರ್ ಶಿಸ್ತೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಇತರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀಡುವ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಕೇವಲ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿರದೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಪದವೀಧರರು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ತರಬೇತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲದೇ ನೇರವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಮುಖಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
2. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪದವೀಧರರು / ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವೀಧರರು, ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರು ಮತ್ತು ಇತರರು ಉದ್ಯೋಗದ ಹಲವಾರು ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದ್ಯಮ ಶೀಲತಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಲು ತಯಾರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸದ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಎರಡು ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಐದು ಕಲಿಕಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
3. ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು, ಗಾಂಧೀಜಿ ಕಂಡ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು

ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ

1. ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಖಾಂತರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಉದ್ಯವಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಬೋಧಿಸುವುದು.
2. ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸ್ಪದವೀಯುವಂತಹ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ವ್ಯಾಸಂಗ ಕ್ರಮಗಳ ಜಾರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (region) ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು;
3. ಸಂಪರ್ಕ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ, ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರು, ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮ (Industry houses) ಇತ್ಯಾದಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು, ಮುಂತಾದವುಗಳು ನಡೆದು ಬಂದ ಹಾದಿ (track record) ಗಮನಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಯ್ದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಮಾದರಿ (ಪೈಲಟ್) ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಹಾಗೆಯೇ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪಾರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಗ್ರಾಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು;
4. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಎಂದರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಜೈವಿಕ ಉರುವಲು ಮತ್ತು ಇಂಧನ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಮೌಲಿಕ ಕೊಂಡಿ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸರಕು ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು, ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್, ಬ್ರಾಂಡಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಅಗತ್ಯ ನಗರ ಸೇವೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಲಯ (Network) ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ರಾಡ್‌ಬಾಂಡ್ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು;
5. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜನರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರನ್ನು ಅಹ್ವಾನಿಸುವುದು;
6. ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡವರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಅಭಿವಿನ್ಯಾಸ (orientation) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾದವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು;
7. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ

ಸಮಕಾಲೀನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸಮಾವೇಶ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು;

8. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬೋಧಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಜಲುಗಳ ಕುರಿತು ಮೂಲಭೂತ, ಅನ್ವಯಿಕ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಕುಶಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;
9. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಚಿಂತನೆ (ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್) ಆಧರಿಸಿ, ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಲು ವರ್ಗರಹಿತ ಜಾತಿರಹಿತ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗರಹಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೃಜನೆಯೆಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಶಿಸ್ತು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಪೋಷಣಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು;
10. ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು;
11. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು;
12. ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಅಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಡಿಪಾಯ ಸೃಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದು;
13. ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಮಾರ್ಗ (ಕೃಷಿ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ವೃಕ್ಷ ಕೃಷಿ, ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು) ಅಳವಡಿಕೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮೌಲ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆ (ಪೂರಕ ಕೃಷಿ), ಕೃಷಿಕರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಹುಹಂತಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು;
14. ನಿಸರ್ಗದತ್ತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿವೇಕಯುತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮುದಾಯಿಕ ಭಾಗೀಧಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಭೂಫಲವತ್ತತೆ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆ,

ಬೀಜ ನಿಧಿ ರೂಢಿಗತ ಬಾಡಿಗೆ ಸೇವೆಗಳು, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ, ಮೇವು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗಿಡಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿಗಳು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ರೂಪ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗಾಗಿ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು;

15. ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಜೀವನ ಗುಣಮಟ್ಟದೊಂದಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಗ್ರಾಮೀಣ - ನಗರ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ ಸೃಜಿಸುವಂತಹ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಿತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೇವೆ, ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು;1
16. ನಗರದ ಜನತೆಯೊಂದಿಗಿನ ಅಂತರವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು (ಕೃಷಿ, ಕೃಷಿಯೇತರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ರಹಿತ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು) ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮೂಹಗಳ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾದರಿ (ಪೈಲಟ್) ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಸಮುದಾಯ, ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು;
17. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಕಿರು ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಕಿರು ಉದ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು;
18. ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿನೂತನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಔಪಚಾರಿಕ ವಿತ್ತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯಧನ ದಾರಿ ಸುಗಮವಾಗುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳು, ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು;
19. ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು, ಜಾತ್ರೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಟೋಟಿಂಗ್‌ಗಳು, ಯೋಗ-ಧ್ಯಾನ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲ ಉತ್ತಮ ಆಹಾರ ಹಾಗೂ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು;
20. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವುದು;
21. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು;
22. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ನೀತಿ ರಚನೆ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವುದು;

23. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವತ್ತ ಬೋಧಕ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಗಳ ಕಲಿಕೆ, ವೃತ್ತಿಗಳ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾಪಾಡುವುದು;

24. “ನಾವು ಜನರೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹಾಗೂ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು” ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ, ಜನರ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ (ಏಜೆಂಟ್) ನಡುವಿನ “ವಿಶ್ವಾಸ ಅಥವಾ ಕಂದರ” ವನ್ನು ತುಂಬಿ ಬೆಸೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು;

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎರಡು ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು

1. ಸಂಶೋಧನೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಾ ಕೇಂದ್ರ.
2. ತರಬೇತಿ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರ.

ಪ್ರಸ್ತುತ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 400 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇವರಲ್ಲಿ ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಡ್ ಹಾಗೂ ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಿಂದ ಬಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇರುವರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜಿಯೋ-ಇನ್‌ಫಾರಮೆಟಿಕ್ಸ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕೋರ್ಸ್‌ನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್, ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್, ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಮತ್ತು ಪುನಶ್ಚೇತನಾ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ/ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಸೇವಾ ತರಬೇತಿ, ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಹಾಗೂ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಕಟಣಾ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು ‘ಗ್ರಾಮೋದಯ’ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪದವಿ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಪದವಿ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

• ದೇಸಿ ಯೋಜನೆ	• ಸ್ಥಿತಿ ವನ	• ಮಾದರಿ ಸಸ್ಯ ಪಾಲನೆ ಕೇಂದ್ರ
• ಸಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮ	• ಜೈವಿಕ ಉದ್ಯಾನವನ	• ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ
• ನೈಪುಣ್ಯ ಕೇಂದ್ರ	• ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ (ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷಾ ತರಬೇತಿ ಕೋಶ)	• ಸ್ವ ಉದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೋಶ
• ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಯೋಗಕೇಂದ್ರ	• ಮನೋಚೇತನ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಕೇಂದ್ರ	• ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ದತ್ತ ಸ್ವೀಕಾರ
• ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೋಶ	• ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವಾ ಯೋಜನೆ (ಎನ್ ಎಸ್ ಎಸ್)	• ಯುವರೆಡ್ ಕ್ರಾಸ್

ಔಷಧಿವನ ನಿರ್ಮಾಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ದೀನದಯಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ದಿನಾಚರಣೆ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಕಳಸಾಪುರ ದತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಔಷಧಿವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಜಾಗೃತಿ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಕೆ.ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ ಸರಕಾರಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ, ಹುಲಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಒಂದು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ತರಬೇತಿ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಕೇಂದ್ರ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು, ತರಬೇತಿ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ "ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನವಾಗಿ ನೇಮಕಾತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿ/ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಯೋಗ ದೊಂದಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಕೋರ್ಸುಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು. ವಿವಿಧ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದು. ತರಬೇತಿ, ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ವಿವಿಧ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು
2. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.
3. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಸೆಮಿನಾರ್ ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಕರಪತ್ರ (Brochure) ಪುಸ್ತಕಗಳು, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು.
4. ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.
5. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.

6. ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.
7. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ, ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ತರಬೇತಿ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಕೇಂದ್ರವು ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಳಗಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಶೋಧನೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕೇಂದ್ರ

ಬೋಧಕರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದು ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿದೆ.

ಅ. ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವುದು.
2. ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಭೌತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಅಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
3. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲುದಾರರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವತ್ತ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಅನುಗೊಳಿಸುವುದು, ಬೋಧನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಎಕ್ಸಿರಗಲು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
4. ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವುದು.
5. ಸಮಗ್ರ ಇಂಧನ ಮೂಲಗಳ (ವಿದ್ಯುತ್, ಸೌದೆ, ವಾಯು, ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್, ಬಯೋಮಾಸ್ ಹಾಗೂ ಸೌರಶಕ್ತಿ) ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸುವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
6. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಜನಾಂಗೀಯ, ಪಾರಂಪರಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣ ಗೊಳಿಸಿ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
7. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹಾಗೂ ರೈತರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪೂರಕವಾಗುವ ನೀತಿ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.

8. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ, ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ಯಮಗಳು, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ, ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುವು ಆಗುವ ನೀತಿ, ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.

ಆ. ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಯೋಜನೆಗಳು

1. ಸಮಗ್ರ ಪಶು ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆ
2. ದೇಶಿ ಹಸು ಹಾಗೂ ಗೋಶಾಲೆ ಯೋಜನೆ
3. ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ, ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಡೀಸೆಲ್‌ನ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪನೆ,
4. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ MGNREGS ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವದ ಅಧ್ಯಯನ,
5. KVIC ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕಿನ್ನಾಳ ಗೊಂಬೆಗಳ CLUSTER ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ
6. ಗ್ರಾಮೀಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಹಾಗೂ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ TECHARK ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
7. ಖಾದಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ "ದೇಶಿ ಮಳಿಗೆಯ" ಸ್ಥಾಪನೆ

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ್ಯಗಳು

1. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಬಲಪಡಿಸುವಿಕೆ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದು.
2. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಅಭಿವಿನ್ಯಾಸ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು ಸಮುಚಿತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.
3. ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾನೂನುಗಳ ಅನುವಾದ ದಲ್ಲಿನ ಅಡ್ಡಿ-ಆತಂಕಗಳ (hottlenecks) ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.
4. ಸ್ತ್ರೀಯರ, ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉತ್ತಮ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಲು ವಿರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು.
5. ಸಂಪರ್ಕ-ಸಂವಹನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

1. ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ.
2. ರಕ್ತದಾನ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಮಾದಾನ ಶಿಬಿರಗಳ ಆಯೋಜನೆ.
3. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ರಕ್ತ ಗುಂಪು ಪರೀಕ್ಷೆ.
4. ಕೋಡ್‌ನಿಂದ ಸೋಂಕಿತರಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿಗಳ ವಿತರಣೆ.
5. ಯುಥ್ ಫಾರ್ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಇವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಹೋಮ್ ಐಸೋಲೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಔಷಧಿ ಕಿಟ್‌ಸರಬರಾಜು.
6. ವಿವಿಧ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಥರ್ಮಲ್‌ಸ್ಟ್ರೀನಿಂಗ್ ಪರೀಕ್ಷೆ.
7. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕೋವಿಡ್ ಪಾಸಿಟಿವ್ ಸಂಬಂಧಿತ ನಿಯಮಿತ ತಪಾಸಣೆ.
8. ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ "ತಂಬಾಕು ಸೇವನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು" ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ವೆಬಿನಾರ್ ಆಯೋಜನೆ.

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಮ್ಪರ್ಶನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವರದಿ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ದತ್ತು ಪಡೆದಿರುವ ಗದಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳಾದ ಹುಲಕೋಟಿ, ಬಿಂಕದಕಟ್ಟಿ, ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ನಾಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಳಸಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿಮರ್ಶನ್, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಭಾಗವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳುವ ಮೊದಲು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಓರಿಯಂಟೇಷನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು.

ಎಂ.ಎ. (ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ.ಆರ್.)

ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಧ್ಯಯನವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ದತ್ತು ಪಡೆದಿರುವ ಕಳಸಾಪುರ, ನಾಗಾವಿ, ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಬಿಂಕದಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಹುಲಕೋಟಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮಾಜೋರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ಭಾಗವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಧ್ಯಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದರೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನ ಜೀವನಮಟ್ಟ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಧ್ಯಯನ (ಇಮ್ಪರ್ಶನ್) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣತೆಯ ಕುರಿತು ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.

- ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನ ಜೀವನಮಟ್ಟ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು ಕುರಿತು ಯುವಕರನ್ನು ಸಂವೇದಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಕೆಳಹಂತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕುರಿತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ.
- ಮಕ್ಕಳ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು.
- ಗ್ರಾಮದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ.

ದತ್ತು ಪಡೆದ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ವರದಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ ಇದರ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ 20 ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ದತ್ತು ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ದಿನಾಂಕ 24-11-2020ದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದಿಂದ ಶಾಲೆಗಳ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕೃತ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ದತ್ತು ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವರದಿ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಶಾಲೆ	ವಿಭಾಗ	ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಾಲಕರ ಶಾಲೆ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಬಾಲಕ/ಬಾಲಕಿಯರ ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
1.	ಸರಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕಶಾಲೆ	1 ರಿಂದ 5 ನೇ ತರಗತಿ	-	-	-	-	6	310	6	310
2.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ	1 ರಿಂದ 7 ನೇ ತರಗತಿ	2	429	3	511	8	2044	13	2984
3.	ಸರಕಾರಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ	8 ರಿಂದ 10 ನೇ ತರಗತಿ	1	258	-	-	-	-	1	258
	ಒಟ್ಟು		3	687	3	511	14	2354	20	3352

ಉಪಸಂಹಾರ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ-ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಅನೇಕ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ 'ಗ್ರಾಮೀಣ ಬೇರು ಜಾಗತಿಕ ಮೇರು' ಎಂಬ ಧೈಯೋದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವಂತಹ ಸಮರ್ಪಣಾ ಮನೋಭಾವದ, ಬದ್ಧತೆಯುಳ್ಳ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ವಿವರ

1.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಬಿಂಕದಕಟ್ಟಿ, ಗದಗ
2.	ಸರಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಬಿಂಕದಕಟ್ಟಿ, ಗದಗ
3.	ಸರಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಕೃಷ್ಣ ಕಾಲನಿ, ಹುಲಕೋಟಿ, ಗದಗ
4.	ಸರಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಮಿಲ್ ಶಾಲೆ, ಹುಲಕೋಟಿ, ಗದಗ
5.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕನ್ನಡ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಹುಲಕೋಟಿ, ಗದಗ
6.	ಸರಕಾರಿ ಮಾದರಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಕನ್ನಡ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಹುಲಕೋಟಿ, ಗದಗ
7.	ಕೆ.ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಬಾಲಕಿಯರ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ ಹುಲಕೋಟಿ, ಗದಗ
8.	ಸರಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಗದಗ
9.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕನ್ನಡ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ, ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಗದಗ
10.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕನ್ನಡ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ, ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಗದಗ
11.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ನರಸಾಪುರ, ಗದಗ
12.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಹುಯಿಲಗೋಳ, ಗದಗ
13.	ಸರಕಾರಿ ಉರ್ದು ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಕಳಸಾಪುರ, ಗದಗ
14.	ಸರಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಕಳಸಾಪುರ
15.	ಸರಕಾರಿ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ನಾಗಾವಿ, ಗದಗ
16.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ನಾಗಾವಿ, ಗದಗ
17.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕನ್ನಡ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಶಿರಹಟ್ಟಿ, ಗದಗ
18.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಬಟ್ಟೂರು, ಶಿರಹಟ್ಟಿ, ಗದಗ
19.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಇಟಗಿ ರೋಣ, ಗದಗ
20.	ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ದಿಂಡೂರ ರೋಣ, ಗದಗ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗದಗ ದ್ವಿತೀಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ 2018-19.
- ಗ್ರಾಮೋದಯ ಘಟಿಕೋತ್ಸವ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ (2021).
- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗದಗ ತೃತೀಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ 2019-20.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಯಾಮಗಳು ಸಂಪುಟ - 1 (2020).
- ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗದಗ ನಾಲ್ಕನೇ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ 2020-21.
- School Adoption Report (2020-2021).

ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

೬ ದೇವಾನಂದ ಎ.ಸಿ. ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಬಿಜಿಎಸ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬಿ.ಜಿ. ನಗರ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ.

೬ ಡಾ. ಎ.ಟಿ. ಶಿವರಾಮು, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಬಿಜಿಎಸ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬಿ.ಜಿ. ನಗರ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಸಾರಾಂಶ

ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಶಾಲೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ವ್ಯವಹಾರಿಕ, ನೈತಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹ "ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು" ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳ ಬಳಕೆ, ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯ, ನಾಡು- ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ, ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು : ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಮಾತೃ ಭೋಜನ, ವೃಕ್ಷ ದೇವತಾ ವಂದನೆ.

1. ಪೀಠಿಕೆ

EOA Clearinghouse Directory "ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಲು ಆಯೋಜಿಸುವ ವ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೇಣಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಬದ್ಧ ವಿಧಾನಗಳೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳೆಂದಿದೆ". ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಶಾಲೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದೈಹಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ, ನೈತಿಕ, ಸಂವೇಗಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಹಲವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

2. ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ

- ಜೋಸೆಫ್ ಎಲ್ ಮಹೋನಿ ಮತ್ತು ರಾಬರ್ಟ್ ಬಿ ಕೈನ್ಸ್ ರವರು "ಅಮೇರಿಕನ್ ಸೈಕಾಲಜಿಕಲ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್" ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್.ಡಿ.ಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ Developmental Psychology ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯ 33 (2), 241, 1997 ರ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ "Extracurricular activities protect against early School dropout" ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರು 392 ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ, ಪಠ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಪಠ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ಪ್ರಮಾಣವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಪಾಲನಾಥ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 2022 ರಲ್ಲಿ "ಸಂಸ್ಕೃತ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಶ್ರೀ ಬಾಲಗಂಗಾಧರನಾಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ" ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶ್ರೀ ಡಾ. ಬಾಲಗಂಗಾಧರನಾಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

3. ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು
- ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಕರಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು
- ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
- ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ.
- ಅಧ್ಯಯನದ ಮಿತಿಗಳು : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುವ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.
- ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ : ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸಾಧನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳು : ಸಂದರ್ಶನ, ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಹಾಗೂ ಅವಲೋಕನಗಳ ಮೂಲಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

8. ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

- 8.1 ಮಾತೃ ಭೋಜನ: ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಅಗಲಗುರ್ಕಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ಬಿಜಿಎಸ್ ಆಂಗ್ಲ ಶಾಲೆ'ಯು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ 'ಮಾತೃ ಭೋಜನ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಭೋಜನಕೂಟದ ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ "ಪೋಷಕರು ತಾವು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೈ ತುತ್ತುನ್ನು ನೀಡಿ, ಬಡಿಸಿ,

ತನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥ, ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಭಾವವನ್ನು ಪೋಷಕರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವೆ ಮೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಕರ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

8.2. ವ್ಯಕ್ತ ದೇವತಾ ವಂದನೆ : ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾಡುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾಗತೊಡಗಿದಾಗ ಹಿರಿಯರು ತಾವು ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ವನದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟರು. ಕೆಲವು ದೇವರ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡಿಕಟ್ಟುವುದೂ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಮರದ ಬುಡವೇ ದೇವರುಗಳ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದರ ಮೂಲ ಆಶಯವೆಂದರೆ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಬಿಜಿಎಸ್ ಆಂಗ್ಲ ಶಾಲೆಯು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ದಿನಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ ದೇವತೆಗೆ ವಂದನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

- ಅಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಶಾಲೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನೆಡುತ್ತಾರೆ.
- ಶಾಲೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ಬಲೂನು, ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಕುಂಕುಮವಿಟ್ಟು, ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸಿ, ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಣ್ಣು-ಕಾಯಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಘೋಷವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಗಳ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತಂದು, ಅವನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ, ಬೀಜದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬೀಜದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಖಾಲಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ವರ್ಷಧಾರೆಯಾದಾಗ ಬೀಜದುಂಡೆಯೊಳಗಿರುವ ಬೀಜವು ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು, ಗಿಡವಾಗಿ, ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ
- ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಪರಿಸರ ತಜ್ಞರಿಂದ ಪರಿಸರದ ವಿಶೇಷತೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಡ, ಮರಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಕಾಣುವ, ಪ್ರೀತಿಸುವ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

8.3. ರಕ್ಷಾ ಬಂಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಹಾಗೂ ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಿಜಿಎಸ್ ಮಾಂಟೆಸ್ಸರಿ ಶಾಲೆಗಳು ರಕ್ಷಾ ಬಂಧನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಬಾಲಕ ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರ ನಡುವೆ ಅಣ್ಣ-ತಂಗಿಯರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ಮತ್ತು ಬಾಲಕರ ನಡುವೆ ಸ್ನೇಹ ಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ವೈಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಬಲ್ಲವು.

8.4. ಕೋಟಿ ಕಂಠ ಗಾಯನ : ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ದಿನಾಂಕ 28-10-2022 ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11-00 ಗಂಟೆಗೆ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಂಪರೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ 'ಕೋಟಿ

ಕಂಠ ಗಾಯನ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡು "ಜಯ ಭಾರತ ಜನನಿಯ ತನುಜಾತೆ, ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು, 'ಬಾರಿಸು ಕನ್ನಡ ಡಿಂಡಿಮವ, ಹಚ್ಚೇವು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ, ವಿಶ್ವವಿನೂತನ ವಿದ್ಯಾಚೇತನ ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ" ಆರು ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು.

8.5. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ತರಕಾರಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ: ನಲ್ಲಿಗೆರೆ ಕ್ರಾಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಡೆಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಾಲಾ ತೋಟದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ವಾತಾವರಣ, ಅವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಮಣ್ಣಿನ ಜೊತೆಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವುದು
- ರೈತರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಅರಿವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕರಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವುದು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವು ಬೆಳೆದ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ 30-11-2018 ರಂದು ಬೆಳ್ಳೂರಿನ ವಾರದ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರ, ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡರು.

8.6. ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆ: ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಗರೂರಿನಲ್ಲಿರುವ 'ಬಿಜಿಎಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಸ್ಕೂಲ್'ನ 4 ನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲಾ ತೋಟಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ನಿಸರ್ಗದ ನೈಜ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ "ಸಸ್ಯಗಳು ತಯಾರಿಸುವ ಆಹಾರ"ವೆಂಬ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಾಠ ಮತ್ತು "ಅಜ್ಜಿಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ"ವೆಂಬ ಕನ್ನಡ ಪಾಠವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, ಗಿಡ-ಮರಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ, ಸ್ಪರ್ಶ, ವಾಸನೆ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕಾನುಭವಗಳು ತರಗತಿ ಕಲಿಕೆಯ ಏಕತಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತರಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕಾ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿತು. ಇಂತಹ ಕಲಿಕೆಯು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯಬಲ್ಲವು.

8.7. ಅಗ್ನಿ ಅವಘಡ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ: ಶಾಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿ ಅವಘಡ, ಮತ್ತಿತರ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು "ಫೈರ್ ಡ್ರಿಲ್" ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವಘಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

8.8. ಅಂತರ್ಜಾಲ ನೈಜ ತರಗತಿ ಆಧಾರಿತ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

- ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹುಳಿಮಾವುವಿನ 'ಬಿಜಿಎಸ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್'ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಿನಾಂಕ 25-6-2021 ರಂದು

ಜಪಾನ್ ದೇಶದ ಟೋಕಿಯೋದ 'ಸೀಕೇಯಿ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಸ್ಕೂಲ್' ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಚುವಲ್ ತರಗತಿಯ ಮೂಲಕ ಭರತನಾಟ್ಯ ಮತ್ತು 'ವರ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆ'ಯನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

- ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಿಜಿಎಸ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್ ನ ನಾಲ್ಕನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ತಯಾರಿಸಿದ್ದ "ಪವರ್ ಪಾಯಿಂಟ್" ಅನ್ನು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ನೈಜ ತರಗತಿಯ (ವರ್ಚುವಲ್ ಕ್ಲಾಸ್) ಮೂಲಕ ಐಲೆಂಡ್‌ನ 'ಕೆಲ್ ಮತ್ತು ಕಾನರ್ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲ್' ಜೊತೆಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು.
- ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಿಜಿಎಸ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ನೈಜ ತರಗತಿಯ ಮೂಲಕ ನೈಜೀರಿಯಾ ದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನೈಜೀರಿಯಾ ದೇಶದ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ, ಜ್ಞಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿವೆ.

8.9. ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಲದ ಮೂಲಗಳು ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ನೀರಿಗಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಬಿಜಿಎಸ್ ಆಂಗ್ಲ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನೀರುಣಿಸಲು ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡ- ಮರಗಳಿಗೆ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಬಾಟಲ್‌ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವು ಖಾಲಿಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

8.10. ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣ ವೀಕ್ಷಣೆ: ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣವು "ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ನೆರಳು ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿನಾಟ". ಈ ಅಪರೂಪದ ಖಗೋಳ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಶಾಲೆಗಳು ಸೌರ ಕನ್ನಡಕಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗ್ರಹಣದ ವಿದ್ಯಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಕೊಂಡರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದು.

8.11. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದಿನ : ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಬಿಜಿಎಸ್ ಆಂಗ್ಲ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ "ಅಚ್ಚಿ ಕಲ್ಲು, ಹಲಗುಣಿಮನೆ ಆಟ, ಬುಗುರಿ ಆಡಿಸುವುದು, ಕುಂಟೆಬಿಲ್ಲೆ, ಸೂರ್ ಚೆಂಡು, ಟೈರು ಓಡಿಸುವುದು, ಸ್ಪಿಷ್ಟಿಂಗ್, ರಿಂಗ್ ಎಸೆಯುವುದು, ಲಗೋರಿ ಮುಂತಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕರಣ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನಮಾನಸದಿಂದ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

8.12. ಬೆಳಗಿನ ಸಭೆ : ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಶಾಲೆಗಳು ಬೆಳಗಿನ ಸಭೆಯೊಂದಿಗೆ

ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ದೈವಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ನಾಡಗೀತೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಗೀತೆಗಳ ಗಾಯನವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವ, ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಬೆಳಗಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿನ ವಾರ್ತಾವಾಚನವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬಗಳಂದು ದಿನದ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

- **ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಪದ :** ಹುಳಿಮಾವುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಿಜಿಎಸ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು "ವರ್ಡ್ ಎ ಡೇ" ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪದದ ಉಚ್ಚಾರಣೆ, ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಪದ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರದಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಧಾರಿತ ಕಥೆಗಳು, ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

8.13. ಶಾಲಾ ಗೀತೆ : ಬೆಂಗಳೂರಿನ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಪುರಂನ ಬಿಜಿಎಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಸ್ಕೂಲ್ ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೆಳಗಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ "BGS World School.....In the lap of Culture and sanctity" ಎಂಬ 'ಶಾಲಾ ಗೀತೆ'ಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲಾ ಗೀತೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವೆ ತಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದವರೆಂಬ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಇತರ ಶಾಲೆಗಳೂ ಕೂಡ ಶಾಲಾ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಹಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಬಲ್ಲದು.

8.14. ರೊಬೊಟಿಕ್ಸ್ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ : 21ನೇ ಶತಮಾನವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಯುಗ. ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ರೊಬೊಟಿಕ್ಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕುಂಬಳಗೋಡುವಿನ ಬಿಜಿಎಸ್ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರೊಬೊಟಿಕ್ಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞರಿಂದ ರೊಬೊಟಿಕ್ಸ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮಿಂಗ್ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

8.15. ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೋರ್ ಅವಾರ್ಡ್ : ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯು 6 ರಿಂದ 10 ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನವೀನ ಚಿಂತನೆಯುಳ್ಳ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಆಶಯದಿಂದ "ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೋರ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ (NIF)" ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ "ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೋರ್ ಅವಾರ್ಡ್ - MANAK" ಅನ್ನು ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ನ ಪ್ರತೀಕ್ ಜಿ. ಮತ್ತು ಗೌರಿಶಂಕರ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರೋರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

8.16. ಬಣ್ಣಗಳ ದಿನಾಚರಣೆ (Colours' day) : ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಿಜಿಎಸ್ ಮಾಂಟೆಸ್ಸರಿ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಬಿಜಿ ನಗರದ ಬಿಜಿಎಸ್ ಮಾಡೆಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು "ಬಣ್ಣದ ದಿನ"ವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನಗಳಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ದಿನ- ಹಸಿರು, ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನ- ನೀಲಿ, ಗುರುಪೂರ್ಣಿಮೆ - ಕೇಸರಿ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಲಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತ ವರ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವರು.

8.17. ಕರಾಟೆ ಮತ್ತು ಟೈಕ್ವಾಂಡೋ ತರಬೇತಿ : ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ರಾಮನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಬಿಜಿಎಸ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಹೆಸರಘಟ್ಟದ ಬಿಜಿಎಸ್ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕರಾಟೆ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ದೆಹಲಿಯ ದ್ವಾರಕದಲ್ಲಿರುವ 'ಬಿಜಿಎಸ್ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್'ನಲ್ಲಿ 'ಟೈಕ್ವಾಂಡೋ' ಸ್ವಯಂ ರಕ್ಷಣೆ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಲೆಗಳು ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ-ಶಿಸ್ತನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ಮನೋಬಲವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿನ ಕಠಿಣ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ದೇಹವನ್ನು ಹುರಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

8.18. ಕೋವಿಡ್-19 ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ : ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೆಸರಘಟ್ಟದ 'ಬಿಜಿಎಸ್ ಯುನೈಟೆಡ್ ಶಾಲೆಯ' ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ವಿಡಿಯೋವೊಂದನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿ, ಕ್ರಿ.ಶ.2020ರಲ್ಲಿ ಯೂಟ್ಯೂಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ಹಿತ ಕಾಯಬೇಕೆಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿ, ಸಂಕಲ್ಪಶಕ್ತಿ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ಈ ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಶಾಲೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇರಣೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ.

8.19. ಪ್ರಾಣಿಧಾಮ ಭೇಟಿ : ಬೆಂಗಳೂರಿನ, ನಗರೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಿಜಿಎಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಿನಾಂಕ 2.9.2022 ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನಕಪುರ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಪ್ರಾಣಿಧಾಮಕ್ಕೆ' ಭೇಟಿ ನೀಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಭವಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಇಂಥ ನೈಜ ಕಲಿಕಾನುಭವಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯಬಲ್ಲವು.

8.20. ರಂಗೋಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆ : ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಗರೂರಿನಲ್ಲಿರುವ 'ಬಿಜಿಎಸ್ ವರ್ಲ್ಡ್ ಸ್ಕೂಲ್' ದಿನಾಂಕ 4-11-2022 ರಂದು ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರೇಖಾಗಣಿತದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮೂಡಿಸಲು, ಗಣಿತದ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ರಂಗೋಲಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ರೇಖಾಗಣಿತ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮನೋಗತವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು.

8.21. ಗೊಂಬೆ ಹಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಶಾರದಾ ಪೂಜೆ : ನವರಾತ್ರಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಬಿಜಿ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ 'ಬಿಜಿಎಸ್ ಮಾಡೆಲ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್' ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

• ನವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮಿಯ ದಿನದಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ, ಅದರ ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನದೀವಿಗೆಗಳಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಿರಿಸಿ, ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ವಿದ್ಯೆ-ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ.

• **ಗೋವಿನ ಪೂಜೆ :** ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋವಿಗೆ ಪೂಜನೀಯ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಗೋವು ಅಮೃತ ಸಮಾನವಾದ ಕ್ಷೀರವನ್ನು, ಕೃಷಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು, ಉಳುಮೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಜನನವನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾಲಕರಿಗೆ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಶಾಖಾ ಮಠದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಂದು ಗೋವಿನ ಕೊಂಬುಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು, ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಹರಿಶಿಣ-ಕುಂಕುಮಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಾಡಿಗಳಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಒಡನಾಟದಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಡನೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಸೆಯಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

8.22. ಸ್ವಸ್ತಿ ವಿಜಯ : ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶುಭ ಹಾರೈಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇ ಸ್ವಸ್ತಿ ವಿಜಯ. ಅಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಡ ರಹಿತವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶುಭವಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾರೆ.

8.23. ಪೋಷಕರು-ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಭೆ : ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಪೋಷಕರು-ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಉನ್ನತಿಗೆ ಪೋಷಕರು ನೀಡುವ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಭೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ.

8.24. ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಾಗಿ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು : ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಮಹಾ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠ ಆಯೋಜಿಸುವ ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಮೇಳ, ಜಾತ್ರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಚುಂಚಾದ್ರಿ ಕಲೋತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

- 93ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ಮುಂದುವರಿದುದು

“ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳನ್ವಯ ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸರ ವಚನಗಳು”

ಶ್ರೀ ಪ್ರೊ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗೇಶ ಉ. ಸಜ್ಜನಶೆಟ್ಟರ್, ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜ್, ಗದಗ-582101 ತಾ.ಜಿ. ಗದಗ.

ಸಾರಾಂಶ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇ-ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಯು ಮಾಹಿತಿ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ-ಒನ್ ಕೂಡ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಉಪಕ್ರಮವು, ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ನಾಗರಿಕ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ನಾಗರಿಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ-ಒನ್ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಸೇವೆಗಳು, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ, ಸವಾಲುಗಳ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು : ಇ-ಆಡಳಿತ, ಮಾಹಿತಿ, ಸಂವಹನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕರ್ನಾಟಕ-ಒನ್.

ಪೀಠಿಕೆ

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜೇಡರದಾಸಿಮಯ್ಯನ ವಚನಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 150ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶರಣ-ಶರಣೆಯರು ಮತ್ತು ನೂರಾರು ವಿವಿಧ ಕಸಬುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರ ಸರಮಾಲೆಯೇ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜ ಡಾಂಭಿಕರಿಂದ ಶೋಷಕರಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ನಡೆ-ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿತ್ತು. ಜನರ ಮೌಢ್ಯವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿ ಅನೇಕ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಜನವಾಣಿಯನ್ನೇ ದೇವಾಣಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿದರು.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ವೀಣಾ ಪ್ರವೀಣ, ಸುದೀರ್ಘ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು ಸವಿಸಿದ ವಚನಕಾರನೆಂದರೆ. ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸರು, ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸರು ಮೊದಲಿಗೆ ಕಲ್ಲಿಕುರಿಕೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅರಸರಾಗಿದ್ದರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಮಾದರಸರು ವೈರಾಗ್ಯರಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಗೈದರು.

ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸರ ಒಟ್ಟು '134' ವಚನಗಳು ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವರ ಒಂದೊಂದು ವಚನಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವುಗಳಾಗಿದ್ದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ನಾವು ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸರ ವಚನಗಳನ್ನು “ಷಟ್ಸ್ಥಲ”ಗಳನ್ವಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ವಚನಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಕೆಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಷಟ್ಸ್ಥಲದನ್ವಯ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಅದರ ತಿರುಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಸಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಪರಶಿವನು ತಾನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಮಾನವೇತರ ಜೀವ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯದೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಾಧಕರು ಪರಶಿವನನ್ನು ಆರು ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂಗನು (ಭಕ್ತ) ಆರು ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂಗನ ಈ ಆರು ಸ್ಥಲಗಳೆಂದರೆ -

1. ಭಕ್ತ ಸ್ಥಲ
2. ಮಹೇಶ ಸ್ಥಲ
3. ಪ್ರಸಾದಿ ಸ್ಥಲ
4. ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ ಸ್ಥಲ
5. ಶರಣ ಸ್ಥಲ
6. ಐಕ್ಯ ಸ್ಥಲ

ಮಾದರಸರು ಈ ಮೇಲಿನ ಸ್ಥಲಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು ಅಂತೆಯೇ ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಮಹತ್ವವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದರಸರ ವಚನಗಳು ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೋಡೋಣ.

1. ಭಕ್ತ ಸ್ಥಲ : ಸಾಧಕನಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಲ ಈ ಭಕ್ತ ಸ್ಥಲ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕನು ಭಕ್ತನನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪರಶಿವನ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿಯು ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನು ಆಚಾರ ಲಿಂಗ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭಕ್ತ ಅಂತಃರಂಗ, ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟು ಭಕ್ತನಾದವನು ಹೇಗಿರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಈ ಸ್ಥಲ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

“ಅಟಮಟವೆ ಆಧಾರ ಕಪಟವೆ ಸದಾಚಾರ
ಕುಟಲವೆ ಮಹಾಘನವಾಯಿತ್ತು ಕೆಲಬರಿಗೆ
ಹುಸಿಯ ಮಸಕವೆ ವರ್ತಕವಾಯಿತ್ತು ಕೆಲಬರಿಗೆ
ಯಂತ್ರ ತಂತ್ರ ದ್ರವ್ಯ ಬೆಹಾರವಾಯಿತ್ತು ಕೆಲಬರಿಗೆ
ಸಟಿಯ ಸಾಗರದೊಳಗೆ ತೇಂಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಕೆಲಬರು
ಸಕಲೇಶ್ವರದೇವರ ನೆರೆನಂಬಲಿಯದವರೆಲ್ಲರು”

ಮಾದರಸರು ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಾದವರು ಯಾವ ರೀತಿಯುಳ್ಳವ ರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಬರಿ ಮೋಸ, ಕಪಟ ವಂಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ(ಸಟಿ) ಸುಳ್ಳಿನ ಸಾಗರದೊಳಗೆ ತೇಲಾಡುತ್ತಾ ಇರುವವರಿವರು.

“ಜನಮೆಚ್ಚಿ ಶುದ್ಧನಲ್ಲದೆ, ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಶುದ್ಧನಲ್ಲವಯ್ಯಾ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಣನಲ್ಲದೆ, ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಣನಲ್ಲವಯ್ಯಾ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕನಲ್ಲದೆ, ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕನಲ್ಲವಯ್ಯಾ ಧನ ದೊರಕದಿದ್ದರೆ ನಿಷ್ಪ್ರಹನಲ್ಲದೆ, ಧನ ದೊರಕಿ ನಿಷ್ಪ್ರಹನಲ್ಲವಯ್ಯಾ ಏಕಾಂತದೋಹಿ, ಗುಪ್ತಸಾತಕ, ಯಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಂಗೆ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವ ಒಲಿ ಒಲಿಯಿಂದಡೆ, ಎಂತಾಲಿವನಯ್ಯಾ?”

ಭಕ್ತನಾದವನು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ವಚನ ಸಾಕು. ಜನಮೆಚ್ಚಿ ಶುದ್ಧನಾಗದೆ ನಮ್ಮ ಮನಸಾಕ್ಷಿದೆ ಶುದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು ಕೇವಲ ನುಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅದನ್ನು ನಡೆದು ತೋರಿಸದೆ ಧನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆಸೆ ಮಾಡುವವ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯನಾಗಿದ್ದು ಒಲಿ ಒಲಿ ಎಂದರೂ ದೇವರು ಹೇಗೆ ಒಲಿಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಮಾದರಸರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೇಡವಾದ ಭಕ್ತಿ ದೇವರಿಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ.

“ಹೊಯಿದೆ, ಹರೆಗೆ ಕುಣಿದಾಡುವರೆಲ್ಲ
ಹಾಡಿದ ಗೀತಕ್ಕೆ ತಲೆದೂಗುವರೆಲ್ಲ
ಪಂಜರದೊಳಗಣ ಅರಗಿಯಂತೆ,
ಅದು ಆಡುವುದು, ಹಾಡುವುದು
ಸಕಳೇಶ್ವರ ದೇವರಲ್ಲಿ
ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮಜ್ಜನಕ್ಕೆ ಎರೆವರೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ತರೆ?”

ನಗಾರಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ, ಹಾಡಿನ ಗೀತಕ್ಕೆ ಕುಣಿದು ತಲೆದೂಗುವವರೆಲ್ಲ ಭಕ್ತರಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಪಂಜರದೊಳಗಿನ ಗಿಳಿಯು ಸಹಿತ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವವನು ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಭಕ್ತನಾಗದೆ ಭವಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿ ಮಾದರಸರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ ಸ್ಥಲದ ಕುರಿತು. ಭಕ್ತನ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೇವರ ಒಲವಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕುರಿತು ನೋಡಬಹುದು.

2. ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಲ : ಭಕ್ತ ಸ್ಥಲದ ನಂತರ ಭಕ್ತನಾದವನು ತನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಾಗುವ ಎರಡನೆಯ ಹಂತವೇ ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಲ. ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದವನು ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು. ಭಕ್ತ ಧೈರ್ಯ, ಶೀಲ, ಏಕಲಿಂಗ ನಿಷ್ಠೆ, ಕರ್ತವ್ಯ, ವ್ರತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಲ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮಾದರಸರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಲದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ.

“ಇಂಥವರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಇಂತುಟಾದುದೆಂದು
ಚಿಂತಿಸುತಿಪ್ಪ ಭಾಷೆಗಟ್ಟ ಮನದವ ನಾನಲ್ಲವಯ್ಯಾ
ಎನ್ನಲಿದ್ದುದ ನೀವೆ ಬಲ್ಲರಿ, ಬಹ ಅನುವನೂ ನೀವೆ ಬಲ್ಲರಿ,
ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ, ಇವರು ಕಾವರು ನೀವೆಯಾಗಿ”

ಭಕ್ತನು ದೇವರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ನಿಷ್ಠೆಯ ಬಗೆಗೆ, ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ಹೀಗೆ, ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಇವರಿಂದಲೇ ಆಯಿತು. ಎಂದು ಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವವನಾನಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನೀವೆ ಬಲ್ಲರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಳಗಿಸುವವರು, ತೇಲಿಸುವವರು ನೀವೆ ದೇವಾ ಎಂದು ನಿಷ್ಠಾ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾನೆ.

“ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗಿಯಿಂದಡೆ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಮರುಗಿಸುವೆ
ಪಾಕನೇಮಿಯಿಂದಡೆ ಷಡುರಸಾನ್ನಕ್ಕೆರಗಿರುವೆ
ಮೌನವ್ರತಿಯಿಂದಡೆ ಸನ್ಯಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಸುವೆ

ಬ್ರಹ್ಮ ಚಾರಿಯಿಂದಡೆ ಅಂಗನೆಯರಿಗೆರಗಿಸುವೆ
ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ, ಎನ್ನನಾಳವಾಡಿ ಕಾಡುವೆ”.

ದೇವರ ಚಿತ್ತ ವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾಟವನ್ನು ದೇವರು ಕೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದನ್ನು ಮರೆತರೆ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ನೀನು ಎನ್ನ ನಾಶ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಂದು ಸ್ವ-ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ತನು ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ನಿಷ್ಠು ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಮಾದರಸರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

“ಸಾಗರವ ದಾಂಟುವವ ಬಸವನ ಬಾಲವ ಬಿಟ್ಟು
ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಕಡಲನೋಡಗೂಡುವಂತೆ...
ದಿಪುಟವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಸಕಳೇಶ್ವರ ದೇವ”.

ದಿಪುಟವಿಲ್ಲದ ಅಂದರೆ ಸತ್ಯವಾದ ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಿತ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಬರಿ ತೋರಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ದೇವನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

3. ಪ್ರಸಾದಿ ಸ್ಥಲ : ಈ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ಲಿಂಗಾರ್ಪಣ ಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನು ಅರ್ಪಿತ ಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವಿಶ್ವಾಸಿಗನಾಗಿ ತನು, ಮನ, ಭಾವ, ಶುದ್ಧನಾಗಿ, ಐಕ್ಯಭಾವದಿಂದ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವವನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮಾದರಸರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕಾಣಬಹುದು.

“ಆರುವನೊಲ್ಲೆನೆಂದು ಅರಣ್ಯವ ಹೋಗುವುದು,
ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ ದುರುಳತನ
ಊರೊಳಗಿದ್ದಡೆ ನರರು ಹಂಗು, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಡೆ
ತರು (ಗಿಡ) ಗಳ ಹಂಗು
ಬಂದ ಪದಾರ್ಥವ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿಕೊಂಬ
ಶರಣನೆ ಜಾಣ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ

ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿ ನನಗೆ ಯಾರ ಹಂಗೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಜಾಣನ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ತರು (ಗಿಡ) ಗಳ ಬಂಧನ, ಊರೊಳಗಿದ್ದರೆ ಮನುಜರ ಹಂಗು ಹೀಗಾಗಿ ಬಂದಂತ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಮಾಡುವವನೆ ನಿಜವಾದ ಶರಣನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

“ಆಚಾರವ ನುಡಿವೆ ಅನಾಚರವನಡೆವೆ
ನಮಗೆ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವಾಯತ ಗೋಡಾ
ನಾನು ಭಕ್ತನೆಂಬ ನುಡಿಗಿ, ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವ ನಗುವ

‘ಆಚಾರವೇ ಸ್ವರ್ಗ, ಅನಾಚಾರವೇ ನರಕ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳುವುದೊಂದು ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದಾಗಬಾರದು ಶರಣರಾದವರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದು ತೋರಿಸುವವರಾಗಿರಬೇಕು.

4. ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗಿ ಸ್ಥಲ : ಈ ಸ್ಥಲ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಸ್ವರೂಪ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣ ಲಿಂಗಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅವದಾನ ಭಕ್ತಿ, ಅನುಭಾವ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುವುದು. ಸಾಧಕನ ಆಂತರಿಕ ವಿಕಾಸ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲ ಇದು ತನ್ನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಮಾಧ್ಯಮ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ.

ಲಿಂಗ ಮುಟ್ಟಿದ ಅಂಗವು ಸಹಿತ ಲಿಂಗವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ವಚನವನ್ನು ಮಾದರಸರು ತಿಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

“ಚ್ಯೋತಿ ಸೋಂಕಿದ ಬತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚ್ಯೋತಿಯಪ್ಪವಯ್ಯಾ
ಸಾಗರವ ಮುಟ್ಟಿದ ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಗರವಪ್ಪವಯ್ಯಾ
ಪ್ರಸಾದವ ಮುಟ್ಟಿದ ಪದಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಾದವಪ್ಪವಯ್ಯಾ

ಲಿಂಗ ಮುಟ್ಟಿದ ಅಂಗವಲ್ಲ ಲಿಂಗಾಂಗವಪ್ಪವಯ್ಯಾ
ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಯ್ಯಾ ನಿಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಅಪ್ಪರಯ್ಯಾ”

ಯಾವ ರೀತಿ ಜ್ಯೋತಿ ಸೋಂಕಿದ ಬತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನದಿಗಳಲ್ಲಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದಾಗ ಅವು ಸಮುದ್ರವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸಾದದೊಳಗೆ ಸೇರಿದ ಪಡಿ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವು ಪ್ರಸಾದವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಭಕ್ತನ ಕರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿದ್ದಡೆ ಅವನು ಲಿಂಗಾಂಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ

ಶಿವಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಕ್ತನು ಲಿಂಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅವನ ಅಂಗವಲ್ಲ ಲಿಂಗಮಯ ಅವನೂ ಸಹಿತ ಶಿವಸ್ವರೂಪಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಕುರುಹಿನ ರೂಹಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದರ್ಪಣವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಫಲವೇನು?
ಒಂದಕ್ಕೆ ಜೀವವಿಲ್ಲ. ಒಂದಕ್ಕೆ ತೇಜವಿಲ್ಲ
ಕಾರಣವರಿಯದವನು ನೀಕಾರಣ ಮನುಜರ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗವಿದ್ದು ಫಲವೇನು?”

ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕುರುಹಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಇದ್ದರೇನು ಫಲ. ಒಂದಕ್ಕೆ ಜೀವವಿಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೆ ತೇಜವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯೇ ಗೊತ್ತಿರದ ಮನುಜರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಿದ್ದರೇನು ಫಲ? ಅದರಿಂದೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

“ಮೇಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲನಿಕ್ಕಿದಡೆ, ಮೇಲೆ ಭಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲುದು ?
ಮೇಹನಿಕ್ಕಿ ಮೆಯ್ಯನೊರಸಿದಡೆ, ಪಶುಗಳೆಲ್ಲ ಮೆಚ್ಚುವವು
ಅನ್ನವನಿಕ್ಕಿ ಹಿರಣ್ಯವ ಕೊಟ್ಟಡೆ ಜಗವೆಲ್ಲ ಹೊಗಳುವುದು
ಒಳಗನರಿದು ಹೊರಗೆ ಮೆರೆದವರ ಎನಗೆ ತೋರಿಸಾ, ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ?”

ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಶುದ್ಧತೆಯ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ ಮೇಲೆ (ಗಿಡ)ಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಇಟ್ಟರೆ ಅದು ಭಕ್ತನಾಗಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಮೇವನ್ನು ಪಶುವಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ ಸವರಿದರೆ ಅವು ಮೆಚ್ಚುವವು, ಬಂಗಾರ ಅಕ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಜಗವು ಹೊಗಳುವುದು ಹೀಗೆ ಅಂತರಂಗ ತಿಳಿದ ಬಹಿರಂಗ ಮರೆತವರನ್ನು ನೀನು ತೋರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಇಷ್ಟಲಿಂಗವೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ಭಾವಲಿಂಗವಾಗಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗಲಿಂಗವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ತನ್ನ ಅಂತಃ ಶಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

5. ಶರಣ ಸ್ಥಲ : ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಶರಣನೆಂದು ಹೆಸರು ಪರಶಿವನ ಪರಾಶಕ್ತಿಯೂ ಶರಣನ ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗಾಂಗಿಯಾದ ಶರಣನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಶರಣ ಸಿದ್ಧಿಯ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ನಿಂತವನಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಿಷ್ಠೆ, ಅವಧಾನ ಅನುಭವ, ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಆನಂದ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲೀಲಾರೂಪಿಯಾಗಿತ್ತಾನೆ ಶರಣನ ಈ ಭಕ್ತಿಗೆ “ಆನಂದ ಭಕ್ತಿ” ಎಂದು ಹೆಸರು.

ನಿಜವನರಿಯದ ಶರಣ ಹೇಗಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾದರಸರು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರೂಪಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಉಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಕಾಡಪತ್ತೆಯ ನಾಡ ಕೀಡೆ ತಿಂದಿರದೇ? ಉಡು ಏಕಾಂತ ನಿವಾಸಿಯೇ?
ತೋಳ ದಿಗಂಬರಿಯೇ? ಎತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೇ?
ಬಾವುಲ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿದ್ದಡೆ ತಪಸ್ವಿಯೇ?
ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ ನಿಮ್ಮ ನಿಜವನರಿಯದ ಶರಣರು
ಹೊರಹಂಚಿ ಒಳಬೊಳೆ, ಒಲ್ಲದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರು”

ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವ ಶರಣರನ್ನು ಕಾಡಪತ್ತೆ ಉಡು, ತೋಳ, ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅವುಗಳ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಾವುಲ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಅದು ತಪಸ್ವಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನರಿಯದ ಶರಣರು ಹೊರ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಒಳಗೆ ಪೊಳ್ಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾದರಸರ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣರು ಮೂವರೆ, ಅವರೆಂದರೆ;

“ಭಕ್ತನೆಂಬೆನು ಬಸವಣ್ಣನ, ಐಕ್ಯನೆಂಬೆನು ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನ
ಶರಣನೆಂಬೆನು ಪ್ರಭುದೇವರ
ಹಿಂದೆ ಆದವರಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಆಹವರಿಲ್ಲ
ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣರು ಮೂವರೆ”

ಹೀಗೆ, ಮೂವರು ಶರಣ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

6. ಐಕ್ಯ ಸ್ಥಲ : ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಶರಣ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮರಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವುದನ್ನು ಐಕ್ಯ ಸ್ಥಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು “ಸಮರಸ ಭಕ್ತಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಅದು “ಬೆಳಕಿನೊಳಗಿನ ಬೆಳಗು ಮಹಾಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ” ಅಡಗುವುದು ತಾನು, ಮನ, ಭಾವಗಳು ಬಯಲಾಗಿ ಬಯಲನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವೆಂದರೆ ತಾನು ಬಂದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮರಳುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಲದ ಬಗೆಗಿನ ಮಾದರಸರ ವಚನಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿವೆ.

“ದುಃಖ ಹೋಯಿತ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನಿಲ್ಲದೆ
ಸುಖ ನಿಂದುದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನು ನಿಜವಾಗಿ
ಭ್ರಾಂತುದೋರದೆ ಸಕಳೇಶ್ವರದೇವಾ ತಾನಾಗಿ ನಿಂದವಂಗೆ”

ಸುಖ-ದುಃಖವೆಂಬುವವು ಶಾಶ್ವತವಾದವುಗಳಲ್ಲ ಯಾವುದನ್ನು ಚಿಂತಿಸದೇ ಶಿವ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಬೆಂಬ ಭಾವ ತೋರದೆ, ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಭಕ್ತನು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

“ವೃತ್ತಿಕೆಯೊಂದರಲಾದ ಭಾಂಡದಂತೆ
ಚಿನ್ನವೊಂದರಲಾದ ಭೂಷಣದಂತೆ
ಉದಕವೊಂದರಲಾದ ವಾರಿಕಲ್ಲಿನಂತೆ
ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದಲಾದ ಜಗವು, ಭಿನ್ನವೆಲ್ಲಿಯದು ಸಕಳೇಶ್ವರಾ?”

ಈ ಜಗತ್ತು ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನು, ಮನ, ಪ್ರಾಣ, ಭಾವಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದಂತೆಲ್ಲ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಸಕಳೇಶ ಮಾದರಸರು 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ‘ಹಠಯೋಗಿ’ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ರಾಜನಾಗಿ ವೈಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಕಳಿಯದೆ. ಕಲ್ಯಾಣದಡೆಗೆ ಬಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ. ‘124’ ಕ್ವಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅದು ಅವರ ಹಠದ ಪರಿಶ್ರಮವೆಂದೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಇವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ವೀಣಾ ಪ್ರವೀಣರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಒಟ್ಟು, ಮೂವತ್ತೆರಡು ವೀಣೆಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಹಲವಾರು ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಚನಕಾರನ ಹಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ‘ಷಟ್ಸ್ಥಲ’ಗಳನ್ನಯ ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಚನಗಳ ಅರ್ಥ ಅಗಮ್ಯವಾದಂತವುಗಳು. ಭಕ್ತ ಅಥವಾ ಶರಣ

ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬಹಳ ಮಾಮೂಲಕ ಉದಾಹರಣೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅಂತಹ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಡಾ. ಹಿರೇಮಠ ಬಿ. ಆರ್. : ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-4
- ಡಾ. ಎಚ್. ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ : ಬಸವೇಶ್ವರ ವಚನ ದೀಪಿಕೆ.
- ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ : ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಸಂಪುಟ
- ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ರಾಜೂರ : 'ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ' ಬಸವಣ್ಣ
- ಡಾ. ಎನ್. ಜಿ. ಮಹಾದೇವಪ್ಪ : ವಚನ ಪರಿಭಾಷಾ ಕೋಶ.

- 89ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

9. ಉಪಸಂಹಾರ : ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಶಾಲೆಗಳು ಹಲವಾರು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಅಭ್ಯಾಸ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ರಕ್ಷಾ ಬಂಧನ ಮತ್ತು ಮಾತೃ ಭೋಜನದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು, ವ್ಯಕ್ತ ದೇವತಾ ವಂದನೆ, ಗೋವಿನಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅರವಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು, ನವರಾತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಕೋಟಿಕಂಠ ಗಾಯನವು ನಾಡ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ವೀಕ್ಷಣೆ, ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್ ತರಬೇತಿಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಚುಂಚಾದ್ರಿ ಅಕ್ಷರದೊಕ್ಕಲು (2021) : ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್.
- ಪ್ರೊ. ಹೆಚ್.ಕೆ. ಸಿದ್ದಗಂಗಯ್ಯ (1996) : ಯುಗಯೋಗಿ, ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠ.
- ನಾಗತಿಹಳ್ಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ (ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು) (2008) : ಕಾಲಾತೀತ, ಶ್ರೀ ಬಾಲಗಂಗಾಧರನಾಥ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅಭಿನಂದನಾ ಸಮಿತಿ, ವಿಜಯನಗರ ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಶಾಖಾ ಮಠ.
- ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನನಾಥ ಸ್ವಾಮೀಜಿ (ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು): ಜಾನೋನ್ನತಿ, ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ 2020, ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ, ಶ್ರೀ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ.

- 79ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಉಪಸಂಹಾರ

ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನಮೂಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳು ಮೌಲ್ಯಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕುರಿತು, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಸೇಯುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಲೋಚನಾ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿಕಾರಿಪುರ ಅರೆಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ತಾಳಗುಂದ, ಬಳ್ಳಿಗಾವಿ, ಬಂದಳಿಕೆ, ಬೇಗೂರು, ಹಿರೇಜಂಬೂರು, ಚಿಕ್ಕಮಾಗಡಿ, ಅಗ್ರಹಾರ ಮುಚಡಿ, ಸಂಡ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಶೀಲವಾದ ಜ್ಞಾನದ ಆಂದೋಲನ ಸತತ ಒಂದೊವರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು, ಇಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಾಗ ಒಂದು ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಅರಿವಿನ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಜನಾಂಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸದಾಶಯವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನದ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕಿದೆ. ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಅರೆಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ-2020ರ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ನೆಲದ ಭವ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Lewis Rice. B (1902) : "Epiraphia Carnatica Vol-VII", Inscriptions In The Shimoga District, Mysore Archeological Series, PP. 324 to 495.
- Dharampal (2015) : "Chaluva Tharu" (kannada Translation by Prof. Madhava Peraje), Bangalor Paraspara Prakashana, PP.01 to 25.
- ಭೋಜರಾಜ ಬಿ. ಪಾಟೀಲ (2018) : "ನಾಗರಖಂಡ-70", ಶಿಕಾರಿಪುರ ಸುವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. PP.232 to 294.
- ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಎಂ. (1976) : "ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ", ಬೆಂಗಳೂರು ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್. PP.226 to 271.
- ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಬಿ.ವಿ. (2009) : "ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕಥನ", ಸೊರಬ ನೇಕಾರ ಪ್ರಕಾಶನ. PP.51 to 230.
- ರಮೇಶ್ ಹಿರೇಜಂಬೂರ್ : "ಮುಖಪುಟ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು" - ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ.

ಔಷಧಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಡಕು ಹರದ ಹೈಪರ್ಟೋಫಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಹೈದ್ರೋಗ್ ಹೊಂದಿರುವ ರೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ, ಬದುಕುಳಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೃದಯಾಘಾತದ ನಂತರ ಹೃದಯಾಘಾತದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್ 6, 1981 ರಂದು ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದ ಟೈಪ್ 1 ಡಯಾಬಿಟಿಸ್ ಮತ್ತು ರೆಟಿನೋಪತಿ (ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಯಿಲೆ) ರೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಮೇಹ-ಪ್ರೇರಿತ ಮೂತ್ರಪಿಂಡ ವೈಫಲ್ಯ (ನೆಫ್ರೋಪತಿ) ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ “ಕ್ಯಾಪ್ಟೋಪ್ರಿಲ್” ಅನ್ನು ಸಹ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

2. ಟಿರೋಫಿಬಾನ್ (Tirofiban) ಮತ್ತು ಎಪ್ಟಿಫಿಬಾಟೈಡ್ (Eptifibatide) ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಧಮನಿಯ ಕಾಯಿಲೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಏಕಿಸ್ಟಾಟಿನ್ (Echistatin) ಎಂಬ ಘಟಕವು ಏಕಿಸ್ ಕಾರಿನೇಟಸ್ (*EchisCarinatus*) ಎಂಬ ಹಾವಿನ ವಿಷದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಏಕಿಸ್ಟಾಟಿನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು Tirofiban ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಾರ್ಬೂರಿನ್ (Barbourin) ಎಂಬ ಘಟಕವು ಫ್ಲೋರಿಡಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ *Sistrurusmiliarius- barbouri* ಎಂಬ ಹಾವಿನ ವಿಷದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಾರ್ಬೂರಿನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು Eptifibatide ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. Tirofiban ಮತ್ತು Eptifibatide ಎರಡನ್ನು ಕೂಡ ಹೃದಯಾಘಾತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅಥವಾ ರಕ್ತದ ಹರಿವಿನ ಇತರ ತೀವ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ತನಾಳಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಉದಾ : ಬಲೂನ್ ಆಂಜಿಯೋಪ್ಲಾಸ್ಟಿ, ಪರಿಧಮನಿಯ ಸ್ಟೆಂಟ್ ಪ್ಲೇಸ್‌ಮೆಂಟ್, ಪೆಕ್ಯೂಟೇನಿಯಸ್ ಕರೋನರಿ ಇಂಟರ್‌ವೆನ್ಷನ್-ಪಿಸಿಐ, ಪರಿಧಮನಿಯ ಬೈಪಾಸ್ ಗ್ರಾಫ್ಟ್-ಸಿಎಬಿಜಿ). ಇದನ್ನು ಇತರ ಔಷಧಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಎದೆ ನೋವಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಹೃದಯಾಘಾತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಅಥವಾ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಇತರ ಔಷಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನೈಟ್ರೇಟ್‌ಗಳು, ಬೀಟಾ-ಬ್ಲಾಕರ್‌ಗಳು) ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಹೆಪಾರಿನ್ ಮತ್ತು ಆಸ್ಪಿರಿನ್ ಅನ್ನು ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

Echis carinatus) Saw scaled viper)

Tirofiban

Sistrurus miliarius barbourin (Florida ground rattlesnake)

Eptifibatide

3. ಬ್ಯಾಟ್ರೋಕ್ಸಾಬಿನ್ ಬಳಸಿ ಥ್ರಂಬೋಟಿಕ್ ಕಾಯಿಲೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಬ್ಯಾಟ್ರೋಕ್ಸಾಬಿನ್ (Batroxabin) ಇದು ಬೋಥ್ರೋಪ್ಸ್ ಅಟ್ರಾಕ್ಸ್ (*Bothropsatrox*) ಹಾವಿನ ವಿಷದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೋಟಿಯೇಸ್ ಕಿಣ್ವವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಹಾವು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪಿಟ್ ವೈಪರ್‌ನ ವಿಷಕಾರಿ ಜಾತಿಯ ಹಾವಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಟ್ರೋಕ್ಸಾಬಿನ್ ಮತ್ತು ರೋಗಿಯ ಪ್ಲಾಸ್ಮಾವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿವೋಸ್ಟಾಟ್ ಎಂಬ ಆಟೋಲೋಗ್ಸ್ ಫೈಬ್ರಿನ್ ಸೀಲಾಂಟ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆಟೋಲೋಗ್ಸ್ ಫೈಬ್ರಿನ್ ಸೀಲಾಂಟ್ ರೋಗಿಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಕ್ತದ ಫೈಬ್ರಿನೋಜಿನ್ ಮತ್ತು ಥ್ರೋಂಬಿನ್ ರಕ್ತವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ರೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಫೈಬ್ರಿನೋಜಿನ್ ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ರಕ್ತದ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಬ್ಯಾಟ್ರೋಕ್ಸಾಬಿನ್ ಮಾತ್ರ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಹೆಪಾಟಿಕ್, ನರ, ಹೃದಯ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ತಲೆ ಮತ್ತು ಕುತ್ತಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಚರ್ಮದ ಕಸಿ ಮುಂತಾದ ಹೆಮೋಸ್ಟಾಸಿಸ್ ಅನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಇದು ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿವೋಸ್ಟಾಟ್ ವಿಧಾನದೊಂದಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜಟಿಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೋಥ್ರಾಪ್ಸ್ ಮೂಜೆನಿ (*Bothropsmoojeni*) ಎಂಬ ಹಾವಿನ ವಿಷದಿಂದ ಮೂಜೆನಿನ್ (Moojenin) ಎಂಬ ಪ್ರೋಟಿಯೇಸ್ ಕಿಣ್ವವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಮೂಜೆನಿನ್ ನಿಂದ ಪೆಂಟಾಫಾರ್ಮ್ ಎಂಬ ಕಂಪನಿಯು ಡಿಫಿಬ್ರೇಸ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಕ್ರಿಯ ಫೈಬ್ರಿನೋಜಿನ್ ಅನ್ನು ರಕ್ತ ಪರಿಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು “ಡಿಫೈಬ್ರಿಯೆಸ್” ಹೊಂದಿದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಡಿಫೈಬ್ರಿಯೆಸ್ ಅನ್ನು ಥ್ರಂಬೋಟಿಕ್ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ವಾಸಿ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಥ್ರಂಬೋಟಿಕ್ ಕಾಯಿಲೆಗಳಾದ ಥ್ರಂಬೋ-ಆಕ್ಲೂಸಿವ್ ವ್ಯಾಸ್ಕುಲೈಟಿಸ್, ಅಪಧಮನಿಯ ಎಂಬಾಲಿಸಮ್, ಸೆರೆಬ್ರಲ್ ಎಂಬಾಲಿಸಮ್, Transient ischemic attack (TIA), ಆಂಜಿನಾ ಮತ್ತು ಮಯೋಕಾರ್ಡಿಯಲ್ ಇನ್ಫಾರ್ಕ್ಷನ್ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೇಗ ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮತ್ತು ರಕ್ತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ನಿಗ್ಧತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು

Bothrops atrox (Common Lancehead)

Reptilase

Vivostat

Bothrops moojeni (Brazilian lancehead)

Defibrase

(Viscosity) ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳಗಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಪರಿಚಲನೆ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಠಾತ್ ಕಿವುಡುತನಕ್ಕೂ ವಾಸಿ ಮಾಡಲು ಇದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

4. ಪ್ಲಾಟೆಟ್‌ಲೆಕ್ಸ್ ಬಳಸಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಗಾಯಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಬೊತ್ರೋಪಸ್ ಅಟ್ರಾಕ್ಸ್ (*Bothrops atrox*) ಎಂಬ ಹಾವಿನ ವಿಷದ ಬಾಟ್ರೋಕ್ಸಾಬಿನ್ (Batroxobin) ಎಂಬ ಪ್ರೋಟೀನ್ ನಿಂದ ಪ್ಲಾಟೆಟ್‌ಲೆಕ್ಸ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ಲಾಟೆಟ್‌ಲೆಕ್ಸ್ ಅನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಗಾಯಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ವಾಸಿ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

Bothrops atrox
(Terciopelo)

Plateletex

ಹಾವಿನ ವಿಷವನ್ನು ರೋಗ ನಿರ್ಣಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆ

ರೆಪ್ಪಿಲಾಸ್ (ಬಾಟ್ರೋಕ್ಸಾಬಿನ್) ರಕ್ತದ ಫೈಬ್ರಿನೊಜೆನ್ ಮತ್ತು ಫೈಬ್ರಿನೊಜೆನ್ ಕ್ಷೀಣತೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಹ ಇದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. Protac ಒಂದು *Agkistrodon contortrix* ಹಾವಿನ ವಿಷದ ಸರಿನ್ ಪ್ರೋಟೀನೇಸ್ ಆಗಿದ್ದು ಇದು ಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ಪ್ರೋಟೀನ್ C ಅನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಆದುದರಿಂದ ರಕ್ತದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೋಟೀನ್ C ಮತ್ತು

ಪ್ರೋಟೀನ್ S ನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೋಟ್ರೋಸೆಟಿನ್ (Botrocetin) ಬೋಥ್ರೋಪ್ಸ್ ಜರಾರಾಕ ಹಾವಿನ ವಿಷದ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ವಾನ್ ವಿಲ್ಲೆಬ್ರಾಂಡ್ (Von willebrand factor) ಅನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಫ್ಲೆಟೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

RVV-V ಒಂದು ವೈಪೆರಾರಸ್ಸೆಲ್ಲಿ (*Viperarusselli*) ಹಾವಿನ ವಿಷದ ಸರಿನ್ ಪ್ರೋಟೀನೇಸ್ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ರಕ್ತದಲ್ಲಿರುವ ಫ್ಯಾಕ್ಟರ್ V ಆಕ್ಟಿವೇಟರ್ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ RVV-V ಅನ್ನು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಫ್ಯಾಕ್ಟರ್ V ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. RVV-X ಕೂಡ ವೈಪೆರಾರಸ್ಸೆಲ್ಲಿ (*Viperarusselli*) ಹಾವಿನ ವಿಷದ ಮೆಟಾಲೋ ಪ್ರೋಟೀನೇಸ್ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ರಕ್ತದಲ್ಲಿರುವ ಫ್ಯಾಕ್ಟರ್ IX ಆಕ್ಟಿವೇಟರ್ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಫ್ಯಾಕ್ಟರ್ X ಅನ್ನು ಫ್ಯಾಕ್ಟರ್ Xa ಆಗಿ ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ವಿವಿಧ ಹಾವಿನ ವಿಷಗಳನ್ನು ಔಷಧಿಗಳಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿರ್ಣಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿಷದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳು, ಕಿಣ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಜೈವಿಕ ಸಕ್ರಿಯ ಅಣುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ನೋವು, ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ ಮತ್ತು ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಹಾವಿನ ವಿಷದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ರೋಗ ನಿರ್ಣಯದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

